I 11153

ALMANAHUL vînătorului și pescarului sportiv '70

Almanahul vînătorului și pescarului sportiv '70

1930

IUL. 2005

11153

-- DEC 2014

U JAN 2022

Almanahul VÎNĂTORULUI ȘI PESCARULUI SPORTIV

1970

11.646

TRĂIASCĂ
REPUBLICA
SOCIALISTĂ
ROMÂNIA

DATE IMPORTANTE

24 ianuarie 1859	— Unirea Principatelor Române.
26—30 ianuarie 1945	— 25 de ani de la primul Congres legal al sindicatelor.
ianuarie-februarie 1933	— Au avut loc eroicele lupte ale muncitorilor ceferişti şi petrolişti, conduse de P.C.R.
31 ianuarie — 2 februarie 1910	— Se împlinesc 60 de ani de la reconstituirea Partidului Social-Democrat din România.
3—5 martie 1949	— A avut loc şedinţa plenară a C.C. al P.C.R. care a adoptat rezoluţia privind întărirea alianţei dintre clasa muncitoare şi ţărănimea muncitoare şi pentru transformarea socialistă a agriculturii.
6 martie	— Se împlinesc 25 de ani de la instaurarea primului guvern democratic din istoria României, condus de dr. Petru Groza.
8 martie	— Ziua internaţională a femeii.
21 martie 1922	— Crearea de către P.C.R. a organizaţiei comuniste de tineret — U.T.C.
22 aprilie	— 100 de ani de la naşterea lui V. I. Lenin.
1 Mai	— Ziua solidarităţii internaţională a celor ce muncesc.
2 mai	— Ziua tineretului din Republica Socialistă România.
5 mai 1818	— S-a născut Karl Marx.
8 mai 1921	— Crearea Partidului Comunist Român.
9 mai 1877	— Proclamarea independenţei de stat a României.
9 mai	— 25 de ani de la capitularea Germaniei hitleriste. Ziua victoriei împotriva fascismului.
1 iunie	— Ziua internaţională pentru apărarea copilului.
11 iunie 1948	— Marea Adunare Naţională a votat legea naţionalizării principalelor mijloace de producţie din industrie.
19—24 iulie	— Se împlinesc 5 ani de cînd au avut loc lucrările Congresului al IX-lea al P.C.R.
6—12 august	— Se împlineşte un an de cînd au avut loc lucrările Congresului al X-lea al P.C.R.
15 august	— Ziua presei române.
21 august	— 5 ani de la adoptarea de către Marea Adunare Naţională a Constituţiei Republicii Socialiste România.
23 August	— Ziua eliberării României de sub jugul fascist.
16—21 octombrie	— Se împlinesc 25 de ani de la prima Conferinţă Naţională a P.C.R.
20 octombrie	— Se împlinesc 50 de ani de la greva generală a muncitorilor din România.
25 octombrie	— Ziua Forţelor Armate ale Republicii Socialiste România.
7 noiembrie 1917	— Ziua Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie.
28 noiembrie	— 150 de ani de la naşterea lui Friedrich Engels.
1 decembrie 1918	— Unirea Transilvaniei cu România.
30 Decembrie 1947	— Abolirea monarhiei şi proclamarea Republicii Populare Române. La 21 august 1965, ţara noastră a devenit Republica Socialistă România.

. . . . . .

E-n zori : trag cu băgare de seamă de cucoşi —
În brazi, de ziuă cîntă sălbaticii cucoşi.
Aştept cu puşca-n mînă să iasă găinuşa
Pe cerul care-n zare îşi schimbă-n jar cenuşa.
Larg îmi deschide poarta din cap de sat jitarul :
Acum ochesc în zboru-i înşelător sitarul.
Pe bărăgan, cu Geantă şi Vlad cu păr cărunt,
M-opreşte Odobescu de-amiazi la Dor-Mărunt.
În car cu rogojină, cînd cîmpu-şi strînge snopii,
Să dau, în dulce leagăn, cu carabina-n dropii.
Şi vînători nostalgici, cu Iermolai prin lunci,
Turgheniev ne tot mînă să doborîm ierunci.
Pe creastele înalte, pe Stogul şi pe Sturul,
Cu Dragoş-voievodul am urmărit bourul,
Şi-n plaiul Bucovinei, îmbălsămat cu cimbru,
Cu suliţă de moarte răpunem mîndrul zimbru.

. . . . . .

Ion PILLAT : (*„Vînătorul de himere"*)

IANUARIE

ÎN LUNA ACEASTA

Nu toţi vînătorii (după ce vînătoarea la iepuri s-a închis) vor mai ieşi la vînătoare. Vor mai merge la vînătoare cei care ştiu să tragă, bine, cu efect, la zbor (fazanul, în zbor lansat, zboară cam cu 65 km/h) deci să „pună" o corecţie de ochire... corectă. Restul, spre a nu-şi prăpădi inutil cartuşele şi, mai ales, spre a nu se face de rîs, vor trebui să stea acasă. Dar pe aceştia îi informăm că fazanul cuprinde tot mai mult teren în ţara noastră, că va ajunge un vînat de seamă. În consecinţă îi invităm să viziteze mai des poligonul de tir la talere.

Luni		5	12	19	26
Marţi		6	13	20	27
Miercuri		7	14	21	28
Joi	1	8	15	22	29
Vineri	2	9	16	23	30
Sîmbătă	3	10	17	24	31
Duminică	4	11	18	25	

LUCRĂRI NECESARE

Stratul gros de zăpadă acoperă totul. Vînatul nerăpitor — cerb, căprior, mistreţ, iepure, fazan, potîrniche — îşi agoniseşte cu greu hrana. Trebuie ajutat cu hrană suplimentară. Vor fi aprovizionate toate hrănitorile cu hrană pe măsura consumării ei de către vînat şi vor fi trasate poteci, cu plugul, în cazul zăpezilor mari.

Dacă gheaţa groasă acoperă apele, periodic trebuie făcute copci, pentru ca peştele să nu se sufoce. De asemenea, trebuie curăţită zăpada de pe gheaţă pentru ca lumina să poată pătrunde în apă.

CE PUTEM VÎNA

În luna ianuarie este permisă vînătoarea la iepuri, mistreţi, sitari, fazani (numai cocoşi), cocoşari, gîşte şi raţe sălbatice şi alt vînat de baltă. De asemenea, este permisă vînătoarea la dăunătorii cu păr sau cu pene, în afara speciilor ocrotite de lege. Cu autorizaţie specială pot fi vînaţi urşi carnivori (pînă la 15 ianuarie) şi jderi.

CE PUTEM PESCUI

Dacă gheaţa este destul de rezistentă, se poate pescui cu bune rezultate la răpitori (biban şi ştiucă). În apele neînghеţate se poate încerca la văduviţă, roşioară şi uneori la crap. În apele de de munte — lipan.

PROGNOZĂ

În această lună va ninge bogat, vor fi înghеţate apele şi se vor duce pescarii la pescuit, la copcă. Dar se vor duce pe copcă pescarii mai groşi decît gheaţa ; adică socotind cam un milimetru diametru - burtă la un milimetru grosime - gheaţă. Cine nu-şi aminteşte la vreme lucrul acesta, după aia, nu-şi mai aminteşte nimic. Rămîne doar o amintire...

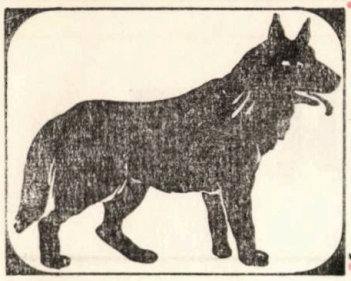

FEBRUARIE

ÎN LUNA ACEASTA

În februarie, lupii fac un adevărat prăpăd printre vietăţile pădurii. Gerul, zăpada mare care acoperă totul, lipsa unui fir de iarbă, a unui lujer cît de cît verde sînt tot atîtea cauze care omoară puţin cîte puţin tot ceea ce trăieşte în pădure, fără colţi şi gheare. Şi dacă la toate acestea se mai adaugă şi o haită de lupi, nu ne mai putem numi vînători dacă nu ieşim la vînătoare de lupi. În grup, la goană sau la pîndă...

LUCRĂRI NECESARE

Este luna cea mai grea pentru vînat. Hrănitorile trebuie aprovizionate măcar la două-trei zile o dată. Dacă hrana rămîne neconsumată, cauza poate fi calitatea necorespunzătoare a hranei, animalele răpitoare (lupi, vulpi etc) sau lipsa potecilor de acces. Se impun, deci, măsurile corespunzătoare.

Continuă să fie necesare copcile în gheaţă şi curăţirea zăpezii de pe gheaţa bazinelor piscicole.

Luni		2	9	16	23
Marţi		3	10	17	24
Miercuri		4	11	18	25
Joi		5	12	19	26
Vineri		6	13	20	27
Sîmbătă		7	14	21	28
Duminică	1	8	15	22	

CE PUTEM VÎNA

În luna februarie este permisă vînătoarea la mistreţi, sitari, porumbei, cocoşari, gîşte şi raţe sălbatice şi alt vînat de baltă, la toţi dăunătorii cu păr sau cu pene, în afara speciilor ocrotite de lege. Cu autorizaţie specială — jderi.

CE PUTEM PESCUI

Dacă apele sînt încă îngheţate şi gheaţa este suficient de groasă se poate pescui la copcă. Uneori însă, în luna februarie apele se dezgheaţă şi atunci se poate pescui cu bune rezultate clean, scobar, mreană, iar în bălţi ştiucă şi biban.

PROGNOZĂ

Va fi un ger în această lună, cum n-a mai fost din februarie, anul trecut. Şi bine ar fi, că asta, zic bătrînii, e o garanţie că va fi cald în vară. (Deşi, în ceea ce priveşte vara trecută, bătrînii noştri s-au cam înşelat ; a fost toamnă în lege !). Oricum, vînătorii vor purcede la mistreţi, după datină. Şi tot după datină, nu vor recunoaşte niciodată că purceluşul care le-a ieşit în goană, din jungla Carpaţilor, era puţin mai mic decît un elefant...

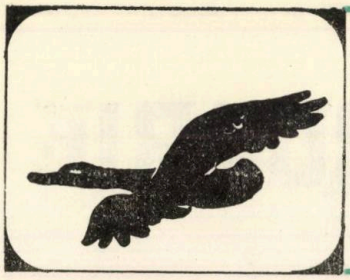

MARTIE

ÎN LUNA ACEASTA

Gîşte sălbatice felurite şi raţele de toate speciile (aproape două sute de specii de păsări de baltă şi de ţărmuri), vin din sud şi se opresc la noi, sau fac doar un scurt popas şi-şi continuă drumul spre nord. La noi sau aiurea vor cuibări şi vor scoate pui. Pe urmă, la toamnă le vom găsi cu pui cu tot, pe toate. Să le lăsăm, dar, să fie mai multe, adică să le vînăm cît mai puţin primăvara, deşi vînătoarea la pasaj este permisă pînă la 20 martie...

Luni	2	9	16	23	30
Marţi	3	10	17	24	31
Miercuri	4	11	18	25	
Joi	5	12	19	26	
Vineri	6	13	20	27	
Sîmbătă	7	14	21	28	
Duminică 1	8	15	22	29	

LUCRĂRI NECESARE

Dacă iarna se prelungeşte, continuă aprovizionarea hrănitorilor cu hrană suplimentară. Continuă intens combaterea răpitoarelor. Se culeg cît mai multe observaţii asupra vînatului mare, în vederea desăvîrşirii acţiunii de evaluare a efectivelor de vînat.

Se verifică efectivele de peşte din bazinele piscicole închise (pescuitul de probă). Trebuie verificate şi curăţate canalele de alimentare şi scurgere ale bazinelor închise. Trebuie revăzute toate construcţiile, instalaţiile şi semnele de marcare ale bazinelor piscicole.

CE PUTEM VÎNA

Vînătoarea este permisă la sitari, porumbei, cocoşari, gîşte şi raţe mari (pînă la 20 martie) şi la alt vînat de baltă, precum şi la toţi dăunătorii cu păr sau cu pene, în afara speciilor ocrotite de lege. Cu autorizaţie specială de la 15 martie — urşi carnivori.

CE PUTEM PESCUI

Se poate pescui cu randament sporit la răpitori: avat, şalău, ştiucă, biban. Peştii paşnici încep să mănînce pe măsură ce se încălzesc apele. Primul care poate fi atras la momeală este carasul. În apele de munte, pescuitul este oprit la toate speciile.

PROGNOZĂ

Dacă nu va ploua, va ninge, sau invers. Lucrul este cert. Incert este ceea ce vor face pescarii şi vînătorii. Primii, vor pleca să pescuiască ştiucă la copcă (atunci încă mai sînt pline de icre ele, ştiucile!) dar vor găsi dezgheţate bălţile şi-i vor invidia pe vînători pentru miile de raţe care le vor zbura lor, pescarilor, pe deasupra. În aceeaşi măsură îi vor invidia vînătorii pe pescari, văzînd cum vînează ştiuca la suprafaţa apei, în timp ce raţele şi-au pierdut obiceiul zborului...

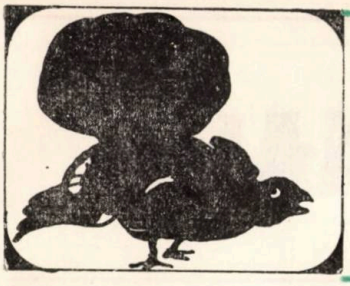

APRILIE

ÎN LUNA ACEASTA

Cocoşul de munte începe să-şi cînte cîntecul de nuntă. Vînătorul va urca la munte, spre locurile în care roteşte tetraonul şi-i va fi oaspete la nuntă. Oaspete ciudat, e drept, fiindcă acest oaspete va trage cu puşca. Dar este un obicei vechi ca la nuntă să se tragă cu puşca şi vechi, străvechi este şi cocoşul de munte: vine direct din era glaciară!

Luni		6	13	20	27
Marţi		7	14	21	28
Miercuri	1	8	15	22	29
Joi	2	9	16	23	30
Vineri	3	10	17	24	
Sîmbătă	4	11	18	25	
Duminică	5	12	19	26	

LUCRĂRI NECESARE

În luna aceasta vînatul are pui şi, deci, are nevoie de linişte. Nu lăsaţi cîinii să hoinărească pe cîmp şi prin păduri. Semnalaţi cîinii hoinari şi actele de braconaj. Trebuie intensificată combaterea dăunătorilor cu pene. Începe prinderea puilor de lup la culcuş şi a celor de vulpe la vizuini. Se iniţiază acţiuni colective pentru distrugerea cuiburilor de ciori grive şi coţofene.

Se fac însămînţări pe ogoarele de hrană a vînatului.

Încep pregătirile pentru acţiunea de repopulare cu clean, mreană, plătică şi şalău.

CE PUTEM VÎNA

Este permisă vînătoarea la sitari, cocori, becaţine, duble şi la toţi dăunătorii cu păr sau cu pene, în afara speciilor ocrotite de lege. Cu autorizaţie specială pot fi vînaţi urşi carnivori, cocoşi de munte şi, începînd de la 10 aprilie, dropioi.

CE PUTEM PESCUI

Este permis pescuitul sportiv la toate speciile de peşte din apele de şes. Cele mai bune rezultate, însă, se obţin la răpitori : ştiucă, biban, şalău, avat. În apele de munte opreliştea pescuitului continuă pentru toate speciile de peşte.

PROGNOZĂ

Sitarii s-au dus, de dropii nu poţi să te apropii (autorizaţie, instinctul lor de conservare înzestrat cu aripi şi, apoi, raritatea lor), aşa că vă orientaţi spre munte. Spre cocoşii lui. Aici, la munte, vă trebuie plămîni buni şi inimă care nu se ridică uşor spre omuşor după trei ceasuri de urcuş. Şi vă mai trebuie picioare bune. Toate astea îndeplinite, cocoşul de munte, împăiat, va fi un lung suport de amintiri pentru multele generaţii viitoare ale vînătorului.

MAI

ÎN LUNA ACEASTA

La 1 mai — dezlegare la pescuit de păstrăv. E început de sărbătoare (pentru pescari — nu pentru păstrăvi!) şi deci trebuie să fim festivi. Să urcăm la munte, tineri, estivali şi sportivi şi să le oferim păstrăvilor — tot în mod sportiv — muşte şi alte momeli artificiale. Dar în nici un caz să invocăm apele tulburi drept scuză pentru rîmele ucise în cîrlig, în scop de a asasina cîţiva păstrăvi. Asasinatul, în sine, n-are nici o legătură cu sportul.

LUCRĂRI NECESARE

Trebuie intensificată paza vînatului în toate terenurile de vînătoare, deoarece puii vînatului sînt încă mici şi pot fi prinşi uşor. Este necesară o strînsă legătură cu organele agricole pentru a se evita pe cît posibil pagubele cauzate vînatului mic cu prilejul lucrărilor agricole (recoltarea lucernei etc).

Este perioada de reproducere a peştelui şi deci trebuie intensificată paza fondului piscicol, întrucît actele de braconaj se înmulţesc.

Se fac repopulări cu speciile: clean, mreană, plătică şi şalău.

Luni		4	11	18	25
Marţi		5	12	19	26
Miercuri		6	13	20	27
Joi		7	14	21	28
Vineri	1	8	15	22	29
Sîmbătă	2	9	16	23	30
Duminică	3	10	17	24	31

CE PUTEM VÎNA

Este permisă vînătoarea numai la dăunătorii cu păr sau cu pene, în afara speciilor ocrotite de lege. Cu autorizaţie specială pot fi vînaţi urşi carnivori şi — pînă la 15 mai — dropioi şi cocoşi de munte.

CE PUTEM PESCUI

În apele de şes pescuitul este oprit la toate speciile de peşte: este epoca de reproducere. În apele de munte începe pescuitul sportiv la păstrăvul indigen şi fîntînel. Continuă oprelişte a pescuitului la păstrăvul curcubeu şi la lipan.

PROGNOZĂ

Doar un cataclism ar putea împiedica deschiderea sezonului la păstrăv. Şi cum cataclisme nu s-au produs de la Noe, cu potopul lui, încoace, e clar că începînd de la 1 mai unii vor prinde păstrăvi. Temperatura păstrăvarilor va fi în creştere continuă, iar frecvenţa muşcăturilor păstrăvilor (la muscă, linguriţe, contrafaceri care se referă la inteligenţa inexistentă a păstrăvilor, rîme — ce oroare!, carabeţi, verdeţi etc.) se va caracteriza prin ploaie averse locale; depinde de noroc. Averse generale nu se cunosc nici măcar în istorie...

IUNIE

ÎN LUNA ACEASTA

A început sau e gata să înceapă alergatul căpriorului. Dar febra vînătorului de căpriori nu e gata să înceapă, ci a şi început. Şi nu mai e febră; e fierbere; dă în clocot! Dacă el, vînătorul, n-are legiuita autorizaţie, trebuie să şi-o procure. Dacă o are, este bine să aibă răbdare şi să nu se grăbească cu împuşcatul la prima sau la primele ieşiri. Mai sînt şi lunile iulie şi august, ba mai este vreme pînă-n octombrie, ziua 31. Cu cît se va grăbi vînătorul mai puţin, cu atît trofeul doborît va fi mai puternic, mai frumos.

LUCRĂRI NECESARE

În regiunile de şes, în această lună, începe recoltarea frunzarelor necesare hrănirii vînatului în iarna viitoare. Se continuă lucrările pe ogoarele de hrană a vînatului. Se recoltează lucerna şi trifoiul (prima coasă).

În apele de munte încep repopulările cu puiet de păstrăv, amenajîndu-se în prealabil topliţele necesare.

Începe combaterea vegetaţiei acvatice în bazinele piscicole de şes.

Se organizează concursuri de pescuit.

Luni	1	8	15	22	29
Marţi	2	9	16	23	30
Miercuri	3	10	17	24	
Joi	4	11	18	25	
Vineri	5	12	19	26	
Sîmbătă	6	13	20	27	
Duminică	7	14	21	28	

CE PUTEM VÎNA

Este permisă vînătoarea numai la dăunătorii cu păr sau cu pene, în afara speciilor ocrotite de lege. Cu autorizaţie specială — urşi carnivori şi căpriori.

CE PUTEM PESCUI

În apele de şes încetează prohibiţia şi este permis pescuitul sportiv la toate speciile de peşte. În apele de munte, de asemenea, pescuitul sportiv este permis la toate speciile de salmonide.

PROGNOZĂ

Cele mai reuşite pînde la căprior pot fi făcute în această lună, în baza legiuitei autorizaţii de împuşcare. Dar şi cele mai nereuşite pînde la căprior se pot face tot în această lună — fără nici un fel de autorizaţie. Numai că în acest al doilea caz, după pîndă, urmează dibuitul; dibuitul celui care fără autorizaţie a făcut pînda şi a împuşcat căpriorul... Şi, pînă la urmă, pe acesta (pe braconier!) îl dibuieşte.

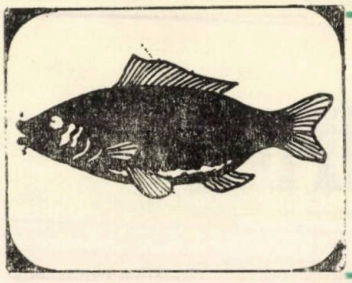

IULIE

ÎN LUNA ACEASTA

Crap, mreană şi somn mare se pot prinde în Dunăre, pe Siret, Argeş, Jiu, Olt, Mureş, Someş şi pe alte rîuri sau alt soi de ape numai la locuri adînci. Cu cît e mai adînc locul, cu atît e mai bătrîn locuitorul. E nevoie doar de multă căutare, o mare doză de pricepere dar şi de viclenie şi mai ales de multă răbdare. Pescarii cei tineri să-i întrebe pe cei bătrîni. Cei bătrîni au stat destul de mult pe malul apei ca să fi devenit înţelepţi.

Luni		6	13	20	27
Marţi		7	14	21	28
Miercuri	1	8	15	22	29
Joi	2	9	16	23	30
Vineri	3	10	17	24	31
Sîmbătă	4	11	18	25	
Duminică	5	12	19	26	

LUCRĂRI NECESARE

Continuă recoltarea hranei vînatului şi îngrijirea culturilor de pe ogoarele de hrană pentru vînat. Recoltarea fînului din poieni (coasa a doua) trebuie făcută cînd acesta dă în floare.

În regiunile de munte se colectează frunzarele. De asemenea, începe colectarea hranei pentru fazani şi potîrnichi (zoană de la treier).

Se impun măsuri pentru ocrotirea vînatului pe timpul recoltării păioaselor.

Încep lucrările de reparare a construcţiilor şi instalaţiilor vînătoreşti sau amenajarea celor noi.

Se continuă combaterea vegetaţiei acvatice şi se asigură nivelul de apă necesar dezvoltării peştilor.

CE PUTEM VÎNA

În această lună este permisă vînătoarea la toţi dăunătorii cu păr sau cu pene, în afara speciilor ocrotite de lege. Cu autorizaţie specială, pot fi vînaţi urşi carnivori şi căpriori.

CE PUTEM PESCUI

Pescuitul sportiv este permis la toate speciile de peşte, în apele de şes şi în cele de munte. Începînd cu această lună se obţin bune rezultate pescuind în Dunăre. Cu cît este mai cald cu atît peştele trebuie căutat în ape mai adînci.

PROGNOZĂ

În această lună Dunărea va începe să-şi risipească comorile cu solzi: crap, mreană, văduviţă, avat, somn (ăsta-i fără solzi da-i bun şi adeseori e mare!), şalău, plătică etc. Pescarii se vor năpusti cu toţii, dar se vor înapoia cu folos numai aceia care vor şti vremea şi adîncimea (cînd şi la care) îşi vor arunca ei momeala întotdeauna înşelătoare. Favorabile muşcăturilor vor fi zorile şi apusurile. Se prevăd muşcături şi peste zi, dar numai în averse locale...

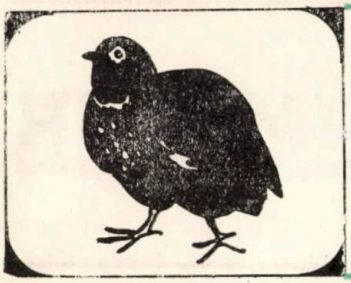

AUGUST

ÎN LUNA ACEASTA

La 15 august începe vînătoarea la prepeliţe. La asemenea vînătoare e bine să se ducă cei ce ştiu să tragă bine cu puşca, cei ce cunosc bine locurile şi cei care au şi cîte un cîine bun la aret şi bun aportor. Altfel, vînătorul riscă să găsească în locul miriştii ştiută bogată în prepeliţe o fabrică în construcţie, sau, dacă are un cîine „defect" dar n-are veleităţi de fondist şi ajunge primul cîinele la prepeliţa întîmplător împuşcată, pe aceasta n-o mănîncă vînătorul ci cîinele. Deci antrenament, informaţii precise, cîinele bine dresat.

LUCRĂRI NECESARE

Începe sezonul de vînătoare la raţe şi gîşte sălbatice şi la alte specii de vînat de baltă. Trebuie pregătite din vreme adăposturile de pîndă la baltă, trebuie identificate locurile de hrănire şi de dormit ale raţelor şi gîştelor sălbatice.

Se fac pregătiri în vederea deschiderii sezonului de vînătoare la cerb : curăţirea potecilor de vînătoare, revizuirea observatoarelor, a colibelor de vînătoare şi a altor construcţii vînătoreşti.

Luni		3	10	17	24	31
Marţi		4	11	18	25	
Miercuri		5	12	19	26	
Joi		6	13	20	27	
Vineri		7	14	21	28	
Sîmbătă	1	8	15	22	29	
Duminică	2	9	16	23	30	

CE PUTEM VÎNA

Este permisă vînătoarea la becaţine, duble, porumbei sălbatici, turturele şi cocoşari. De la 15 august este permisă şi vînătoarea la prepeliţe, cîrstei, cocori, gîşte şi raţe sălbatice, la dăunătorii vînatului — în afara speciilor ocrotite de lege. Cu autorizaţie specială — urşi carnivori şi căpriori.

CE PUTEM PESCUI

Este permis pescuitul sportiv la toate speciile de peşte, atît în apele de şes cît şi în cele de munte. Pescuitul în Dunăre dă cele mai bune rezultate în această lună.

PROGNOZĂ

Deşi pescarii aşteaptă muşcături, în această lună vor avea parte de ele mai ales vînătorii. Îi vor muşca ţînţarii, ce nu s-a mai pomenit ! Se pare — după cum a anunţat reţeaua mondială de informare — că în acest an ţînţarii de toate gradele sînt deosebit de înfometaţi. Se vor produce aproximativ 3—5 muşcături pe milimetru pătrat epidermă-vînător de raţe, gîşte, prepeliţe sau orice altă preferinţă întrucît ţînţarii nu au nici o preferinţă.

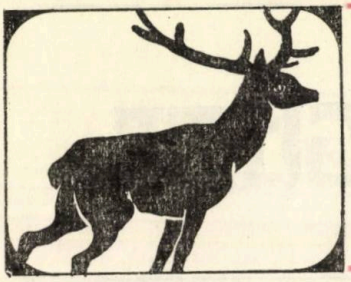

SEPTEMBRIE

ÎN LUNA ACEASTA

La munte începe toamna, încep brumele groase şi încep cerbii să boncănească. Mugetul lor se aude atunci seara şi dimineaţa, noaptea sau chiar şi peste zi. Şi pe glas de muget or cercînd ei cu înşelăciune din scoică sau din altceva, vînătorii vor căuta să se apropie de cerbul cel mai puternic, cel cu coarnele cele mai mari. Vînătorii cei buni ştiu că cerbul cu multe ciute este cel puternic; de aceea are multe ciute. Şi bine este să caute ei cerbul cel fără ciute, cel netrebnic (dar nu pe cel încă tînăr!) şi să-l vîneze. Sporeşte, aşa puterea cerbilor noştri.

LUCRĂRI NECESARE

Continuă colectarea fructelor şi seminţelor destinate hrănirii vînatului pe timpul iernii. Depozitarea lor trebuie făcută cu grijă, în condiţii corespunzătoare şi, periodic, trebuie controlată starea lor. La nevoie, vor fi lopătate pentru a nu se altera.

Se face deversarea puietului de păstrăv din tolipţe în rîuri şi se fac pregătiri pentru acţiunea de repopulare cu crap şi caras.

Luni		7	14	21	28
Marţi	1	8	15	22	29
Miercuri	2	9	16	23	30
Joi	3	10	17	24	
Vineri	4	11	18	25	
Sîmbătă	5	12	19	26	
Duminică	6	13	20	27	

CE PUTEM VÎNA

Este permisă vînătoarea la prepeliţe, cîrstei, porumbei sălbatici, turturele, gîşte şi raţe sălbatice şi la alt vînat de baltă, precum şi la dăunătorii cu păr sau cu pene, în afara celor ocrotiţi. De la 15 septembrie — ierunci. Cu autorizaţie specială — cerbi carpatini, cerbi lopătari, căpriori, ţapi de capră neagră şi urşi carnivori.

CE PUTEM PESCUI

În această lună, pescuitul sportiv este permis la toate speciile de peşte din apele de şes. În apele de munte, începînd de la 15 septembrie, este oprit pescuitul la păstrăv indigen, dar continuă să fie permis pescuitul la lipan.

PROGNOZĂ

La munte, dacă nu va ploua, vor boncăni cerbi. Dacă va fi invers, va fi invers şi în ceea ce-i priveşte pe cerbi. În orice caz, cerbii au mai multă vreme decît vînătorii. Şi dacă după trei-patru zile de umblet, de ascultare şi de aşteptare, vînătorul îşi va transporta autorizaţia înapoi la vale, e sigur că cerbii vor urca înciudaţi spre culmi. Şi cerbii nu le vor ierta niciodată vînătorilor că „n-au ţinut afişul" mai mult.

OCTOMBRIE

ÎN LUNA ACEASTA

De treizeci şi cinci de ani durează supremaţia mondială a caprei negre româneşti. Trofeul cules de un vînător român de pe crestele Făgăraşului în 1934 încă nu a fost egalat. În ultimii 20 de ani efectivele de capre negre din Carpaţi au cunoscut un progres continuu. Ar fi vremea ca alţi vînători să urce pe creste şi să culeagă trofee asemănătoare, să-l egaleze pe cel mondial sau măcar să se apropie de el. Confruntările cinegetice internaţionale la care va trebui să se prezinte ţara noastră în anii viitori nu trebuie să ne găsească fără lucruri... noi!

LUCRĂRI NECESARE

Începe pregătirile pentru combaterea dăunătorilor vînatului pe timpul iernii : se amenajează aşa-zisele „vulpării" sau „şorecării" pentru nădirea vulpilor. De asemenea, se pregătesc locurile pentru nădirea lupilor. Se revizuiesc şi se repară capcanele de tot felul.

În terenurile cu iepuri şi fazani se fac evaluări de sondaj în vederea viitorului sezon de vînătoare.

Se fac repopulări cu crap şi caras în bazinele piscicole de şes.

Luni		5	12	19	26
Marţi		6	13	20	27
Miercuri		7	14	21	28
Joi	1	8	15	22	29
Vineri	2	9	16	23	30
Sîmbătă	3	10	17	24	31
Duminică	4	11	18	25	

CE PUTEM VÎNA

Este permisă vînătoarea la mistreţi, prepeliţe, cîrstei, sitari, porumbei sălbatici, turturele, cocori, ierunci, gîşte şi raţe sălbatice şi alt vînat de baltă. De asemenea, la dăunători cu păr sau cu pene, în afara speciilor ocrotite. Cu autorizaţie specială: cerbi carpatini, cerbi lopătari, căprioriţapi de capră neagră şi urşi carnivori.

CE PUTEM PESCUI

La pescuitul sportiv, pe măsura răcirii apelor, rezultatele devin tot mai slabe. Se mai poate pescui la crap şi somn în apele adînci. Răpitorii, în special ştiuca şi avatul, muşcă bine la năluci şi la peşte viu. În apele de munte este permis pescuitul la lipan.

PROGNOZĂ

În această lună, numai pescarii dotaţi de natură vor prinde ceva peşte în Delta Dunării, dacă — bineînţeles, sfînta natură i-a înzestrat şi cu instinctul aventurii. E mai bine să n-o fi făcut, ea doamna natură. Dar, dac-a făcut-o, respectivii beneficiari vor trebui să fie la înălţime şi să le ofere aşa cum trebuie tinichelele pe care le-au cărat acolo. La urma urmei, nu contează ceea ce oferi, ci modul în care oferi...

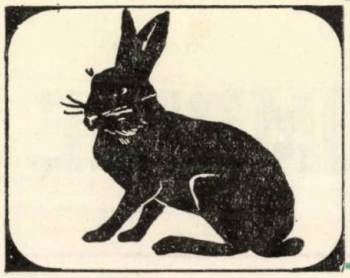

NOIEMBRIE

ÎN LUNA ACEASTA

Începe vînătoarea la iepuri. Toată suflarea vînătorească din ţara noastră pune, în această lună, mîna pe puşcă şi-şi varsă focul îndelungii aşteptări (la care a fost supusă: aproape 10 luni! dar, altfel, i-am stîrpi!) pe neamul iepuresc. S-o facem însă cu grijă, cu cruţare. Să lăsăm în fiecare teren de vînătoare atîţia iepuri cîţi să fie în stare să împlinească generaţia viitoare. Fiindcă va mai veni o toamnă. Şi vor mai veni şi altele. Şi dacă nu pentru noi, pentru generaţiile viitoare...

LUCRĂRI NECESARE

Se încheie lucrările de revizuire sau amenajare a instalaţiilor de hrănire a vînatului pe timpul iernii. Trebuie transportată hrana în teren şi depozitată în apropierea locurilor de hrănire.

Se continuă nădirea vulpilor şi a lupilor.

Se iau toate măsurile în vederea iernării peştelui.

Luni		2	9	16	23	30
Marţi		3	10	17	24	
Miercuri		4	11	18	25	
Joi		5	12	19	26	
Vineri		6	13	20	27	
Sîmbătă		7	14	21	28	
Duminică	1	8	15	22	29	

CE PUTEM VÎNA

Este permisă vînătoarea la mistreţi, iepuri, fazani (numai cocoşi), sitari, porumbei sălbatici, cocoşari, cocori, ierunci, prepeliţe, gîşte şi raţe sălbatice, precum şi la dăunătorii cu păr sau cu pene, în afara speciilor ocrotite. Cu autorizaţie specială: cerbi carpatini, cerbi lopătari, ţapi de capră neagră, urşi carnivori şi jderi.

CE PUTEM PESCUI

Pescuitul sportiv la peştii paşnici dă rezultate tot mai slabe, pe măsura răcirii apelor. Bune rezultate se obţin la peştii răpitori: ştiucă, biban, avat. Aceştia din urmă trebuie căutaţi la confluenţele fluviului cu privalele sau canalele bălţilor. În această lună se obţin cele mai bune rezultate la lipan şi lostriţă.

PROGNOZĂ

La munte va începe viscolul aspru şi va fi vai de vînătorii care nu vor fi împuşcat ceea ce scrie pe autorizaţia lor. Umblînd ei o săptămînă după podoaba de pe fruntea caprelor negre, coarnele adică, s-ar putea să le găsească acasă, la întoarcere, gata făcute.

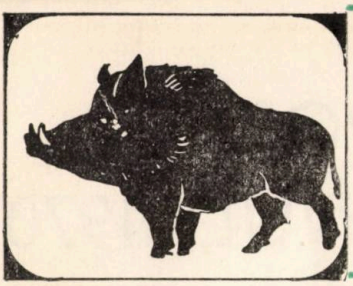

DECEMBRIE

ÎN LUNA ACEASTA

Nu-i prea frig, la deal şi la munte zăpada încă nu-i prea mare, deci cum e mai bine pentru vînătoarea la mistreţi. În vară şi pe toamnă au făcut ei, mistreţii, ceva pagube în culturile agricole, dar acum vor trebui să plătească. Şi plătesc cu vîrf şi îndesat. Pe pielea lor (mai bine zis pe carnea lor!) se bazează îndeplinirea planului de producţie la carnea de vînat. Deci să vînăm mistreţi. Dar să cruţăm scroafele cu purcei prea mici, să cruţăm scroafele conducătoare de cîrd. Vînătorul care înclină puşca la vederea unei asemenea scroafe face ca în iarna viitoare să-i iasă în stand cîţiva mistreţi în plus! Pe urmă, un asemenea gest se impune şi din punct de vedere etic.

LUCRĂRI NECESARE

O dată cu căderea zăpezii începe şi aprovizionarea cu hrană a hrănitorilor. Se instalează în teren capcanele metalice. Pentru ca iepurii să nu roadă coaja pomilor, este bine ca — din loc în loc — la marginea livezilor, să fie puse mănunchiuri de crenguţe, lujeri etc.

Se execută copci, se fac culoare în zăpadă pe suprafaţa gheţii, supraveghindu-se iernarea peştelui.

Luni		7	14	21	28
Marţi	1	8	15	22	29
Miercuri	2	9	16	23	30
Joi	3	10	17	24	31
Vineri	4	11	18	25	
Sîmbătă	5	12	19	26	
Duminică	6	13	20	27	

CE PUTEM VÎNA

Este permisă vînătoarea la mistreţi, iepuri, fazani (numai cocoşi), sitari, porumbei sălbatici, ierunci (pînă la 15 decembrie), gîşte, raţe şi alt vînat de baltă. De asemenea, pot fi vînaţi toţi dăunătorii cu păr sau cu pene, în afara speciilor ocrotite.

CE PUTEM PESCUI

La copcă, la răpitori, pescuitul dă bune rezultate mai ales la peştişor viu. Dar este necesară multă atenţie la rezistenţa gheţii, care de multe ori, în această lună, nu este suficient de groasă.

PROGNOZĂ

Va ninge gros la munte şi va fi rost de vînătoare de lupi şi de mistreţi. Şi se vor buluci vînătorii cînd spre unii, cînd spre alţii. Sau spre toţi deodată. Şi atunci se va alege neghina de grîu. Vor fi unii care vor primi cu alice haita de lupi stîrnită de hăitaşi, dar vor fi şi alţii care, dacă nu vor face un foc mare la rădăcina fagului — că lupii se tem de foc — se vor urca în fagul cel mai mare. Şi vor fi alţii care vor împuşca mistreţul cel mare, după cum vor fi şi alţii care, cînd vor vedea ce fel de colţi poartă în fălci un mistreţ, îi vor jura acestuia că au în mînă cu totul altceva decît o puşcă... Oameni sîntem!

VÎNĂTOAREA ȘI PESCUITUL SPORTIV ÎN ANUL 1970

TIȚĂ Florea
Președintele Consiliului A.G.V.P.S.

O dată cu desprinderea din calendar a ultimelor file, s-a încheiat un an în care eforturile asociațiilor, filialelor și ale membrilor asociației noastre au fost orientate în direcția îndeplinirii hotărîrilor celei de a II-a Conferințe a A.G.V.P.S.

În rîndurile de față nu ne propunem însă a analiza activitatea din anul trecut, ci de a enunța cîteva sarcini mai importante și de perspectivă ale activității noastre în noul an.

Așa cum se cunoaște, dezvoltarea vînătorii presupune, în primul rînd, o gospodărire rațională, pe baze științifice, a fondurilor de vînătoare, în scopul menținerii și dezvoltării efectivelor de vînat. Realizarea acestui obiectiv impune luarea celor mai judicioase măsuri pentru crearea condițiilor necesare creșterii efectivelor de vînat și valorificarea cît mai rațională a acestora.

Începînd cu cunoașterea cît mai exactă a efectivelor de vînat existente pe terenurile pe care le au în folosință și terminînd cu valorificarea cît mai economicoasă a vînatului de care dispun, asociațiile și filialele vînătorilor și pescarilor sportivi au datoria de a mobiliza membrii vînători în buna gospodărire a fondurilor de vînătoare.

În anul care a început, grija pentru înmulțirea efectivelor de vînat și îndeosebi a celor de iepuri trebuie să constituie principala preocupare a asociațiilor și filialelor, a tuturor membrilor vînători.

Dinamica efectivelor de iepuri din ultimii ani a relevat faptul că acestea se mențin, în general, staționare sau sînt în scădere pe unele fonduri. Este o situație care impune luarea unor măsuri deosebite în privința modului în care trebuie să gospodărim în viitor această importantă specie de vînat.

Pentru evitarea unei situații de nedorit, aceea a scăderii efectivelor de iepuri, așa cum s-a semnalat în ultimii ani pe unele fonduri de vînătoare, în special în vestul țării, se cere în primul rînd o recoltare rațională, aceasta pentru a nu ajunge în situația ca totul să fie prea tîrziu.

Ținînd seama de acest lucru, conducerea asociației noastre, pe baza propunerilor făcute de comitetele asociațiilor județene și ale filialelor, a hotărît ca, începînd din sezonul de vînătoare 1969—1970, asociațiile și filialele pe terenurile cărora vînatul principal este iepurele să limiteze împușcarea acestuia, pentru a nu ataca stocul de reproducție. De asemenea, s-au luat măsuri ca planul de carne să fie realizat pe seama altor specii de vînat și nu a iepurelui. Ceea ce este îmbucurător este faptul că la măsurile arătate au subscris marea majoritate a membrilor vînători, conștienți de răspunderea pe care o au pentru recoltarea rațională a acestei specii de vînat.

În ceea ce privește fazanul — specie de vînat care s-a extins în ultimii ani pe tot mai multe fonduri de vînătoare — începînd cu anul 1970 se vor întreprinde măsuri pentru creșterea simțitoare a efectivelor, pe toate terenurile propice dezvoltării acestei specii, astfel încît tot mai mulți vînători să poată avea satisfacția vînării acestei frumoase specii de vînat.

Aspect de la a II-a Conferinţă a A.G.V.P.S. (7—8 februarie 1969)

Deşi în creşterea fazanului — aşa cum s-a arătat — s-au făcut progrese, mai avem încă multe de făcut pentru ca fazanul să devină un vînat la îndemîna fiecărui vînător.

În anul 1970, numărul puilor de fazan ce se vor coloniza pe terenurile asociaţiilor noastre va depăşi cifra de 60.000. Comitetele asociaţiilor şi ale filialelor vor trebui să se preocupe îndeaproape de această importantă acţiune, luînd măsuri pentru pregătirea terenurilor pe care urmează să fie colonizaţi fazani.

În scopul ocrotirii efectivelor de vînat, se impune totodată ca asociaţiile şi filialele să mobilizeze membrii vînători în acţiunile de combatere a dăunătorilor de tot felul, care pe multe fonduri de vînătoare pricinuiesc mari pagube vînatului.

De asemenea, nu trebuie trecut cu vederea marele pericol pe care-l reprezintă braconajul pentru soarta efectivelor de vînat şi îndeosebi a celor de iepuri. După cum se ştie, există unii vînători, puţini la număr, care caută să-şi creeze anumite avantaje ignorînd regulile de practicare a vînătorii. Luarea celor mai drastice măsuri împotriva tuturor celor ce încalcă regulile de exercitare a vînătorii reprezintă o datorie de prim ordin, atît pentru asociaţiile şi filialele vînătorilor şi pescarilor sportivi, cît şi pentru membrii vînători, care trebuie să fie adevăraţi apărători ai vînatului — bogăţie de seamă a ţării. De această bogăţie şi de frumuseţile sportului cu arma de vînătoare trebuie să se bucure şi generaţiile viitoare, cărora trebuie să le lăsăm drept moştenire o situaţie bună în ceea ce priveşte efectivele de vînat.

O atenţie deosebită se va acorda în acest an întăririi activităţii filialelor vînătorilor şi pescarilor sportivi. Ţinînd seama de scopul pentru care au fost create şi de rezultatele obţinute pînă în prezent de unele dintre acestea, mai ales în ceea ce priveşte ocrotirea

→

vînatului și asigurarea hranei suplimentare, Comitetul Executiv al A.G.V.P.S. a hotărît ca, începînd din 1970, un număr de filiale să treacă, în mod experimental, la o activitate bazată pe principiul gospodăririi proprii. În această situație se vor afla filialele care au desfășurat pînă în prezent o activitate bună în antrenarea membrilor vînători și pescari sportivi la acțiunile de îngrijire și ocrotire a vînatului și peștelui. Prin trecerea la o gospodărire proprie, aceste filiale vor răspunde în mod nemijlocit de vînatul din raza lor, de felul cum crește și se dezvoltă acesta, de recoltarea și valorificarea lui. În acest fel va crește răspunderea membrilor vînători, conștienți de faptul că de felul cum vor gospodări vînatul de pe fondurile filialei lor depinde rezultatul vînătorilor la care ei vor lua parte.

În cadrul filialelor, în realizarea sarcinilor ce le revin pentru buna gospodărire a terenurilor de vînătoare și a bazinelor piscicole trebuie atrași toți membrii vînători și pescari sportivi. Un rol deosebit în această privință revine grupelor de vînători și pescari, a căror activitate trebuie îmbunătățită în mod continuu.

Pe linie de pescuit sportiv — în ultima vreme, tot mai mulți oameni ai muncii se îndreaptă către practicarea acestui frumos și recreativ sport.

Trebuie să recunoaștem însă că pînă în prezent asociațiile și filialele vînătorilor și pescarilor sportivi nu au depus toate eforturile pentru ca membrii pescari să practice în cele mai bune condițiuni sportul preferat. De aceea, în acest an, atenția noastră va fi îndreptată către extinderea bazei materiale piscicole și îmbunătățirea permanentă a condițiilor de pescuit. În acest scop, asociațiile și filialele trebuie să lărgească continuu baza materială a pescuitului sportiv, identificînd toate terenurile care se pretează a fi amenajate în vederea practicării pescuitului sportiv.

De asemenea, în anul 1970, se vor întreprinde importante acțiuni de repopulare a bazinelor piscicole cu puiet de pești de interes sportiv, în cantități mult superioare celor din anii trecuți. Pentru asigurarea în viitor a materialului necesar repopulărilor, se vor crea crescătorii proprii de puiet de pește, astfel încît această acțiune să poată continua pe o scară mai largă în anii următori.

Rezolvarea sarcinilor ce stau în fața asociațiilor și filialelor nu poate fi asigurată decît prin contribuția tuturor celor ce au contingență cu activitatea de vînătoare și pescuit sportiv. De aceea, asociațiile și filialele trebuie să întrețină, în primul rînd, o legătură permanentă cu organele de stat și să ceară sprijinul acestora pentru apărarea vînatului și pentru statornicirea unei ordini în practicarea vînătorii și a pescuitului sportiv.

De asemenea, asociațiile și filialele trebuie să aibă o legătură strînsă cu unitățile agricole și organele silvice, pentru asigurarea liniștii și hranei vînatului, astfel încît acesta să se poată dezvolta în cele mai bune condițiuni.

De o mare importanță pentru păstrarea și dezvoltarea efectivelor de vînat este modul de recoltare și valorificare a acestora. Pornind de la acest adevăr, Comitetul Executiv al A.G.V.P.S. a emis recent norme privind reglementarea organizării și practicării vînătorii, începînd cu data de 1 octombrie 1969. Aceste reglementări urmăresc pe de o parte aplicarea în mod unitar a regulilor de vînătoare pe întreg cuprinsul țării și pe de altă parte instaurarea unei raționale valorificări a vînatului, în scopul păstrării, ocrotirii și creșterii efectivelor principalelor specii de vînat. Totodată, reglementările amintite urmăresc a da posibilitatea vînătorilor de a practica în bune condițiuni vînătoarea și, în același timp, de a spori răspunderea asociațiilor, filialelor și a membrilor vînători față de îngrijirea și ocrotirea vînatului.

În noul an, sîntem convinși că prevederile hotărîrii Conferinței A.G.V.P.S. ce a avut loc la începutul anului 1969 se vor îndeplini și că asociațiile și filialele vînătorilor și pescarilor sportivi — cu sprijinul organelor Ministerului Agriculturii și Silviculturii și sub conducerea partidului — își vor aduce din plin contribuția la progresul continuu al vînătorii și pescuitului sportiv în țara noastră.

Zimbrul în România azi

Acţiunea de reintroducere a zimbrului în fauna ţării noastre a început în anul 1958 cînd, prin grija Direcţiei Economiei Vînatului, în pădurea Slivuţ, de lîngă Haţeg, a fost adusă o pereche de zimbri din Polonia. Anii au trecut şi astăzi sîntem în măsură să semnalăm nu numai creşterea efectivului din Haţeg, dar şi diseminarea acestuia, prin trimiterea unei perechi de zimbri în pădurea Trivale, de lîngă Piteşti. Alături de aceştia îi menţionăm pe cei 4 zimbri de la Grădina zoologică Băneasa şi alţi 2 la Tg. Neamţ.

Iată pe scurt cîteva amănunte asupra evoluţiei acestui nucleu de zimbri. Modul în care s-a făcut potrivirea perechilor şi produşii care au rezultat poate fi urmărit în *tabelul 1*, în care, cu chenar dublu au fost marcaţi reproducătorii importaţi din alte ţări şi data aducerii lor ; cu chenar simplu au fost notaţi urmaşii reproducătorilor importaţi, data naşterii fiecăruia şi rezultatele împerecherii lor ; cu chenar întrerupt au fost semnalate exemplarele care au murit la diferite vîrste. Cauzele morţii celor 5 exemplare au fost accidentele, aşa cum s-a întîmplat cu Rîndunica, o femelă care la 2 luni a murit strangulată în gard.

→

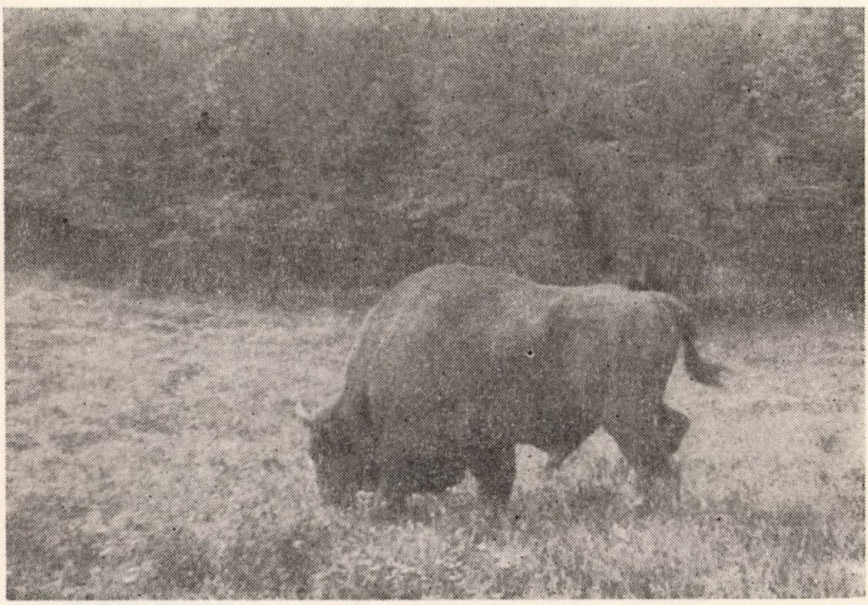

S-a pornit de la perechea de zimbri Podarek şi Polonka, ce au dat, începînd din anul 1959, o suită de descendenţi masculi şi femele. Avînd în vedere faptul că primii doi născuţi au fost masculi, pentru a asigura echilibrul dintre sexe şi pentru a împiedica o împerechere în cadrul familiei, au fost importate din Polonia încă două femele adulte. În continuare, din 1962 pînă în 1966, s-au născut 5 femele, dintre care au supravieţuit numai 3 : Rodica, Roxana şi Rada. Ajungînd la maturitate, Rodica a fost împerecheată cu tatăl ei Podarek şi a rezultat Romana. Este un exemplu de incest de tipul tată x fiică. Mai mult, din împerecherea Retezat şi Rodica a rezultat zimbrul Remus, un consangvin de tipul frate x soră. Desigur, această situaţie fortuită de împrejurări nu influenţează prea mult succesul acestei acţiuni, dar continuarea împerecherilor consangvine ar putea avea efecte negative asupra urmaşilor într-un viitor nu prea îndepărtat. Situaţia actuală este însă de aşa natură încît se impun o serie de măsuri pentru a evita practicarea unei consangvinităţi prea strînse şi repetate.

În pădurea Trivale nu există pericol de consangvinizare şi perechea de zimbri Retezat şi Pumila se dezvoltă în condiţii optime. Aduşi aici în anul 1967, în luna august, în 1968 s-a născut la 26 aprilie un viţel care a decedat la 1 iulie în acelaşi an, datorită unei bronhopneumonii. Se aşteaptă naşterea celui de al doilea viţel în pădurea Trivale.

În Haţeg există două familii de zimbri puse în două ţarcuri diferite : prima este formată din perechea iniţială de zimbri polonezi, la care s-au adăugat masculul Remus şi femela Roxana. Menţinerea acestei femele în ţarc ar favoriza un alt incest de tipul tată x fiică, pentru că Roxana este fiica celor doi zimbri polonezi iniţiali.

În cel de al doilea ţarc există, de asemenea, pericolul unui incest între zimbrul Roman şi sora sa Rodica.

La Grădina zoologică Băneasa, prin aducerea unui zimbru din Cehoslovacia [1]), împerecherea înrudită este evitată, dar aici, condiţiile mediului de stepă sînt nefavorabile dezvoltării optime a zimbrilor ca animale de pădure, aceasta cu toată îngrijirea atentă care li se acordă.

Practic, atît problema efectivului de la Grădina zoologică Băneasa, cît şi cea a efectivului de la Haţeg, deci a grupelor cele mai importante din ţara noastră, s-ar putea rezolva, credem noi, într-un mod

---

[1] *Nu cunoaştem detalii în ce priveşte originea acestui zimbru.*

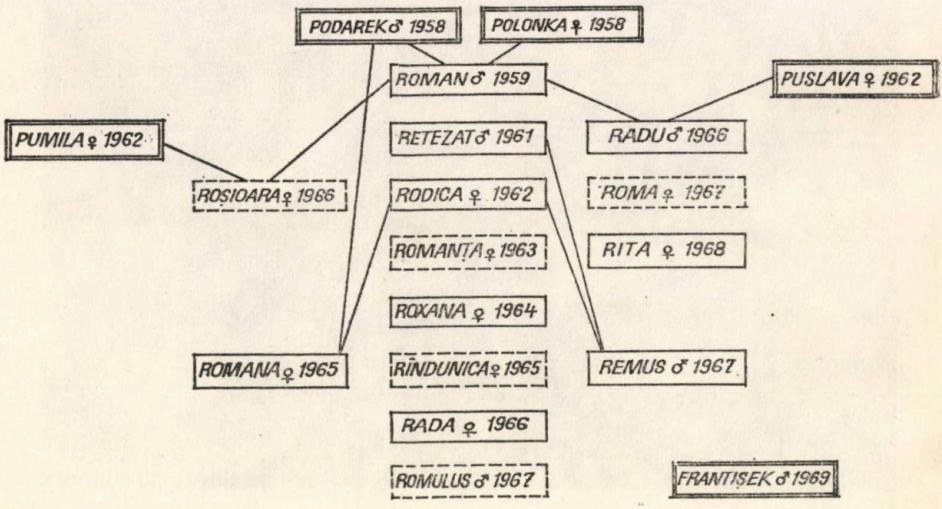

cît se poate de simplu. Rezolvarea ar consta în combinarea temporară a celor două efective (Haţeg şi Grădina zoologică) la Haţeg.

Această combinare ar elimina pericolul consangvinizării la Haţeg datorită masculului adus din Cehoslovacia şi existent actualmente la Grădina zoologică Băneasa. Totodată, mediul de pădure de la Haţeg ar stimula vitalitatea efectivului de la Grădina zoologică şi în special a zimbrului Radu, aflat într-o stare foarte proastă de dezvoltare.

Repartizarea actuală a zimbrilor în cele trei localităţi unde se găsesc, poate fi urmărită în tabelul nr. 2.

Cu toate pierderile semnalate, succesul acestei acţiuni de reintroducere a zimbrului în ţara noastră este însemnat. O singură privire aruncată asupra zimbrilor din rezervaţia Haţeg îţi dezvăluie imaginea de neuitat a acestor animale coborîte parcă din legendă ; s-au înmulţit şi au crescut bine, deci zimbrul se simte bine pe meleagurile româneşti, de unde a dispărut acum mai bine de 150 de ani.

Distribuţia şi structura efectivului de zimbri din ţara noastră

Haţeg-ţarcul 1	Hateg-ţarcul 2	Trivale	Grădina Zoo
Podarek ♂	Roman ♂	Retezat ♂	Radu ♂
Remus ♂ *	Puslava ♀	Pumila ♀	Rada ♀
Polonka ♀	Rodica ♀		Romana ♀
Roxana ♀	Rita ♀		Frantisec ♂ **

* Masculul castrat într-o luptă cu zimbrul Roman.
** Zimbru mascul sosit de curînd din Cehoslovacia; nume provizoriu.

Mircea St. UDRESCU

tovărăşie

Într-o dimineaţă, pe cînd stăteam şi priveam undiţele gîndindu-mă la cine ştie ce, o barză se ivi din înălţimi şi se lăsă pe mal. Stătu un timp şi observă împrejurimea, dînd din cap şi uitîndu-se la soare, ca şi cum ar fi vrut să ştie ce oră e. Apoi căscă din toată inima, făcîndu-mă şi pe mine că casc, cuprins de contagiune, clămpăni cu ciocul enorm şi rujat şi se opri într-un picior la o respectuoasă distanţă de mine.

I-am azvîrlit un peşte şi ea îl înghiţi în grabă, ajutîndu-se din cap. Se ridică apoi greoi, bătînd aerul cu aripile uriaşe şi se îndepărtă, micşorîndu-se treptat, pînă ce deveni cît o vrabie şi în cele din urmă dispăru. A doua zi veni din nou şi a treia zi la fel.

Eram acum doi, iar tovărăşia ei îmi ţinea de urît, făcîndu-mi singurătatea mai puţin apăsătoare şi mai uşor de suportat. O aşteptam chiar cu nerăbdare, străduindu-mă, dimineţile, să fiu mai matinal decît ea, ca să agăţ vreun peşte, să i-l pot oferi cînd va veni.

Dar, într-o dimineaţă n-am prins nimic, şi a doua zi nu mai veni, şi a treia zi la fel. Rămas singur, am înţeles, după un timp, ceea ce barza intuise înaintea mea : că era toamnă tîrziu şi peştele nu mai trăgea la undiţă.

D. GRĂNESCU

„FIZIOLOGUL" — ZOOLOGIA STRĂBUNILOR NOȘTRI

Mircea BICHICEANU

Să răsfoim împreună pagini de istorie... Amintind numele celui care îi pusese temelia lîngă mare și Nil în 331 î.e.n., Alexandria antică se dezvoltă rapid și devine sub Ptolemei o faimoasă răspîntie a comerțului intercontinental. Implicit, prin ciocnirea unor mentalități diferite, ideile confluează într-o vie efervescență din care se va decanta limpede cultura alexandrină. Orașul atinge apogeul în perioada elenistică. Posedă artiștii și savanții săi, înscriindu-se în lexicul nostru cu farul, musaionul și renumita-i bibliotecă. Cele 700.000 de manuscrise, păstrate aici, vor suferi pîrjolul expediției lui Cezar în Egipt, pe vremea domniei frumoasei Cleopatra. Și tot focul va întregi irecuperabil pierderea tezaurului spiritual, marea bibliotecă fiind incendiată, în 391 e.n., de fanatismul inerent extinderii unei recente convingeri religioase. Totuși, creștinismul va asimila o seamă de străvechi elemente, le va filtra și le va expune într-o formă convenabilă noilor sale precepte. În acest climat, la Alexandria, prin secolele II-IV, se naște Fiziologul, Fisiologul sau Physiologos, o colecție de istorioare alegorice-mistice despre animale și obiceiurile lor. Narațiunea păstrează amprenta antică egipteană amalgamată cu surse greco-romane, ebraice și sumeriene etc., dar... interpretarea devine creștină. Fauna care populează Fiziologul se reduce la cîteva zeci de specii. Unele provin din lumea fantasticului: homerica sirenă, hibrida struțocămilă, inorogul legendar, fenixul ce renaște din propria-i cenușă... Printre celalalte viețuitoare, mai reale, în descrierea lor, imaginația conturează atribute fabuloase și istorioare, crezute ca adevăruri în acele tenebroase timpuri.

Inorogul din blazonul lui Nicolaus Olahus, mare umanist român din sec. XVI

Paralel cu penetrația creștinismului în Europa, Fiziologul se extinde considerabil în spațiu și timp. Devine principalul tratat de zoologie medievală. Răspîndit inițial prin versiune greacă și apoi latină, cu diverse adausuri, în multiple traduceri, manuscrisele purtînd titlul său se difuzează pînă în Etiopia sau Islanda. Tîrziu, subminată de prelucrări, gloria Fiziologului decade în Occidentul european, prin secolul XIV. Concomitent va persista însă în Imperiul Bizantin, de unde s-a infiltrat spre Țările Românești în epoca influenței slavone. Circulînd la noi sub formă de carte populară de căpătîi, traduceri din Fiziolog ni s-au păstrat în cîteva variante, păstrate sub formă de manuscrise în biblioteci. Printre cercetătorii istoriei noastre literare, N. Cartojan, M. Gaster, G. N. Mateescu, Margareta Mociorniță au publicat versiuni ce datează din secolele XVII-XVIII. Datorită lor, putem să ne delectăm cu numai cîteva din istorioarele din care

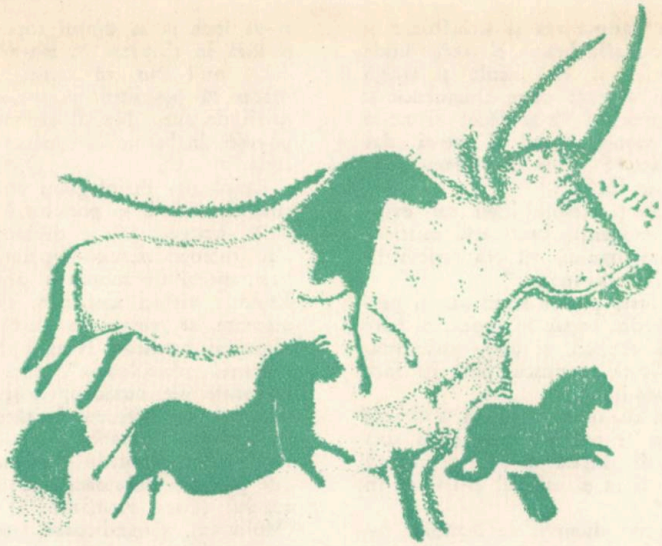

Gravura principală reprezintă un bour (Bos primigenius), *peste care se suprapun siluete de cal. Desen în roşu. Fragment rupestru din marea compoziţie a „Rotondei" de la peştera Lascaux (Dordogne, Franţa). (Desen de P. A. Mihailescu, după releveul etnologului André Leroi-Gourhan).*

au derivat credinţele zoologice ale strămoşilor noştri. Pentru a uşura înţelegerea unanimă a „pildelor" ne-am permis, pe alocuri, o transcriere mai modernă.

„Pentru inorogul. Inorogul iaste gadină mare şi cu un corn în frunte mare ; iaste ager ; şi ajunge pre căprioara şi o loveşte cu cornul şi o împunge. Deci tot o poartă în corn 40 de zile pînă putrezeşte şi cade din corn ; şi pînă o poartă numai cu limba linge sîngele ei, şi scură tot lingînd sîngele ; aceia îi iasta hrana foarte cu nevoie..."

Fiorosul unicorn, existent şi pe blazonul lui Nicolaus Olahus, pare să aibă drept model originar rinocerul. În următoarea descriere fantezia ne conduce spre ciudatul „struţo-cămil"...

„Pentru stratocamil spun : Stratocamilul iaste pasăre. Şi cînd oao oul, îl lasă în apă, şi-l cloceşte cu ochii şi tot caută pre el ; iară de va căuta într-altă parte, ea strică oul. Şi iaste un şerpe lung de 50 de coţi, şi merge la stratocamil şi stă şi el lîngă pasăre : doară cum va căuta spre el stratocamilul, să strice oul".

Lesne identificabil este următorul animal, din „pilda de pil" :

„Pilul nu are încheeturi la picioare, ce cînd va el să odihnească, el să razimă de un copaci şi stă într-un picior, iară vînătorii merg la acel copac ce să razimă el furiş, şi-l taie cu hirăstrăul ; şi să ţine în puţintel ; şi să ascund vînătorii, şi merge pilul la copac şi să razimă de copac, iar copacul cade jos, şi pilul încă cade şi nu să poate scula, şi-l ucig vînătorii".

Ei, au recunoscut vînătorii subiectul povestirii ? Dacă nu, să încerçăm în continuare : „Iară piliţa, cînd va să fete viţelul ei, iară ea intră în apă mare pînă la pîntecele ei, şi va făta şi cade în apă, iară mumă-sa îl ia cu rîtul ei pre supt pîntece şi-l poartă pre rît 10 zile tot pre apă pînă i se ţepenesc picioarele, şi iese cu el afară şi-l apleacă."

Pentru cei ce n-au dezlegat enigma : pilul sau filul este denumirea sub care strămoşii noştri cunoşteau elefantul ! Tot pentru vînători, o „heară" mai aproape de posibilităţile lor cinegetice : „cuvînt de lup".

→

„*Lupul* iaste gadină rea şi stricătoare şi fură ; şi dacă nu află hrană, el merge unde iaste o răspîntie, şi urlă acolo şi strigă mult ; şi fac şi ei rugă către Dumnezeu şi zic aşa : Doamne tu ne-ai făcut şi ne-ai lăsat să nu paştem iarbă ci ne-ai dat carne să mîncăm. Şi aude Dumnezeu ruga lor, şi le trimite hrană".

Ce părere aveţi despre lupii cei evlavioşi ? Spre a evidenţia caracterul mistico-alegoric al Fiziologului, vă transcriem în întregime : „pilda gheunoaiei."

„*Gheunoaia* iaste pasăre frumoasă şi pestriţă, şi zboară din copac în copac, şi bate cu pliscul toţi copacii, şi unde iaste mai slab, ea îl scobeşte cu pliscul pînă îşi face sălaş şi cuib într-însul.

Aşe să ştii şi tu, ome, că îmblă şi dracul din om în om şi cearcă : care iaste slab şi fără minte, îl înşală şi să încuibează într-însul pînă îi ia şi sufletul şi-l duce în matca focului."

După ce ne-am dumerit ce legături comune există între ciocănitori, oameni şi iad, să satisfacem şi exigenţele pescarilor, prezentîndu-le o specie absentă din tratatele de undit.

„*Pentru indropul.* Indropul iaste voievodul cel mare peştilor şi pre spinare sar peştii. Şi iaste într-un loc un peşte cu solzii de aur unde stă într-un loc, iară indropul voivod să scoală de 3 ori într-un an şi cu toţi peştii din mare, şi merg la împăratul şi să închină la dînsul toţi, şi să veselesc, şi iară să risipeasc în mare."

O, nu ! Nu vă temeţi că vă dorim succes la pescuitul miraculosului peşte cu solzii de aur... Nu, îl lăsăm să trăiască în poveşti, în basme care ne-au desfătat copilăria.

Rezonanţa Fiziologului nu s-a stins prea curînd... Fauna sa populează heraldica feudală. Apogeul său a declanşat o suită de alte zoologii mistico-populare care au utilizat speculativ substratul anticelor legende. Eroicele vietăţi alegorice, cu mitice reminiscenţe, se menţin în „Învăţăturile" domnitorului muntean Neagoe Basarab ori în romanul „Alixăndria", una din lecturile preferate ale bunicilor noştri... Evenimentele istorice petrecute în ţările noastre sînt consemnate figurativ în „Istoria ieroglifică" a lui Dimitrie Cantemir. Sub masca „de paseri şi dobitoace" din monarhia Vulturului (Ţara Românească) şi a Leului (Moldova), simandicoase feţe boiereşti sau umile albine birnice, evoluează cu tîlc pe scena istorico-literară întreţinută cu haz şi talent. Voievodul cărturar, viitor membru al Academiei din Berlin, îşi portretizează personajele sub denumiri extrase tot din Fiziolog...

Dar acum, în lumina actualelor concepţii ştiinţifice, ne permitem, să închidem interesanta carte, precum se sfîrşeşte una din versiunile sale de odinioară : „Amin".

ŞTIAŢI CĂ ?

...focile, leii de mare, vidrele de mare pot dormi sub apă, ieşind numai din cînd în cînd pentru a respira ?

... cervidele înfricoşate lasă pe sol o urmă de secreţie specială prin glandele dintre copite, ceea ce face ca semenii lor să fugă apărîndu-se astfel de duşmani ?

... iepuroaica poate întîrzia după dorinţă momentul naşterii pînă la 12 ore ?

... bivolul african şi nu leul sau alt animal este considerat drept cea mai primejdioasă fiară de pe continentul african ?

... cel mai mare rozător din lume este Capibara din America de Sud care ajunge pînă la 50—60 kg greutate şi la peste 1 m lungime ?

... zimbrul se tăvăleşte cu cocoaşa greabănului în locurile unde urinează şi apoi se freacă de arborii „de frontieră" spre a-şi marca astfel cu mirosul specific graniţele teritoriului său ?

... de la 1 g cît cîntăreşte la ecloziune puiul pănţăruşului (ochiul boului) ajunge în numai opt zile pînă la greutatea adultului ?

... cuibul unei păsărele din America de Sud făcut din lut cîntăreşte pînă la 4,5 kg deşi pasărea are numai 75 g, iar cuibul unui ţoi (şi mai mic ca talie) are pînă la 22,5 kg ?

... cel mai lung cioc în comparaţie cu mărimea corpului îl are un colibri din America de Sud, servind păsării pentru a ajunge la nectarul din anumite flori ?

PREMIERĂ LA PĂSTRĂVI

...E primăvară iar, început al încîntărilor la păstrăv.

Înviorat de aerul proaspăt al unui nou optimism şi volnic de a alerga spre văile cu promiţătoare îndemnuri, omul înfrăţit cu apa trăieşte impresii de absurd în legătură cu întrebarea nedezlegată încă : unde, cînd şi cu ce ?

Fiind vorba despre cîteva observaţii pasagere pe care vrem să le facem, să ne fie îngăduită speranţa că nimeni, citindu-le, nu va sări în sus de indignare. Spunem aceasta, deoarece reluăm în discuţie unele cunoştinţe pe care le aveţi de mult, altfel însă prezentate. De ce ? Fiindcă între ceea ce ştiam odată şi cum procedăm acum, s-a interpus timpul. Timpul care deformează semnificaţiile, schimbă şi orientează altfel gîndurile şi deci acţiunile noastre.

Aşadar unde ? Unde să-şi arunce undiţarul momeala ? Evident în apă, şi fiindcă vorbim de păstrăv, neapărat într-o apă de munte. Dar unde anume ? Deşi întrevedem posibilitatea bănuielii că ne ţinem de glume, răspundem senin : acolo unde nu e păstrăv. Adică, acolo unde bănuim că nu poate fi păstrăv. Numeroase sînt exemplele care ar putea valida părerea că nu în clasicele bulboane, vîrtejuri, cotloane, cozi de curent etc, ne aşteaptă de multe ori păstrăvul, ci în te miri ce alt loc însorit şi vălurit, fără pic de adăpost, adînc de-o palmă, pe lîngă care trecem fără să-l onorăm barem cu o privire, cu paşi grei ca de paradă. Imaginaţi-vă ce s-ar întîmpla dacă păstrăvii s-ar aţine doar în locurile recunoscute drept bune de către întreaga suflare pescărească ? Ne-am strînge bagajele ca să ne încercăm norocul aiurea. Din fericire — nu numai pentru undiţari — lucrurile nu stau chiar aşa, şi păstrăvul cu pricina care a scăpat de tigaie dar s-a ales cu spaima, va afla un refugiu, fie chiar şi vremelnic, acolo unde lipsa de imaginaţie a unora socoteşte că n-are ce căuta.

E de la sine înţeles că nu vom cerceta numai porţiunile de apă considerate nedemne. Le recomandăm însă pe acestea cu prioritate atenţiei păstrăvarilor mai ales în cazul unui pîrîu des călcat. Şi un... mărunţiş pentru început de sezon : zilele de primăvară au capriciile păstrăvului. Apa, mărită de pe urma topirii zăpezii şi a ploilor, recomandă aruncarea momelii la chiar cîteva palme de mal. Preferaţi totuşi afluenţii şi pîrîiaşele mici, mai clare şi mai călduţe.

→

Reţineţi, însă, că cel mai nimerit ar fi să facem *tabula rasa* din tot ce am agonisit de prin cărţi şi auzite, bizuindu-ne pe observaţia şi fantezia noastră. Sînt bunuri mai de preţ decît toate sfaturile din lume.

Şi cînd, mă rog, să începem a tachina păstrăvii, pentru ca plăcutul să se poată îngemăna cît de cît cu utilul ? Ştim, deţine atributul tradiţiei în materie de undit — deşteptatul cu noaptea-n cap. Prejudecata în cauză, deşi abolită, a lăsat o ariergardă. Ariergarda tuturor acelora înfeudaţi unui mod învechit de a gîndi şi rezolva problemele. Acelora toţi cu vizor îngust ce-i vezi părăsind după numai cîteva ore de pescuit, pentru că : „pînă-n seară nu mai pune gura". Ba, avan mai pune gura, numai ştiinţă să ai să convingi peştele s-o facă ! Cît priveşte teoria orelor solunare, ea a sporit comoditatea celor obişnuiţi să gîndească alţii pentru ei. Numai că mult îndrăgita teorie se contrazice cu cea a orelor solare, şi amîndouă cu realitatea a ceea ce se întîmplă sub ochii noştri acolo, chiar la malul apei. „Ziua bună se cunoaşte de dimineaţă" ne îndemna zicala noastră din bătrîni. Ei bine, să înlocuim dimineaţa cu amiaza şi totul va fi în regulă. Cel puţin în acest anotimp — primăvara — cînd păstrăvul, ca orice vieţuitoare cu solzi, nu muşcă vîrtos decît în cel mai cald moment al zilei.

Cu momeala şi metoda pe care le aplicăm, e o istorie angoasantă ; dar numai dacă scoatem din cauză o întreagă listă de bucate, poate pe gustul păstrăvului, începînd cu hulita — pe drept cuvînt — rîmă şi sfîrşind cu crăietele şi zglăvocul. Şi o facem, fără o clipă de ezitare, chiar dacă se vor găsi dintre aceia care ne vor acuza de ipocrizie. Convingerea noastră este că cel ce-şi spune păstrăvar va folosi, cert, onesta lansetă ca metodă, iar din momeli, pe cele artificiale. Din rîndul acestora reţin în special atenţia linguriţele şi, bineînţeles, năzdrăvanele musculiţe. Ce rotativă sau ondulantă să înnodăm de capătul liber al nylonului ? În ciuda neîncrederii obşteşti, una medie ca dimensiune, să zicem numărul trei. Pe „specialiştii" care propăvăduiesc altfel, îi invit să-şi verifice teoriile care în numeroase împrejurări ar putea să se dovedească false, ca toate obişnuinţele noastre devenite clişeu.

Dintre musculiţe, nu căutaţi una „ideală", pentru că vă pierdeţi vremea. Partizanii celor două teorii care se bat cap în cap, a „imitaţiei exacte" sau de ansamblu pot fuma împreună pipa păcii. Amîndouă sînt bune, sau ne-bune, după caz şi după loc. Indicăm totuşi pentru sezonul de primăvară, două „mincinoase" : musca de arin şi efemera mare sau musca de mai, cum i se mai zice. Alegerea numărului de artificiale pe săltători poate varia de la una la zece. Da, da, de la una la zece — cu toată aparenţa de subnatural pe care o poate avea căderea din cer a unui asemenea chilipir, pe apă. Impresia aceasta este numai a noastră, a undiţarilor.

Dinu GRĂNESCU

întrebare şi răspuns

— Nene ! Ai prins ceva ?
— Taci, fire-ai al dracului !...

* * *

— Domnule ! Cîinele dumitale are cumva purici ? a întrebat, doamna, în tramvai.
— Nu doamnă. Fiţi liniştită. Are rîie, păduchi şi ploşniţe. Purici însă, n-are !...

* * *

— Unde-s prepeliţele ? Iar ţi s-a defectat arma ?...

— Nu arma. Cîinele. Le-a mîncat pe toate !

* * *

— Domnule ! La cine te-ai referit cînd ai pronunţat „mare dobitoc..." ? !
— La iepurele care, împuşcat de dumneata, a murit în locul meu...

* * *

— De cînd e văduv x ?
— De cînd a luat-o şi pe fosta nevastă cu el la vînătoare.

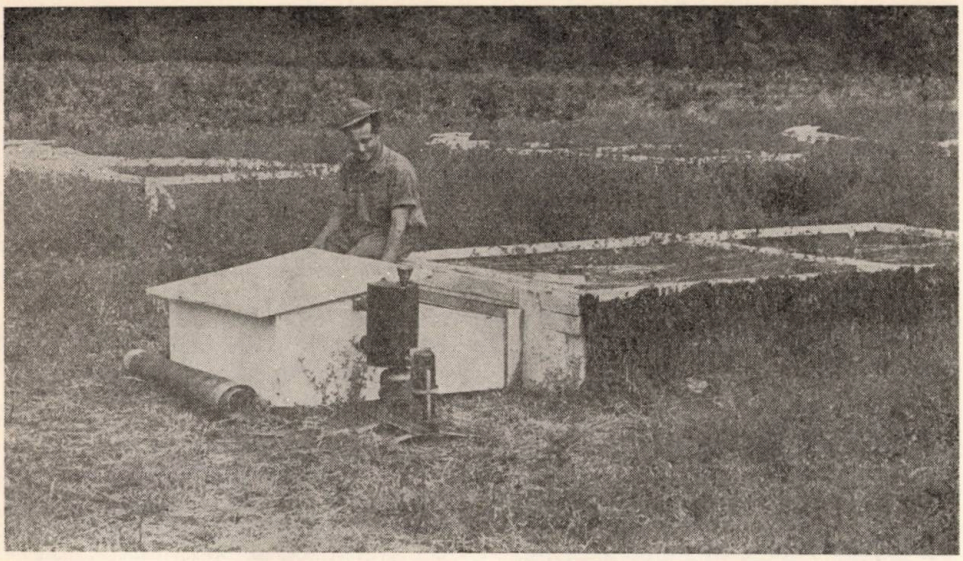

Creşterea artificală a puilor de fazan cu „mamă" artificială (Chişineu-Criş, 1959)
(foto V. Cotta)

POTÎRNICHEA ŞI FAZANUL ÎN CIFRE

● În Germania dintre cele două războaie mondiale, recolta de potîrnichi a scăzut de la 2,04 milioane piese în sezonul 1936/37, la abia 0,81 milioane în sezonul 1939/40. Scăderea este deci de 60%.

● În landul Nordrhein — Westfalen, a cărui suprafaţă a rămas neschimbată în ultimii 40 ani, deci datele asupra recoltei sînt comparabile, numărul de potîrnichi vînate a scăzut de la 208 mii în 1935/36 la 97 mii în 1955/56. Scăderea este de 53%.

● În Republica Socialistă Cehoslovacă găsim date asupra efectivelor (nu a recoltei). Acestea au scăzut de la 5,5 milioane în 1935 la 0,4 milioane în 1963. Scăderea este de 92%.

● În ţara noastră datele asupra efectivelor de potîrnichi nu arată scădere. Cifra se menţine, mai mult sau mai puţin, la acelaşi nivel, uneori manifestînd o uşoară creştere. Rămîne de văzut însă dacă acest spor este real sau dacă el se datoreşte numai unei mai atente observări a vînatului pe teren. Într-adevăr, organele centrale, în ultimii ani, au insistat mereu ca personalul de teren să dea atenţie evaluării de efectiv la această specie. N-ar fi exclus deci ca, drept urmare, acest personal să fi identificat şi pus la socoteală stoluri care înainte treceau neobservate.

● În Austria găsim o situaţie interesantă : în timp ce recoltele de potîrnichi scad, cele de fazani cresc. Astfel, recolta de potîrnichi scade de la 427 mii în 1908 la 44 mii în 1963. Scăderea este de circa 90%. La fazani, dimpotrivă, ea creşte de la 98 mii în 1908 la 229 mii în 1963 ; creşterea este de 233%.

Nu încercăm să analizăm aici cauzele acestei stări de lucruri. Se pare însă că scăderea efectivelor şi a recoltelor de potîrnichi se datoreşte nu numai unui singur factor, ci unui complex de factori, între care distrugerea de către agrotehnica modernă a adăposturilor naturale şi a buruienilor, ale căror seminţe constituie cea mai mare parte din hrana ei. Fazanul fiind pasăre şi de pădure şi avînd un regim alimentar mai variat, a reuşit nu numai să se menţină, ci chiar să facă unele progrese.

Dar lămurirea acestei probleme va mai necesita încă mult consum de cerneală. (C.V.)

LUPUL...

Vrednica şi vestita stirpe a luparilor — şi aşa destul de restrînsă — s-a stins cred, pe de-a-ntregul, în aceşti din urmă ani. Drept vorbind, pe cine aţi auzit sau despre cine şi cîţi aţi auzit că au plecat la vînătoare de lupi? Nu vorbesc aici despre goanele, mai mult sau mai puţin oficiale, făcute ici-colo la lupi şi încheiate, îndeobşte, cu două trei cozi de vulpe în chip de trofee şi mărturie a îndîrjirii luptei! Mă gîndesc la luparii noştri de bun nume de altădată. Poate unde şi unde, printre cei mai bătrîni şi mai stăruitori din tagmă, să mai fi rămas, pe undeva pe la munte sau pe sub geana codrilor grei de dealuri, de sămînţă, puşti care, iarnă de iarnă, să se îndîrjească împotriva blănurilor sure, aţiindu-le calea.

Încet-încet se pierd în negura aducerilor aminte toate. Nu fiindcă nu s-ar mai afla pe meleagurile noastre lupi; nu fiindcă meşteşugul lupăritului n-ar aduce roade; nu fiindcă nu s-ar mai putea face adevărate vînători de lupi. Nu. Ci, pur şi simplu, fiindcă lupăritul e ceva în afara obişnuinţei noastre cea de toate zilele. Cere trudă, stăpînire de sine, perseverenţă, străşnicie, curaj; cere să te osteneşti zile şi zile în şir în urmărire, ori nopţi şi nopţi de răbdurie pîndă, ca, pînă în cele din urmă, să poţi slobozi un foc, cel mult două, aducînd ca dobîndă o blană. Cere să ţii iarna urma haitucului ori a singuratecilor, să scotoceşti în prag de vară după culcuşurile lupoaicelor, să deprinzi trecătorile deopotrivă cu năravurile şi să ai răbdare, multă răbdare. Numai cine a pîndit o noapte lungă de iarnă, într-un bordei pierdut în sihăstrie şi-n codrul împietrit de ger, la răscruce de poteci lupeşti, singur-singurel şi fără putinţă de a aprinde măcar un muc de ţigară, apoi numai acela îţi poate spune ce e lupăritul, cîtă răbdare cere şi ce farmec îţi aşterne înainte.

...Au rămas în schimb, poveştile; unele pe de-a-ntregul năstruşnice. Asta pentru că, de cele mai multe ori, cei care le înşiruie cu largă inimă vorbesc din auzite sau din ştiute — în nici un caz din trăite — fiind dintre aceia care n-au văzut lupii decît în poze, sau, poate, cel mult, după gratiile unei cuşti pe la grădina zoologică sau la vreun circ! Trecute din gură în gură, din generaţie — în generaţie — ca o zestre! —, încep a fi strecurate o dată cu înăsprirea iernii, cu cele dîntîi viforniţe. Mai toate amintesc fie de oameni mîncaţi şi din care n-au rămas decît încălţările, fie de gîtul ţeapăn al lupului, fie de jăratecul ochilor lui care înfioară şi-mpietresc...

Întîlniri cu lupi?

Posibile oriunde, fiind lupul călător vestit, în stare să calce şapte hotare într-o noapte, să fie azi aici, mîine unde nici cu gîndul nu gîndeşti. Acolo unde este pădure care să deie prilej de sălaş peste zi, se află şi putinţa de a da peste lup, chiar dacă de ani şi ani prin partea locului nu s-a mai pomenit să fi călcat picior de lup!

...Vînătoare de cîmp, la iepuri, depănată cu gonaşi într-o pădure nici prea mare, dar nici prea mică şi nu prea întufărită, acoperită de zăpadă grea în acel sfîrşit de decembrie ; în orice caz, o pădure fără sălaşuri obişnuite de lupi. Goana, cred că era cea de a treia sau a patra înşiruită de-a lungul aceleiaşi linii de drumeag de care ; se afla aproape de gătatul ei ; vulpile se terminaseră mai de mult — după ce stîrniseră ropote de aplauze din ţevile puştilor ! —, aşa că mai rămăseseră cei din urmă urechiaţi. În juru-mi trozniseră destule puşti ; aveam şi un iepure dolofan doborît în faţă la nici zece paşi. Prin tufa nu tocmai deasă dinainte-mi văd prelingîndu-se două umbre, într-un furişat care parcă nu era nici de căprioară — cum am fost înclinat să cred dintru început —, nici de vulpe şi cu atît mai puţin de iepuri. Cînd au ajuns cu mersul lor ferit la cinsprezece-douăzeci de paşi de mine, îmi dau seama că am înaintea mea doi lupi zdraveni, bine împliniţi la trup şi la blană. Trag cu alică de 4, ambele focuri într-unul. Cade ; se ridică, pleacă sîngerînd din belşug şi după urme îl găsesc mort la vreun kilometru de locul puşcăturii, lovit fiind în gît şi-n piept. Celălalt a rupt-o la fugă deznădăjduită ; clănţănindu-şi colţii a trecut chiar pe lîngă mine !

*

...Vînătoare de sitari, în prag de primăvară, cu destul omăt rămas prin pădurea de colină în care umblă trei ortaci cu doi cîini. S-au tras cîteva focuri — nu cu mult înainte — după nălucile zburătoare, cînd unul dintre cîini vine scîncind şi cu coada între picioare se aşează lîngă mine. N-am vreme să-mi dau bine seama de cele petrecute că văd, pe urmele cîinelui, cu botul în pămînt, ivindu-se cogeamite lupul — de fapt, o lupoaică bătrînă şi, cred, surdă săraca, din moment ce nu mă auzise vorbind cu cîinele. Pe nepregătite îi trimit două focuri de 3 la vreo zece paşi prin tufa destul de deasă şi-o văd plecînd împleticindu-se. Cîinele n-a vrut cu nici un chip să caute, aşa că m-am dus singur cu ortacul de alături care văzuse şi el întreaga scenă. Au găsit-o pădurarii, a doua zi, căutîndu-i urmele cu alt cîine ; trăgea să moară înfundată într-un desiş ca peria !

*

...Albia Timişului despărţea marginea satului de dunga pădurii. Tivită de sălcii, din loc în loc de pîlcuri de mărăcinişuri şi de păpuriş, ţinea uneori vulpi. Într-o seară de miez de iarnă, cu o lună plină, galbenă, rotundă şi aburindă ca o mămăligă bună, întorcîndu-mă de la raţe, veneam şi eu pe poteca care urmărea ţărmul Timişului, chibzuind că, poate-poate, norocul cel bun îmi va scoate în cale vreo vulpe. Umblam uşor, făcînd ici-colo scurte popasuri. Ascultam ; cercetam. Dacă nu se arăta nimica mai acătării, apoi plecam mai departe. La un asemenea popas mi-a atras luarea aminte o umbră care păşea harnic şi totuşi ferit dinspre pădure către sat. Cîine să fie ? Căprioară în nici un caz. Poate o vulpe mai „răsărită" ! M-am hotărît să-i ies din cale şi s-o aştept pitit după o salcă bătrînă şi cioturoasă. Cu zeci şi zeci de tupilări, cu tot atîtea opriri, umbra se apropia ; abia într-un tîrziu mi-am dat seama că era vorba de un lup. De fapt de un lupan de anul trecut, rătăcit cine ştie cum prin partea locului. A căzut sub foc. În urmă am aflat că un haitic a fost prigonit din pădure de vînătorii din satul vecin abia cu o săptămînă înainte ; pe semne că lupanul meu a fost o rămăşiţă pierdută de haitic...

Eugen JIANU

SOMONII ŞI GERONTOLOGIA

Se ştie că somonii, aceşti păstrăvi marini uriaşi, în momentul cînd au atins maturitatea sexuală întreprind lungi călătorii, părăsind apele oceanelor Atlantic şi Pacific pentru a intra în apele dulci ale rîurilor, unde are loc reproducerea.

În mai puţin de două săptămîni, cel mai neastîmpărat somon seamănă cu un somon bătrîn : are carnea moale, oasele moi, solzii îi cad. Slăbit, devine prada fără apărare a ciupercilor externe sau a viermilor paraziţi care se dezvoltă în interiorul corpului său.

Multă vreme s-a crezut că epuizarea aceasta se datoreşte procesului de reproducţie, care îi condamnă atît de repede la bătrîneţe şi moarte. Astăzi, însă, un număr de patruzeci de medici şi biologi americani, care s-au înapoiat dintr-o călătorie de şase săptămîni în Pacific, la bordul vasului oceanografic Alpha Helix, cred că au descoperit adevărata cauză a acestui fenomen. Din cele publicate în rubrica ştiinţifică a revistei franceze „Figaro litteraire" reiese că, atunci cînd somonul pătrunde în apă dulce, glanda sa pituitară se măreşte pînă îşi dublează volumul ; în acest moment sistemul său nervos se degradează şi devine incapabil să mai controleze funcţionarea organismului. Glanda pituitară, devenită enormă, declanşează accelerarea arderii grăsimilor. «Totul se petrece ca şi cînd glandele ar fi „programate" în vederea provocării arderii simultane a grăsimilor, de aşa manieră că întreaga maşină să funcţioneze fără combustibil» arată Andrew Benson, biochimist, director adjunct al lui „Scripps instituiton of Oceanography". Ba, mai mult, apa dulce stimulează producerea unui hormon care provoacă decalcifierea. Această pierdere de calciu ar putea fi compensată în mediul marin, unde peştele poate avea carbonat de calciu. Dar, în rîuri şi fluvii, pierderile sînt ireparabile.

Oamenii îmbătrînesc ca somonii, se arată mai departe, dar mai încet. Procesul biologic, care duce somonul aproape de moarte în două săptămîni, se dezvoltă la om de la un an la douăzeci sau patruzeci de ani. De aceea, acest peşte poate să constituie un excelent „instrument de laborator" pentru gerontologi.

Cînd se bucură de toată vigoarea sa, cînd brăzdează cu putere fundul marin, somonul are un procent de colesterol de cinci, pînă la zece ori mai mare decît poate suporta omul. Cum se descurcă, totuşi, pentru a putea trăi în asemenea condiţii ?

Poate că şi oamenii ar putea face acelaşi lucru...

D. D. T. — UN INDEZIRABIL

ÎN Suedia a fost interzisă folosirea insecticidului D.D.T. în gospodării, în agricultură şi silvicultură. Astfel, încă o ţară europeană scoate acest primejdios produs în afara legii, prevăzînd sancţiuni foarte severe pentru cei ce-l vor întrebuinţa, indiferent de scop. Măsura întîmpină, printre altele, şi concluziile mai multor laboratoare de chimie biologică în care, în organismele unor canceroşi, analizele au etalat acumulări alarmante de D.D.T.

Produsul care revoluţionase chimia insecticidelor cu nici 20 de ani în urmă, a fost descoperit de către elveţianul Paul Müller, care a primit, în 1948, pentru invenţia sa, premiul Nobel.

Printre naţiunile care folosesc încă în mod curent D.D.T. se numără ţările Americii de Sud şi statele africane.

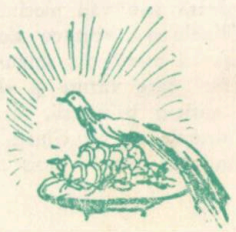

VÂILE GHIMBAVULUI DE SUB BUCEGI

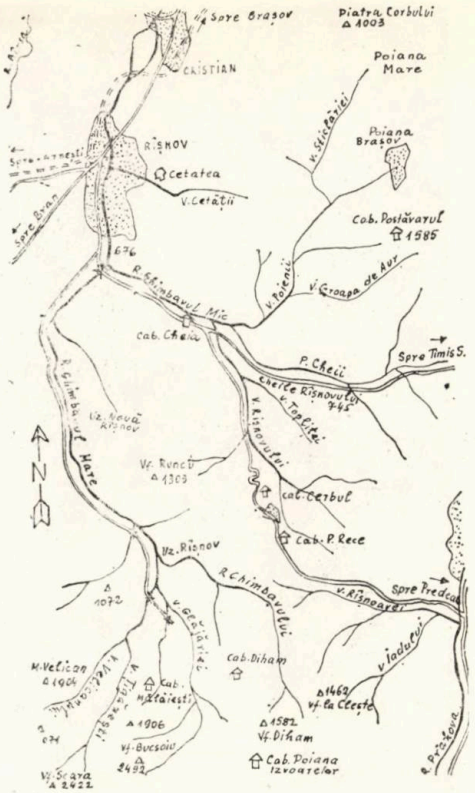

Mihai CRIŞAN

Depresiunea Ţării Bîrsei este străbătută de două rîuri mai de seamă, care duc spre Olt apele precipitaţiilor şi izvoarelor ce răsar din versanţii nordici şi nord-vestici ai masivelor Bucegi şi Piatra Craiului. Cel mai important este rîul Bîrsa, născut dintr-un bogat evantai de pîraie răsfirate pe culmile Branului şi ale Pietrei Craiului. Acesta traversează central întinsa cîmpie care i-a şi împrumutat numele: Terra Bursa, după cum este amintit în hrisoave vechi de la începutul secolului al XIII-lea. După părerea etimologilor, acest cuvînt, „Bîrsa", este de origine traco-dacă şi a fost păstrat în graiul populaţiei daco-romane autohtone pînă în zilele noastre.

Alt rîu care trece prin partea estică a depresiunii este rîul Ghimbavului, numit şi Ghimbăşel. Posibil că şi aci, comuna Ghimbav, prin care trece, să-şi fi luat numele tot de la rîu. Terminaţiunea „bav", deşi se aseamănă cu germanul „Bach", dat fiind faptul că ea apare frecvent şi în toponimia apelor curgătoare din regiuni în care nu au locuit niciodată germani, probabil că originea ei trebuie căutată tot în limba traco-dacă. E posibil ca asemănarea să se datoreze afinităţii comune a limbilor de origine indo-europeană.

Arhivele vechi ale Braşovului cuprind multe însemnări despre excepţionala bogăţie în peşte a rîurilor şi meandrelor Ţării Bîrsei. În pescuitul păstrăvului se distingeau îndeosebi românii riverani, care erau mereu solicitaţi să prindă peştele necesar meselor festive date de comunităţile şi potentaţii acelor vremi. Astăzi însă, deşi izvoarele, pîraiele şi rîurile şi-au păstrat acelaşi debit de apă, ele au pierdut mult din faima bogăţiei lor. Curentul ascensiv al civilizaţiei le-a îmblînzit, le-a reglementat cursul şi le-a limitat extinderea. Dispărînd, în felul acesta, meandrele de altă dată din jurul rîurilor, în care se înfiripa şi creştea puietul, apoi reducîndu-se zonele neumblate de om, unde peştii îşi aveau ascunzişurile, s-au schimbat defavorabil atît condiţiile de hrană, cît şi cele de viaţă ale peştelui. Să nu mai pomenim de timpurile moderne, cînd apele curgătoare sînt tot mai intens poluate de reziduurile nocive ale stabilimentelor industriale şi, îndeosebi, ale celor din sectorul chimizării.

Ca pescar sportiv şi ca îndrăgostit de drumeţie, plecat din Braşov, de cum părăseşti comuna Cristian, cu livezi bogate în preajma caselor, apar spre sud tot mai limpezi contururile culmilor nordice ale

→

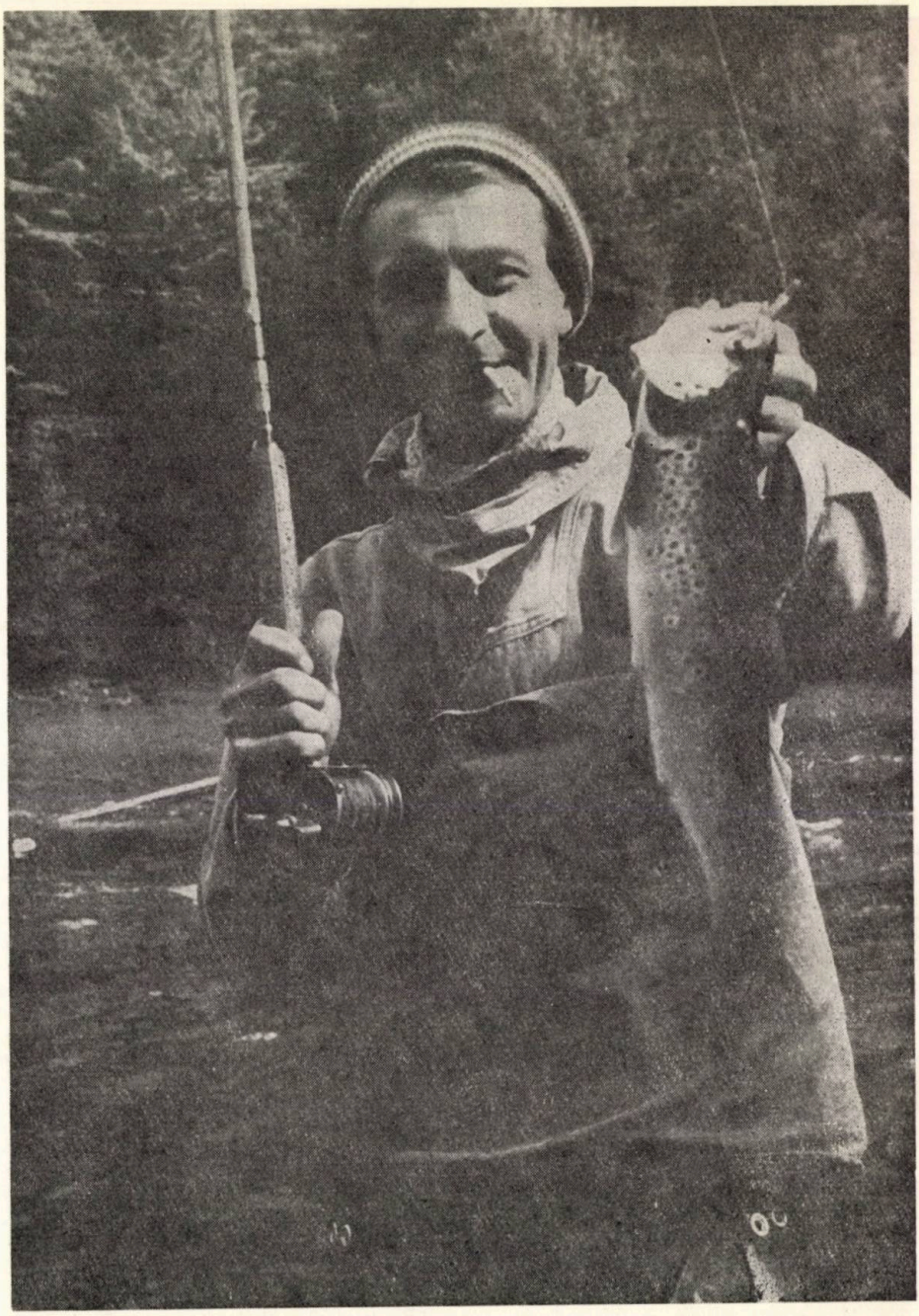

Foto : *dr. Gh. Teodorescu*

Bucegilor. Între acestea, cel mai de seamă e Bucşoiul. Acesta, semeţ, înfipt în înălţimea cerului, domină ca un argus zările întinsei Ţări a Bîrsei. Creasta lui oferă cea mai optimă poziţie de a înregistra cu privirea nu numai Ţara Bîrsei, ci şi regiuni îndepărtate, pînă la Munţii Apuseni.

De sub aceste culmi, pe care zăpada persistă pînă vara tîrziu, se adapă mulţimea de pîrîiaşe din care se formează apoi văile Ghimbavului. În drumul lor zgomotos, se rostogolesc năvalnic printre ţancuri şi vîrtoape, saltă spumegînd peste micile cascade şi, grăbite, cînd izbutesc să învingă potopul de oprelişti, se unesc, liniştite şi îmblînzite, cu rîul matcă.

Ca două surori cuminţi, văile Ghimbavului şi-au împărţit frăţeşte izvoarele : la răsărit Ghimbavul Mic, iar din spre sud, Ghimbavul Mare. Primul primeşte afluenţii din culmile ce leagă masivul Postăvarul cu Bucegii, iar secundul îşi are izvoarele în versanţii nordici ai Bucşoiului, Mălăeştilor şi Ţigăneştilor.

Ghimbavul Mic sau Rîul Mic, cum i se spune de către localnici pe scurt, primeşte aproape în acelaşi punct doi afluenţi. Pe dreapta, Valea Poienii, pe stînga Valea Rîşnovului, care trece şi prin cunoscuta staţiune Pîrîul Rece. Ambele văi sînt sărace în păstrăv. Cu un debit de apă mai bogat, coboară dintre Cheile Rîşnovului Pîrîul Cheii, care de fapt e continuarea văii Ghimbavului Mic. Acesta, trecînd prin regiune mai stîncoasă şi mai pronunţat montană, posedă mici căderi naturale şi, ici, colo, ochiuri în care păstrăvul îşi găseşte condiţii de viaţă prielnice. Dar pescuitul adevărat la păstrăv începe abia după unirea acestor trei pîraie.

Ghimbavul Mare sau Rîul Mare adună pîraiele de pe versanţii nordici ai Bucegilor, de la altitudini apreciabile. Avînd o cădere pronunţată, cursul său e accelerat, uneori chiar vijelios, pînă la confluenţa cu Ghimbavul Mic, adică la cca 1 km sud de marginea oraşului Rîşnov. O altă particularitate a acestui rîu este că afluenţii săi încep să apară abia la o distanţă de cca 12 km amonte de confluenţa cu Rîul Mic. Aceşti afluenţi au în general albii accidentate, unii trec prin regiuni sălbatice, astfel încît pescuitul e anevoios. Excepţie face Valea Glăjăriei, care curge printr-o regiune încîntător de frumoasă şi unde amonte de barajul uzinei vechi, pe o distanţă de cca 2 km, se poate pescui cu succes ; de la uzină în aval apa este din nou captată pentru uzina electrică nouă, cca 7 km distanţă rămînînd liber numai un slab fir de apă. Un pescuit satisfăcător se poate exercita abia în aval de uzina electrică nouă. Apa, însă, avînd tot timpul o temperatură scăzută şi fiind şi repede, păstrăvul nu manifestă obişnuita-i vigoare. Totuşi, în bulboanele ei numeroase, întrebuinţînd năluca rotativă sau peştişorul ca momeală, străduinţa poate fi frumos recompensată.

Cele două Ghimbavuri se întîlnesc la 50 m aval de podul şoselei Rîşnov — Pîrîul Rece — Predeal. În aval de confluenţă, la cca 1 km, Ghimbavul traversează oraşul Rîşnov, apoi, pe rînd, trece prin comunele Cristian, Ghimbav, Bod şi se varsă în Olt. Pescarii localnici pescuiesc cu oarecare succes şi în porţiunea de rîu ce trece prin oraş, păstrăvul fiind prezent pînă aproape de comuna Cristian. În aval, însă şi pînă la vărsare în Olt, apa fiind tot mai intens poluată, rîul e lipsit aproape complet de viaţă acvatică.

Întregul fond descris este în folosinţa Asociaţiei judeţene Braşov. La Rîşnov se poate călători, de la Braşov, cu trenul sau autobuzul, 14 km distanţă ; cu autovehicule proprii, poate fi abordat şi de la Predeal, prin şoseaua Predeal — Rîşnov, 24 km distanţă.

Rîşnovul, avansat proaspăt oraş, este renumit nu numai pentru fondul piscicol, ci mai ales pentru monumentele sale istorice. Aici se poate vizita cetatea medievală, construită în secolul XIV, pe mamelonul situat în imediata apropiere a oraşului, pe temelia unei mai vechi cetăţi dacice. Tot aici se poate vedea biserica ortodoxă română, construită din piatră încă în secolul al XIV-lea, fiind una din cele mai vechi construcţii de acest fel din întreaga Ţară a Bîrsei. Dar, în afară de aceste obiective istorice, la poalele cetăţii este amenajat, în mod special pentru turişti, un hotel cu restaurant, ştrand şi alte obiective de agrement.

Este util să ştiţi că la 6 km de Rîşnov, pe şoseaua ce duce spre Predeal, în apropiere de rîul Ghimbavul Mic, pe un loc pitoresc, se află „Cabana Cheia", modern utilată, foarte cercetată şi agreată de turişti, unde pot fi asigurate cazarea şi masa.

În ceea ce priveşte Ghimbavul Mare, deplasarea din Rîşnov şi pînă la uzina electrică veche se poate face pe drumul forestier ce duce pînă sus, pe Valea Glăjăriei.

-CURIOZITĂȚI-

Șerpii sînt surzi, n-au pleoape și nu pot închide ochii, care sînt apărați de un fel de opercul dur și transparent.

Libelulele au, dintre toate insectele, cea mai bună vedere, ochii lor fiind dotați cu un număr uriaș de lentile.

Insecte purtate de curenții de aer au fost găsite pînă la 4000 m înălțime.

Elefanții erau încă din antichitate vedete de circ. După Suetoniu, Pliniu și Hiphilin, ei mergeau pe sîrmă (bineînțeles, pe cabluri) și dansau păstrînd ritmul.

Puii pescărușului rîzător sînt complet goliși la ieșirea din ou.

Chitonul este o moluscă al cărei corp este acoperit de plăgi. Din această cauză este supranumit „coastă înzăoată". El are între 3000 și 12000 ochi pe placa cefalică.

Rinocerul alb are între 2000 și 2500 kg.

Lemantinele își țin puii la piept pentru a-i alăpta, asemenea femeilor care-și hrănesc copiii. Sînt mamiferele acvatice, despre care marinarii cu imaginație, din alte vremuri, credeau că sînt uriașele domnișoare cu coadă de pește, numite sirene.

Hiena trecea, în Evul Mediu, drept un animal „încîntător" avînd o piatră magică în fundul fiecărui ochi. Se afirmă că, cu o singură privire, hiena făcea să cadă un cavaler de pe calul său.

Muștele dispun de o salivă care, injectată în hrană, produce în ea un început de digestie. Această salivă produce iritarea pielii, cînd muștele ne înțeapă.

Morunul depune 3 pînă la 9 milioane de icre, dar abia o singură icră din două milioane va deveni un morun care va trăi și va crește pînă cînd va deveni capabil, la rîndul lui, să se reproducă.

Cucuvelele se ascund, în cîmpiile Americii de Nord, în vizuinile mamiferelor sau în galerii subpămîntene, săpate de ele înseși, care ating 4 m lungime. Acolo ele cuibăresc.

Cîrtițele își fac provizii în vederea iernii. Ele prind rîme, le taie capetele ca să nu mai poată fugi și le închid într-un fel de magazie. În felul acesta, cîrtițele au la dispoziție, timp de mai multe luni, carne proaspătă.

Muzeul lupului

Un muzeu al lupului va fi deschis în castelul Champlitte în Haute-Saône (Franța). Este prima inițiativă de acest gen. **(n.r.)**

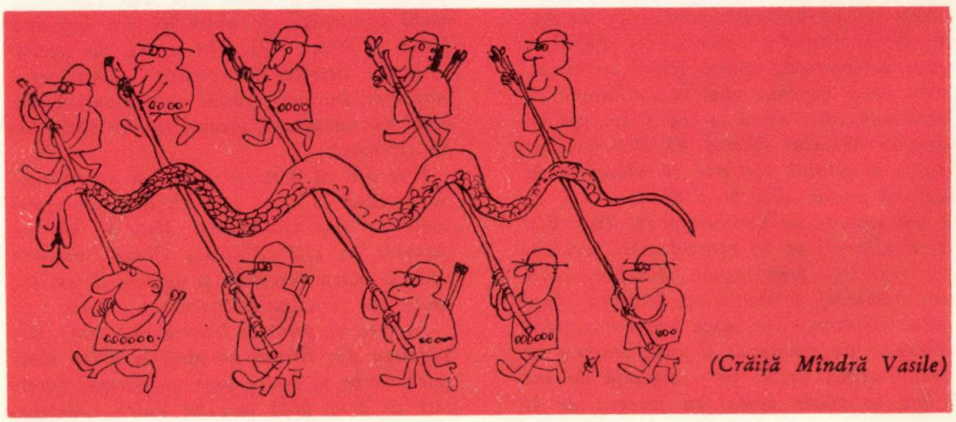

(Crăiță Mîndră Vasile)

Capra neagră în Munţii Rodnei

Foto : H. Almăşan

Prezentînd un areal autohton discontinuu, capra neagră carpatină (Rupicapra rupicapra carpathica) a avut în trecutul nu prea îndepărtat, un nucleu puternic în M. Rodnei (din Ţibleş pînă în Ineu) dacă nu ca număr, impresionant însă prin calitatea deosebită a trofeelor obţinute aici. Astfel, din numai 10 ani (1897—1907) se cunosc 8 trofee de provenienţă rodneană, care îndeplinesc nu numai baremul pentru medalia de aur, ci unul dintre ele, trofeul „Schönberg" a cucerit locul I la expoziţia mondială de vînătoare de la Viena (1910) cu 131 puncte CIC. Altul, recoltat înainte de 1900 („Waltzel"), se cunoaşte ca cel mai lung trofeu de la noi şi de pe glob : 36 cm lungime (faţă de 33,5 cm lungimea trofeului Hessheimer, recordul mondial actual) !!

Îngustimea fîşiei alpine şi subalpine a Munţilor Rodnei, cu abruptul nordic accidentat şi mai greu accesibil turmelor şi cîinilor, îngustat extrem de mult, a permis accesul oilor, al cîinilor, al braconierilor pînă în creste şi, împreună cu numărul mare de arme existente în comunele montane (Borşa, Rebra, Parva, Şanţ etc) imediat după primul război mondial, au dus la distrugerea completă a caprelor negre de aici. După 1930, datele cu privire la efectivul rodnean de capre negre sînt contradictorii ; nimic nu poate dovedi nici inspectorul de vînătoare Gh. Raţiu din Arpaş, care îşi găseşte moartea într-o avalanşă în februarie 1938 pe M. Pietrosul Rodnei.

Din 1962 încep acţiunile de recolonizare a caprei negre în M. Rodnei, nereuşite în porţiunea lor sud-estică, greu înfiripate în rezervaţia înfiinţată de Comisia Monumentelor Naturii pe Pietrosul, unde, cu material juvenil, s-a ajuns în 1967 la 5 iezi de 1 an. Acestora li se adaugă încă 6 piese adulte, prinse ocazional (3 femele în 1967, cu plasele, în Bucegi), astfel încît la ora actuală se află în această rezervaţie 11 piese (5 masculi, 6 femele) dintre care 7 sînt în liber. Acestui nucleu îi revine acum rolul de a reface populaţia de odinioară a caprelor negre rodnene, cu condiţia ca păşunatul — principala frînă — şi problema cîinilor vagabonzi să fie soluţionate, scoţîndu-se de la păşunat văile mai importante şi abrupte ale Munţilor Rodnei.

A. F.

DE LA LEGENDA FRUMOASEI MING-HUEI LA ... KING-YU

...dacă nu s-ar gîtui cîţiva răutăcioşi, de ici, de colo, lumea aceasta ar fi prea aspră pentru visătorii lipsiţi de apărare.

KIPLING

Radu DRAGOMIR

Cînd, după nenumărate zile şi nopţi de căutări, toate speranţele se dovediră zadarnice, prea frumoasa Ming-Huei porni spre munţii ce mărgineau orizontul, crezînd că poate acolo va da de urma iubitului ei Yi Ko Hu, ce plecase de atîta timp...

Negăsindu-l, fu cuprinsă de cea mai amară deznădejde şi se aşeză pe malul unui mic lac cu apă cristalină ca să-şi plîngă nefericirea şi să-şi odihnească firava-i făptură, sfîrşită de oboseală. Zeii din înălţimile celeste îi aflară toată durerea şi se înduioşară văzînd lacrimile ce picurau necontenit pe oglinda lacului.

Noaptea veni şi luna — zeiţa bunătăţii — ca să-i aducă puţină alinare, îşi îndreptă razele pe mărgăritarele din ochii fetei, care, la atingerea apei, se preschimbară în peştişori de aur ce începură să se zbenguiască pe luciul undelor. Ochii migdalaţi ai frumoasei Ming-Huei fură fermecaţi de jocul lor zglobiu şi zîmbiră...

Dar povestea aceasta, ca şi cele mai multe poveşti, s-a pierdut în negura vremurilor, iar din toată legenda ne-a rămas numele fetei în trecătoarea Ming-Huei (ce înseamnă „Apă limpede"), al băiatului Yi Ko Hu („Copacul singuratic") un punct la aproape 4000 m altitudine sub lanţul „înălţimilor celeste" (Munţii Tian-Şan din provincia Sin Kiang) şi... peştişorii de aur. Aceştia, fiind darul zeilor, au fost privilegiul fiilor cerului, împăraţii coborîtori din divinităţile atotputernice.

De existenţa peştişorilor de aur ce sînt „flori vii între animalele domestice" cum spune o veche zicală chineză, se leagă atîtea legende încît ar fi greu să le amintim, oprindu-ne doar la perioadele istorice mai importante care constituie etapele creşterii lor. Sînt pomeniţi o dată cu puternicul împărat Tsin-Si-Huang-Ti, realizatorul uriaşului zid chinezesc, cea mai mare construcţie pe care au înfăptuit-o vreodată oamenii de-a lungul veacurilor. Acest gigant din piatră şi cărămidă ce măsoară nu mai puţin de 2450 km (construit între anii 244—210 înaintea erei noastre!) a fost martorul atîtor năvăliri ale hoardelor nomade din Nord şi din Apus, oprite sub zidurile sale — dar şi al atîtor suferinţe şi drame ale milioanelor de supuşi, siliţi să-l înalţe pentru protejarea întinsului imperiu chinez... imperiul cerului!

Poate că şi legenda lui Yi Ko Hu şi a nefericitei sale iubite ilustrează una din nenumăratele drame ale marelui zid.

Prin anul 540, în provincia Tse-Kiang, în marginea de est a Chinei, se consemnează o creştere raţională, cu vechi tradiţii şi scopuri decorative, apoi în primii ani ai dinastiei Sung se aminteşte de un „lac al peştilor de aur" în Kiahsing, înfiinţat sub guvernatorul Ting-Yen-Tsan (968—975). Concomitent, sînt pomenite asemenea „lacuri sfinte" ale pagodei Luho din Hang-Tschou şi în Nanking, unde preoţii budiştii aveau în grija lor creşterea auritului „Chi", considerat strămoşul actualului caras auriu şi al tuturor varietăţilor lui, cu voaluri sau fără.

Scrierile lui Su Tse-Meh (1008—1048) vorbesc de nuanţele lui „de la trandafiriul florilor de prun pînă la roşul aprins al apusului de soare".

În anul 1163, la Hang-Tschou, împăratul Tschao Ku şi cîţiva mandarini, dintre cei mai înalţi demnitari ai curţii, aveau fericirea de a se bucura de frumuseţea peştilor de aur, crescuţi şi înmulţiţi de către îngrijitori proveniţi din mînăstirile budiste. Acum sînt obţinute exemplare colorate divers, de la galben-auriu la alb-argintiu şi

alb-negru. Prin 1330 (dinastia Yuan) este cunoscut în Peking, iar pe la 1510 (dinastia Ming) sub domnia lui Tschen Te este onorat în „orașul interzis". Astfel se numește fosta reședință a împăraților Chinei de odinioară, ce cuprinde orașul galben, orașul roșu și celebrul oraș violet, partea centrală și misterioasă (destinată numai „fiului cerului" și familiei sale) unde a fost creată o mare artificială în care erau ținuți cu deosebită cinste peștii de aur ai împăratului. Multe veacuri în șir, poporul din vechiul „Imperiu al Cerului" nu a putut vedea minunații peștișori decît în rare ocazii, la mărețele ceremonii din imensul parc în care se află „Templul cerului" din Peking. În jurul „drumului imperial", străjuit de neasemuite poduri ca niște dantelării de marmoră, arcuite peste canale largi și lacuri cu ape limpezi, erau crescuți tot soiul de pești de aur: roșii, violeți, albi sau negri, cu voaluri și cozi neînchipuit de frumoase, ca niște fâpturi desprinse din basme. Tot la Peking, în extremitatea nordică, în grădinile sfinte unde se află templul, cîndva faimos, al Marelui Lama, existau bazine speciale, împrejmuite cu admirabile dale de marmoră, în care acești pești erau crescuți de către călugări fanatici, bonzii specialiști, protejați și întreținuți de către împărat. Dar prin 1546, peștii veneraţi în grădinile „fiului cerului" și în lacurile pagodelor depășesc granițele acestora și, la sfîrșitul dinastiei Ming, creșterea lor deveni un „bun obștesc" al întregului popor. Cei înstăriți aveau în grădinile lor mici lacuri amenajate special, iar cei ce nu-și puteau permite acest lux, îi creșteau în vase mari de ceramică și porțelan, pictate și ornamentate cu măestrie.

Cam prin 1502, peștele de aur este trecut peste mare, în Japonia, unde îngrijirea sa devine repede pasiune. Între 1508—1512 se pun bazele mai multor crescătorii, în lacurile din jurul templelor budiste. În Evul Mediu, Kyoto era orașul feudal și monastic cel mai vestit, constituind în același timp o capitală imperială și religioasă. Aproape de palatul imperial se ridică templul budist Kinkaku-gi, unde acum 5 veacuri s-a retras șogunul Yoșimițu, construindu-și aci celebrul pavilion de aur, o adevărată bijuterie. Tot farmecul lui Kinkaku-gi este grădina, avînd în mijloc un lac mic, cu țărmurile și insulele acoperite cu pini; în apă, între foile de lotus se strecoară voalurile peștilor cu reflexe de aur vechi. O mică alee conduce la chioșcul unde se săvîrșea odinioară ceaiului și unde totul predispune la calm, meditație și reverie... Tot la Kyoto, o altă crescătorie înființată de preoții budiști lîngă templul Cion-in, situat pe coasta muntelui, într-o poziție splendidă, are o dublă semnificație. În acest templu există sculpturi și picturi fermecătoare... legenda spune că păsările pictate de Nobumasa zboară cîteodată, iar pinii zugrăviți au lăsat să le picure rășina, atît de vie e splendoarea tablourilor. Ar fi imposibil să descrii toate acestea, realizate în aceeași epocă în care geniul lui Michel-Angelo Buonarroti dăruie omenirii acea nepieritoare și gigantică operă ce atinge sublimul, din Capela Sixtină.

În anul de grație 1520 păginii din „Imperiul Soarelui-răsare" se preocupau de artă, filozofie și literatură, dînd spiritului mediul potrivit pentru meditație, în grădini cu lacuri, lotuși și pești de aur... În timp ce, pe alte meleaguri, un oarecare spaniol încrezut și perfid, pe nume Fernando Cortez, împreună cu servitorii în armuri ai unei credințe neînduplecate, distrugeau cu o cruzime de nedescris vestigiile imperiului înfloritor al mayașilor. Pentru cucerirea „Lumii noi", trecînd prin foc și sabie tot ce le stătea în cale, acești aventurieri șîngeroși și avizi de comori, au lăsat în istorie rușinoasa pagină cu titlul: Conquista Noii Spanii. În acea vreme, în Japonia a fost creată cea mai importantă crescătorie de către prințul Yoshisato Yanagisawa. Chiar astăzi, cea mai mare crescătorie din Kooriyama (provincia Nara) aparține urmașilor acestui domnitor feudal. Pe o suprafață de 24 ha se află 2341 lacuri alimentate de revărsarea periodică a fluviilor Saho și Fuyu. În aceste lacuri, se cresc, printr-o riguroasă selecție, cei mai decorativi pești care ating frumoasa cifră de 10 milioane bucăți numai pentru exportul anual.

„KING YO" cum îl numesc chinezii sau „FAUNA", după numele dat de japonezi, a fost crescut într-o gamă întreagă de varietăți ca forme și culori.

La sfîrșitul secolului al XVIII-lea, erau cunoscute 90 de varietăți, de cele mai neobișnuite și bizare forme, în cele mai diverse tonuri cromatice. Spre sfîrșitul secolului al XVII-lea, primii „pești de aur" au ajuns în Europa, o dată cu porțelanurile chinezești. În 1691, în Portugalia era plătit cu echivalentul în aur al greutății sale.

→

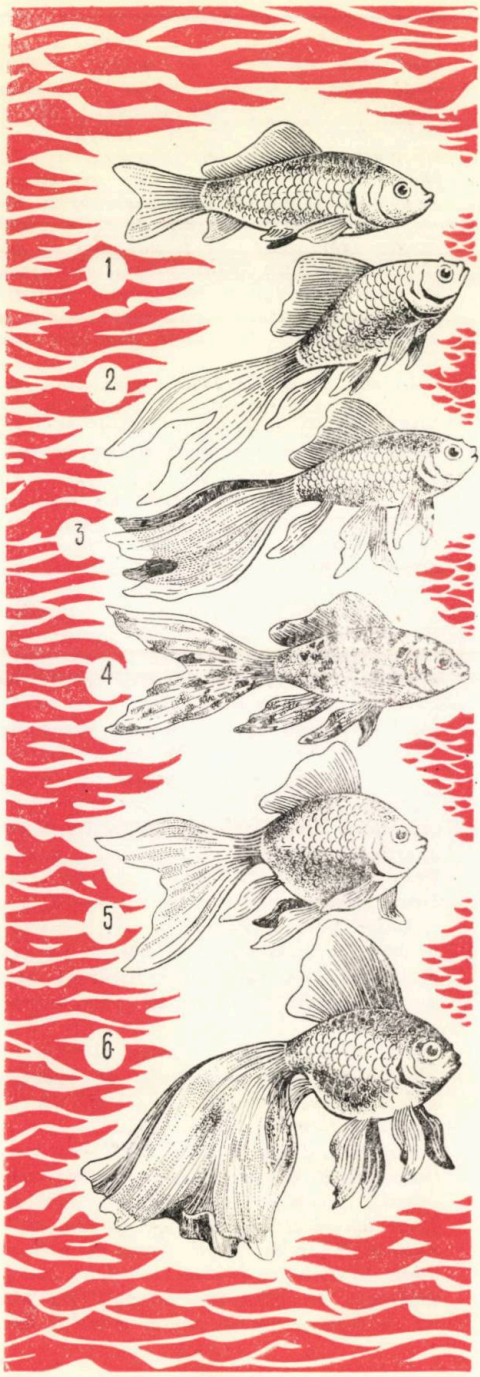

În 1728 s-a reușit înmulțirea lor pe continentul nostru, în Olanda.

De atunci și-au găsit un loc de frunte în bazinele amatorilor, în vitrinele marilor acvarii, în lacurile parcurilor și grădinilor publice. Dar această succintă trecere în revistă a diferitelor etape ale unei tradiții și pasiuni ale popoarelor Extremului Orient, care înseamnă migală și o răbdare fără egal, nu poate nici pe de parte ilustra realitatea.

Numai cine a vut norocul să pătrundă în parcul Sun-Yat-Sen din Peking și să viziteze „casa florilor — Tanghawu" străjuită de uriașe vase din porțelan pe care sînt pictați cu neasemuită artă peștii veneranți, ajungînd la „altarul zeilor pămîntului și ai fertilității" a putut înțelege ce înseamnă rezultatul acestei tradiții și pasiuni milenare. Aci se află marea crescătorie de pești de aur ai Pekingului. Peștii crescuți aci ating 40—60 cm lungime și vîrste între 18—30 ani. Dar crescătoria cu rezonanțe istorice în evoluția varietăților cele mai fantastice obținute prin sortări și încrucișări urmărite cu o răbdare aproape de necrezut, rămîne cea din orașul Hang Tschou (în China de Sud) despre care am mai amintit. Temperatura nu scade niciodată — chiar în timpul iernii — sub + 2 pînă la 3°C, peștii putînd fi ținuți astfel tot timpul afară. Pe insula care adăpostește celebra crescătorie datînd de aproape un mileniu se poate vedea printre alte minunății și un bazin de 25 × 15 × 2 m, cu peste 4000 de pești. Cei mai mari pești din oraș ating aproape 1 m! De la crescătorii cu zeci de ani de experiență tradițională se pot afla atîtea despre voaluri, ochi telescopici, culori și bizarerii care sînt obținute printr-o selecție riguroasă, încît s-ar putea scrie manuale întregi. Ne rezumăm să amintim aci varietățile de cultură cele mai răspîndite astăzi în acvariile din Europa (găsite uneori și în comerț), pornind toate de la străvechiul KING YO, prea bine cunoscutul peștișor de aur al chinezilor (1). Și urmează „Coada de cometă" sau „Cometă" (2), cu corpul suplu, dar cu înotătoarele și în special coada mult alungite. „Cometa dublă" sau „Fantail" (3) are coada dublă, păstrînd în rest forma cometei. „Shubunkin" sau „Kaliko" (4) are forma zveltă a cometei, dar fără solzi. Corpul este viu colorat, cu petele de bază în roșu, carmin (purpuriu), galben, albastru-violet, negru și alb, în toate tonurile

și nuanțele. În acvariile noastre atinge o lungime de 10—15 cm, dar în aer liber poate depăși aceste dimensiuni. Este rezultatul încrucișărilor varietății „Demerkin" (pătat negru) cu varietatea „Wakin" (pete roșii, albastre și negre).

„Nimfa" (5) este finalizarea strădaniilor crescătorilor chinezi de a rotunji corpul carasului auriu, cu codala și anala simple, dar prelungite.

„Voalul de mireasă" sau „Ryukin" (6) în literatura de specialitate „Schleierschwanz", cu forma ideală a corpului rotunjit, avînd înotătoarele și codala mult alungite, cu aspectul diafan al voalurilor. Cele patru voaluri ale codalei trebuie să fie simetric dezvoltate, totodată anala este mult alungită și dispusă în două, paralel. Există tabele de punctaj ale exemplarelor „standard" care trebuie să îndeplinească condițiile unei dezvoltări armonioase ale dorsalei, codalei, formei corpului etc. Sînt obținute exemplare cu solzi sau cu solzii lipsind total, culoarea lor fiind foarte variabilă. De la galben, roșu-auriu, roz, purpuriu sau alb pînă la negru, toate nuanțele cromatice sînt reprezentate la peștele voal. Îndrăgite și mult apreciate sînt exemplarele cu pete colorate sau dungi negre pe fond roșu-auriu, așa-numiții „pești voal-tigrați" (Tiger Schleierfische) și specimenele total negre.

„Telescopul" sau „Long-tsing-yo" (7) în formă simplă nu diferă prea mult de peștele de aur comun; are însă ochii mult ieșiți în afară (lateral sau în față), de unde i se trage și numele. „Telescopul-voal" (8) este tot atît de dezvoltat în ceea ce privește înotătoarele și în special codala ca și „voalul", avînd în plus ochii mult ieșiți în afară, ca și precedentul. Se prețuiesc îndeosebi exemplarele negre sau cu irizații de albastru-violet.

„Peștele ou" (9) are corpul scurt, rotunjit (oviform), fără dorsală, restul înotătoarelor puțin dezvoltate, codala dublă și scurtă. „Privitorul cerului" (10) avînd corpul și înotătoarele ca cel precedent, cu ochi telescopici mult ieșiți în afară, ca niște bile, și cu pupila dispusă în sus, de unde îi vine și numele. A fost obținut datorită faptului că ani în șir, ținut în vase de porțelan înalte care nu-i permiteau prea multe mișcări, a trebuit să-și adapteze ochii spre singurul punct luminos, ce venea de sus. Sînt foarte apreciate exemplarele negre. „Capul de leu" (11) are forma apropiată de a „peștelui ou", iar

→

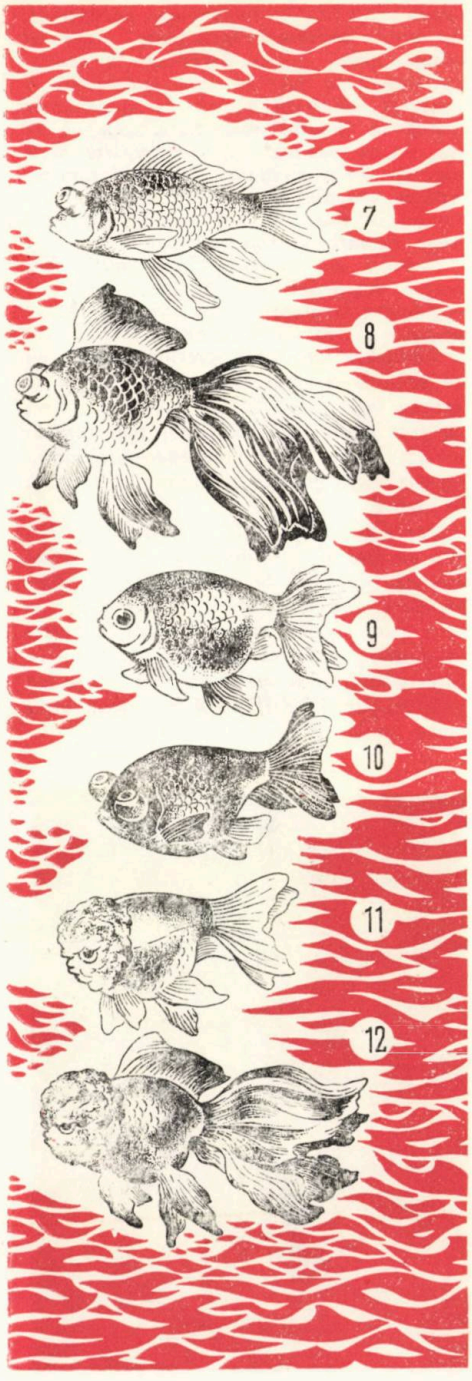

capul acoperit de numeroase excrescenţe, ca nişte umflături spongioase, sugerînd coama leului. Totala dezvoltare a acestor excrescenţe se face în timp îndelungat şi poate fi admirată numai la exemplarele ajunse la deplină maturitate. „Capul de leu — cu voaluri" (12), exemplare obţinute cu multă strădanie, îmbinînd caracteristicile „capului de leu" cu cele ale „carasului cu voaluri". Sînt considerate valoroase rarităţi, în felurite culori.

Urmaşii lui KING YO, obţinuţi de-a lungul veacurilor prin metodele cele mai ingenioase la baza cărora stau o răbdare proverbială, multă măestrie şi înţelepciune a tradiţiilor ancestrale, precum şi principii de evoluţie a speciilor pe care chinezii le aplicau încă acum 1000 de ani şi mai bine, au fost şi sînt obiectul celor mai controversate păreri în ce priveşte piscicultura raţională în general şi concepţia estetică, în special.

Dar deoarece părerile şi preferinţele estetice au fost şi vor rămîne de-a pururi subiective, nu cred că vă pot face o recomandare mai bună decît să urmăriţi, într-o seară, lumea aproape ireală, coborîtă ca dintr-un basm chinez, dintr-un bazin în care culorile şi formele cele mai bizare ale peştilor, care îşi desfăşoară în unduiri molcome voalurile diafane, devine feerie.

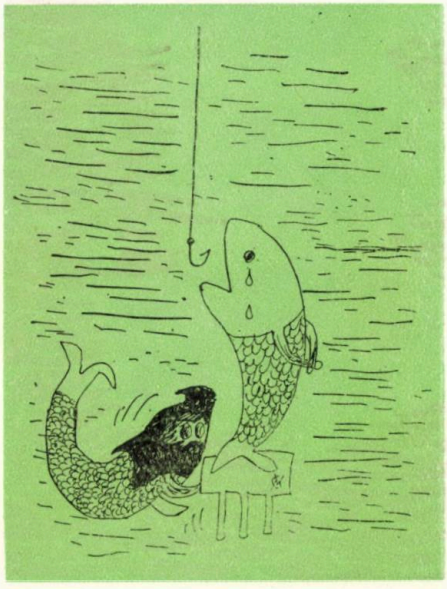

...deşi blînd, cînd e în pericol, cangurul se apără cu îndemînare şi viclenie prinzîndu-l pe urmăritor cu labele dinainte, cu cele dinapoi spintecîndu-i pîntecele ?

... cangurul sare obstacole de peste 3 m înălţime, obstacolele de 2 metri fiind pentru animal o glumă ?

... carnea de cangur are gustul celei de căprioară dar nu este folosită ca aliment, cu toate că supa preparată din coada lui este cu adevărat delicioasă ?

... pasărea Anartynchus din Noua Zeelandă are ciocul disimetric, acesta fiind deviat spre dreapta ?

... elefantul poate parcurge 200 km în 24 de ore, lupul 150 km într-o noapte, iar dromaderul poate merge 12—15 ore pe zi, timp de o săptămînă, cu 25 km pe oră ?

... există peşti în marile adîncimi ale oceanelor care au pe corpul lor nişte organe luminoase asemenea unor proiectoare pe care le pot aprinde şi stinge după dorinţă ?

...un şoarece de cîmp din America de Nord poate da naştere într-un an pînă la 17 generaţii a cîte 4—8 pui, sarcina durînd 21 de zile, reîmperecherea avînd loc îndată după naştere iar femela devenind adultă la numai 25 de zile ?

MAI PUŢINĂ OCROTIRE

Amestecul omului în treburile multimilenare ale naturii a generat deseori situaţii nedorite. Este şi cazul pierderilor masive din efectivele de căpriori, uneori pînă la o treime, spre sfîrşitul iernii, în multe ţări europene. Printre cauze, dr. Hans Weleker acuză hrănirea excesivă, medicamentaţia şi toată ocrotirea exagerată a efectivelor de căpriori, în condiţii sezonale aspre, ceea ce împiedică efectul salutar al legilor selecţiei naturale...

CIOATA CU BUCLUC

Împreună cu paznicul de vînătoare E. T. plecasem dimineaţa devreme să căutăm urme de jder. Peste noapte căzuse un pospai de zăpadă şi, dacă aveam puţin noroc, luam urma unui jder pornit să vîneze veveriţe. Am urcat o vreme, apoi ne-am tot învîrtit prin locurile ştiute de către paznic. Dar nimic. Nici o urmă de jder. Doar urme de vulpe. Deodată, auzim pas greu şi repede coborînd printre tufe. Îmi sait puşca de pe umăr aşa, pentru orice eventualitate...

— E pas de om, mă linişteşte în şoaptă paznicul.

Nu prea înţelegeam eu de ce omul acela prezumtiv venea aşa grăbit şi de-a dreptul printre tufe şi nu cobora pe potecă, dar n-am mai zis nimic.

După cîteva clipe, taina mi se dezleagă : de după un brădui se iveşte faţă asudată şi cunoscută. Era bătrînul Nistor. I., vînător din partea locului, om de nădejde şi de ajutor paznicului. Venea cu căciula într-o mînă, cu puşca în cealaltă şi respira greu.

— Ce-i bade Nistor ? te-a fugărit cumva ursul ? îl ia în rîs paznicul. Cine te-a spăriet aşa ?

— Nu rîde Toadere, da-s om bătrîn şi încă aşa ceva n-am păţit...

— Dar ce-ai păţit ?

— Uite, am fost pe la capcane, sus, pe Gurgui, începe a spune badea Nistor. N-am găsit nimic în ele şi înainte de a coborî, zic să mă odihnesc oleacă. Văd o cioată lunguiaţă şi ninsă. Pun bondiţa pe cioată ca să nu se topească zăpada sub mine şi mă aşez frumuşel pe bondiţă. Da tot atunci afurisita de cioată mă zvîrle în sus, pufneşte amarnic şi fuge de sub mine namilă de mistreţ ! Dormise dihania şi ninsoarea îl acoperise bine...

— Şi ? întreabă paznicul, pufuind în rîs.

— Şi nimic. S-a dus. Dar eu m-am spăriet cum nu se mai poate...

Şi badea Nistor şi-a şters, cu căciula, faţa asudată şi mult mai roşie decît i-o ştiam eu. (i.c.)

Cît trăiesc animalele

Iată o întrebare la care cu greu se poate răspunde, pentru că prea puţine dintre ele mor de bătrîneţe. Mortalitatea avansată la pui, răpitorii, accidentele, vremea rea, bolile, lupta pentru hrană, le curmă viaţa din vreme.

Deţinem cîteva date, din principalele grădini zoologice din lume, unde, totuşi, condiţiile de viaţă sînt altele decît cele din natură. Iată cîteva exemple de bătrîneţe : Elefantul — 69 ani, Hipopotamul — 49 ani, Ursul — 32 ani, Leul — 30 ani, Tigrul — 25 ani, Cerbul lopătar — 22 ani, Lupul — 16 ani, Acvila — 55 ani, Vrabia — 23 ani, Bufniţa — 68 ani, Papagalul — 80 ani — şi o raţă domestică, moartă la vîrsta venerabilă de 102 ani.

În general, păsările trăiesc mai mult decît mamiferele.

AMERICĂNEASCĂ

În S.U.A. au căzut anul trecut pradă traficului rutier 365.000.000 piese de vînat, deci o medie de 1.000.000 piese pe zi. Adică mai mult decît pot împuşca toţi vînătorii americani laolaltă. Numai în Pensylvania au pierit cca 23.000 cerbi, zeci de urşi etc...

Nedumerire

— Cînd mă duc la raţe, ştiuca sare ca nebuna pe luciul bălţii. Cînd mă duc cu lanseta, la ştiucă, trec raţele pe deasupra mea cu miile !... Şi plesnesc de necaz !...

— Atunci, de ce nu te duci la raţe cu lanseta şi la ştiuci cu puşca ?

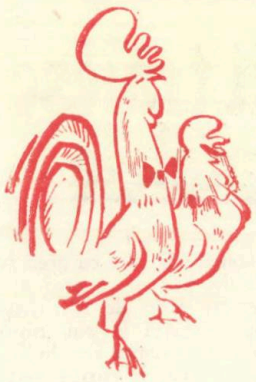

Parada nupţială în lumea păsărilor

Dr. George D. VASILIU

În toată lumea animală sexuată, actul reproducerii este precedat de o serie de ceremonii. Parada nupţială este o exteriorizare a unei stări fiziologice a organismului, impulsată atît de prezenţa sexului opus, cît şi de gradul de dezvoltare a glandelor genitale şi hormonii acestora. Toată gama manifestărilor reprezintă un complex de acte reflexe dobîndite ereditar. Aceste acte reflexe sînt nişte reacţii în lanţ, care se desfăşoară într-o desăvîrşită ordine, aproape automat.

De buna coordonare a unor asemenea acte reflexe se îngrijeşte sistemul nervos, prin corpii striaţi. Să ne oprim la cîteva exemple din lumea păsărilor, care ies din obişnuit. Iată strămoşul curcanului nostru, curcanul sălbatic *(Agriocharis ocellatus)*, locuitor al pădurilor din Yucatan şi Guatemala, care, înaintea împerecherii, duce bătălie grea cu adversarul îndrăzneţ în stare a-i cuceri femela pe care a „pus ochii". Învinsul, rănit de moarte, înlesneşte învingătorului executarea în faţa partenerei a unui dans, a unei rotiri în jurul corpului său, care îşi etalează mîndria penajului, cotcodăcind şi scrîşnind. Fascinată de dans şi de frumuseţea dominatorului, femela îi cedează fără opunere. În pădurile noastre, masculul de ciocănitoare mare *(Dendrocopos major)* înaintea împerecherii, împodobit într-un penaj în care albul predomină pe frunte şi roşul tichiei de pe cap, îşi cheamă femela prin ciocănituri repetate în trunchiul unui arbore. Atrasă de acestea, femela se apropie de masculul care zboară spre ea, e urmărită din ramură în ramură, se opresc brusc, îşi desfac aripile boite în alb şi negru, se privesc şi jocul continuă pînă ce viitoarea consoartă se lasă a fi ajunsă şi apoi împerecheată.

În teritoriul stăpînit de bătăuş *(Philomachus pugnax)*, pasăre cunoscută şi la noi ca locuitoare a bălţilor, greu pătrunde un intrus. Dar îndrăzneala vreunei femele îi potoleşte agresivitatea. Aleargă dezordonat încoace şi încolo, s-apleacă ritmic şi îşi arată mîndreţea de coadă. Toată această atitudine incită femela de a-l accepta, nu înainte de a se apropia de el atingîndu-i uşor ciocul şi înfoindu-se. După acuplare, masculul porneşte din nou vitejeşte să dea luptă cu adversarii.

Pasărea paradisului *(Diphyllodes magnificus)* e mai romantică. În vederea nunţii, masculul alege de cu vreme un teritoriu, pe care îl curăţă de buruieni, de pietre sau frunze moarte şi apoi aşteaptă cîteva ore pe zi trecerea vreunei femele. În momentul cînd o femelă i-a călcat domeniul, s-agaţă de o ramură, expunîndu-şi cu graţiozitate verdele strălucitor al abdomenului său înfoiat, gîtul negru şi coroana de pene aurii care îi întregesc majestatea. Magnetizată de toate aceste podoabe, femela consimte să-i devină parteneră.

Mai bizară, de neexplicat, este comportarea „păsărilor-grădinar" dintre care *Chlamydera nuchalis* le întrece pe toate. În aşteptarea „miresei", masculul construieşte pentru aceasta, timp de două zile, un fel de „baldachin" din mărăciniş, prevăzut înainte cu o alee străjuită de o parte şi de alta de un număr mare de ramuri lungi de 25—33 cm, pe care le înfige în pămînt într-o aliniere desăvîrşită. Toată aleea este apoi tapetată cu obiecte de culori vii, manifestînd preferinţă pentru albastru (pene de papagal, flori), verde, brun şi cenuşiu. Faţa interioară a baldachinului o vopseşte în culori vegetale, realizate prin mestecarea şi impregnarea lor cu salivă. Şi pentru ca treaba să meargă mai repede, unii masculi îşi fabrică din scoarţă fibroasă un fel de burete, pe care îl ţin între fălci, umplîndu-l cu substanţă colorată şi ajutîndu-se de el la pictarea fiecărei ramuri componente a baldachinului. La răsăritul soa-

relui începe parada. Femela s-apropie cu prudență de baldachin, preferînd să stea pe o ramură a unui copac și să urmărească cu atenție pantomima pe care urmează s-o execute masculul. Odată observată partenera, masculul protocolar ia în cioc o pană de papagal sau o cochilie de scoică, scoate un zgomot ritmic, își desface coada în evantai, apleacă gîtul cu reverență și, în inundația razelor solare, întregul colorit al corpului lui capătă o strălucire ireală. Fascinată de coloratia scăldată de lumina soarelui, femela tresaltă convulsiv, marcînd doar cîteva sughițuri în surdină. Parada continuă. Înzorzonatul amorez își umflă penajul, bate din aripi, face cîțiva pași, sare înainte și înapoi, aleargă, se oprește, privește admirativ în ochii femelei și lasă să-i cadă obiectul purtat în cioc adus drept dar de nuntă, pentru ca să-i mai aducă încă unul și încă unul... Și această nebunie a dragostei durează de la cîteva secunde pînă la o jumătate de oră.

„Schimbarea la față" a hermelinei

Uneori hermelinele își mențin culoarea brună-roșcată de vară pînă în toiul iernii, apoi, deodată, devin albe. Cîteva exemplare, ținute în captivitate au oferit explicația procesului. Astfel, la 24 noiembrie 1966, a fost prinsă într-o capcană o hermelină viguroasă, de culoare brună-roșcată. A fost adăpostită corespunzător într-un terarium și hrănită cu șoareci, vrăbii etc. La 17 decembrie culoarea ei a devenit pestriță, iar la 23 decembrie era în întregime albă. După un control minuțios al culcușului ei nu s-a găsit nici un fir de păr brun-roșcat sau de altă culoare.

Primăvara însă, la sfîrșitul lunii martie, blana hermelinei a început să se împestrițeze din nou și, la începutul lui aprilie, din albă ca zăpada, hermelina devenise brun-roșcată. În culcușul ei s-a găsit mult păr alb, răspîndit peste tot. De aici concluzia că primăvara, hermelinele trec printr-o completă năpîrlire, schimbînd culoarea albă cu cea brun-roșcată. Deci își schimbă părul. Dar schimbarea veșmîntului de vară cu cel de iarnă, lucru care se petrece toamna tîrziu — ca și la alte mamifere mici — se face prin pierderea pigmenților colorați din părul blănii și nu prin căderea părului și creșterea altuia așa cum se întîmplă primăvara. Dacă lumina, temperatura sau alți factori sînt cauza acestui fenomen, aceasta rămîne să o clarifice viitorul.

Pui de cuc (Cuculus canorus) *în cuib de brumăriță de pădure* (Prunella modularis).
(Foto : *Zoltan Szombath*)

De ce să cîrtim?

Nic. A. STRĂVOIU

Mi se plîngea deunăzi un vînător tînăr — bucureştean get-beget — că nu prea are timp, prilej şi posibilităţi, să plece în îndepărtate expediţii cinegetice, că ei, noii vînători, cunosc numai din poveştile celor mai vîrstnici vînătoarea frumoasă, cu zeci de focuri trase într-o singură zi de duminică, cu zeci de păsări la ciorchinar. Azi nici nu mai face, se căina el, să ţii prepelicar ; prepeliţele s-au împuţinat tare, vînătoarea la potîrnichi este cronic interzisă, fazanul, chiar dacă a început să apară pe ici, pe colo, este straşnic contingentat. Iar sitarii nu stau locului decît cîteva zile, aşa că ori dai, ori nu dai peste ei.

Mi-am adus aminte că, la rîndul meu — la începuturile mele, adică — cu acelaşi jind ascultam şi eu istorisirile celor din generaţia anterioară mie, cînd vorbeau de ciorchinare de mai multe sute de prepeliţe „făcute" în două-trei conace. Iar cînd, la întunecare, ieşeam de pe mirişti iarăşi la lume, mă purtam cu nasul în pămînt. Şi nu mai ştiam cum să-mi ascund ciorchinarul sau plasa, în care nu aveam decît două sau trei duzini de pitpalaci şi abia cîţiva cîrstei, de să-i numeri pe degete. Eram păţit : ştiam că nici nu apuc să mă aşez bine în vagonul de tren, de tramvai sau în autobuz, că pe dată voi fi luat în focul unor priviri de dispreţ sau chiar de milă. Că pe dată vor începe să răsune îndătinatele comentarii şi aprecieri : „Ehei ! cînd venea, de la mirişte sau de la baltă, tata (sau cuscrul, sau cumătrul Cutare) cu ciorchinarele doldora, trebuia să-i dau o mînă de ajutor, să şi le lepede..."

Am căutat să-i arăt tînărului care se plîngea de împuţinarea păsăretului de interes vînătoresc că în cele mai multe ţări din apus prepeliţa se găseşte sub ocrotire de multă vreme, că în ce priveşte raţele, se cam contează pe cele ce cuibăresc prin parcuri. Că sitarul de primăvară de o jumătate de veac se vînează numai la jocul din amurg. În sfîrşit, că frumuseţea unei excursii vînătoreşti aproape că nu are nimic a face cu numărul focurilor trase sau cu conţinutul genţii. Că toate în lumea asta fiind relative, micimea sau grandoarea unui lucru, unei lucrări, unei izbînzi, neputînd fi apreciată decît prin comparaţie, şi în materie de vînătoare la fel este : cele optzeci de prepeliţe de la ciorchinarul bunicului meu, care pentru el semnificau un eşec vînătoresc, pentru mine au fost, mereu, o himeră. La fel un vis greu realizabil reprezintă cele două sau trei duzini de prepeliţe ale mele, din tinereţe, pentru vînătorul ce abia acum îşi face ucenicia. Că noi ne întoarcem „plouaţi" de la pînda de seară, din zilele cînd iarna încă se îngîna cu primăvara, de la marginea păduricii de tufă roşie de la capătul liniei de tramvai, dacă nu am tras decît două sau trei focuri, după cele trei sau patru păsări cu cioc lung care ne-au jucat pe geana de lumină ce a stăruit cîteva minute la orizontul dinspre apus. În timp ce vînătorul vienez, de-o pildă, se consideră a fi fost un răsfăţat al Dianei dacă, pîndind seară de seară, toată luna lui aprilie, sosirea şi zborul sitarilor, a avut de trei ori prilejul să vadă o pasăre jucînd, să tragă cîteva focuri şi să agaţe, în cele din urmă, un sitar la ciorchinar. Pe cînd bunicu-său — ehei ! — rar se-ntorcea acasă fără o pereche de ciocoşi.

*

Stăruind tînărul meu prieten în dorinţa de-a trage şi el, din cînd în cînd, focuri multe, dacă nu cumva şi în cea de-a se întoarce între oameni, barem din an în paşte, cu un ciorchinar mai arătos, l-am întrebat dacă cunoaşte becaţina. Mai bine

zis becaţinele. Dacă ştie că acestea sînt păsări de vînătoare, din care, în ţara noastră, se găsesc încă destule aproape pretutindeni. Chiar şi prin unele terenuri mai umede, din preajma Capitalei. Dacă are cunoştinţă că nici azi nu e prea greu să ridici o sută de piese, într-o singură zi.

Mi-a răspuns că le cunoaşte doar din auzite. Mai exact : din paginile revistei noastre. Căci din gura vînătorilor cu care are el prietenie niciclnd n-a auzit vorbe ca acelea : „Mă duceam la becaţine" sau „Veneam de la becaţine". Chiar dacă vreunul dintre ei şi-a amintit că a împuşcat, cîndva, vreo două perechi de asemenea sitari în miniatură.

Mare păcat că e aşa, mi-am zis. E păcat şi de vînătorii cei noi, care lasă să le treacă pe sub nas mîndreţe de vînat ce le e atît de la-ndemînă. Şi e păcat şi de iepurii, fazanii, potîrnichile care cad uneori victimă — de ce ne-am ascunde după deget ?! — la timp oprit şi în loc oprit, unor „vînători" orbiţi de patimă şi de ambiţie, care nu îndrăznesc să se întoarcă acasă chiar cu traista goală. Cînd o raită pe miriştea de orez de alături le-ar putea salva şi obrazul, şi conştiinţa...

*

Avem, după cum se ştie, trei feluri de becaţine : surda, care, ce-i drept, nu e mai mare decît un ciocîrlan zdravăn. (Să nu uităm însă că în Italia, în Franţa, ciocîrlanul se vînează pe capete, de vînători serioşi şi pasionaţi. Şi încă ajutîndu-se cu tot felul de atrape, chiar din cele cu mecanism, şi cu tot felul de chemători.) Apoi becaţina mijlocie sau comună — pasăre de mărimea unei mierle. Şi, în sfîrşit, becaţina dublă sau pur şi simplu dubla, care este cît o turturică, să zicem. Prima şi ultima apar mai rar, grosul becaţinelor de vînătoare dîndu-l mijlocia. Tustrele se vînează mai bine, mai plăcut, mai frumos, mai sportiv, la aretul prepelicarului. Dar se pot vîna şi la picior.

Vin, toate, primăvara, spre a trece spre miazănoapte, către locurile lor de cuibărit. Iar toamna trec iarăşi pe la noi, mai ales mijlociile, spre ţinuturile ferite de ger şi crivăţ, din sud.

Vin primăvara mai întîi surdele, de prin a doua jumătate a lui martie. Vin apoi, ceva mai tîrziu, becaţinele propriu-zise, adică mijlociile, care sînt distanţat mai numeroase, mai comune deci, decît celelalte două luate la un loc. Iar prin a doua jumătate a lunii aprilie trec şi dublele.

Se pot vîna, potrivit legii, tustrele speciile, pînă în ultima zi a lunii aprilie. Apoi, chiar dacă mai întîrzie pe la noi, trebuie să le dăm bună pace, căci se pregătesc de cuibărit. Nu cuibăresc pe la noi, după cum s-a mai spus.

La trecerea inversă, din toamnă, ordinea e alta : vin mai întîi comunele, unele chiar de pe la sfîrşitul lui iulie, adică pe dată ce au terminat creşterea puilor, apoi, de pe la sfîrşitul lui august, vin şi cele mici. Şi ceva mai tîrziu şi dublele. Cele comune care, după cum s-a mai arătat, formează grosul de interes vînătoresc,

Sfîrşit de toamnă în arbori

S-a strîns tot rodul care-a fost să fie,
Din cîmp, pe dealuri, din pămînt şi baltă
Din nou urmaşii au întors în brazdă
Strămoşii de pe-o parte pe cealaltă.

E tot întinsul iar un sanatoriu.
De-atîtea multe ploi ce-au năvălit,
Copacii doar în hainele de frunze,
Uzi pînă la piele-n vînturi, au răcit.

Cît vezi cu ochii, peste tot acuma,
La şes, la deal şi mai în sus spre tei
De zile-ntregi şi nopţi, fără-ncetare
Îşi varsă galbeni sîngele din ei.

Şi nimeni, nimeni, nu e să-i ajute
De-atîta toamnă ce le-a-nfricoşat,
Chiar păsările, către alte plaiuri,
S-au rînduit în slavă şi-au plecat.

Dar soarele din cînd în cînd mai vine
Ca doctorul cu ştiinţa lui dibace,
Îi pipăie cu degete de raze
Dar nici el nu mai are ce le face.

Virgil CARIANOPOL

stau mult : pînă către sfîrşitul lui octombrie.

Rămîne fapt că în luna aprilie, apoi de pe la mijlocul lui august pînă dincolo de mijlocul toamnei, în ţara noastră se poate vîna mai pretutindeni la becaţine. Oriunde e loc de şes sau vale largă. Oriunde se mai găseşte o coadă de baltă neacoperită de stuf. O păşune smîrcoasă, o orezărie recoltată. Iar în plin sezon sau în zilele bune, nu-i o problemă să ridici o sută sau chiar peste sută. Numai picioare şi suflu să ai, să baţi toată ziulica terenurile mustinde, pe care hoinăreala prelungită nu-i lucru tocmai de şagă. Numai atenţie trează, mînă bună şi reflex instantaneu să ai, să o prinzi în snopul de alice înainte de-a fi prea tîrziu. Numai prieteni buni şi priceputi să ai, să te ducă, la începuturile tale, acolo unde dintotdeauna s-au împuşcat becaţine multe. Şi să te înveţe cum trebuie să mergi cu vînt din lături, pentru ca becaţina, ridicîndu-se — ca orice zburătoare — împotriva vîntului, să nu plece de la tine, în zbor îndrăcit de cotit, de nici nu ai cînd arunca focul după ea, ci să defileze prin faţa ta, părînd astfel că trece în linie dreaptă. Şi mai bine de la dreapta spre stînga — să cauţi deci să ai vîntul din stînga ! — căci oricui aşa îi e mai la-ndemînă.

Umblă, în alte ţări europene de gintă latină, vînătorii, pe capete — şi e vorba despre vînători serioşi, nu despre şcolari în vacanţă, care au şterpelit puşca din cui — după păsările la care noi nici nu ne uităm. Să nu mai cîrtim că în ţara noastră nu avem la ce trage focuri multe.

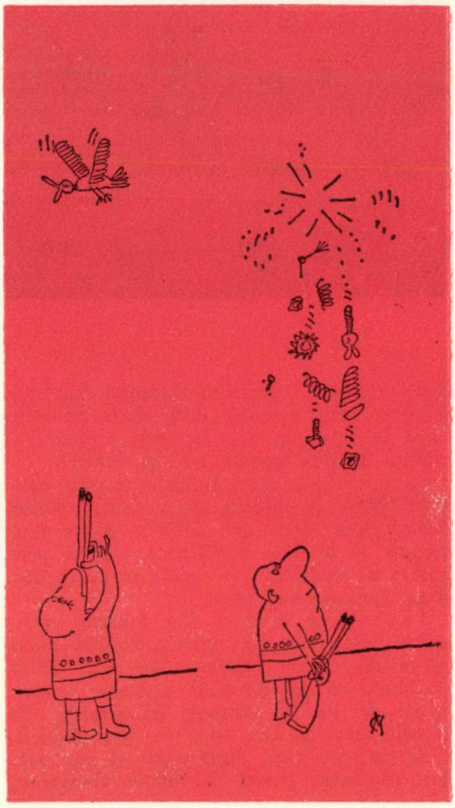

UN CONCURS PRESTIGIOS

An de an, americanii petrec clipe minunate cu ocazia desfăşurării unuia dintre multele lor concursuri : cel de tir la raţe ademenite sonor, prin ciripit, cîrîit, măcăit sau fluierat. Cea de a 33-a ediţie anuală, desfăşurată şi anul trecut, ca întotdeauna, la Stuttgart, în Arkansas, a fost cîştigată de Eddie Holt, vînător de 19 ani. „Cîrîitoarea" folosită : Dixi Major, prietena sa şi fostă campioană, al cărei meşteşug, sute de răţari americani s-au străduit zile întregi să-l deprindă, cîrîind prin autobuze, pe străzi sau prin restaurante...

GREUTĂŢILE NORMALE ALE PUŞTILOR DE VÎNĂTOARE

Calibrul 12

— **uşor (ţevi de 68 cm) : 2,800 kg**
— **mijlociu (ţevi de 70 cm) : 2,925 kg**
— **greu (ţevi de 74 cm) : 3,200 kg**

Calibrul 16

— **uşor (ţevi de 66 cm) : 2,600 kg**
— **mijlociu (ţevi de 68 cm) : 2,650 kg**
— **greu (ţevi de 69 cm) : 2,750 kg**

Calibrul 20

— **uşor (ţevi de 65 cm) : 2,400 kg**
— **mijlociu (ţevi de 66 cm) : 2,550 kg**
— **greu (ţevi de 67 cm) : 2,650 kg**

BĂȘTINAȘII DIN PACIFIC LA PESCUIT...

Se știe că Oceanul Pacific produce peste 60% din întreaga cantitate de pește prinsă pe tot globul pămîntesc, iar dacă se includ balenele și celelalte animale marine, aportul Pacificului este și mai mare. Călătorind cu pirogile lor cu balansoar, băștinașii insulari polinezieni au fost temerarii oameni care s-au avîntat pentru prima dată în largul Pacificului.

Alături de uneltele de pescuit procurate din comerț, polinezienii continuă să folosească unelte străvechi: sulițe, undițe confecționate din bucăți de piatră, din scoică, din carapace de broască țestoasă sau din os, în multe regiuni ale Pacificului metodele de pescuit fiind legate de tradiții străvechi și obiceiuri primitive. Undița, confecționată dintr-o singură bucată, are forma simplă a unui cîrlig și mai este folosită de băștinașii din partea apuseană a Polineziei. Se cunoaște și o formă de undiță mai puțin obișnuită, anume undița cu tăiș înconvoiat înăuntru, cu care se pescuiește o anumită specie de pește.

Polinezienii pescuiesc din barcă, cu precădere seara și noaptea, la lumina făcliilor, servindu-se de felurite plase. Unul dintre pescari ține de obicei făclia aplecată peste

bordul bărcii. Atrași de lumină, o mulțime de peștișori zburători se înalță deasupra apei; cînd își iau zborul, ei nimeresc în plasa întinsă pe două catarge, pe care o ține celălalt vîslaș, din barcă.

Pescarii maori *din insula Noua Zeelandă folosesc la pescuit numeroase coșuri de forme și mărimi diferite. La pescuitul rechinilor, în unele insule, se organizează de către căpetenii ieșirea la vînat a tuturor membrilor din sat, plasele foarte lungi folosite aparținînd întregii obști. Într-un trecut nu prea îndepărtat, mai rar azi, înainte ca pescarii să se avînte în larg, se îndeplineau o seamă de ritualuri, în credința că se vor întoarce cu pescuit bogat.*

LA PESCUIT CU... LAȚUL

Multe populații primitive, printre care melanezienii din insula Santa Cruz, băștinașii din arhipelagul Societății, papuașii

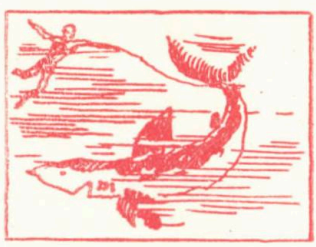

din Noua Guinee pescuiesc rechinii cu ajutorul lațului. De necrezut, totuși adevărat. Pescarii se scufundă pe lîngă zidul de corali, „dormitorul" preferat al rechinilor. Culcușul, obișnuit, nu-și poate adăposti complet oaspetele, coada rămînîndu-i afară. Nimic mai ușor pentru curajosul și iscusitul pescar decît de a-i agăța lațul de coadă, pentru ca apoi să agite energic de cîteva ori funia, pentru a semnaliza tovarășului din barcă că vînatul a căzut în cursă. Frînghia este depănată, lațul strîngînd energic coada rechinului, care este tras în barcă „flagelat" prin împungerea cu sulițe ascuțite de bambus.

→

ZMEUL, UNEALTĂ A PESCARULUI

Papuașii folosesc vechi metode tradiționale de pescuit. Astfel, în arhipelagul Bismark, peștele este prins cu ajutorul unui zmeu confecționat din frunze țesute cu fibră, în coada zmeului agățîndu-se o undiță prevăzută cu momeală. Luntrea care pleacă la pescuit este echipată doar cu doi pescari : primul vîslește contra vîntului (cercetătorii europeni care au studiat obiceiurile acestor băștinași au rămas surprinși de priceperea cu care aceștia reușesc să conducă barca contra vîntului și să mînuiască sfoara zmeului în timpul pescuitului), în timp ce secundul are sarcina de a înălța zmeul, ceea ce presupune că sfoara este mînuită cu „artă", în așa fel ca undița să se afunde în apă. Prins, peștele este tras de vîslaș în barcă prin manipularea adecvată a zmeului ; urmează lansarea unei noi momeli.

PESCUITUL CARACATIȚELOR

Pescuitul caracatiței cunoaște forme diferite. Astfel, pescarii japonezi le vînează într-un mod original. Pe o frînghie lungă de cîțiva metri sînt înșirate 10—15 ulcioare, din loc în loc fiind agățate fișii de cîrpă roșie, momeală de predilecție pentru cefalopode. Frînghia astfel pregătită este legată la capete de cîte un butoiaș, cu rol de plutitor. Capcana este apoi cufundată la adîncime, între stînci, locul unde trăiesc obișnuit caracatițele. După o zi, pescarii scot ulcioarele și pun în fiecare cîte un pumn de sare. Vînatul, nesuportînd sarea, scoate brațele afară. Pescarilor nu le mai rămîne decît să apuce cu mîna cefalopoda, să o tragă afară și, în sfîrșit, să spele ulcioarele, pentru a fi folosite la o nouă cufundare.

Polinezienii din arhipelagul Marshall vînează caracatița cu ajutorul cuțitului. Un vînător ațîță animalul în scorburile recifelor, în timp ce al doilea îl urmează înot pe primul. Cînd caracatița „nervoasă" se repede să-și fixeze tentacule de vînătorul ce a iritat-o, cel de-al doilea vînător înfige lama tăioasă a cuțitului între ochii moluștei, cart'lajul craniului plesnește și caracatița este răpusă.

Băștinașii din Insulele Mariane folosesc la vînarea caracatițelor o specie de aricide-mare care degajă un miros dezgustător. Momeala este ancorată de o frînghie care este cufundată între recife, „locuința" caracatițelor. Îndată ce ele simt emanațiile mirosului greu, părăsesc ascunzătoarea ieșind la suprafața apei, unde sînt prinse și ucise.

PALOLO CEL MULT CĂUTAT

Palolo *este un vierme oceanic mare, mult apreciat de băștinașii insulari din Fiji și Samoa. Acest vierme este locatarul stîncilor coraligene și nu iese la suprafața oceanului decît în ziua cînd are loc reproducerea (de două ori pe an). Mînați de curentul ecuatorial de sud, palolo, colorați diferit (în roșu — femela, în galben — masculul) ies la suprafața apei înainte de a se crăpa de ziuă. Vînătorii aflați în zeci și zeci de ambarcații simple, duble și cu pînze prind palolo și-i aruncă în coșurile din bărci. Vînatul este prăjit la foc, învelit în frunze de taro, sărat, apoi murat și conservat, alimentul constituind o sursă importantă de schimb intersătesc.*

PESCUITUL CU RARAKA — „LANTERNA VIE"

Pe insula atolică Nauru situată între arhipelagul Marshall și Insulele Solomon, răpitorii de adîncime sînt vînați cu ajutorul unor colonii de bacterii luminoase obținute de la o specie de caracatiță numită de băștinași raraka, *bacterii ce emană „flăcări*

vii", ascunse într-un săculeț plasat sub pielea abdominală a moluștei. Vînătorii din insulă introduc aceste lanterne în borcane. Nada astfel pregătită este depănată în apele din larg pînă la cîteva sute de metri adîncime. Peștii sînt atrași de „lanterna vie", deoarece toți peștii adîncurilor emit la rîndul lor semnale luminoase. În felul acesta răpitorii momiți de lumină înghit cu lăcomie raraka și, o dată cu ea, cîrligul cu care îi vînează pescarii. (p.a.m.)

Cugetări pescărești

Ziua bună... seara se cunoaște.

Dacă cineva apreciază cu aproximație doar de cîteva zeci de grame mușcătura puternică a peștelui rămas, printr-un „nemaiîntîlnit ghinion", necunoscut, tu poți liniștit să-i aduci un scăzămînt de tot atîtea ... kilograme.

Imaginația și sensibilitatea îi stau bine pescarului numai cînd se înmănunchează cu plăcerea pentru adevăr.

Fantezia este ochiul minții: ea străbate într-o lume ce altfel ne-ar rămîne necunoscută. Are nevoie însă pentru aceasta de mult bun simț și spirit de observație.

Firul se rupe întotdeauna acolo unde este mai slab, nu numai la propriu ci și la figurat; nu te amăgi, așadar, cu iluzia de a putea ocoli în practica pescuitului carențele pregătirii tale, ci desăvîrșește-ți continuu cunoștințele și priceperea.

Pescuitul sportiv este o excelentă luptă a contrariilor: direcția spre care „trage" peștele este diametral opusă aceleia în care se înscrie pescarul. Desăvîrșita artă a acestuia din urmă trebuie să tindă la înclinarea raportului în favoarea sa în măsura minimă asigurării succesului, pentru ca astfel lupta să fie cît mai intensă iar plăcerea sufletească maximă.

Apele sînt ca și oamenii: unele îți dau cel puțin iluzia stimulatoare a bogăției lor, în timp ce altele te fac să simți gustul descurajator al neputinței tale.

Dacă uneori mint răspunzînd că locul unde pescuiesc eu nu este bun, o fac din dorința de a-l obliga pe confratele meu să respecte normele de etică pescărească.

Ajută-ți amicul aflat la nevoie cu bucuria de a nu fi fost tu în locul lui!

Invidia să nu te îndemne să rîvnești peștii prinși de altul, ci priceperea lui, căci chiar dacă ți-i va face cadou, rezultatele tale nu vor fi mai bune în viitor.

Fantezia pescarilor este ținută în loc din zborul ei impetuos de ceea ce-i servește drept unitate de măsură: capturile realizate.

Regulamentul pescuitului sportiv stabilește distanța minimă dintre doi pescari în metri, socotind că respectiva unitate de măsură este suficient de cunoscută și concretă pentru a putea fi înțeleasă de toți cei în cauză în sensul ei adevărat.

Amintirea este o formă de retrăire sufletească general-umană. Pescarii sînt însă printre puținii privilegiați cărora le este dat să și-o realizeze în cele mai variate și mai bogate forme și sensuri ale ei. În primul rînd aceasta trebuie să explice proverbiala poftă de discuție a pescarilor.

De obicei, amintirea te îndeamnă la reverie, o visare plăcută ce te moleșește. Pescarului ea îi strecoară însă în suflet nu numai starea de beatitudine, ci și o permanentă și vie dorință de reafirmare, care asupra lui are un efect stimulator deosebit. De aici poate neîntreruptul lanț de promisiuni pe care și le face, și le reînnoiește mereu pescarul — pentru consolarea sa și amuzamentul celor din jur.

Subtilitatea și sportivitatea pot fi puse în raport invers cu grosimea firului: asigurîndu-te peste măsura prevederilor necesare, înlocuiești plăcerea unditului cu una asemănătoare aceleia pe care o simte negustorul sau măcelarul înaintea grămezii de carne ce urmează a-i aduce cîștigul.

Pescuitul e o punte aruncată între om și natură, care are însă numai o direcție: de la cel dintîi spre cea din urmă, unde găsim cîndva cu toții și ultimul popas.

Eugen CÂMPEANU

REFLECTII

1

Dușmanii peștilor sînt mulți, foarte mulți. Ar fi tare greu să-i înșiri pe toți, fără să omiți nici unul. Peștii sînt vînați din aer *(foto 1)*, de pe apă *(foto 2)*, de sub apă *(foto 3)*. Apoi peștii sînt vînați de către alți pești sau animale acvatice. Pe urmă vin la rînd bolile, numeroșii **paraziți**, agenții nocivi generați de civilizația umană și în ultimul rînd pescarii... sportivi. Sînt sportivi, dar sînt dușmanii declarați ai peștilor. Dovada ? Cum îi prind, îi mănîncă !

2

Mulţi dintre pescarii sportivi, la întrebarea : „vă sînt dragi peştii ?“ ar răspunde cu inconştientă ipocrizie : „vai, dar îi iubesc foarte mult !“ De fapt, aceştia confundă peştele cu pescuitul. Altfel, despre ce fel de iubire poate fi vorba, cînd din cel iubit rămîn doar oasele ?

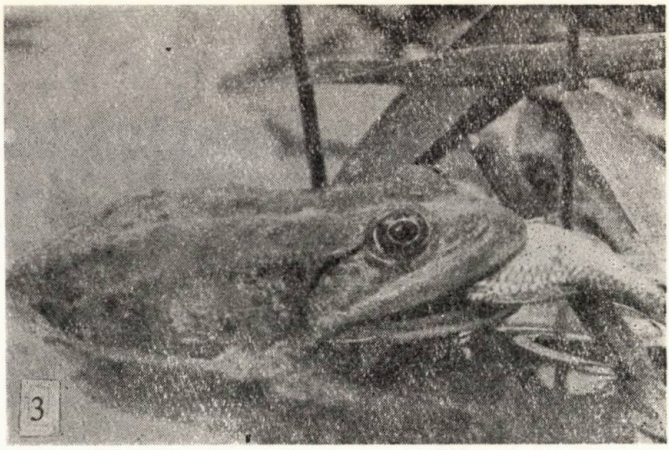

Grangurii

Romulus DINU

...Dimineaţa aceea de iunie a fost cea mai frumoasă zi din viaţa mea de vînător... de pînă atunci şi de-atunci încoace, deşi m-am lăsat tîrziu de puşcă.

Am făcut ochi pe la nouă, fiindcă noaptea avusesem treabă. Citisem la lanternă, sub pătură, pînă nu mai rămăsese în bec decît un firicel subţire şi roşu pe care-l plimbam peste rînduri. Îl mai stingeam ca să mai prindă putere şi iar îl aprindeam, pînă a murit de tot tocmai cînd Pongo străpungea cu suliţa al doilea leu senegalez. Hotărît lucru, vînătorii au „zile mari“ şi „zile proaste“ (se zicea „proaste“ dar eu aş fi fost de părere că din contra de la „mare“ era „mic“ şi aş fi zis „zile mici“, aşa cum n-am mai auzit pe nimeni, dar cum am avut, slavă domnului, multe). Pongo, de pildă, avusese aseară o zi mare : o pereche de lei. Mă simţeam şi eu în stare de fapte mari.

Cu grangurii am avut şi cea mai mare zi, dar şi cea mai mică. Vi se pare că nu se poate ? O să vedeţi că se poate... Adică, nu chiar cea mai mică, fiindcă mai mică decît ea o socotesc pe aia cînd m-au prins cînd minţeam, cu iepurele din fundul grădinii.

Ei, dar să nu pierd şirul...

...Şi cum era tocmai să vă spun, în cei doi duzi mari ai Ioanei — vecina — fîlfîiau şi se zbenguiau grangurii. Se copseseră dudele şi veneau de cîteva zile cu zecile. Duzii noştri erau prea mici, soi rău, mai mult frunze pentru gîndaci, dude — ioc — şi grangurii cred şi eu că nu-i preţuiau. Rar cînd se rătăcea cîte unul şi zbura repede, nemulţumit.

Neajunsul cel mai mare era că tocmai cu Ioana ne cîrîiserăm din pricina vînătorii de găini. Şi nu numai din cauza asta, Ioana, după ce spăla oalele de pămînt de ce-o fi ţinut în ele, avea obiceiul să le pună cu gura în jos în ulucile dintre curţi. Tocmai în dreptul unde trăgeam noi „la o poartă“, între doi caişi, cu mingea de fotbal — mare noutate pe atunci la noi.

→

— Să nu vă închipuiți c-am spart oalele cu mingea! Cu gardul le-am spart. Fără să știu și aproape pe toate într-o zi. De atîtea lovituri și hîțîială, ulucile și-au scos capul prin fundul oalelor de parcă își făcuseră gulere, ceea ce eu zic că era bine, fiindcă nu puneai lapte în oală dacă o vedeai spartă. Unele însă erau numai crăpate și asta era rău, că le sărea fundul taman cînd erau pline.

S-o fi supărat Ioana, da' s-au supărat și mătușile, fiindcă la socoteala oalelor sparte ziceau că Ioana pusese toate cioburile din curte, chiar și un castron în care mîncase porcul și se vedeau cît de colo urme de rît, nu urme de fotbal.

Dar ce să mai întind vorba... Eram în război cu vecina, care bătuse cuie în ulucile scoase pentru umbletul între curți, tocmai acum cînd duzii ei erau plini cu granguri.

Și era un fluierat și un „chiro-chiro" acolo, de mi se usca sufletul de ciudă pe la uluci. Pînă la urmă mi-am călcat pe el — așa ziceau cîteodată cînd mă iertau — și-am strigat-o ca și cum nimic n-ar fi fost și nici eu nu eram ăla:

— Lele Ioană!

— Ai!? Ce-i drace?

M-am făcut că n-aud. Nici nu era cine știe ce ocară. Cîte nu-mi auziseră mie urechile...

— Lele Ioană, nu vrei s-o meditez pe Andreica la citire? (Andreica era fata ei și era „clei" la citire.)

— Da' ce-ți veni?

— Păi... n-am ce să fac...

— Aoleo! Le terminași pe toate, hai? Da' cu pușca aia în mînă ce-i? Ai tu ceva în cap drace!

Iar „drace". Eu mă fac că plouă pentru amîndouă și pentru pușcă și pentru drace...

— Care pușcă? Asta? Păi... e goală...

— Goală? m-a înțînat ea cu neîncredere și cu gura în palmă, semn că se gîndea. Dar aducîndu-și poate aminte căAndreica era chiar clei la citire, zice:

— Cînd o meditezi?

— Păi... după ce mă lași să-mpușc niște granguri, că de ăștia tot n-ai nevoie.

Să nu uit să spun că în toată vorba noastră se băgaseră și cîinii. De-abia ne-nțelegeam... Niște lătrături — o halima întreagă. Trei ai ei și doi ai noștri care de-abia așteptau un prilej de ceartă printre uluci, mai ales dacă mai vorbeau și oamenii.

— Acu'... împușcă-ți grangurii și după aia vezi că e la „Negru Vodă și-a lui ceată", s-a hotărît Ioana să-mi ciupească o lecție mai ieftin. Pînă atunci, mă plătea cu nuci costelive și cam găunoase din anul trecut: douăzeci de nuci ora de citire, treizeci de aritmetică. Dar nici c-un sac întreg nu mai trecea Andreica clasa, acum, în vacanță. Tot eu eram în cîștig.

...Greu a fost pînă la primul grangur și prima bubuitură. Cînd și-au dat seama cîinii ce poate să izbucnească din vîrful „ciomagului" cu care îndrăznisem să intru în împărăția lor, s-au aciuit scheunînd jalnic sub talpa coșarului, la adăpost. Pînă atunci stătusem cu pușca spre pămînt, de unde mă păștea primejdia, cu trunchiul dudului în spinare și cu ochii suveică

între granguri și dulăi. Dulăii se proptiseră pe cozi, în cerc, la cîțiva pași și mîrîiau așteptînd parcă dezlegare de la Ioana. Pizmuiam din toată inima cameleonii, broaștele alea de copac, despre care citisem de curînd că-și pot suci ochii cum vor, în toate părțile, unul cîte unul. Ba își schimbau și culoarea... Eu, ce-i drept, mă cam făcusem dud. Eram una cu scoarța crăpată care mi se înfigea noduroasă și aspră în pielea de pe șiră, dar ochii nu reușeam să-i desfac de loc. Umblau numai împreună.

Nici Ioana nu putea să păzească vînătorul toată dimineața, așa că a fost bine de toată lumea cînd s-a înființat primul grangur și l-am împușcat.

Da! L-am împușcat dintr-o dată, grăbit, cu toate opreliștele cîinilor. Ghemul galben s-a prăbușit la picioarele mele fulgerînd golurile dintre frunze. Avea ciocul lung și ascuțit mînjit de dude negre. Avea chiar și o dudă în gușă. Se simțea la pipăit. Nu știu cum l-am ochit, dar a căzut „în foc", așa se zice cînd o lovitură e bine țintită.

Rămăsesem stăpîn. Cîinii erau scoși, de bine de rău, din luptă... Ioana după treburi... singur, fericit, cu dudul deasupra, unde grangurii speriați o clipă de bubuituri se-ntorceau cîte doi, trei o dată. Să tot alegi. Cîțiva copii, adunați prin taina care adună la iuțeală copiii din toate cotloanele cînd se întîmplă ceva mai de seamă, șopocăiau pe la gard. Mă făceam că nu-i văd. Umflam pieptul, cercetam cu niței ifos frunzișul, ochiam cu grijă de meșter și grangurii cădeau, unul după altul, ca într-o vrajă.

Niciun cartuș pierdut... Izbînda mă îmbăta treptat, suia și umbla prin mine ca un rîușor de foc... Mă simțeam ca atunci, la cazan, anul trecut, cînd înghițisem două țoiuri de „frunți de prune" — glumise nea Piriuță cu mine. Întîi mă arsese pe beregată și pe urmă mă simțisem ca armăsarul lui Harap Alb după ce mîncase jăratec... Și eram vesel și puternic de puteam să zbor și-n văzduh. Dar după aia parcă mă plesnise cineva cu frîul în cap, nu ca-n poveste, unde întîi îl plesnește și pe urmă îi dă jăratic, să-i treacă.

Acum însă n-aveam timp. Doborîsem al șaselea grangur galben, gras și frumos, numai bun pentru ciulamaua care urma să înlocuiască tecile. Aduceam mîncare în casă. Devenisem folositor și gospodar.

Frate-meu — avea vreo doi, trei ani — îi aștepta la gard, să-i înșire ca pe soldați și să-i numere în legea lui : unu, trei, șapte, patru, mulți!

Într-adevăr mulți! Plin ochi de izbîndă, pe-al șaptelea cred că l-am scăpat. N-a căzut, dar nici de zburat n-a zburat. De asta sînt sigur.

La al zecelea cartuș, cînd am sfîrșit provizia, aveam nouă granguri bătuți pe muche. O zi mare! Trebuia să mă opresc și să mă retrag, mai ales că și „tigrii" se cam obișnuiseră cu împușcăturile.

Cu Andreica am terminat „f. f. urgent" : i-am spus la repezeală „Negru Vodă și-a lui ceată" că o știam pe dinafară, i-am explicat că degeaba îi citesc eu dacă nu face exerciții singură și i-am dat o lecție pe a doua zi ca să mă asigur de granguri și de o nouă izbîndă.

Vreo trei zile am stat în pană de praf de pușcă. Era criză și tata uitase să uite cheile și sertarul era încuiat. Abia a patra zi m-am hotărît la șperaclu. Am reușit să deschid, dar

→

de închis nu s-a mai putut. Nu-i nimic însă fiindcă și el era „zăpăcit" sau „distrat", depinde cine vorbea cu el, și tot nu știa dacă l-a încuiat sau nu.

Cu cartușele pline — drept sub dud. Granguri, buluc. — Copiii, stol pe la gard: veniseră să se uimească iar.

Îmi luasem pe Gheorghiță, ajutorul, să-i adune, să facă și el o treabă dacă tot mînca din ei...

Am avut însă o zi mică... sau proastă, cum vreți. De la primele focuri am început să-i scap... Cinci pe rînd. Cu cît mă înfuriam mai tare, și tremuram de ciudă, cu atît țintele mele vii zburau mai vioi. Rareori, în urma lor căpeau cîțiva fulgi alene, ca niște bilețele galbene scrise cu sîc-sîc, pe grangureşte.

Doar pe-al șaselea, descoperit de Gheorghiță în frunziș — că eu nu-l văzusem cînd aterizase — l-am doborît. Din două focuri. Ca la iepuri! Din primul foc n-a zburat, lucru nemaivăzut. „O fi surd", l-am lămurit eu pe văru-meu care răsturna spre mine niște ochi de broscoi cînd încărcam din nou pușca. Am ochit cu grijă a doua oară și „l-am luat". Gheorghiță s-a repezit de l-a cules... dar nici nu vă spun ce mutră încă mai uluită a întors spre mine venind cu grangurul spînzurat de-o aripă:

— Miroase... și are viermi! Era bolnav rău săracu... și dă-i, și dă-i cu presupuneri cum de s-o fi tîrît de-a ajuns el așa de bolnav pînă la dud.

Eu tăceam... M-am dumirit greu, dar m-am dumirit.

— Care bolnav mă? E ăl de răsalaltăieri, al șaptelea. Eu ți-am spus că n-a zburat! Grozavă zi aia: nici un foc pierdut, dom'le. Du-te acum și adă prăștiile. Plecăm după găini!

CUM PURTĂM ARMA LA

La urcuș arma se poartă pe spate pentru a evita ruperea patului la o eventuală cădere (în față)

La coborîre arma se ține în față

Cifre pe Dunăre, la vale...

Dunărea, ca lungime, stă pe locul al doilea în Europa, dar „curge" pe primul loc : 35.000 mc/s, în vreme ce Volga, cel mai lung fluviu european, varsă doar 24.000 mc/s (apoi Nilul 14.000 mc/s, Rinul — aproape sărac — 9650 mc/s etc).

Delta Dunării — teritoriul cuprins între cele trei braţe principale de vărsare ale Dunării în Marea Neagră (Chilia, Sulina şi Sf. Gheorghe) precum şi complexul lagunar Razelm-Sinoe — însumează suprafaţa de aproximativ 440.000 ha ; din aceasta, delta propriu-zisă are 251.000 ha, zona Dranov 87.000 ha, complexul Razelm-Sinoe 88.000 ha, iar braţele Dunării acoperă aproximativ 8.500 hectare.

Delta Dunării numără mult mai mult de 2.500 de ani, dar, fiind de gen feminin... nici Herodot (484—423 i.e.n.), părintele istoriei, nu-i divulgă vîrsta ce-o avea în vremea lui. Spune doar că, atunci, Dunărea se vărsa în mare prin cinci guri...

MUNTE

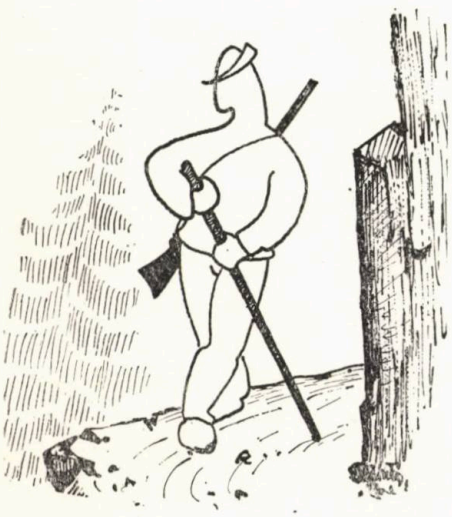

Pe cărări înguste, pe marginea prăpăstiilor, bastonul de sprijin se poartă pe partea dinspre peretele de stîncă

Ştiuci melomane?

E vai şi amar să meargă cineva cu mine în barcă la pescuit. Toată ziulica îi reproşez că face gălăgie, că bodogăneşte, că sperie peştele.

De cîtva timp prefer tovărăşia „tranzistorului", şi am prins de mai multe ori piese frumoase, fără să am impresia că rezultatul e mai prost pe muzică.

Astăvară, fiind în deltă trei persoane în barcă şi aparatul pus pe muzică uşoară, pe un loc cu apă relativ limpede, stînd în picioare în barcă, am avut ocazia să văd o ştiucă de 2,5 kg apucînd lingura la 1,5 m de barcă, aşa cum muşcă un copil un pişcot, şi apoi îndepărtîndu-se încet de barcă. Am fost atît de surprins încît am uitat să înţep.

În zilele următoare am prins exact în aceleaşi condiţii, adică în imediata apropiere a bărcii şi în ritmuri de muzică uşoară, ştiuci în jur de 3 kg.

În deltă, ştiuca are destulă mîncare şi muşcă la lingură, probabil, din curiozitate. Ce rol o fi jucînd muzica ?

C. N.

„FLOAREA DARURILOR"... VÎNĂTOREŞTI

Mircea BICHICEANU

De cîte ori treburile mă cheamă în Capitală, în picurii de răgaz, încerc să mai văd şi cîte un vechi monument bucureştean. Cunoaşteţi strada Antim, aflată la poalele Dealului Spirii, cam în prelungirea Căii Victoriei ? Numele îi vine de la mănăstirea Antim, ctitorie a fostului mitropolit, din Ţara Românească, Antim Ivireanul, cel cunoscut din lecţiile de literatură, de pe băncile şcolii. Paşii m-au îndreptat deunăzi spre vechea mănăstire, iar mai apoi gîndurile s-au îndreptat spre viaţa ctitorului, originar din Ivirul Caucazului, chemat în ţară de Constantin Vodă Brîncoveanu. Sentimentele sale antiotomane şi compasiunea pentru poporul pe care-l păstorea îi vor aduce un sfîrşit apropiat de cel al protectorului său. În 1716, după excomunicare, Antim a fost ucis şi azvîrlit într-un rîu...

Bine, dar ce legătură are cu vînătoarea ? Are, căci pe oriunde a trecut, prelatul cărturar a întemeiat cîte o tiparniţă. În consecinţă : „s-au tipărit în sfînta mănăstire în Sneagov, vî leato 7250 mţî iul. de smeritul ieromonah Antim Ivireanul" o carte intitulată „Floarea Darurilor". Bucoavna chirilică, din 1700, conţine 35 de „poveşti" de genul celor „vînătoreşti"... Sub acest titlu se ascunde o zoologie mistico-religioasă, o carte populară de mare circulaţie în trecutul nostru.

Legendele care stau la baza istorioarelor sînt de provenienţă antică foarte variată, dar creştinismul le-a preluat şi prelucrat spre a servi drept pilde credincioşilor. În context, virtuţile şi viciile sînt comparate cu tot soiul de vietăţi, unele fantastice, altele reale : pentru pace-castorul ; păcatul mînierii-ursul ; pentru milostenie-cocoşul sălbatic ; păcatul înşelăciunii-vulpea ; pentru feciorie-turturica ; păcatul c.../ *desfrînul s.n)* — liliacul ; pentru îndreptare-cocorul ; păcatul temerii-iepurele... Şi la fel cu iepurele cel fricos sau balivernele cu lupii ucigaşi de oameni, cam tot aşa s-au născut „poveşti vînătoreşti", care au fost luate drept adevărate o bună bucată de vreme. Mostre suficiente ne oferă „Floarea Darurilor"... (Pentru sprijinul acordat la transcrierea textelor, mulţumiri tovarăşei Monica Pantazi de la Biblioteca Universităţii din Cluj.) Spre sumară exemplificare să redăm scurta fabulă cu „Păcatul întristării" :

„Şi poţi să asemeni întristarea pre corbu, pentru căci cînd vede puii lui că să nascu albi, să scîrbeşte atîta, cît fuge şi-i lasă, că nu crede că sînt ai lui, pentru că ce nu sînt negri ca el şi nu-i plac pînă nu fac pene negre. Şi într-aceasta vieţuiesc, cu rooa ceriului. Însă să întristează cînd îşi pierde puii mai mult decît toată altă pasăre".

Alte binecunoscute păsări au generat supoziţii pe care ar fi recomandabil să ni le reamintim în răstimpul pasajului lor. Nu atît pentru legenda cu zgomotul căderii pietrei — ce le trezeşte din somn — cît pentru reala lor vigilenţă. Deci „Pentru îndireptare", drept avertisment cinegetic :

„Şi poţi să asemeni îndireptarea pre cocori, carii au pre unul împărat şi toţi îi slujescu direpţ, de cît alte heri. Şi noaptea cînd dormu, pun pre împăratul în mijlocul lor, iar ei stau împrejuru. Şi atunce pun doi de păzăscu de strajă, şi aceştia pentru ca să nu doarmă stau cu un picior în pămînt, iar altul îl ridică în sus şi pun o piatră în piciorul lor, în chip ca acesta, că de adorm, cade piatra şi

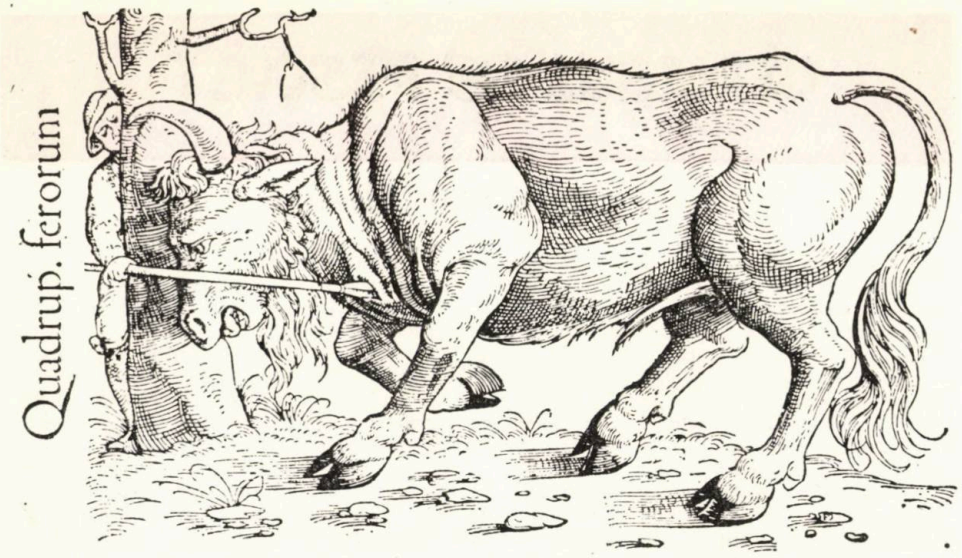

Gravură din epoca Renaşterii, demonstrînd modalitatea vînării bourului, aşa cum e descrisă în „Floarea Darurilor"

loveşte. Şi aceasta o au din multa îndireptare carea au împreună..."

Cît despre mult pomenitul şi urecheatul nostru subiect, iată-l motivat în „Păcatul temerii" :

„Şi poţi să închipuieşti temerea pre iepure carele iaste *(mai)* fricos de cît toate herile cîte sînt în lume, cînd iaste în vre o pădure şi să scutură frunzele din copaci, el îndată fuge."

În fine, ultima retranscriere, veritabil „vînătorească" e şi mai interesantă, deoarece se referă la subiectul înfăţişat pe străbuna stemă a Moldovei, „boul sălbatic". Iată ce ne destănuiesc vechile buchii :

„Şi poţi să asemeni nebunia pre boul cel sălbatic, carele după firea lui uraşte şi vrăjmăşaşte tot lucrul roşu. Şi cînd vor vînătorii să-l prinză să îmbracă cu haine roşii şi merg unde iaste boul, şi îndată boul, de pohtă mare ce are ca să-i vatăme, nimic nu socoteşte, ci aleargă asupra acelora. Iară vînătorii fugu, şi se ascundu după un copaciu, carele l-au împodobit cu roşii ; iar boul, părîndu-i că va lovi pre vînători, loveşte cu cornul atîta de tare în copaciu, cît să înfige, şi nu mai poate să-l scoaţă şi vin vînătorii de-l ucig."

Traducerea românească, din care aţi citit fragmentele, e opera ieromonahului Filohtei Sfîntagoreţul, după o versiune grecească adusă în ţară de către paharnicul Constantin Sarachin.

Dar, „Floarea Darurilor" se cunoaşte mai de mult pe la noi, mărturie fiind o seamă de copii manuscrise. După cum susţin cercetătorii istoriei literare, prima tălmăcire românească după originalul italian „Fiore di Virtu" a călugărului benedictin Tommaso Gozzadini, a fost efectuată de Gherman Valahul, postelnic al lui Vodă Ştefan cel Mare.

MISTREŢII — OCROTITORII VÎNATULUI

Teoriile şi credinţele potrivit cărora mistreţii sînt mari dăunători ai vînatului cu pene ce cuibăreşte pe sol, sînt vechi în Europa. Uneori mistreţii sînt ţinuţi chiar drept singurii răspunzători de dispariţia, ici şi colo, a unor tetraonide. Recente cercetări din Statele Unite reconsideră poziţia mistreţului faţă de vînatul aripat, ai cărui principali duşmani sînt : şerpii, aricii, ciorile, unele mustelide etc., animale în rîndul cărora mistreţul face adevărate ravagii.

CÎRLIGUL DE PESCUIT

— PRILEJ DE MEDITAŢIE —

Ceasurile lungi, petrecute pe malul apei cu undiţa în mînă, îţi strecoară în suflet nostalgie, doruri şi o adîncă reculegere. E, poate, o moştenire a înneguratelor vremuri cînd omul, bicisnică făptură în grandioasele manifestări de viaţă luxuriantă, îşi căuta, cu o molatecă perseverenţă, hrana cea de toate zilele în apa dătătoare de viaţă.

Teoria că viaţa a luat naştere în apa mărilor şi că de acolo s-a întins şi a cuprins întreg pămîntul, se pare că ar avea un sîmbure de adevăr, dacă ne gîndim că punctul crioscopic al sîngelui este identic cu al apei de mare. Şi dacă ne mai gîndim la abundenţa formelor de viaţă aflate şi acum în apă, atunci nu e greu să ne închipuim de ce omul primitiv îşi căuta acolo hrana şi de ce, în mai toate muzeele, găsim dragul nostru cîrlig de undiţă, făcut din piatră, din os sau din metal.

Cîrligul de undiţă este, în întregime, o creaţie a minţii omului. Este primul instrument proiectat şi construit de către om. Dar ceea ce este uimitor şi impresionant, este permanenţa acestei creaţii a omului ; miile de ani care au trecut, au validat perfecţionarea simplă a acestui instrument. Între cîrligele din piatră, os sau bronz, găsite în depozitele istorice sau preistorice şi cîrligele fabricate astăzi în modernele uzine, nu există practic nici un fel de diferenţă. Aceeaşi formă, aceeaşi curbură, aceeaşi proporţionalitate a capetelor ne umplu sufletul de admiraţie, mirare şi mîndrie.

Admiraţie pentru mintea luminată care, acum cine ştie cîte milenii, cînd omul abia reuşise să se ridice pe membrele posterioare, în lipsa oricărui model din natură — şi accentuez acest lucru — a izbutit să construiască un instrument de procurare a hranei, care este întrebuinţat şi astăzi în aceeaşi formă.

Mirare pentru că miliardele de minţi care au urmat acelei minţi nu au putut modifica minunea primului cîrlig de undiţă, n-au putut nici să egaleze această minune şi nici s-o întreacă.

Mîndrie pentru că acest prim om, această maimuţă abia umblătoare pe două picioare, acest bicisnic în faţa uriaşelor forţe ale naturii care îl covîrşeau, această minte uriaşă care a inventat cel mai vechi şi totuşi cel mai actual instrument de procurare a hranei, a fost un pescar, un undiţar, unul de-al nostru, eu sau tu, sau altul, oricare din breasla noastră.

Cum să nu ţi se umple sufletul de admiraţie, mirare şi mîndrie cînd pui rîma în cîrlig şi te gîndeşti că de sute, mii şi zeci de mii de ani, de la tine înapoi, pînă la acel prim om, cîrligul de undiţă este aşa cum l-a făcut el, simplu şi perfect ?

Faptul că de la cîrligul din piatră, os sau bronz, s-a ajuns la cîrligul de oţel inoxidabil numerotat după deschiderea curburii şi catalogat după lungimea tijei şi faptul că de la grosolana sfoară s-a ajuns la nylonul calibrat în zecimi de milimetru, nu au adus nici o modificare în forma de bază a acestei invenţii. De asemenea faptul că de la lăstarul lung şi elastic, luat din crîng sau de la firul de trestie ori stuf luat de pe malul apei s-a ajuns la lansetă sau la mai moderna telescopică şi faptul că de la bătrînul scripete din lotcile pescăreşti s-a ajuns la cocheta mulinetă automată, cu mai multe viteze de recuperare, reprezintă doar o perfecţionare a uneltelor, o modernizare a lor şi nimic mai mult...

Şi astăzi se mai vede, e-adevărat, din ce în ce mai rar, alături de un pescar cu un modern stelaj de scule, cîte un puşti cu o simplă nuia, o aţă banală şi un cîrlig, aproape piesă de muzeu, prinzînd cu dezinvoltură baboi după baboi, spre necazul echipatului de-alături care, sau îl ia la goană, sau îl înzestrează cu nylon şi cîrlige şi-l face fericit pe-o vară întreagă.

Departe de mine de a slăvi primitivismul şi a nega valoarea utilajului modern şi perfecţionat. Ceea ce vreau să demonsterez prin acest exemplu este faptul că instrumentele de pescuit nu s-au schimbat în esenţa lor, şi nici nu văd cum ar putea fi schimbate.

Asta nu mă împiedică, însă, sincer vorbind, să-mi doresc cu ardoare cea mai bună mulinetă, cea mai nouă telescopică, cea mai elastică lansetă, cel mai rezistent nylon, cele mai agere cîrlige, cele mai variate plute, şi nu de puţine ori dau iama prin economiile personale cumpărînd scule pe care ani de zile le mut dintr-o cutie în alta şi-mi promit că la vară le voi întrebuinţa şi voi trece în întregime la un pescuit bazat numai pe norme ştiinţifice riguroase. Da, vă declar solemn că dacă pînă aici a mai fost cum a fost, în vara aceasta, în mod absolut sigur am să uzez toate posibilităţile şi mijloacele de pescuit ştiinţifice, mai ales dacă-mi cumpăr, cu prima de pe trimestrul întîi, o mulinetă nouă-nouţă. Căci cele patru pe care le am sînt destul de bune, dar cam vechi...

Dr. C. PAVLOVICI

DE PRETUTINDENI

Amenajate în preajma sau în interiorul marilor metropole, parcurile zoologice atrag ca un magnet milioane de vizitatori. În New York sînt 4 parcuri zoologice gigant; în Londra, Paris, Berlin, Tokio, Chicago cîte două, şi fiecare capitală îşi are azi parcul sau grădina sa zoologică. Reproş mult adus omului pentru cel mai mare păcat al său: subjugarea, fără drept de replică, a lumii în care trăieşte...

O performanţă. În parcul zoologic din Zürich, o dată cu rinocerii, zebrele, hipopotamii şi alte mamifere africane, a fost adusă şi pasărea *Buphaga africană*, cunoscută pentru obiceiul ei de a sta, mai tot timpul, pe spatele uriaşilor, ciugulind insectele de pe epiderma acestora. În captivitate, păsările şi-au păstrat obiceiul, spre încîntarea uriaşilor şi, bineînţeles, a vizitatorilor...

Parcurile naturale din India — terenuri unde animalele sălbatice sînt ocrotite prin legi — sînt pe cale să-şi piardă pensionarii. Astfel, urşii, tigrii, rinocerii, elefanţii, bivolii şi alţi temuţi sînt copleşiţi de nu-

mărul, în vertiginoasă ascendenţă, a „sfintelor" animale domestice, ocrotite cu străşnicie de credinţele hinduse...

*

Numai în Republica Federală a Germaniei, pentru sănătatea omului sînt sacrificaţi anual, în scop de cercetare şi experienţe, 16.000.000 şoareci, 600.000 şobolani, 150.000 cobai, 18.000 hîrciogi, 10.000 cîini, 5.000 pisici, 3.000 porci, 19.000 vite, 8.000 cai, 9.000 oi şi... 10.000 maimuţe. Spre zadarnica indignare a diverselor societăţi pentru ocrotirea animalelor.

DISTANŢA MAXIMĂ LA CARE ALICELE MAI POT PROVOCA ACCIDENTE

Diametrul alicelor	1 mm	2 mm	2,5 mm	3 mm	3,5 mm	4 mm	5 mm	6 mm
Distanţa	90 m	170 m	210 m	245 m	280 m	315 m	380 m	440 m

De ce la struți clocesc masculii?

D. RADU

Pare neobișnuit omului învățat cu orătăniile domestice și chiar cu exemplul marii majorități a speciilor sălbatice — la care femela clocește ouăle — să afle că la struțul american, spre exemplu, masculul este acela care asigură incubația ouălor și apoi umblă cu puii. De ce a fost nevoie de un asemenea obicei ieșit din limitele obișnuitului? Să vedem puțin specificul acestei păsări.

Pasăre ce trăiește în ținuturi întinse, descoperite, ea are ca armă de apărare alergatul cu mare viteză. Pentru aceasta, încă de la ieșirea din ou puii trebuie să aibă o talie destul de mare, în special picioare înalte, spre a putea face față cît mai bine atacului răpitorilor. Deci femela trebuie să depună ouă cît mai mari, din care să iasă pui cît mai dezvoltați. Depunerea de ouă mari presupune însă o durată mai îndelungată de dezvoltare a acestora în oviduct, ceea ce va necesita un timp de 2—3 zile. Depunerea a 12—15 ouă ar dura astfel 25—30 zile. Ce s-ar întîmpla în acest caz? Mai întîi, un timp atît de îndelungat ar duce la moartea oului fecundat. Apoi răpitoarele care umblă peste tot ar descoperi în acest răstimp cuibul și ar mînca ouăle. În al treilea rînd, chiar dacă aceste riscuri nu ar exista, cum ar mai putea asigura femela (epuizată după un asemenea efort fiziologic — un ou are cca 700 g, deci aproape 20 kg substanță organică eliminată din corp) incubația ouălor timp de cca 5 săptămîni, în care timp abia ar putea mînca cîte ceva. Și, apoi, să mai umble cu puii, să le dea „rupîndu-și de la gură" hrana și să-i mai apere de eventualii dușmani. Ar fi desigur ceva imposibil.

Iată însă că înțelepciunea naturii a găsit soluția și aici. Masculul va aduna cîte 3—4 ouă de la mai multe femele, pe care le va pune în cuib și va începe să le clocească. Un alt mascul va proceda la fel cu cele ce vor fi ouate în continuare. Și iată că masculul care nu a făcut nici un efort deosebit, va fi în stare să clocească ouăle, în timp ce femelele se vor reface după efortul mare depus. Va fi evitată astfel pierderea viabilității ouălor sau consumarea lor de către răpitori.

Și încă o adaptare. Depunerea oului pe solul tare și clocirea lor de către pasărea greoaie, care se așează destul de neîndemînatic pe cuib, datorită picioarelor sale lungi, necesită o coajă groasă și foarte rezistentă a oului. Puiul, care în mod obișnuit sparge coaja oului, nu ar putea-o face în cazul acesta și ar fi sortit pieirii. Natura a intervenit și în cazul acesta. Cînd masculul aude în ou puiul zbătîndu-se și țipînd, va lovi coaja oului spărgînd-o și va ușura astfel ieșirea puiului.

De reținut

NU PLECAȚI la vînătoare sau la pescuit cu cei „predispuși" la a călca legile în vigoare, sau cu cei care nu au permisul respectiv vizat. Altfel deveniți complice la acte de braconaj.

* * *

LA VÎNĂTOARE sau la pescuit, nu veniți în ajutorul tovarășului de alături decît atunci cînd acesta v-o cere. Cei mai mulți preferă să se descurce singuri și se supără dacă interveniți nechemați.

* * *

LA VÎNĂTOARE LA PÎNDĂ... la rațe sau la alt fel de vînat, cînd se vînează în grup, fiecare vînător trebuie să cunoască locurile în care sînt plasați ceilalți vînători. De asemenea, trebuie stabilit un semnal de adunare. Locul de pîndă nu poate fi părăsit înaintea acestui semnal.

Cerbi în parcul de vînat Şarlota, jud. Timiş (foto : *V. Cotta*)

CEL MAI VECHI PARC DE VÎNAT DIN ROMÂNIA

În ţara noastră, prin parc de vînat se înţelege o porţiune de pădure cu poieni şi îngrădită astfel încît vînatul să nu poată ieşi. Popularea parcului se face, de obicei, cu lopătari, cerbi, mufloni şi mai rar cu alte specii.

Scopul înfiinţării de parcuri este de regulă practicarea vînătorii, dar el poate fi şi producerea de animale pentru popularea altor terenuri, cum se va arăta în cele ce urmează.

Date sigure asupra anului înfiinţării avem pentru parcul de vînat numit Cerbăria Statului de lîngă Mănăstirea Neamţu — Secu. A fost făcut în anul 1903 de către administraţia silvică a statului şi populat iniţial cu 6 ciute şi 2 masculi, parte prinşi ca viţei din ocolul silvic Pipirig, parte cumpăraţi [1]. În 1906, în parc erau 10 masculi şi 16 ciute. Scopul acestui parc a fost producerea de cerbi pentru popularea altor terenuri. Suprafaţa era de 100 ha.

În anul 1904, ia fiinţă în jurul localităţii Şarlota, judeţul Timiş, un parc de 1197 ha, populat cu lopătari şi cerbi. Azi a rămas numai pentru lopătari, cerbii fiind împuşcaţi, deoarece produceau coarne mult mai mici decît cerbii din terenul liber. Parcul era proprietatea unui mare moşier, iar scopul a fost practicarea vînătorii.

Se pare însă că nu acestea sînt cele mai vechi parcuri de pe teritoriul ţării noastre. In „Revista Pădurilor" de pe anul 1893, într-un articol care cuprinde îndrumări referitoare la înfiinţarea de parcuri de vînat, găsim următoarea notă : „Acest sistem de împrejmuire este aplicat la parcul înfiinţat de Administraţia Domeniilor Coroanei pe Domeniul Mălini" [2]).

⟶

[1]) Nu se spune de unde au fost aduşi.
[2]) Localitatea Mălini, judeţul Suceava.

Rezultă de aici că, cel puţin cu 10 ani înainte de înfiinţarea parcului Neamţu — Secu, exista un alt parc de vînat. În aceeaşi revistă mai citim că în anul 1903, de la acest parc au fost livraţi 6 cerbi masculi şi 6 ciute Domeniului Segarcea, judeţul Dolj. Dacă în 1903 parcul a fost în situaţia să predea 12 capete de cerb, se poate presupune că el avea o vechime destul de mare pentru ca vînatul să se fi putut înmulţi în aşa măsură.

Încă un punct de sprijin pentru lămurirea problemei o constituie informaţia din aceeaşi revistă, potrivit căreia Administraţia Domeniilor Mălini a luat fiinţă în 1884. Dat fiind că în 1893 parcul exista, înseamnă că el a putut lua fiinţă numai între aceste două date. Parcul Mălini ar fi, deci, cel mai vechi cunoscut pînă azi. Suprafaţa lui era de 10 ha.

Pentru cunoaşterea trecutului gospodăriei terenurilor noastre de vînătoare, ar fi interesant de ştiut dacă n-au existat alte parcuri, mai vechi decît cele de mai sus. Problema rămîne deschisă.

IDEI TRĂZNITE

DESPRE SOMN

Somnul *(Silurus glanis L.)* este „ceva" care se măsoară în kilograme sau în ore. De obicei pescarul spune „am prins un somn de trei kilograme şi ceva" sau „m-a prins un somn... de trei ore şi ceva". Somnul este un peşte răpitor, dar fără somn omul n-ar putea trăi, fiindcă organismul lui are nevoie de un repaus periodic. Iar somnul este un repaus periodic total. Cînd doarme, omul nu consumă nici un fel de energie — dimpotrivă, acumulează — şi nici somnul nu consumă nimic. Doarme şi atît. Somnul poate fi „somotei" cînd cîntăreşte sub 1 kg, sau „somn uşor" cum îşi urează deobicei oamenii în loc de „noapte bună", cînd se despart seara ; apoi, somnul se numeşte „iaprac" — cînd cîntăreşte între 1—4 kg, sau „somn agitat" cînd omul n-are conştiinţa prea curată şi visează diverşi monştri, stafii, adică are coşmaruri ; somnul se mai numeşte şi „iarma" — cînd cîntăreşte între 4—10 kg sau „somn greu", adică fără vise, aşa cum doarme omul ostenit, care a muncit din greu din zori pînă în seară. E cel mai grozav somn deşi, uneori, îţi rupe nylonul de 0,50! Şi se duce. Se duce fiindcă tocmai atunci cînd dormeai mai bine îţi sună telefonul. Şi zici „da" în receptor cînd eşti întrebat „ce făceai, dormeai ?". De la 10 kg în sus somnul se numeşte „pană". Asta probabil pentru că atunci cînd un somn de 80 de kilograme îţi înghite ţiparul pus în cîrlig, rămîi, iremediabil, „în pană", uneori doar cu o jumătate de lansetă în mînă. Cînd te trezeşti după asemenea somn, nu ştii dacă ai visat sau a fost ceva aievea. Somnul se mai numeşte şi „moacă". Asta pentru neisprăviţii pui de somn, de 200—300 g, sau pentru altă categorie de neisprăviţi cărora li se spune : „... nu fi moacă !"

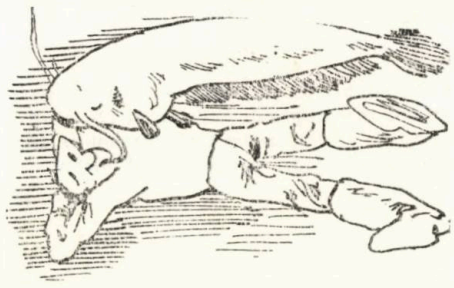

ÎNTRE PESCARI

T. NEGULICI

La filială cîțiva pescari mai în vîrstă, pensionari, discutau.

— Ia spune, nene, pe la Bagărul Mare, la gara Dunărea, ai fost anul ăsta?

— Am fost și am găsit nițel pește... Dar să vă spun ce a pățit un biet om acolo: în noiembrie, într-o zi cam aspră, cu vînt, nu prindeam nimica. Cînd, unul agață un crap cît toate zilele. Cred că avea peste zece kile. Muncește omul, îl plimbă, îl obosește și-l aduce la mal. Trage și îl scoate la margine. Crapul se zbate și se rupe din cîrlig. Bietul om se aruncă cu pieptul și-l prinde în apă... Se zbate peștele, se zbate omul și crapul scapă! Bietul om iese ud și începe să tremure. Noi, pe lîngă el:

„Ți-e frig omule?" îl întreb.

„Da' de unde! Mă ia cu călduri... Tremur de supărare. Așa pește n-am văzut în viața mea... și nici n-o să mai văd... Parcă mi-a murit un copil!..."

„Lasă omule, c-o să prinzi altul. Mai bine du-te la canton să te usuci".

„Plec, că nu mai am răbdare, plec cu primul tren".

A plecat fraților, dar n-a mai ajuns nicăieri. A murit în drum spre gară... De supărare...

— Auzi domnule, pentru un pește!

— Nu-i de mirare, fraților, la ocazii de astea, te pălește damblaua... Să vă spun și eu una. Eram cu nenea Puiu la o baltă și, la un moment dat, îl văd că trage lanseta și mulinează... Apare pluta, apare și cîrligul...

„Ce-o fi asta, nene Virgile!? Parcă trage ceva."

De sfoara lui se încurcase altă sfoară de undiță, cu un cap de trestie. În apă se simțea ceva că se zbate. Mai trage și scoate un crap frumos, agățat de altul și pierdut. Ia crapul, îl mîngîie și-l bagă într-un juvelnic mare. Se bucura ca un copil:

„Să-ți mărturisesc ceva, nene Virgile, îmi zice. Așa crap frumos n-am prins de cînd sînt!"

Între timp, vine un pescar „în vîrstă".

„Stai să vezi ce-am prins îi zice cumătru Puiu, radios. Și scoate juvelnicul. Îi arată crapul și pe urmă — trosc — trîntește juvelnicul înapoi în apă.

Mai vine unul, altul, fratele Puiu le arată crapul și iară, trosc, trîntea juvelnicul în apă... Trece un timp și amicul se scoală și pleacă:

„Mă duc să văd ce-au făcut brînzoii!"

La întoarcere, scoate juvelnicul să-și admire captura. Cînd colo, plasa ruptă și crapul nicăieri...

„Aoleo nene! Mi-a fugit crapul".

„Păi, ce să-ți fac. Una, două, trosc-pleosc, făceai instrucție cu bietul crap... Dar, ia stai puțin, îi zic.

Am băgat două degete în juvelnic și cînd am tras, s-a rupt pînă jos. Era putred. Acum are juvelnic de sîrmă. Dar crapul, cel mai frumos crap, s-a dus... Și l-a

→

lăsat pe neica Puiu cu lacrimile în ochi... om în toată firea...

— Juvelnicele astea, domnule, multe pozne au mai făcut...

— Da, da, să vă mai spun una, păţită de mine. Eu am juvelnice bune, nu putrezesc, că le ţin îmbibate în ulei. Şi totuşi... Să vedeţi :

Acum un an mă duc la Pîrlita. Mai încolo era Sandu, îl ştiţi. Abia mă instalasem că strigă :

„Nene Virgile, te provoc la întrecere ! Pe două sticle de bere. Ţine ?“

„Ţine“ îi răspund.

Prinsesem trei caraşi şi-i băgasem la juvelnic, cînd mă trezesc cu Sandu :

„Ei, cum merge ? mă întreabă.

„Am trei !“ Şi-i arăt juvelnicul.

Între timp, încep să prind caraşi, unul după altul. Şi-i băgam în juvelnic. Vine iar Sandu.

„Am vreo zece-doişpe !“ îi zic eu şi ridic juvelnicul.

Dar în juvelnic erau tot trei caraşi... Un şobolan de apă mi-a ros juvelnicul ! Sandu rîdea...

Am blestemat şobolanii de toţi sfinţii lor ; văzusem unul săgetînd spre un pilc de papură şi am băgat caraşii în alt juvelnic, nou. Peştele trăgea bine. Vine din nou Sandu şi mă priveşte întrebător.

„Am recuperat“ ! îi spun cu satisfacţie şi salt juvelnicul. Cînd în juvelnic, tot trei caraşi şi-o gaură mare de şobolan !

„Scule cam uzate, nene !“ îmi zice iscusitul.

Gluma asta proastă l-a costat berea. Nu i-am mai dat-o, că era complice cu şobolanii...

— Eu, nene, peştele mare nu-l bag în juvelnic. Că sînt păţit. Am un sac de plasă, din trei rînduri ! Crapul se zbate şi se înfăşoară. N-are spor...

— Ai dreptate, domnule. Nici nu ştiţi ce putere are peştele mare. Bate în juvelnic şi încet — încet, îşi face loc şi rupe.

— Cum să n-aibă putere, nene ? Mi-aduc aminte de un biet moşneag, pescar şi el, de... Un crap mare i-a lăsat ştirb ! Cînd l-a plesnit o dată cu coada peste gură, i-au sărit dinţii cît colo ! Doi dinţi mai avea săracu...

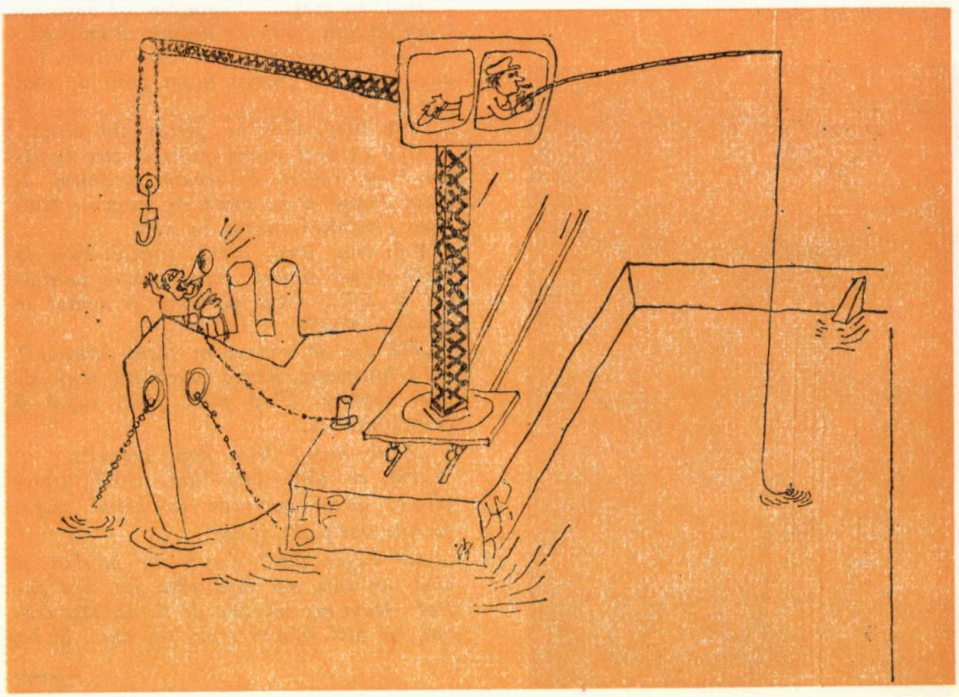

Capcane și metode străvechi de vînătoare

P. A. MIHAILESCU

Unele metode străvechi de vînătoare s-au perpetuat la multe popoare primitive din zilele noastre. Astfel, momirea anumitor păsări și animale prin imitarea de către vînător a strigătului lor, prinderea animalului cu capcane concepute diferit, au o largă răspîndire pe continentele neeuropene.

Folosind plasa, primitivii din Sulawesi, *daiacii*, prind cirezi de bizoni sălbatici, pe care-i hăituiesc spre un semicerc de plase întinse. În același mod, tribul *vașamba* (Africa răsăriteană) vînează antilopele și gazelele. În regiunile strîmtorii Behring, *eschimoșii* prind în plase iepurii Tot pe metoda hăituielii animalelor, dar în locul plasei folosindu-se un șir de garduri convergente spre o prăpastie în care cad animalele, vînează bizoni unele triburi de indieni din preriile Americii de Nord.

Cei mai mulți etnografi descriu numeroase tipuri de capcane făurite de primitivii de pe toate meridianele, unelte „fermecate" de a încătușa animalul în timp ce vînătorul se află aiurea. Capcana a preluat funcțiile plasei de aruncat, ale măciucii, ale arcanului, ale săgeții țîșnite din arc, dînd rezultate mult mai bune și în același timp mai sigure. În multe muzee din Occident, printre colecțiile aduse de exploratori, se află exponate înfățișînd diferite capcane de prins animale. Toate capcanele, bazîndu-se pe cele mai felurite principii ale mecanicii, au o trăsătură comună: mecanismul este pus în mișcare chiar de animalul ce urmează a fi prins, fără intervenția vînătorului, vînatul fiind țintuit pe loc sau ucis.

VÎNĂTOAREA LA BOȘIMANI

În economia vînătorii, instrumentul principal de muncă a fost și încă mai este arcul și sulița. Boșimanul vînează animalele sălbatice pentru carnea, pielea și coarnele lor. Din cauza uneltelor primitive vînătorii sînt obligați să apeleze la mijloace de atragere, încercuire și hăituire a vînatului, știindu-se că boșimanii sînt foarte buni alergători, ei vînînd din fugă cu lancea, măciuca, arcul și cîrligul. Cu lațul prind mai ales struțul, iar în capcane animale feroce.

Tehnica vînatului diferă după speciile de animale. Unele animale pot fi vînate

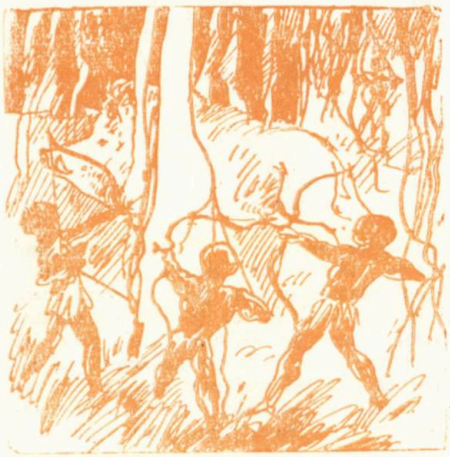

ziua, altele numai noaptea; unele abătute din regiunile umede și hăituite în cele uscate fără apă; altele fugărite mulți kilometri pînă ce cad istovite de oboseală; în sfîrșit, altele săgetate din fugă cu săgeți ușoare însă veninoase și urmărite pînă cînd veninul răpune animalul. Din cauza puținătății vînatului din savană și din pădure boșimanii sînt nevoiți să schimbe periodic locul de vînat în cadrul teritoriului de vînătoare împărțit pe ginte.

Animalele în bătaia puștii vînătorului sînt: antilopa *cauna*, cea mai prețuită pentru carnea ei, antilopa *oryx* și antilopa *gnu*, avînd siluetă de bou și pieptul de cal. Dintre animalele feroce amintim rinocerul cu corn dublu, hiena și șacalul. Din-

→

tre păsări menționăm struțul cenușiu-vînăt, cucul-albinelor și zburătoarea *hornbils* care prevestește furtunile prin zborul ei neregulat.

Pornirea la vînătoare are loc după îndeplinirea unor ritualuri și tabuuri impuse de tradiția tribului. De remarcat la vînătorii boșimani este faptul că ei sînt foarte prudenți, perspicace, urmărind a-

tent orice mișcare a vînatului, cercetînd urmele lăsate de animalele sălbatice. Acești vînători uimesc prin vederea, auzul și mirosul ce-l au, ca și prin capacitatea extraordinară de disimulare, ei știind să înainteze cu o precauție nebănuită, să nu producă nici cel mai mic zgomot care ar putea alarma animalul urmărit, să se camufleze cu ierburi, ramuri de copac etc.

VÎNĂTORII PIGMEI

Pigmeii din centrul Africii se numără printre populațiile cele mai îndemînatice la meșteșugul vînătorii. Vînătorul folosește un echipament simplu alcătuit din arc și săgeți, eventual o lance și un cuțit. De cele mai multe ori pigmeii vînează în grup. Pădurea ecuatorială constituie un teren de vînătoare cu bogate resurse (mistreți, felurite specii de antilope, porci țepoși, diferite rozătoare, leoparzi, elefanți etc). Abilitatea pigmeului la vînătoare este dublată de curaj și de multă răbdare, el nesfiindu-se să atace chiar elefantul.

Animalele deosebit de căutate pentru carnea lor sînt mistreții și antilopele de o mare varietate de specii *(ruan, bubal, kob, blurbuc)*. Carnea felinelor este consumată numai în lipsa celuilalt vînat. Cu totul ocazional pigmeul vînează hipopotamul și crocodilul, deși atît carnea, cît și pielea lor este apreciată, astfel de vînători fiind deosebit de grele, animalele trebuind să fie lovite cu săgețile în pîntec, singurul loc vulnerabil.

Rar sînt vînate diferite specii de maimuțe, a căror carne este consumată numai în perioadele de mare lipsă. Vînătoarea de zburătoare, de șerpi și broaște țestoase este rezervată copiilor și adolescenților, ca un exercițiu de antrenament pentru formarea vînătorului, iscusit arcaș. Nu intens dar totuși folosite de pigmei sînt și capcanele, ele constînd din mai multe sisteme de lațuri împletite din fibrele palmierului rotang, ca și unele gropi destinate prinderii antilopelor.

VÎNĂTORI INDIENI DIN BRAZILIA

Băștinașii din vastele teritorii braziliene parcurg adesea mari distanțe prin hățișurile pădurii și în anumite perioade ale anului, cu deosebire în anotimpul secetos,

cînd triburi întregi mărșăluiesc prin pădurea virgină pentru a depista urmele animalelor.

Principala armă de vînătoare a acestor băștinași este arcul de mari dimensiuni, care depășește statura celor mai înalți

membri ai tribului, dar care sînt mînuite fără efort excepţional. La rîndul lor, şi săgeţile sînt lungi de cca doi metri, vîrful fiind lucrat fie din oase de maimuţă sau tapir, fie din bambus sau lemn dur, mai rar din piatră şlefuită. Mereu în luptă cu fiarele pădurii, aceşti băştinaşi sînt excelenţi arcaşi, atingînd ţinta chiar în penumbra nesigură a pădurii tropicale. Altă armă folosită la vînătoare este *borduna*, o măciucă confecţionată dintr-un lemn de esenţă tare. Lungă de mai bine de trei sferturi de metru, grea de trei pînă la cinci kilograme, borduna este uneori curbată, pentru a străpunge mai uşor aerul în zbor. Este o armă temută, indigenii ştiind să arunce de la mare distanţă fără a greşi ţinta.

O originală armă de vînătoare folosită de băştinaşii pădurilor braziliene este *sarbacana*, destinată răpunerii animalelor mici şi îndeosebi păsărilor. Arma nu este altceva decît o ţeavă lungă confecţionată dintr-o tulpină subţire de palmier golită de miez, în care se introduc săgeţi prevăzute cu vîrfuri ascuţite, muiate în otrava *curara* sau în alte veninuri vegetale. Acţionarea săgeţii se face prin suflare puternică în tubul sarbacanei. Cu această armă este vînată galinaceea *mutu* (asemănătoare curcanului), *patoi* (o raţă sălbatică) etc. Tot cu sarbacana sînt vînate şopîrle de tipul *iguanului*, *coali* (un arboricol carnivor lung pînă la un metru şi jumătate) sau rozătoare de mari dimensiuni, preţuite de băştinaşi pentru carnea lor.

Aceeaşi vînători dibaci nu dispreţuiesc nici vicleşugurile specifice vînătoreşti, ca hăituiala cu cîinii, gropile camuflate cu crengi de copac, laţurile şi, mai ales, „capcanele sonore". Sînt neîntrecuţi în a emite sunete alternante, ritmice sau aritmice, astfel articulate încît vînatul se apropie de vînător, fiind atras irezistibil de semnalele tainice ce-l cheamă din necunoscut. Tot aşa, afumarea vizuinilor în care se ascund animalele fugărite ori surprinse în bîrlog este o metodă practicată frecvent la vînarea marilor rozătoare : *tapa*, *lapa*, *aguti* etc.

ATABAŞCII, KRI şi ALGONKINI — VÎNĂTORII DIN CANADA —

În nesfîrşitele păduri de cedri din Canada şi din regiunile nordice ale Statelor Unite, înaintează cu prudenţă, cu arcul încordat „în bătaie", băştinaşi indieni din triburile *atabascilor*, *kri* şi *algonkin*. Aceşti iscusiţi vînători nordici înaintează în pădurea adormită sub zăpadă, pe vîrzobi, un fel de schiuri scurte care-i ajută să nu se afunde în zăpada moale.

Băştinaşii nordici practică vînătoarea în grup, arma lor de căpetenie fiind arcul cu săgeţi, ei mai folosind şi măciucile ghintuite, cuţite cu vîrfuri de piatră, mai rar suliţe. Vînatul de bază îl constituie cerbul-caribu, apoi elanul, muflonul, berbecul sălbatic şi temutul urs *grizzly* — stăpînul pădurilor de cedri, pe care, asemenea altor fiare, îl prind şi cu ajutorul capcanelor întinse în desişurile întunecate ale pădurilor. Succesul vînătorii este sărbătorit prin ospeţe bogate şi serbări prelungite multe zile şi nopţi.

TEMUŢII VÎNĂTORI MANDANI

Indienii *mandani*, neîntrecuţi vînători de bizoni, stăpînesc regiunile situate la răsărit de apele fluviului Missouri. Tradiţionalişti, aceşti indieni celebrează dansuri cu măşti, ceasuri în şir, în aşteptarea apariţiei turmelor de bizoni. Aceste dansuri magice nu sfîrşesc, şi uneori trece o zi sau două, pînă cînd turma de bizoni se iveşte la orizont.

Mandanii pornesc la vînătoarea bizonului, acest uriaş al faunei nord-americane,

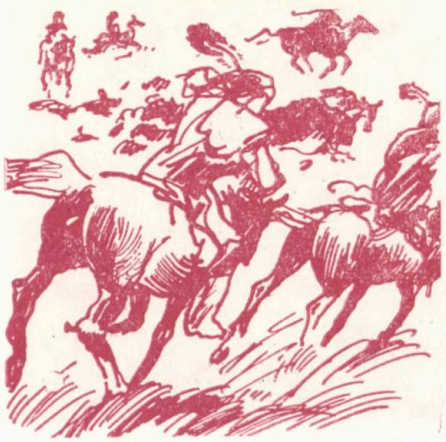

organizaţi în cete de vînătoare, unii pe jos, alţii călări. Arcul este confecţionat din lemn de frasin sau de corn, meşterit îndelung la foc şi înmuiat în esenţe anume pentru a da lemnului mai multă tărie şi elasticitate. Săgeţile sînt prevăzute cu vîrfuri de os, de silex, mai rar de aramă. Vînătorii sînt echipaţi şi cu lănci, unele lungi de aproape patru metri, cu vîrfuri la fel de ascuţite ca ale săgeţilor, şi cu scuturi confecţionate din piei de bizon.

Strunind caii în galop, vînătorii atacă vijelios, ferindu-se cu iscusinţă de coarnele şi copitele bizonului. Animalul este atacat cu o adevărată „ploaie" de săgeţi şi lăncii chiar sub omoplat, regiune vulnerabilă, străpunsă de săgeţi dintr-o parte în alta a trupului. După ce bizonul s-a prăvălit la pămînt, în ciuda oboselii, vînătorul loveşte în continuare prada cu lovituri de lance, ceea ce constituie lovitura de graţie. Cînd acţiunea de vînătoare a luat sfîrşit, femeile cară vînatul în sat, unde, după ce îl vor jupui, vor proceda la împărţirea cărnii.

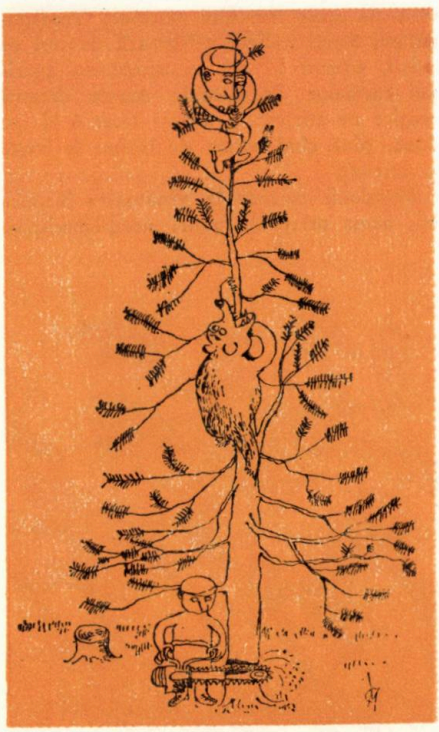

Pregătirea cîrligelor pentru pescuit

Dintre anexele undiţei, acul este componentul de bază, dar căruia nu întotdeauna i se acordă atenţia cuvenită. Mulţi dintre pescarii sportivi, înainte de a-l utiliza, nu-i cercetează cu exigenţă calitatea sau starea vîrfului. Din această cauză, ratările la înţepare, precum şi desprinderile din ac se datorează uneori acestor neglijenţe, în aparenţă minore.

Firmele producătoare de ace pentru pescuit, chiar şi cele cu renume şi tradiţie, nu reuşesc întotdeauna să livreze produse de cea mai bună calitate. Tehnologia destul de pretenţioasă dă uneori produse cu caracteristici mecanice care variază în limite destul de mari, între două loturi. Desigur că firmele cu o disciplină tehnologică produc mai rar surprize în privinţa calităţii materialelor, dar sînt deficitare uneori în ce priveşte calitatea ascuţişului vîrfului. Pescarul sportiv exigent nu va monta acul fără o prealabilă verificare şi pregătire. Verificarea materialului se face pe cîteva cîrlige, prin sondaj, pentru a ne convinge de întregul lot, şi constă în a-l dezdoi cu ajutorul unui cleşte. Un ac bun, înainte de a se rupe, trebuie să treacă prin trei etape : elastică, de deformare şi de rupere. Lipsa uneia dintre cele trei etape este un indiciu de proastă calitate. Admiţînd ca bună calitatea materialului, se trece la examinarea vîrfului şi corectarea lui, la nevoie (ascuţire). Verificarea se face sub o lupă cu putere de mărire de 5—8 ori (este bună şi lupa de ceasornicărie). Ascuţirea se face cu ajutorul unei pietre de rectificare cu granulaţie fină, piatră de ascuţit brice etc. Acul se prinde în cleşte şi piatra se deplasează de-a lungul acului, într-un singur sens (de la curbură spre vîrf), rotind piatra cu 180° de-a lungul axului longitudinal.

Un lucru mai puţin cunoscut este faptul că starea bună a vîrfului de ac nu se păstrează multă vreme, în special la cîrligele la care s-a ascuţit o dată vîrful (din fabrică àcele se livrează cu un strat de protecţie realizat pe cale chimică sau termochimică, îndepărtat parţial prin ascuţirea vîrfului). Pentru a-l proteja în continuare după ascuţire, se poate face o argintare.

C. KOHLER

ÎNTÎLNIRE CU... DIAVOLUL

Ca în fiecare an, îmi petrec zilele de 1 și 2 mai la balta mea favorită, Căldărușani. Cu toată agitația din aceste zile, cînd adevăraţii pescari nu constituie decît cel mult 30% din cei ce tulbură liniștea apei, restul fiind cetăţeni pentru care permisul de pescuit e doar un mijloc de a putea pătrunde pe domeniile noastre, nu pot renunța la farmecul acestor locuri.

Ziua de 1 mai 1968 a fost o zi senină, cu soare, dar extrem de vîntoasă. Nu puteam înainta cu barca contra vîntului nici măcar un metru, așa că am fost silit să mă adăpostesc într-un golf în „Ochiul boului". Aici am lansat pînă a început să mă doară mîna, apoi m-am întins în barcă să mă odihnesc. În timp ce stăteam lungit la adăpost mă gîndeam la „monstrul" pe care îl agățase prietenul meu, dr. G., numai cu o săptămînă înainte, pe „lezer". Era pe seară și mergînd „la trenă" a agățat ceva ce părea un par sau un trunchi de copac scufundat. Încercînd să dezagațe, „parul" a luat-o din loc. De abia atunci și-a dat seama că e un somn mare. Avea pe mulinetă fir „Kroik" de 0,35 mm și la început era încrezător în tăria firului și în calmul său de pescar vechi, dar namila nu vroia să se ridice de loc de la fund. Pleca numai cînd vroia, se deplasa 8—10 m apoi se oprea și nu se mai clintea, orice ar fi încercat pescarul. I-am venit și eu în ajutor, trecînd la rame în barca lui și luînd și eu lanseta în mînă cînd el obosea. După o luptă de vreo 3/4 de oră, în care peștele a făcut ce a vrut și noi n-am reușit nici măcar să-l zărim, a rupt cu o smucitură zdravănă și dus a fost.

Mă gîndeam la toate amănuntele luptei, la ce greșisem și cum aș proceda eu dacă istoria s-ar mai repeta.

Între timp soarele s-a îndreptat spre amurg și vîntul a încetat aproape complet. Am ieșit de la adăpost și am început să mă îndrept spre „Iezer", la trenă, cu un wobler alb cu roșu care nu se scufundă mai mult de 30—40 cm. După ce am mers toată lungimea „canalului", aproape de intrarea „Iezerului mare" am o mușcătură ; întep și încep recuperarea. La început am crezut că e o știucă mai mare dar captura mea nu se prea lăsa adusă. Depăna 5—10 m de fir de pe tambur, apoi se oprea și stătea cuminte pe fund pînă mă apropiam cu barca. M-am uitat la ceas, era 19,10, vîntul încetase complet, spre norocul meu. După vreo 20 de minute, în lumina soarelui în amurg, o coadă uriașă dădu o lovitură puternică la suprafața apei. Apoi peștele plecă liniștit, depănîndu-mi vreo 20 m de fir.

Deși jenat de luciul apei, mi-am putut da seama că e vorba de un somn mare. Am repetat jocul, eu mulinînd și el depănînd fir, preț de o oră, timp în care m-a remorcat peste 30 m apropiindu-mă de "pompă". La un moment dat apăru aproape de suprafață, la vreo 4—5 m de barcă și înotă paralel cu ea. Eram fericit că îl pot vedea. Era ceva mai lung decît vîsla mea, aproape la fel de lung cît mine și eu măsor 1,80 m. E foarte puternic pentru că nu-l pot apropia, deși trag de fir din răsputeri, el nefăcînd altceva decît să dea ușor din coadă ca să păstreze distanța. Apoi dispare iar la fund, luînd fir. Îmi strîng bine gafa cu o singură mînă în grătarul de pe fundul bărcii, bag cu piciorul cutiile de momeli sub un scaun și îmi fac socoteala cum voi proceda ca să-l scot.

Dacă dă din coadă îmi va arunca în apă, cu siguranță, cutiile cu cele 40—50 woblere și linguri originale, poate chiar și celelalte două lansete. Lumina difuză a înserării face să-mi sporească emoția și teama față de adversarul meu și de dezastrul pe care l-ar produce în barcă dacă s-ar zbate. Oare va ține gafa ? Nu mi-o va smulge din mînă ? Fie ce-o fi, mă hotărăsc să încerc. Recuperez cu disperare și, minune, apare lîngă barcă obosit, pe o latură, de-i pot vedea burta galbenă. Îl aduc mai aproape, slăbesc frîna ca să nu-mi rupă firul dacă gafarea nu reușește și caut locul cel mai bun pentru înfipt gafa. Întep sub maxilar, lîngă ureche, dar cam fără convingere și plin de teamă. Cînd simte fierul parcă reînvie, se smucește grozav și dispare spre fund, derulînd iar vreo 30 m de fir. Întunericul e aproape deplin, peștele mă remorchează pînă în fața „pompei" și eu sînt sleit de puteri după peste două ore de luptă și emoții. În sfîrșit, apare o barcă cu cîteva pescărițe care se plimbau seara pe baltă și le rog să-l cheme pe prietenul meu I., de la cabana veche. După 1/4 de oră acesta apare, îi dau lanseta ca să mă odihnesc și îi spun pe scurt istoria. Încearcă să mai readucă peștele la suprafață, dar acesta nu se mai mișcă decît foarte rar, pentrucă a găsit o tufă mare de brădiș unde s-a băgat.

Mă duc și chem un cetățean de pe mal cu o prăjină lungă, care se laudă că e pescar vechi și că a scos mulți somni din balta asta. Acesta ia firul în mînă și începe să împungă fundul cu prăjina pentru a mișca peștele. Acum observ că noul meu ajutor răspîndește un puternic miros de „bătrînă" și că i se cam împleticește limba, dar mi-e egal cum s-o termina aventura, numai wolberul să mi-l recapăt. Cetățeanul sucește firul după mînă și lovește cu prăjina ; peștele se smucește și rupe firul. Cetățeanul turmentat dă vina pe prietenul meu că ține mulineta blocată, celălalt dezminte și plecăm cu toții, plouați, spre cabană.

Nu-mi pare rău că a scăpat pentrucă l-am văzut, a luptat frumos, a profitat de greșelile noastre și... a scăpat. Poate vine la anul, mai știi ? Îmi pare rău după wobler, un ABU original și prietenul meu, dr. G., cînd mă vede așa de trist îmi dăruiește unul identic. Mi-a venit inima la loc și redevin optimist. Nu ați simțit, cînd un pește pleacă cu un wobler sau o lingură, că după aceea parcă nu mai aveți cu ce pescui, deși mai aveți 1 kg de linguri și cîteva duzini de woblere ?

A fost un vis ? Dacă nu aș avea martori, aș crede că am intrat într-o noapte lungă de iarnă, cînd, în dorul pescuitului, am fel de fel de coșmare cu știuci și somni la fel de mari ca monstrul de la Loch Ness.

Oare voi mai avea vreodată norocul să mai întîlnesc un astfel de pește ? Dum spiro, spero !

Enric KLOSSOVSCHI

DE PRETUTINDENI

Vigia-Mexico : săteanul Soroteo este surprins de rudele sale în clipa cînd, cu ştreangul de gît, o pornea pe drumul fără întoarcere al ultimei călătorii. Motivul : cocoşul său luptător suferise prima înfrîngere, într-o confruntare ale cărei mize totalizau o avere frumuşică. Luptele de cocoşi îşi pierd însă, pe zi ce trece, din atracţie, datorită marelui număr de imigranţi europeni obişnuiţi cu altfel de distracţii...

*

Dl. H. Conze, propietarul unei ferme avicole din R.F. a Germaniei, zăreşte, într-un padoc din faţa coteţelor, o nevăstuică. Fermierul se precipită spre locuinţa aflată la cca 300 m, pentru a-şi lua puşca. Reîntors în goană, împuşcă animalul. Între timp, însă, piratul gîtuise... 96 pui de găină în vîrstă de 14 zile.

*

În Olanda, fiecare al 6-lea trofeu de căprior aparţine unui animal ucis într-un accident de circulaţie...

*

În R. F. a Germaniei, pe fluviul Aller a fost observat un vultur pescar. În apă, însă, nu mai sînt peşti. Secretul supravieţuirii păsării a fost deconspirat prin repetate observaţii : vulturul „pescuia" bizami !

*

Peste 25 de ani, spune profesorul indian S. Dillon Ripley, în India nu va mai fi nici un tigru. Duşmanul nr. 1 al temutului felin : insecticidele ! Anual mor cca. 500 tigri intoxicaţi cu pesticidele folosite în agricultură...

*

Lacul Clear din Suedia era renumit nu numai datorită peştilor, ci şi ţînţarilor săi. Pentru distrugerea ţînţarilor a fost împrăştiat D. D. T. Au pierit ţînţarii, dar insecticidul a fost încorporat după cum urmează : 0,015 părţi, la 1 milion părţi de apă ; 5/1 milion părţi în microorganisme ; 10/1 milion în peştii consumatori de plancton ; 200/1 milion în răpitorii ce consumau peştii mărunţi şi 1500/1 milion în corpul păsărilor ihtiofage, care au pierit în masă. După mulţi ani, păsările au revenit pe lacul Clear. Dar şi miliardele de ţînţari de altă dată...

*

În linie dreaptă, coasta norvegiană are cca 2650 km. În realitate, lungimea costei este de... 20.000 km, datorită dantelăriei ţărmului brăzdat de fiorduri. Şi fiecare metru de coastă este un minunat loc de pescuit...

*

Japonezii fabrică anual cca. 80.000 tone de cîrnaţi de... peşte, de o calitate excepţională şi care pot rezista, la 30°C, luni de zile fără să se altereze.

*

Volumul de apă care cade în fiecare an sub formă de precipitaţiuni pe întreaga suprafaţă a globului terestru este în medie de 122.500 km³.

*

Acţiunea vînturilor şi a apelor duce la depuneri de material care îngroaşă scoarţa pămîntului. Pentru depunerea unui strat de argilă de 1 m grosime, sînt necesari 15.000 de ani, iar pentru unul de calcar 45.000 de ani.

*

Din cele 20.000 de specii de peşti existente în prezent, un număr de 600 de specii sînt otrăvitoare.

*

Suprafaţa totală a uscatului de pe globul pămîntesc se ridică la 148.825.000 km² (28%), faţă de 361.125.000 km² (71,2%) cît reprezintă întinderea oceanelor şi mărilor.

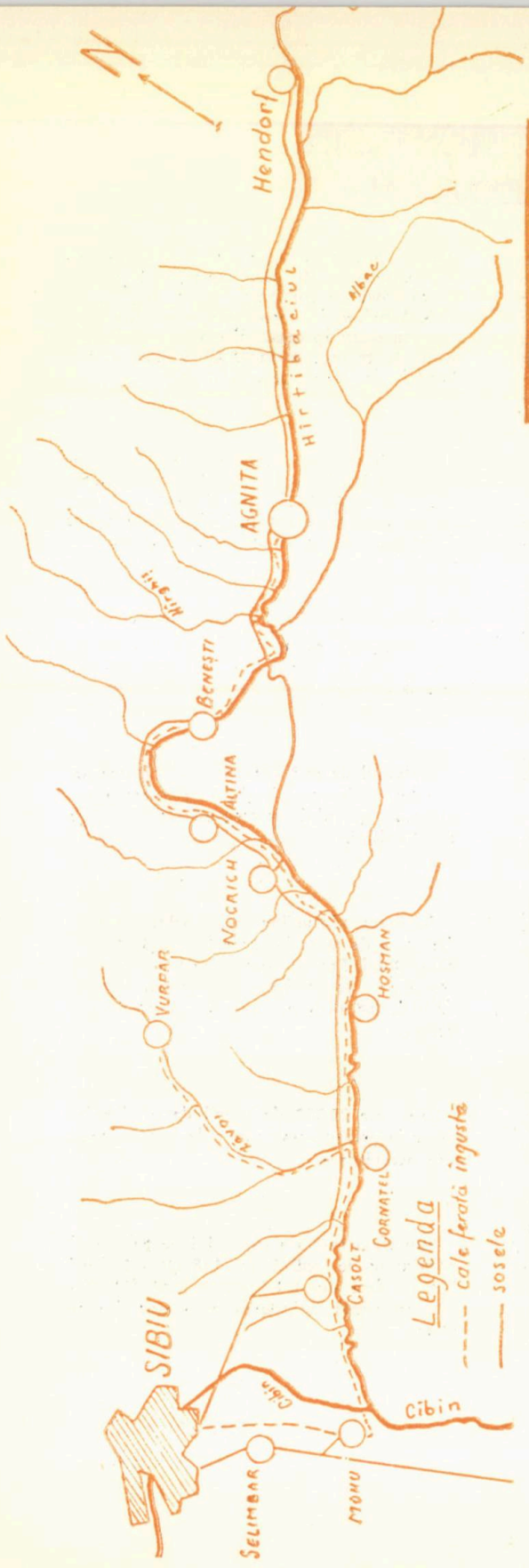

Itinerar geografic pentru pescari

VALEA HÎRTIBACIULUI

Aţi fost vreodată cu undiţa pe Hîrtibaci? Nici nu ştiţi de unde vine, pe unde trece, ori ce puteţi pescui în el? Nu? Atunci aşezaţi în faţă harta ţării şi urmăriţi

GEOGRAFIA RÎULUI

Rîul Hîrtibaci taie podişul Tîrnavelor ca o diagonală. El n-are nimic din măreţia rîurilor cu renume, dar nici nu este lipsit de specific şi pitoresc. Îşi are personalitatea sa. Apele lui curg leneşe şi parcă somnoroase, încercînd deseori să adoarmă în ochiuri liniştite, sub sălcii bătrîne. Este un rîu de coline.

Izvorăşte din zona deluroasă a podişului pe care-l străbate la NE de Agnita, de la altitudinea de 600 m. Cursul său are o lungime de 88 km. Face parte din bazinul hidrografic al Cibinului, cu care confluează în dreptul localităţii Mohu. Debuşarea are loc imediat ce rîul iese dintre dealuri, adică la contactul acestora cu valea largă a rîului colector (Cibin), la altitudinea de 388 m. Aceasta înseamnă că denivelarea între izvoare şi confluenţă este de cca 200 m, indicînd o pantă lină de curgere. Bazinul hidrografic propriu este alcătuit dintr-o seamă de afluenţi, localizaţi mai mult pe dreapta. Bazinul însumează cca 1.054 km², ceea ce reprezintă 45% din bazinul Cibinului, al cărui afluent de ordinul I este.

Numele îi vine de la cuvîntul Haarbach, care în germană însemnează pîrîu subțire ca un fir de păr. Hîrtibaciul are o vale largă tăiată între dealuri cu altitudine de 600—700 m. Cursul este liniștit, cu apă suficientă, alimentat de afluenți și izvoare. Viteza e redusă. Se tulbură repede, mai cu seamă vara cînd ploile torențiale spală o parte din sol și-l cară în apă. Adîncimea apei este sub 1 m, iar la bulboane ajunge 1—1,5 m.

Curgînd într-o zonă de relief deluroasă, alcătuită geografic din roci sedimentare, valea sa prezintă multe meandre (coturi, bucle). Malurile, nu prea înalte, sînt acoperite cu multă vegetație, ceea ce face ca valea să apară ca un adevărat culoar de verdeață. Eroziunea apelor de ploaie atacă malurile, făcînd ca pe fundul albiei să se găsească mult mîl. Avînd meandre, malurile concave ale acestora sînt abrupte (1,5—2m), iar apa adîncă. Către vărsare rîul taie un mic defileu, iar patul pe care curge este reprezentat prin pietrișuri și bolovănișuri. Vegetația este atît arborescentă, cît și ierboasă. În lunca sa se fac culturi; versanții văii au pășuni și pajiști. În acest cadru vegetal se dezvoltă o bogată faună a insectelor, multe din ele acvatice. Aceasta face ca în apă să fie larve, viermișori, scoici, răcușori, melci, ceea ce constituie o hrană abundentă.

Are un pH de 7,4 alcalin, iar analizele hidrochimice au stabilit o cantitate de 11,2 mg/l de oxigen dizolvat. Aceste caracteristici arată condițiile favorabile dezvoltării faunei piscicole.

PEȘTI

Fauna piscicolă din Hîrtibaci este reprezentată prin peștii caracteristici apelor de dealuri, buni pentru undiță, în general pești pașnici.

Cleanul (Leuciscus cephalus *L*) *reprezintă cca 30% dintre peștii care populează apa. Îl întîlnim mai mult în sectorul de confluență, între Cașolț și Mohu. Aici rîul are maluri rîpoase, cu vegetație, iar fundul albiei prezintă bolovani, pietriș, nisip. Viteza de curgere este mai mare.*

→

Pe malul lacului

Mreana (Barbus barbus *L*) *este cunoscută aici sub denumirea populară de „jambă". Din aceeași familie cu cleanul, o întîlnim mai mult în amonte de Cornățel. Aici valea rîului prezintă multe coturi, cu maluri rîpoase, vegetație de apă și de luncă, cu hrană bogată.*

Scobarul (Chondrostoma nasus *L*) *din aceeași familie, reprezintă cam 40%—50% dintre peștii care populează apa. Este întîlnit frecvent în aval de Cornățel, unde rîul are un pat pietros.*

Porcușorul (Gobio gobio carpathicus *Vlad*) *este bine reprezentat. El face obiectul unor interesante partide de pescuit, fiind gustos la mîncare. În Hîrtibaci se pot prinde și raci.*

DRUMURI DE ACCES

Pe valea Hîrtibaciului se poate pătrunde în mai multe moduri: cu trenul, pe șosea, pe jos.

Din Sibiu pornește o cale ferată îngustă (pînă la Mohu este paralelă cu cea normală — Sibiu-Tălmaciu), care urcă de-a lungul rîului pînă la Agnita. O „mocăniță" cu cîteva vagoane ne ajută să pătrundem în această vale. La Mohu linia trece Cibinul și intră pe valea Hîrtibaciului. Dacă vrem să pescuim în zona de confluență e bine să coborîm la Mohu (aici putem sosi și cu trenurile obișnuite care circulă de la Sibiu la Rm. Vîlcea ori Brașov). De aici, pe jos, 1—2 km. Dacă vrem să pescuim mai sus atunci mergem cu „micuțul" și coborîm în stațiile de pe traseu.

Altă posibilitate o constituie drumurile. De la Sibiu pornește o șosea județeană pietruită spre Agnita (se iese din Sibiu, pe str. Ștefan cel Mare sau calea Nocrichului). Pe ea ajungem tocmai la Cornățel și Coșolt, chiar în valea Hîrtibaciului, după ce trecem dealul Dării. De aici putem urca pe valea rîului și coborî spre locurile dorite. Se mai poate ajunge și pe șoseaua națională Sibiu — Șelimbăr — Mohu, iar de aici intrăm pe un drum în vale.

Așezările se înșiră de-a lungul șoselei și apei. În ele ne putem aproviziona cu cele necesare pentru hrană. Tot în aceste sate găsim adăpost peste noapte. De asemenea ne mai putem folosi de stînele din apropiere, ori putem merge cu cortul. Șoseaua este aproape de rîu, menținîndu-se la cca 100—600 m. Se poate ajunge și cu bicicletele, motocicletele, motoretele.

LOCURI DE PESCUIT, MOMELI

Aproape toată valea prezintă locuri bune pentru undițari. Dacă preferați locurile cu maluri abrupte, ori cu maluri joase, le găsiți pe amîndouă. Sălcii bătrîne, arini țin umbră și răcoare. Cîteva poduri, rare, leagă un mal de celălat. Se poate însă trece și prin apă. Locurile de lîngă poduri sînt bune pentru pescuit. Se pot pescui „jambe" între 50—200 g, mai mult în amonte de Cornățel. Se pescuiește clean, în locurile cu multă ve-

getație, mai cu seamă în aval de Cornățel. Exemplarele pescuite ating greutăți între 250-300-500 g. Mai rar se prind exemplare de 100 g. Trag bine la undiță grundurii (porcușorii) care se găsesc în tot cursul apei. Scobarul se pescuiește mai mult în sectorul de confluență, dar nu este exclus nici mai sus. Locurile cele mai bune se găsesc în apropierea așezărilor Mohu, Coșolt, Cornățel, Hosman, Nocrich ; în apropiere de izvoare, la Hendorf, există și un lac pe cursul rîului.

Ca momeală se folosesc : rîma roșie, „caii" de iarbă, gîndacii. Fiind pești pașnici, în ambianța unei vegetații abundente, pot fi momiți și cu semințe sau ghemotoace de iarbă prinse în cîrlig, ori linguriță foare mici.

Cele mai bune rezultate se obțin în primele ore ale dimineții, cînd peștii mușcă fiind flămînzi, aruncîndu-se repede la momeală. Sînt preferate zilele mai calde.

Hîrtibaciul oferă condiții atît pentru pescuit cît și pentru turism. Valea lui frumoasă, plină de liniște, oferă prilejul cunoașterii obiceiurilor și portului frumos din această zonă a țării. O invitație la pescuit pe Hîrtibaci este, totodată, o invitație la odihnă și sport. Dacă n-ați fost niciodată la pescuit pe Hîrtibaci, pregătiți-vă acum.

Victor VOICU VEDEA

ȘTIAȚI CĂ ?

... polinezienii au o asemenea îndemînare, încît sulița, una dintre uneltele de pescuit, care este azvîrlită de sus, de pe stîncă, țintuiește peștele ce înoată în laguna insulei ?

... unele galinacee sălbatice nordice stau zilnic, iarna pe ger, pînă la 20 de ore îngropate în zăpadă și numai 4 ore umblă după hrană ?

... undițele folosite în trecut de căpeteniile și nobilii polinezieni se deosebeau de cele ale membrilor de rînd ai obștii, prin aceea că erau confecționate din două bucăți prinse bine una de alta, prima fiind din scoică de perlă iar cealaltă din carapace de broască țestoasă ?

... în timpul hibernării hîrciogul își coboară temperatura corpului pînă la 3,7°C, în timp ce temperatura sa normală este de 37°—30°C ?

... polinezienii din arhipelagul Tuamoto sînt scufundători neîntrecuți și admirabili pescari de scoici de perle și că pot efectua, bărbați și femei, pînă la 12 scufundări pe oră, în interval de 6 ore putînd scoate între 60—80 kg de scoici ? Scufundătorii poartă în timpul scufundării cîte o plasă agățată la brîu, în care pun scoicile, cu mîna stîngă ținîndu-se de corali, cealaltă mînă folosind-o cu rapiditate la desprinderea scoicilor de pe fundul lagunei.

... marmota din nord-estul Siberiei hibernează pînă la 6 luni pe an, timp în care respiră doar de 2—3 ori pe minut, iar inima, de la 90—140 bătăi pe minut, își reduce pulsațiile doar la 3—5 ori ?

... polinezienii prepară peștele punîndu-l în coji proaspete de nucă de cocos, el fierbînd în laptele acesteia ?

... coarnele lepădate de cervide sînt roase de iepuri, veverițe, vulpi, jderi, bursuci, șoareci sau chiar de alte cervide pentru calciul și fosforul pe care-l conțin ?

... pescarii indonezieni din Marea Djawa vînează crabii — nălucă pe... nisipul plăjilor ? Azvîrliți de reflux pe plajă, acești crustacei se ascund în nisip colorîndu-l în roșu. Reperîndu-i în felul acesta, vînătorii scormonesc nisipul cu nuiele fixate orizontal la capătul unor prăjini.

... pîrșul își poate detașa coada dacă e urmărit de un dușman, aceasta urmînd apoi a se reface ?

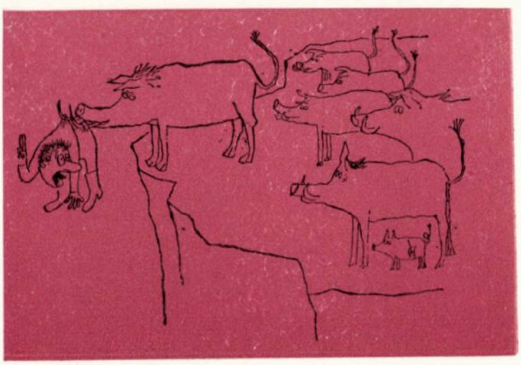

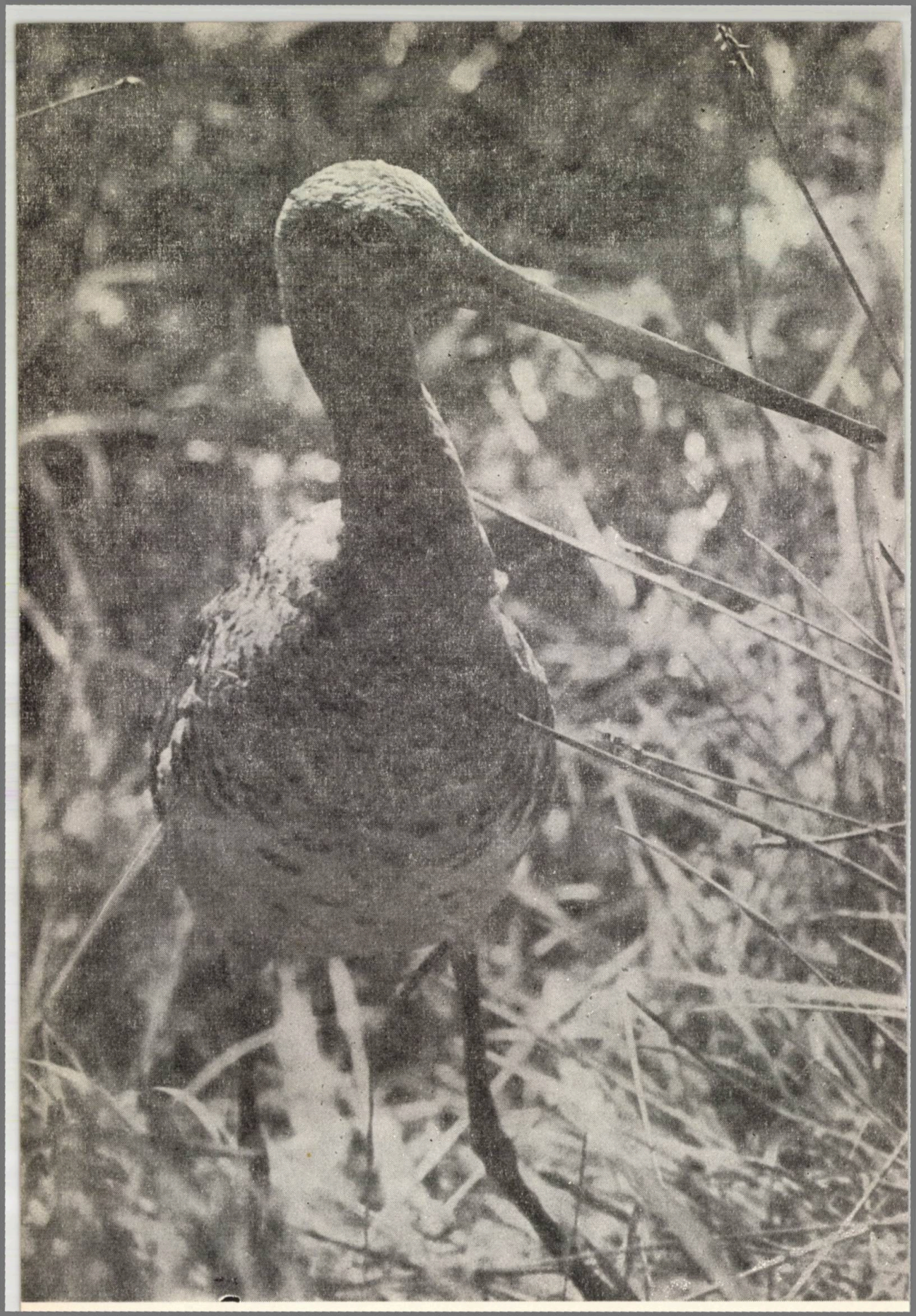

O DECORAȚIE MERITATĂ

Unui oarecare Charlie, paznic în Tanganyka, i s-a decernat recent o medalie de aur pentru curajul său. Iată cum s-au petrecut faptele : M.B., înarmat cu o carabină și ginerele său, M.R., cu o armă cu alice, se plimbau prin brusa africană, însoțiți de paznicul Charlie, care nu avea la el decît un cuțit. Pe neașteptate cei trei întîlniră un leu care-și devora prada proaspăt dobîndită. Cu toate că nu era prea multă lumină, M.B. riscă un foc și atinse leul într-o labă din spate. Animalul lăsă prada și sări pe atacator, căruia îi prinse capul între fălci. Tînărul M.B. n-a tras, de teamă să nu-și ucidă socrul, dar paznicul sări călare pe leu și-i împlîntă cuțitul între urechi. Atunci leul lăsă pe bătrîn, care căzuse leșinat, și prinse între fălci piciorul paznicului.

Cu toată rana de la picior, paznicul nu căzu de pe spinarea leului și se aplecă, tăindu-i beregata, în timp ce M.B. trase un foc, în sfîrșit, în capul leului.

Peste 10 zile, bătrînul muri în spital, iar paznicul — după ce-și vindecă rana de la picior — reveni la locul său de muncă.

MĂRUNTE

Despre longevitatea reptilelor s-au spus destul de multe. Ultimele cercetări arată că broasca țestoasă de uscat, prezentă și la noi în Dobrogea, trăiește 102 ani. Speciile de broaște țestoase de apă trăiesc peste 100 de ani. Limita de viață a crocodilului și aligatorului este înregistrată între 50—60 ani, a șerpilor 30 ani și a șopîrlelor peste 20 ani.

* * *

Primele mamifere au apărut în urmă cu... 180 milioane de ani, spun calculele geofizicenilor făcute pentru a cunoaște perioada cretacică din istoria pămîntului nostru.

* * *

Coarnele bovinelor, antilopelor, caprinelor și ovinelor sînt goale înăuntru. Acestea s-au dezvoltat din stratul de deasupra al pielii (epidermă) și sînt așezate pe un soclu osos independent, sudat de craniu. În schimb, coarnele cervidelor s-au dezvoltat din dermă și sînt formate din substanță osoasă și nu reprezintă un produs tegumentar.

Sitar de mal (foto : *prof. Francisc Hamvaș*)

DIALOGURI

DRESAJ

— De şase luni de zile mă chinuiesc să-l învăţ pe Lord să latre cînd îi e foame.
— Şi ? Ai reuşit ?
— Da, oarecum ; acuma nu mănîncă, pînă nu latru eu...

RĂSPUNS

— Spune-mi, Ionescule, trei animale exotice de pradă.
— Tigrul, leul... leul... leul... nu mai ştiu altul.
— Spune tu, Popescule !
— Tigrul şi doi lei !

CHINOLOGICĂ

— Îmi place cîinele, îmi convine preţul... dar spune-mi : are arbore genealogic ?
— Nu-i nevoie ! Foloseşte orice fel de arbore...

LĂMURIRE

— Asta-i strada Căprioarei ?
— Nu ! Alta !

LA ŞCOALĂ

— Tovarăşe profesor, Columb a fost pasăre ?
— De unde ai mai scos şi prostia asta, elev ?
— Păi dumneavoastră ne-aţi vorbit despre oul lui Columb !

CUNOŞTINŢĂ

— Pe mine mă cheamă Vasilescu. Şi pe dumneata ?
— Pe mine nu.

INDISCREŢIE

— Tovarăşe director, n-am prea înţeles : de ce a trebuit să stau eu ascuns jos, în tufiş, că n-aveam la mine decît foaia de parcurs, iar dumneavoastră sus, în observator, cu puşca ?...
— Ei ! Tu ţineai locul secretarei !
— Şi dacă venea ursul despre care vorbea pădurarul, trebuia să-i spun că sînteţi plecat la minister ?...

EXPLICAŢIE

— Ce făcuşi dom'le ! Scăpaşi cogeamite crapul ?
— Nici gînd ! I-am dat drumul ! Nu ştii că n-ai voie să duci acasă mai mult de trei chile de peşte ? Ăsta avea, pe puţin, şapte ! Proces ? Amendă îmi trebuie ? Ducă-se !

Vînat mare-vînat mic

Alexandru FILIPAȘCU

În limbajul vînătorului aceste categorii — deși artificiale, sînt astăzi bine și complex conturate. Ele au înlocuit în evoluția istorică a terminologiei vînătorești perimatele noțiuni despre vînatul „nobil" și vînatul „de rînd", care oglindeau o concepție retrogradă, mai degrabă socială decît una științifică, cinegetică. Aparent simplu de imaginat, pornind, în general, de la talia speciei în chestiune, categoriile de vînat mare și mic sînt determinate de o serie întreagă de caractere diferite. Numai talia nu este un criteriu suficient în diferențierea lor : dovadă lupul — vînat „mic" și, în antiteză, cocoșul de munte — vînat „mare" !

Analizînd mai întîi prima categorie, observăm că ea cuprinde, în adevăr, specii de talie mare sau mijlocie : cerbul, lopătarul, ursul, mistrețul, capra neagră, căpriorul, rîsul ; iar dintre păsări, dropia, cocoșul de munte, spîrcaciul, cocoșul de mesteacăn și ierunca. Aici, printre păsări, erau incluse altădată și lebedele, pelicanii, egretele și lopătarul, specii ocrotite de lege pentru raritatea lor și declarate „monumente ale naturii", calitate în care trebuie definitiv radiate de pe lista speciilor de vînat. Am dori ca această radiere să se opereze și la tipărirea viitoarelor permise de vînătoare, ca să nu se mai producă confuzii *). Căci mențiunea „se recoltează numai cu autorizație specială" în ceea ce le privește nu subînțelege în nici un caz vreun scop vînătoresc ci facilitează numai, în cadrul legii, unele necesități de ordin pur științific, de studiu. Precizările de mai sus se referă și la marile răpitoare aripate, vulturi sau acvile, categorisite odinioară tot în rîndurile vînatului mare, iar astăzi monumente ale naturii (cîteva specii, chiar unicate... !), scoase din obiectivele cinegetice. Și deocamdată, tot așa trebuie privit și cocoșul de mesteacăn, în speranța unui apropiat viitor cînd efectivul său va putea fi redresat într-atîta încît să permită o extracție anuală minimă.

Investigînd mai profund, observăm că vînatul mare mamifer se caracterizează printr-o dezvoltare lentă în timp și printr-o răspîndire și o densitate relativ reduse, în spațiu. Numărul de pui anual înregistrați la o fătare (excepție mistrețul și rîsul) nu depășește decît foarte rar 2 de femelă matură. Creșterea și, apoi, dezvoltarea tineretului durează cîțiva ani și, din nou, cîțiva ani trec pînă ce maturitatea atinge și pragul vîrstei biologic-optime pentru recoltare. Deoarece toate speciile de vînat mare mamifer sînt purtătoare de trofeu, acesta formînd — sau cel puțin ar trebui să formeze odată pentru totdeauna — principalul obiectiv cinegetic atît pe plan gospodăresc, cît și pe tărîmul satisfacerii pasiunii vînătorești propriu-zise. Producția de carne — inclusiv la mistreț — ca și aceea de piei sau de blănuri, se interpune, cu toată evidența, numai pe un plan secundar, indiferent de valența lor economică ridicată. În această ordine de idei, este curios că în răstimpuri, dintr-un pătrar de veac într-altul, se re-

→

*) Dovadă 5 sau 6 lebede — la cunoștința noastră — ucise în iarna 68/69 numai pe reș și pe Someș, de către „vînători" neidentificați, în pofida tuturor legilor și a decretelor.

pun pe tapet vechile contradicţii cantitate-calitate (carne-trofeu) şi economic-cinegetic, în dorinţa expresă de a stabili prioritatea unora faţă de celelalte. Discuţia s-a încheiat întotdeauna, atît teoretic cît şi practic, în folosul calităţii, a trofeelor, a cinegeticului, rămînînd celelalte deziderate ca obiectiv principal al sectorului zootehnic. Mi se pare că actualmente şi la noi, discuţia se apropie de încheierea firească şi logică, după o experienţă de două decenii adăugată cu acelaşi rezultat, experienţelor anterioare.

Plasarea rîsului în rîndul vînatului mare este justă. Această sălbăticiune se refugiază tot mai puternic din calea omului, înspre răsăritul Europei, începînd cu Carpaţii noştri *. Avînd nevoie de teritorii de vînătoare întinse, rîsul se menţine într-o densitate foarte redusă şi arealul său este insular, în pete. Cade relativ uşor la capcană şi la cadavrul otrăvit, fapt ce l-a diminuat cantitativ mai serios decît arma de foc, în faţa căreia apare rareori, întîmplător. Trebuie să ştim că prin anii 1930—1935 vînătorii de la noi au dus o campanie serioasă în scopul protejării rîsului şi, astfel, s-a ajuns la declararea lui ca monument al naturii. În ultimul deceniu însă, prezenţa sa fiind tot mai des constatată în unele terenuri cu vînat mare (consecinţă firească a creşterii cu orice preţ şi adesea fără sens, a efectivelor de cervide) s-a trecut fără multă şovăială la combaterea lui susţinută. Aceasta s-a integrat şi în furia generală şi ştiinţifică a combaterii cu orice preţ a răpitoarelor, la modă. Nu-i vorbă că, o limitare numerică a rîsului, pe alocuri, este justificată, poate chiar necesară. Dar numai dacă cunoşti bine efectivul de rîşi existent, migraţiile lor individuale, sezoniere, fluctuaţia lor ciclică plurianuală şi altele. Bineînţeles că studii serioase, orientate în această direcţie, nu avem. Şi apoi, un „monument al naturii" (calitate neabrogată oficial !) prins cu capcanele şi otrăvit la liberul plac al fiecăruia, peste tot, sună ciudat, anacronic...

*) Ne referim la *Lynx linx* şi nu la *Lynx pardina* din Peninsula Iberică.

Cu referire la păsări, vînatul mare grupează acele specii care au un areal restrîns, o densitate scăzută, cu o evoluţie lentă a populaţiilor în ansamblul lor şi cu mari fluctuaţii numerice, chiar dacă ouăle dintr-o pontă sînt numeroase. Unele specii sînt relicte ale stepelor naturale, ale pîrloagelor de odinioară, eliminate din majoritatea mediului lor originar, cu pîrloage cu tot : dropia, spîrcaciul. Altele, relicte glaciare şi postglaciare, cantonate într-un mediu de viaţă corespunzător foarte restrîns : tetraonidele. Despre spîrcaci nu ştim să mai clocească în ţară şi ar trebui şters definitiv de pe lista speciilor de vînat. Măsura, deşi pasivă, întrucîtva i-ar îngreuna stingerea definitivă ca element component al faunei ţării. Dropia, ca şi cocoşul de mesteacăn, aşteaptă încă largi acţiuni de recolonizare eficace, sub supravegherea omului-gospodar, care, deocamdată, orbit de mirajul frigoriferelor sau de celălalt miraj, al expoziţiilor şi al medaliilor, le trece cu vederea.

În general, vînatul mare cere din partea vînătorului o etică specială, care merge pînă la a-ţi scoate pălăria în faţa animalului doborît şi care pretinde căutarea — piesă cu piesă — a fiecărui individ rănit de glonţ. Legea însăşi îi hărăzeşte obligator glonţul. Excepţie de la regulă fac rîsul şi tetraonidele, deşi putem aminti aici că vînătorii germani, pentru cei doi cocoşi sălbatici, nici nu concep ca etic şi vînătoreşte admisibil decît glonţul carabinei uşoare (cartuşul „Vierling" sau 22 long-rifle blindat). Ca metode de vînătoare legea scrisă şi nescrisă a vînătorilor interzice goana. Mistreţul scapă acestei cerinţe şi părerile rămîn împărţite. Totuşi merită să ne gîndim dacă o protecţie eficientă a femelelor speciei, cu arma plecată la momentul potrivit, poate avea loc la goană. Ursul, de asemenea, este „vînat" cu goana toamna, ceea ce nu este nici etic, nici cinegetic lăudabil şi nici biologic admisibil. Mai cu seamă dacă urmărim trofee capitale şi dacă ne gîndim, de pildă, la teritoriile cu fructificaţie autumnală bogată, în care urşii se strîng pe suprafeţe reduse, în număr mare, pentru a-şi asigura rezervele absolut necesare unei iernări normale, în condiţii optime ; şi unde, după toate punctele de vedere exprimate mai sus, ei au nevoie în primul rînd de linişte. În sfîrşit, fără multe scrupule, la goană se face şi aşa-zisa „selecţie" din cap de iarnă la cervide, în locurile de iernare, unde acestea se cîrduiesc. Se are în vedere uşurinţa dobîndirii kilogramelor necesare planului de carne, în condiţii atmosferice de frigorifer natural favorabil. Nici pomeneală de vreun principiu cinegetic, biologic sau etic, iar de selecţie nici nu poate fi vorba. Cel mult o reducere de efectiv.

Trecînd la vînatul mic, grupăm în această categorie toate celelalte specii de vînat cunoscute. De la lup la mustelide — pentru răpitoarele cu păr, de la iepure şi gîscă sălbatică, la bizam şi prepeliţă — pentru nerăpitoare. Aici intră şi sitarii, neamul numeros al raţelor, acela şi mai numeros al fluierarilor, porumbeii, fazanul, potîrnichea ş.a.m.d. Lupul, deşi deosebit ca talie, fiind puţin dorit, prolific şi oarecum general răspîndit, ca şi pentru faptul că este încă tot anul supus alertei, nu a fost inclus în prima categoriei, cum ne-am fi aşteptat. Iar răpitoarele cu pene, ca specii

→

PĂDUREA

Aici a putrezit, aproape goală,
pădurea mea cu oseminte sloi,
ca să renască pîlpîind apoi
din flăcări verzi de-amiază vegetală.

Aici, pămîntul s-a-mbătat cu leşuri
ca de-o mireasmă grasă de ulei
şi-a hibernat lîngă bătrînii mei
torcînd în sine, pe-ntuneric, preşuri.

Acum, din rîvna contorsionată
a rădăcinii cu-nţeles amar
se-agită braţe tremurînd avar
să prindă-n palme păsările roată.

Iar trunchiurile-aşteaptă an de an să
li se-nfioare frunza de frumos,
cînd doamna lună va sosi pe jos
cu gesturi stranii de femeie-n transă.

Andrei CIURUNGA

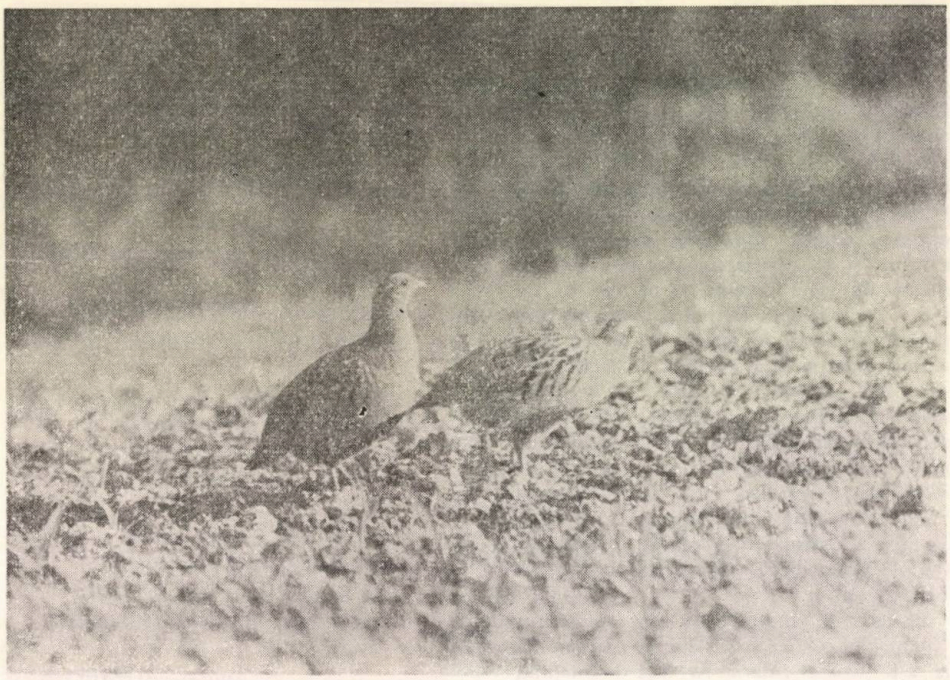

(Foto : *Franz Matula*)

tot mai periclitate numeric, formează un grup aparte pe care ar fi bine să-l vedem cît mai curînd scos definitiv din discuţie, indiferent de specia vizată. Chiar şi porumbarul — foarte rărit, păsărarul — frecvent abia ca oaspete de iarnă, sau heretele de baltă — decimat fără cruţare, din motive foarte discutabile.

Prima caracteristică a vînatului mic nu este atît talia speciilor, cît prolificitatea lor, răspîndirea largă şi densitatea ridicată în mediul lor de trai specific. Pentru vînător toate înseamnă accesibilitate, posibilităţi rapide de a le dobîndi şi, deci, de a-şi satisface pasiunea. Pentru gospodar se relevă siguranţa că eforturile depuse în mînuirea populaţiilor pînă la rezultatul scontat pot fi încununate de succes într-un răstimp foarte scurt : în medie 2—5 ani. Iar greşelile inerente, ca şi acelea tributare unor concepţii goale sau unor lozinci de moment nu au urmări prea grave, vînatul mic redresîndu-se rapid, cu numai puţină ocrotire din partea omului.

Vînatului mic îi sînt destinate alicele. Metodele de vînătoare variază mult de la specie la specie şi sînt mai numeroase decît la prima categorie, a vînatului mare. Vînătoarea se poate efectua şi în grup, mărindu-i farmecul vînătoresc pînă la masa sadoveniană întinsă în „Dumbrava minunată". Vînatul mic obligă şi justifică în cel mai înalt grad prezenţa unui ancestral tovarăş al omului, al vînătorului : cîinele de vînătoare. Epocile de vînătoare admise sînt mai generoase decît la vînatul mare, cu toate că, faţă de scăderea tot mai de necontestat şi de proporţii continentale a vînatului aripat migrator, se impune definitiva interzicere a vînătorilor de primăvară. Pentru că la ora actuală, cînd nu numai specia în sine este decimată ci şi sălaşurile ei, efectivele existente nu mai pot suporta şi în primăvară presiunea vînătorilor tot mai numeroşi, aşa ca odinioară, la începutul secolului, cînd ea trecea neobservată, deşi avea acelaşi profund caracter abiologic şi acelaşi efect distructiv.

Satisfacţia cinegetică la vînătoare de vînat mic o dă numărul de piese doborîte. Mai etic vorbind, satisfacţia primară este realizată de numărul pieselor văzute, de impre-

sia unei reale abundenţe, de ceea ce noi numim „ocazii". Abia apoi — fără să ne lăsăm furaţi de carnagiu, intervine şi tabloul bogat al zilei de vînătoare. Evident că, din punct de vedere afectiv, unui ţap puternic, îndelung urmărit şi, în sfîrşit, doborît de glonţ, nu-i corespunde doar un nenorocit de iepure împuşcat cu alice, la capătul unei zile de alergătură. Mai degrabă, această „victorie" ne umple de amărăciune şi de o legitimă îngrijorare.

Ne dăm astfel seama că pentru realizarea unui plan economic — dar biologic orientat, la care unele specii de vînat mic se pretează încă, precum şi pentru împlinirea propriilor pasiuni vînătoreşti, sînt necesare aici două condiţii esenţiale.

Prima este realizarea prin stabilirea unor metode de vînătoare adecvate specific, a unor perioade cinegetice admise, juste, precum şi a unor cantităţi posibil de extras judicios fixate de la specie la specie, în mod dinamic, de la un an la altul. Trebuie precizat că dinamica înseamnă şi „înapoi", nu numai „înainte", potrivit unor scripte de birou iluzorii. Dacă la baza acestor măsuri stă cuvîntul şi cercetarea omului de ştiinţă şi nu deprinderi, practici, impresii, aparenţe etc., rezultatele nu se vor lăsa aşteptate. Aşa de pildă, goana de primăvară la sitari, cum se practică încă la sud de Carpaţi, este de condamnat. La fel, vînătoarea la goană a iepurilor peste tot, indiferent de condiţiile terenului, de efective şi fără osteneala etică — şi economic justificată — de a căuta a doua zi piesele rănite, cu cîinii, în teren. La fel, nu mai poate dăinui uciderea raţelor oprite la iernat în preajma ochiurilor de ape neînghеţate, pe rîurile noastre, acolo, unde, epuizate de frig şi foame, îşi caută o fărîmă de hrană de nevoie, în timp ce noi am trebui să le oferim hrană şi linişte deplină, tocmai acolo. Şi aşa mai departe.

Ca a doua condiţie fundamentală stă gospodărirea efectivelor de vînat mic de pe premizele ecologice moderne. Dacă vom reuşi să preîntîmpinăm la timp sau să asigurăm un tampon valabil şocurilor pe care vînatul mic le primeşte pe calea agrotehnicei, a chimizării, a păşunatului ; prin plaga cîinilor vagabonzi şi a sutelor de pisici hoinare ; dacă vom rezolva just, în noi înşine mai întîi, raportul necesar dintre răpitori şi nerăpitori ; dacă vom hrăni cu adevărat şi vînatul mic, iarna. Căci pentru anatide, pentru potîrnichi şi chiar pentru iepuri, această importantă contribuţie la soarta de mîine a populaţiilor respective evoluează în prezent de la nimic la insuficient, cît timp pentru fazan se agită toţi, în exces.

Variat şi numeros, vînatul mic pune încă o multitudine de probleme. Potîrnichile scad mereu, deşi nu se vînează. De ce ? Iepurele abia că se reface şi iar vorbim de oprelişte în cutare sau în cutare fond de vînătoare. De ce ? Fazanul este departe de a zburătăci peste tot acolo unde normal ar fi să fie. De ce ? Bălţile dispar rapid, pe zi ce trece şi raţele sînt tot mai puţine, mai neajutorate. De ce ?

Iată, în linii generale, motivele pentru care şi condiţiile în care vorbim astăzi despre vînat „mare" sau vînat „mic". Sînt două domenii diferite ale problematicii cinegetice, ale pasiunii noastre intime. Domenii ale întrebărilor, ale eşecurilor, ale rezultatelor şi ale bucuriilor noastre, atunci cînd le avem. Iar la capătul timpului, ele se contopesc în domeniul mult mai preţios al amintirilor noastre.

— *Trebuie să avem răbdare. N-am mai mîncat peşte de anul trecut !*
(Petru Gavriliu)

Pățanie la Frăsinet

Cu mulți ani în urmă, am auzit de o baltă minune : Frăsinet. Prin noroaiele Bărăganului, am sosit în după-amiaza unei zile de noiembrie. Pe mal, un singur pescar.

— E știucă în balta asta ?

— Și ce știucă !

— Dar văd că n-ai nimic.

— Păi mi-a furat toate lingurile.

Acest răspuns mă umple de neastîmpăr, dar și de neliniște ; nu știu dacă aveam în total 4 sau 5 linguri, și acelea confecționate manual, cu multă migală.

— Dar vreo barcă nu e pe aici ?

— Poate, pe la pescărie.

La pescăria, părăsită într-un șopron, într-o rînă și gata să cadă, era ceva care, cîndva, fusese o barcă. Bancă nu avea, iar pereții, acolo unde se prind furcheții, erau rupți ; încolo era bună. Am așezat ceva paie ca să putem sta în ea ; în loc de rame, am găsit două bucăți de lemn de brad. Ne-am suit în barcă și, încet, am vîslit pînă la vreo 150 m de mal. Timpul era frumos și nu sufla nici o adiere de vînt. La fiecare a 3-a a 4-a aruncătură, agățam o știucă. Treaba a mers bine, pînă ce, la un moment dat, s-a iscat un vînt puternic, împingîndu-ne spre mijlocul lacului. Vîslele noastre improvizate nu mai erau bune de nimic. Ne-am dat seama că situația e disperată și că riscăm ca apa să pătrundă în barcă și să ne scufundăm.

— Mă lipsesc de scule, haine și pește ; oricum, tot ajung la mal, zisei eu.

— Domnule, fie-ți milă, am doi copii și nu știu să înot ! Altă soluție decît să ajungem la mal, cu barca, nu era.

— Pentru orice precauție, ne scoatem hainele și cizmele, căci cu ele ne înecăm sigur. Și apoi tragem tare, cît mai tare, cu lemnele noastre în chip de rame.

Îngrozitor de înceată mi s-a părut această înapoiere. În fine, am ajuns la vreo 30 de metri de mal, unde era un pîlc de stuf pe care l-am apucat cu mîinile și l-am prins de barcă.

— Ce facem acum ? întreabă colegul.

— Ne odihnim puțin, dăm de cîteva ori cu lanseta, ne refacem suflul și străbatem și ultima bucată de drum.

— Ai înnebunit ? După emoțiile prin care am trecut, îți mai arde de dat la lansetă ?

Totuși, colegul aruncă primul cu lingura ce i-o împrumutasem și care avea un singur cîrlig dublu „Mustad", mare raritate pe vremea aceea ; la primul lanseu strigă :

— Am prins una mare.

Era un exemplar splendid. Cu mare greutate am ridicat-o în barcă ; amicul, ajutat de mine, se căznea să-i scoată lingura din gură. O lovitură de coadă, noi am rămas cu lingura în mînă, iar știuca în apă.

— Fir-ar să fie ! începe a blestema colegul.

Imediat arunc și eu în direcția în care sărise știuca, recuperez cîțiva metri, o mușcătură puternică...

— Și eu am prins una mare !

După o luptă spectaculoasă, știuca e adusă în barcă, hainele puse deasupra și restul bagajelor noastre peste ea.

— Și acum, la mal.

Cei cam 30 de metri au fost repede străbătuți, căci vîntul se potolise. Știuca fu adusă cu mare grijă pe mal, parcă ar fi fost un colet cu dinamită. Cu atenție desfacem gura imensă, scoatem lingura și încă ceva : cîrligul meu dublu, Mustad...

Ing. N. CRĂSNARU

ÎN CĂUTAREA PĂSĂRII... FENIX

Mircea BICHICEANU

Străvechea adorare a soarelui, cu legendele cosmogonice în care figurează numeroase animale, a însemnat şi cultul vietăţilor ce-au suferit, odată cu trecerea secolelor, serioase transformări. Denaturarea realităţilor preexistente a pus la grea încercare răbdarea savanţilor moderni, hotărîţi să determine speciile care stau la baza unor asemenea informaţii, asimilate şi metamorfozate cu scurgerea timpului, în tot atîtea enigme zoologice.

Cine nu a auzit de fenix şi legenda sa, în care nimeni nu mai crede astăzi... Există însă miraculoasa fiinţă înaripată? Drept răspuns să pornim în căutarea ei, pe urmele sale înscrise în documentele omenirii...

Sculpturi ale fenixului, sau picturile sale, se cunosc frecvent din arta religioasă a Europei, secundar suprapunerii mitului său cu învierea şi viaţa de apoi, din credinţa creştină. Un text explicativ ne introduce mai precis în această temă :... „ o pasăre, căriia îi zic finix, carea trăieşte 300 şi 15 ani ; şi, dacă vede că au îmbătrînit şi au slăbit, adună nişte lemnişoare mirositoare şi-şi zideşte cuibu, şi intră într-însul şi-şi bate atîta într-aripile lui, cît face foc din arderea soarelui şi din aripilor lui. Iară acea pasăre iaste atîta de întărită, cît niciodată nu să clătească, ce mai vîrtos să lasă de arde, pentru că ştie din fire că va să întinerească. Şi plinindu-să 9 zile, să naşte dintr-acea materie a trupului lui un viiarme şi creşte pre-ncet, pre-ncet, şi atunci face aripi şi să face pasăre. Şi nu mai iese în lume altul fără numai unul".

Vădindu-şi „nemurirea" multimilenară, numele mitologicului fenix apare şi în scrierile naturaliştilor greco-romani, dar cu aceste descrieri nu se ajunge prea departe pe calea identificării. La un moment dat se părea că fazanul auriu ar fi subiectul care a generat legenda. Detectîndu-i parţial proveniența, Albertus Magnus (1207—1280), renumit exponent al scolasticei medievale, a avut curajul să-şi exprime îndoiala referitor la extraordinarele însuşiri

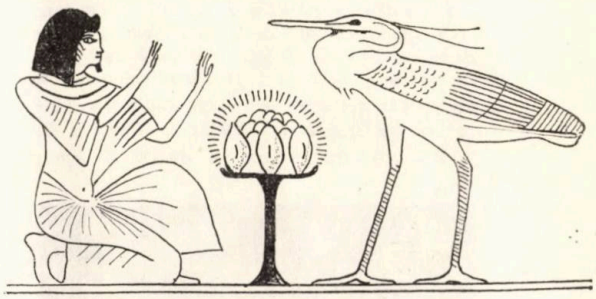

Adorarea păsării fenix, reprezentată ca stîrc. După facsimilul unui papirus de la Hunefer, publicat de E. Budge.

atribuite fenixului... După el, pînă nu de mult, s-a negat tot mai insistent existenţa unei zburătoare de acest fel. Însă, conform faptelor, antichitatea noastră se inspirase, la rîndu-i, din surse mai vechi, egiptene, unde soarele se născuse luînd chipul unei păsări. În On, devenit apoi Heliopolis — oraşul soarelui — se arăta o piatră sfîntă „benben". Pe ea apăruse pentru întîia dată astrul zilei sub înfăţişarea fenixului „benu". Sacra pasăre s-a bucurat de un cult deosebit pe vremea faraonilor din Ţara Nilului şi, cu ajutorul papirusurilor egiptene, zoologii au procedat la restabilirea identităţii ornitologice. Oricît de incredibilă ar părea istorioara, ea conţine totuşi un sîmbure de adevăr. Pasărea ce învia din propria-i cenuşă metamorfozîndu-se într-un prealabil vierme, fenixul — remarcaţi consonanţele — cuibărea în curmali (phoenix în antichitate), pe meleagurile istorice din Fenicia. Ştiinţa a descoperit că neverosimila zburătoare transformată mitic, nu-i altceva decît stîrcul roşu, întîlnit şi la noi. Stînd pe cuib, o dată cu răsăritul soarelui, pasărea se dezmorţeşte fîlfîindu-şi aripile.

Pe Someș în sus

Pescuitul la păstrăv în rîurile de munte m-a speriat întotdeauna. Văzusem într-un documentar din Noua Zeelandă cum, de pe malul rîului lat cît Dunărea noastră, un pescar agita în aer varga suplă din vîrful căreia sfoara de pescuit se desfăcea în volute, descria cercuri și opturi și apoi, printr-o zvîcnitură a pumnului, se repezea înainte și se așeza lină, departe, pe apă. Mai ceva decît la un concurs de lansetă, pe stadion. Citisem și articole de înaltă tehnică, însoțite de desene explicative, în care sforile, de grosimea vergilor, încremeniseră în eclipse și parabole. M-am temut mereu de această tehnică complexă și prolixă, prezentată cu adîncă seriozitate de către așii pescuitului nobil, de la Mircea Bîrzănescu la Cornel Niculescu.

Așa se face că, însoțindu-l pe Marius Gherghel spre izvoarele Someșului Rece, simțeam o oarecare strîngere de inimă. E drept, îi spusesem ignoranța practică în care mă sufocam, dar parcă nu era suficient. Mircea Bichiceanu, autorul „Cărții tînărului pescar", mă înarmase cu o mulinetă cu tambur mobil, prevăzută cu sfoară „en queue de rat", iar tovarășul meu de drum luase cu el, pentru mine, cea mai bună vargă de muscă din colecția lui, din bambus construit, finisată pînă la stilizare de către o firmă străină.

Urcam pe Răcătău, după ce la păstrăvăria de la confluența dintre acesta și Someș lăsasem obolul — și, cu chitanța — „n vîrf de băț", am parcurs întîiul kilometru pe jos, de-a lungul rîului. Pe fețele muntelui, culorile copacilor, aparent uniforme, se împărțeau în pete: verdele cenușiu al mestecenilor, verdele roșcat al fagilor bătrîni, verdele gălbui al fagilor tineri, verdele albăstrui al frasinilor și verdele întunecat, negru, departe, al molizilor.

După ce am montat vergile, am legat struna cu muște: o Baxmman, o furnică și sus, la săltătoare, o muscă de arin. După care a urmat prima lecție.

„Unde stă păstrăvul?" Apa curgea în mici cascade, se desfăcea în șuvoaie în fața pietrelor mari, pentru ca după ce le depășea în linii de bulbuci albi să se unească, învolburîndu-se. „Acolo!" — și

musca finală ateriză precis în linul mai mic de o jumătate de metru patrat, pe care apa îl făcea la adăpostul unei stînci care înfrunta valul. Apoi fulgeră în soare primul păstrăv din ziua aceea. „Şi acolo!" Struna poposi în apa calmă dintr-un cuptor al malului. „Şi acolo!"...

Cînd arunca? Cînd vedea săritura peştelui? Şi cînd îl scotea? După primele uimiri, am căutat să înţeleg, împărţindu-mi atenţia în două etape: mişcările pescarului şi săritura peştelui. Pentru prima etapă am avut timp mai mult, pentru că păstrăvul n-a mai catadixit să sară la fiecare lansare. Omul se apropia cu paşi vătuiţi de prima tufă de salcie, se apleca pînă căpăta dimensiuni oblice, cu tot trupul în aşteptare, şi printr-o mişcare a pumnului, aproape imperceptibilă pentru cel neavizat, trimitea struna cu muşte exact în locul ochit. Etapa a doua era mai scurtă şi ţinea cît o respiraţie: cînd primele două muşte atingeau apa, păstrăvul sărea şi pescarul înţepa, aducînd — în aceeaşi mişcare — peştele pe mal. Ultimele două mişcări — săritura peştelui şi înţeparea — erau atît de apropiate încît păreau că se petrec simultan.

Apoi ne-am despărţit. El, cu cizme lungi, a pornit prin apă în susul pîrîului; eu, de-a lungul malului, depăşindu-ne, lăsînd mereu între noi o cascadă, un lin — aşa cum mi-a spus că trebuie să facem.

Primele aruncări ale mele n-au avut nici un rezultat concret. Era cer senin şi soarele îmbrăca valea şi panta dulce a fîneţelor într-o lumină de miere. Nu mă plictiseam, dar monotonia mişcărilor fără finalizare mă înciudase. Şi cînd l-am simţit pe Marius în spatele meu, am aruncat încă o dată şi am spus, aproape fără să mă gîndesc: „Ca la obleţi..." Atunci, cerul parcă s-a întunecat puţin şi tot atunci s-a petrecut catastrofa. Săritura peştelui a fost atît de neaşteptată, că n-am ştiut, în prima clipă, ce să fac. Cînd m-am dezmeticit, înţeparea — tardivă — a fost năpraznică şi struna cu muşte s-a oprit în crengile arinului, în timp ce peştele, ca o pasăre rănită, a căzut lin în bulboană...

Spre amiază ne-am oprit lîngă un izvor care bolborosea într-un uluc. Soţia tovarăşului meu, mica doamnă cu mişcări de lebădă şi degete de colombină, a oficiat curăţirea delicatelor bijuterii sclipitoare, împodobindu-le apoi cu urzici de smarald.

Seara, am coborît — pe apă — cei peste şapte kilometri de rîu pe care îi urcasem dimineaţa.

*

Mă simt dator tuturor acelora care m-au condus pe drumurile pescuitului. Ilie Cârciu mi-a pus, cel dintîi, varga în mînă, mi-a arătat cum se face un nod şi cum se lansează momeala în aşa fel ca să nu arunci şi varga o dată cu ea, aşa cum ai tendinţa; Anghel Creţeanu m-a îndrumat, de la distanţă, cum să scot crapul; Emil Hossu m-a învăţat să lansez cu un echipament modern şi să am bucuria primului clean agăţat; de la Liviu Banciu am deprins lanseul uşor, cu o mişcare suplă a vîrfului vergii, şi mulinarea abia simţită, pe bălţile cu ştiucă. Corolar al tuturor acestora, am scos primul păstrăv curcubeu din lacul Cîlcescu. Şi acum Marius Gherghel care...

Nicolae RĂDULESCU

Pastel pe Someş

pentru Valeria şi Marius

Urcăm pe Someş. Clinele domoale
Aştern covoare de bijuterii.
Arinii glăsuiesc pe mal, agale,
Mestecenii aprind, mai sus, făclii.

E-atîta bucurie de culori
Zîmbind a obosit în jur Natura
Şi păsările au tăcut din zori,
Pierzîndu-şi în lumina grea făptura.

Doar păstrăvii mai sar din cînd în cînd
Şi fulgeră lumina lor roşcată
Spre cerul ireal şi tremurînd,
Spre-nşelătoarea moarte nevisată

De-atîta soare fruntea-i obosită,
Aşa că ne oprim, cînd sub un nor
Frumoasa-Din-Pădurea-Adormită
Ne-aşteaptă zîmbitoare la izvor.

Nostalgii la păstrăvi

Mircea BICHICEANU

O nostalgie a trecutului? O utopie, pentru noi care trăim îm prezent şi încercăm să anticipăm viitorul... degeaba ne-am imagina pescuind în apele atît de bogate în salmonide din răstimpul glaciaţiunii.

Dar, pînă la împlinirea nostalgiei actuale, întins comod în pat, întind mîna spre amăgiri, spre nedespărţitul prieten de insomnii: „Undiţarul desăvîrşit" al lui Izaac Walton. Mă las furat pe îndelete de frazele acestui original — comerciant de fierărie, poet şi pescar — ce mă poartă zile în şir pe apele britanice, în stilul umanist al secolului său. Fiindcă viaţa autorului a început în 1593, sfîrşindu-se în 1683. Cu toate astea pescuim încă împreună şi — după cum scrie el — „poposim pe ţărmuri smălţate de flori, ascultăm cîntul păsărilor şi sîntem cuprinşi de aceeaşi pace ca şi aceste rîuri de argint care curg într-o liniştitoare măreţie". Într-un peisaj idilic ne cîntă şi o tînără lăptăreasă, se recită versuri sau se expun citate din tratatele de ihtiologie ale Renaşterii, pînă ce seara se încheie cu veselia unei petreceri la hanul unde vom înnopta. Dar, dis-de-dimineaţă vom ieşi iarăşi la pescuit, unde ne vom putea documenta, chiar şi în rime, despre obiceiurile păstrăvilor fiindcă: „Îndată ce vîntul de sud se porneşte, / Poartă momeala spre gura de peşte." Cartea, a cărei primă ediţie londoneză s-a tipărit în 1653, l-a consacrat pe Walton drept „părintele pescuitului sportiv modern", deşi la acea vreme nu se cunoşteau termeni ca tambur fix, lansetă tubulară, năluci rotative, nylon sau... deconectare. În dialogurile dintre Piscator-pescarul şi cunoscuţii săi ni se fac cunoscute cele mai potrivite momeli naturale, sîntem îndrumaţi să folosim corect boişteanul sau musca la pescuitul păstrăvilor. Aflăm chiar seria artificialelor uzuale acum mai bine de trei veacuri şi le transcriem, nu numai pentru cei curioşi, ci şi pentru o valorificare practică, deoarece exprimă însăşi esenţa „puriştilor" englezi.

„Aşa dar, există o duzină de feluri de muşte artificiale. Prima este musca brună care se întrebuinţează în luna martie; corpul e din lînă cafenie-deschis, aripile din fulg de potîrniche. Al doilea fel este musca brun-negrie al cărei trup se confecţionează din lînă neagră, aripile fiind din penele unui răţoi întunecat şi anume, din fulgii aflători sub coadă. A treia, potrivită lunii aprilie, este musca de piatră: cu un corp de lînă neagră dar colorat gălbui sub aripi şi către coadă. A patra e musca roşie cu care se obişnuieşte să se pescuiască la început de mai; trupul se face din lînă roşie cercuindu-se cu mătase neagră, aripile provin din penele cozii unui clapon roşcovan. La mijlocul lunii mai este necesară musca galbenă, a cincea, cu trup de lînă galbenă şi aripi din penele din ceafa sau coada unui cocoş roşu. A şasea, utilizată la sfîrşit de mai, e musca neagră al cărei corp rezultă din lînă neagră; aripile se iau din penajul unui clapon brun, din penele albăstrii ale creştetului. A şaptea este musca galben-palidă folositoare în iunie; corpul de lînă neagră are pe fiece latură o dungă galbenă; pentru aripi se jumulesc fulgi de pe uli-şorecar legîndu-se cu un fir scămoşat de cînepă

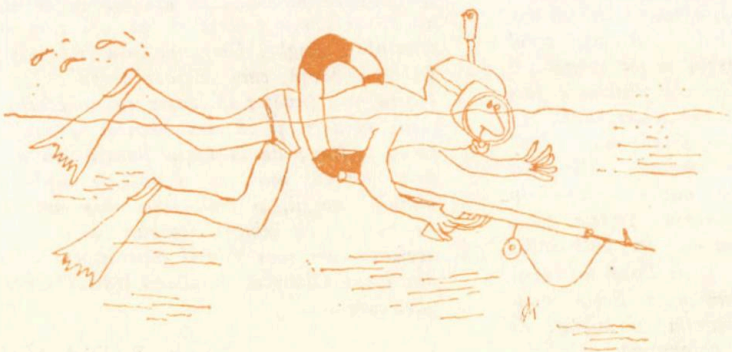

Foto : *Paul Decei*

neagră. A opta e musca de mlaştină, cu trupul întunecat şi aripi negricioase din fulgi de răţoi. Potrivită pînă la mijlocul lui iunie, drept a noua, este musca galben-brună cu un corp galben-brun de lînă şi aripi din fulgii albicioşi ai raţei sălbatice. A zecea, pentru iunie, e viespea ; corpul ei de lînă neagră se inelează cu mătase galbenă, aripile sale provin din penaj de raţă sau uli-şorecar. La mijlocul lui iulie se întrebuinţează a unsprezecea, musca de carabete, cu trup de lînă verzuie şi aripi de la uliul şorecar. Şi, în sfîrşit, a douăsprezecea, potrivită în luna august, e musca întunecată de răţoi ; corpul de lînă neagră se cercuieşte cu mătase neagră, aripile sînt din pene de răţoi negru cu cap negru. Iată, aveţi la dispoziţie o sumedenie de muşte cu ajutorul cărora puteţi să înşelaţi păstrăvii şi să le aduceţi pieirea."

Iată, aveţi la dispoziţie o duzină de sugestii spre „remodernizare". Puteţi confecţiona artificialele cu materiale mult mai variate. Eventual, le puteţi identifica într-unele cataloage, dar... nu oftaţi inutil amintindu-vă că — în secolul XVII — sezonul pe apele de munte începea din martie. După cum bine ştiţi, artificiala March-brown se utilizează cu succes şi în lunile de vară. Însuşi Walton, referindu-se la pescar, afirmă : „Dacă îşi alege din geantă o muscă artificială care corespunde insectelor naturale, o să-i reuşească cu siguranţă, unde se găsesc păstrăvi din belşug, să prindă atît de mulţi peşti încît o să-l pasioneze tot mai mult arta pescuitului cu musca artificială." Trebuie să-i dau dreptate, deoarece premisa lui — „unde se găsesc păstrăvi din belşug" rămîne condiţia valabilă spre a exclama în unison cu entuziasmul vechiului autor : „Zău, nici un trai nu-i atît de plăcut ca şi cel al pescarului cinstit !"

Înclin să-l accept şi în continuare, cînd aduce frumuseţea salmonidului nostru într-o nouă discuţie ; căci : „Într-adevăr, scumpe prieten, arată minunat însă are şi un gust admirabil." Şi închei retrospectiva actualizînd toastul, pe care îl rostea Walton ridicînd paharul : „Închin, din toată inima, pentru dumneavoastră şi pentru toţi cei binevoitori nouă şi artei unditului !"

DESPRE CĂPRIOR

Căpriorul *(Capreolus capreolus)* este un element de susţinere a acoperişului unei case. El este ierbivor şi de obicei este confecţionat din lemn de brad. Cînd este mic el se numeşte ied ; după doi-trei ani poate fi tăiat, cioplit şi abia atunci devine căprior. În primul an n-are coarne, ci numai nişte crenguţe. În al doilea an îi cresc coarne, dar ele trebuie tăiate pentru a se putea pune pe el leaţurile şi apoi şindrila. Căpriorul este soţul căprioarei, care-i fata caprei. Deci, virtualmente, capra de tăiat lemne este soacra căpriorului. Şi cum pentru a deveni căprior, el trebuie retezat la capete, soacra lui, recte capra de tăiat lemne, e numai bună pentru a da o mînă de ajutor la masacrarea ginerelui ei.

Prin mai sau iunie căpriorul se împerechează. Două lucruri n-au reuşit să lămurească specialiştii în construcţii şi cei din biologie : 1) cînd căpriorii aleargă după căprioare, cum de nu cade acoperişul casei de unde au fugit ei ? 2) cum se poate face o împerechere între un lemn şi o căprioară ? Problema rămîne deschisă.

Căpriorul are drept duşmani cariul, căpuşele, lupul, focul provocat de trăznet, căpiala şi umezeala. Dar este suficient de sprinten, pentru ca, dacă nu este bine prins în cuie, să nu-l poată prinde lupul din fugă...

Întrebări sucite

Ce arbust... creşte pe fruntea cerbului ?

(Corn)

Ce arbore... curge prin ţara noastră ?

(Tisa)

Ce arbust... se poartă la gît ?

(Salba)

Ce arbore... serveşte pentru transport

(Plută)

Ce arbust... se prepară din măruntaie ?

(Drob)

CĂLDAREA

A. HARAP-PERIŞANI

Negoiul apăru pe neașteptate. Vîrful Făgărașului sta mîndru sub o mască fină de zăpadă. Lîngă el apăru fruntea încreţită a Boiei, care parcă ar rumega o răzbunare milenară. A fost sortită să rămînă în vecii vecilor, cît va dăinui lumea şi universul, sora mai scundă. De furie Boia îşi rostogoleşte stîncile rebele într-o imensă căldare de granit. Unde întorci privirea nici un petic de pămînt. Piatra a acoperit totul. Deasupra numai cerul, ca o stîncă albastră, fără sfîrşit...

Emil era la vîrsta cînd moartea e o noţiune abstractă. Nu s-a gîndit vreodată să se sinucidă. Poate în adolescenţă, atunci cînd fiecăruia îi trece prin minte ca o năzbîtie, sau serios. Avea totuşi senzaţia că îl pîndea sub peretele de piatră. Imaginaţia îi lucra din ce în ce mai rapid, ca şi cum ar fi căutat o situaţie similară în trecut. Îşi aminti deodată cum a căzut în jgheab cînd a urmărit jderul. Întîi s-a muiat zăpada, apoi pămîntul. Bulgării se desprindeau sub cizme. Piciorul drept mai zăbovi, apoi îl urmă pe stîngul. Alunecă pe hanoracul lucios. Nu simţi durere. Îi şuiera la ureche numai zgomotul materialului plastic în contact cu zăpada umedă. Se rostogolea din ce în ce mai rapid. Se trezi lovit cu brutalitate de un copac cu ramuri uscate ca nişte braţe întinse. Se încolăci pe trunchiul gros. Stătu aşa chircit aproape un minut pînă ce durerea din coloană începu să-l lase. Hanoracul amortizase lovitura. De la rădăcina copacului pînă jos în pîrîu era o potecă. Vedenie depărtată, intră din nou în depozitul memoriei.

Într-un mod ciudat peretele nu i se părea ostil. Parcă grăia în limba lui de piatră. „Fii atent băiete, nu eşti pe bulevard, dar curaj, pe aici au trecut oameni, ce dracu?" Efortul de concentrare la fiecare pas i-a scos gîndul căderii din minte. Ajunse pe horşt. Călca numai pe muchea internă a cizmelor. Se ţinea de toate colţurile.

Amurgul îşi plimba umbrele peste munţi. Coborî şi peste paşii lui Emil. După o curmătură apăru coliba în care aveau să înnopteze. Întunericul umplea cu încetul căldarea Boiei pînă ce acoperi şi piscurile ascuţite, domolindu-le formele. Luna urca prin prăpăstii, pînă ajunse departe deasupra stîncilor.

Se pregăteau de înnoptare. De fapt era a doua noapte de cînd dormea în munţi. Prima au petrecut-o la Călugărul. Acolo pădurea de molid întetea întunericul. Doar lu-

→

minișul stînii lucea în roșeața argintie a norilor. Din spatele unei coline apăru un cerb nemișcat ca o statuie. Coarnele i se proiectau ca doi arbori mitici pe albul stins al depărtării. Stătea încremenit scrutînd mica ceată. Apoi dispăru fără urmă în noapte...

Emil își întinse picioarele spre focul ce țîșnea din grămada de răgălii. Simțea cum i se urcă în tot corpul căldura lui aromată. Cerbul îl obseda. Adormi cu el în gînd.

După miezul nopții scîndurile începură să-l roadă. Emil se sculă să se dezmorțească. Coliba de piatră era cufundată în somn. Cei șase oameni dormeau cum au apucat.

*

Își luară armele și s-au îndreptat spre căldarea Boiei. Cei trei gonași trebuiau să bată dinspre Pietricica și coamele vecine cu Negoiul. Aveau cale lungă de mers.

Brigadierul și pădurarul s-au instalat între stînci, pe partea stîngă. Emil s-a urcat pe versantul care închide lacul Iezer ca să supravegheze peretele opus și fundătura Boiei. Se adăpostise pe o stîncă, astfel încît să nu fie văzut dinspre creste și se întinse în bătaia soarelui, cu pușca pregătită. Ca să treacă timpul mai repede începu să numere stîncile. O stîncă, două stînci, trei stînci, o sută de stînci... Pe măsură ce număra simțea un fel de neliniște, o anxietate care-l mîna să-și facă vînt și să plutească deasupra golului Boiei.

Două puncte mișcătoare care coborau uneori iar alteori se roteau deasupra piscurilor întregeau decorul. Erau cioclii cimitirului de piatră — corbii. Croncănitul lor strident îl readuse la realitate. Se scuturâ de coșmarul stîncilor și privi către versantul opus... Caprele! Erau patru. Dincolo de creastă răzbătea ecoul gonașilor. Mergeau liniștite ciulind urechea. Se simțeau în siguranță pe jgheaburi. Emil se lipi de paravanul de piatră și aștepta cu degetul pe trăgaci. Cîte un bolovan stîrnit de copite se prăbușea uruind. Ecoul îi însoțea zbuciumul pînă se oprea. Deodată „cioporul" de capre își schimbă direcția.

Spre stupefacția tuturor, era gata să-i ocolească fără să intre în bătaia armelor. În clipa aceea apăru pe creastă gonașul dinspre Iezer și dădu gură. În față era țapul. Din cîteva salturi fu deasupra lui Emil. Scăpat din zona de zgomot se opri și începu să adulmece. Emil, culcat, ochi, trase un foc, apoi încă unul. Țapul se îndreptă clătinîndu-se spre jgheab. Animalul era zăpăcit de zgomotul detunăturilor și de durere. Se apropie și brigadierul. Trase din genunchi. Țapul se retrase către un colț de stîncă. Între timp Emil mai ochi o dată. O detunătură puternică zgudui căldarea. Cele două focuri se sloboziseră deodată. Țapul se rostogolea pe jgheab. Înainte de a ajunge între stînci mai făcu un salt agonic...

Boia se cufundă în tăcerea ei sumbră. Din depărtare negurile se adunau peste Făgărașul încremenit. În fața cabanei vreascurile miroseau a seu ars. Fumul se ridica încet în fața celor 6 oameni cu figuri absente. Ca și cum s-ar fi mîntuit de vraja care le țintuise zbuciumul vînătorii în suflete. Începu coborîrea. Caii galopau peste văi și prin păduri. Se întunecă. Apăru din nou luna. Pădurea de fag tăcea stinsă în licăririle amurgului. Numai tropotul copitelor mai tulbura decesul frunzelor așternute în calea vînturilor ce răscoleau depărtările... A doua zi peisajul apocaliptic al Boiei intră în trecut. Emil găsi pe masa de lucru o hîrtie. Recunoscu scrisul lui nea Lae. Citi „Am avut inspecție". Zîmbi distrat: o stîncă, două stînci, trei stînci, o sută de stînci... și inspecția.

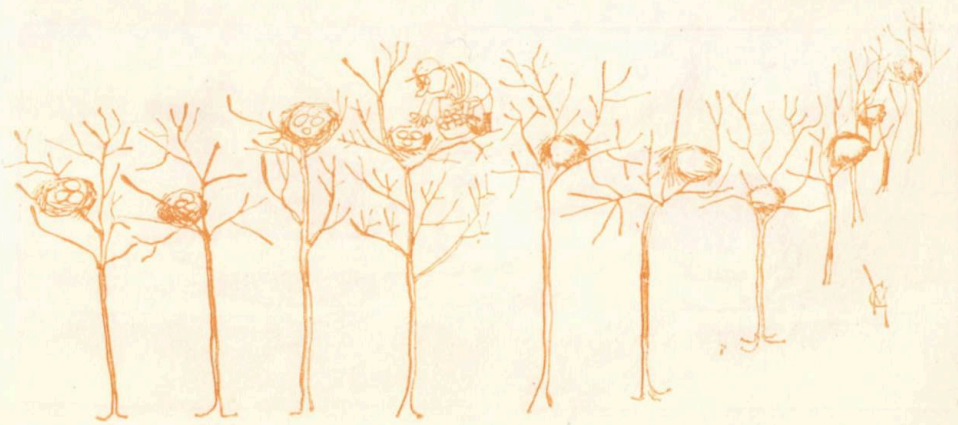

Bizareria formelor şi culorilor: necesitate de viaţă!

Radu DRAGOMIR

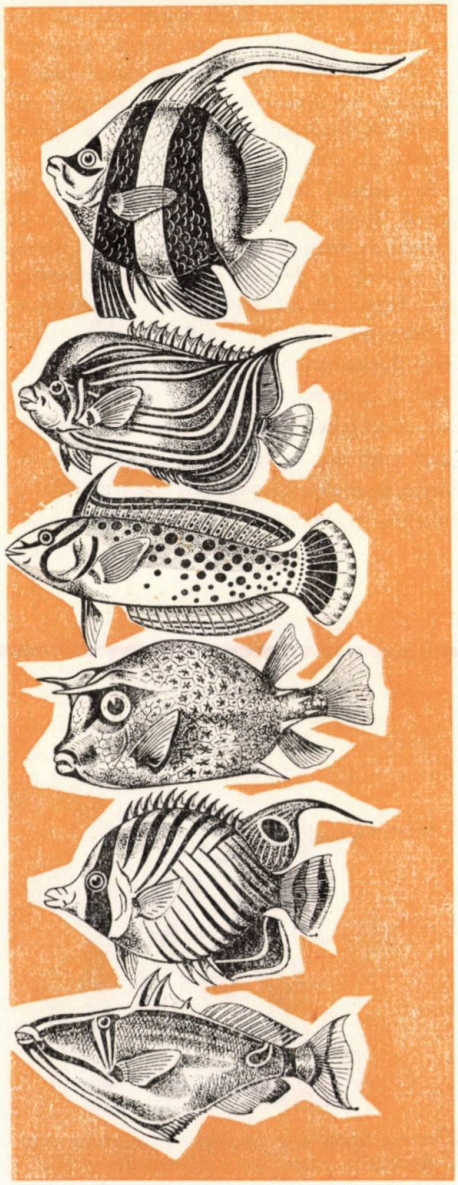

Însoritele regiuni ale mărilor sudului şi din jurul Ecuatorului (între tropicul Racului şi tropicul Capricornului) prezintă pentru naturalişti un adevărat rai al vieţii animale şi vegetale. Din lumea aceasta care nu se poate imagina dintr-o descriere săracă, ci trebuie văzută, unele dintre cele mai interesante conformaţii sînt aglomerate în atolii şi recifele coraliere care ascund în apele lor (pe un suport de miliarde de schelete calcaroase ale coralilor) o viaţă ciudată, în culori şi forme ce nu le mai întîlnim în altă parte pe Terra.

Aceste recife coraliere au efecte „de fond" specifice unei anumite regiuni, mărind astfel farmecul adîncurilor printr-o tentă locală ; de pildă în jurul Ceylonului, totul este înveşmîntat în tonuri de verde-smaragd către albastru-violet, în Marea Roşie poartă tonalităţi de brun-roşcat etc. Pe suprafeţe uneori importante (de ex. marea barieră a recifelor australiene cu o lungime de 2000 km şi aprox. 150 km lăţime), în aceste „mări interioare" care au o temperatură de cel puţin 20°C şi o adîncime de 50—60 m, vieţuitoarele acomodate acestui biotop sînt caracterizate printr-o adevărată „sete de lumină", ducînd astfel o viaţă mai mult la suprafaţa unei ape limpezi, cu irizaţii de cristal, în care îşi desfăşoară toată bogăţia celor mai fantastice apariţii şi efecte cromatice.

În apele recifelor sau lagunelor din centrul atolilor de barieră varietatea nuanţelor se datoreşte tuturor vieţuitoarelor ce le populează. Alge verzi, galbene şi roşcate, alge coraliene îmbrăcate în calcar, foraminiferi, polipi tubulari, ţepoşi, lamelari sau radiari ce formează adevărate colonii, holoturii sau „castraveţi" de mare, acele echinoderme curioase care au aici cele mai diverse culori, stele şi arici şi melci marini în ciudate înfăţişări şi tonuri (de remarcat marea scoică Tridacna, care poate atinge un diametru de 2 m !), spongieri sau bureţi viu coloraţi, aşa-numiţii „corali de piele", actinii uriaşe cu sute de ten-

tacule ca niște flori mișcătoare, sepii, crabi și crustacei în nuanțe stridente și... pești... pești !

Acei pești ai mărilor de coral, în toate armoniile cromatice gîndite vreodată de un pictor cu o imaginație fantastică și stranie. Albul luminos asociat cu galben și portocaliu, roșul aprins lîngă verde sau albastru-negru, galbenul citron lîngă albastru cobalt sau negru catifelat, cu dungi longitudinale, verticale, sau în diferite pete și desene cu decorații geometrice stranii, toate pictate pe cele mai negîndite mulaje.

În această lume aglomerată, mereu în goană după hrană, evoluția formelor și varietatea cromatică se transformă în arme de apărare ce devin o necesitate biologică, prin faptul că aci fenomenul de mimetism și adaptare la biotop joacă un rol esențial. Țepi lunguieți care se confundă cu vegetația și tentaculele polipilor, înotătoare ce par zdrențuite, solzi țepoși ca niște ace în jurul gurii sau pe tot corpul, chiar gura în forma unui cioc de papagal, toate modelate, colorate și adaptate acestei ambianțe ce abundă în bizarerii și curiozități nemaiîntîlnite, succedîndu-se fără întrerupere ca într-un carnaval subacvatic, influențîndu-se și completîndu-se unele pe altele.

...Un fel de beție de forme și culori, într-o haotică desfășurare și necontenită mișcare ce depășește cea mai vie închipuire — din care spicuim doar cîteva exemple (de profiluri) :

1. *Heniochus acuminatus (Chaetodontidae)*
2. *Pomacanthus annularis (Chaetodontidae)*
3. *Coris gaimardi (Labridae)*
4. *Ostracion quadricornis (Plectognathoidae)*
5. *Anisochaetodon vagabundus (Chaetodontidae)*
6. *Balistes spec. (Plectognathoidae)*

Cît despre colorit... nici o descriere, imaginație cît de bogată sau fotografie cît de bună nu va putea realiza adevărul despre această lume de basm pe care vă doresc s-o admirați în mediul ei natural.

Plasarea corectă a focului este ușurată prin rezemarea armei pe bastonul de sprijin

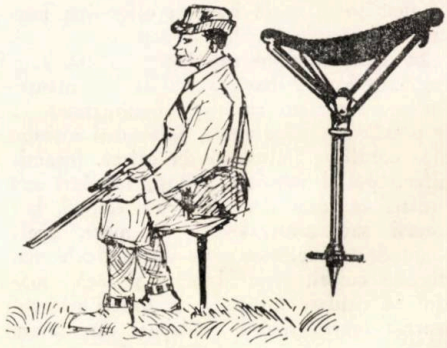

La pînde, la goane lungi, folosiți scaunul ușor (pliant)

Pescari și... poezie la Orinoc

P. A. MIHAILESCU

În Venezuela — „Mica Veneție" în limba spaniolă — în regiunea guyano-amazonică, pe rîul Paraguaza, trăiește micul trib al indienilor piaroa. *Ei își duc viața în pădurile tropicale, dese de nepătruns și umede, desișuri formate dintr-un amestec pestriț de cele mai diferite specii de palmieri și liane, unde adesea abia se poate pătrunde cu ajutorul toporului. Peisajul este completat de stîncile golașe de granit de un negru strălucitor, străbătut de cursuri de apă cristalină.*

Piaroa sînt pescari și vînători de animale de pădure și de păsări, folosind ca unelte de vînătoare arcul cu săgeți și sarbacana. Acești băștinași trăiesc în bazinul Orinocului, izolați de lumea civilizată, în vecinătatea triburilor guaraune și otomace, ducînd o viață aspră. Tribul numără astăzi cca trei mii suflete, fiind măcinat continuu de ftizie. Piaroa își au stilul lor propriu de viață : douăzeci-treizeci de familii alcătuiesc clanul, sînt de o cinste exemplară, nu mint și nu sînt certăreți. Merg legănîndu-se în pas elegant și ușor, vorbesc puțin și cu voce înceată, adesea abia șoptită.

Pescarii-vînători piaroa sînt și poeți originali. Producțiile lor folclorice oglindesc natura înconjurătoare și viața intimă a tribului, cu frămîntările de zi cu zi, cu experiențele personale, cu însăși existența lăuntrică a oamenilor. Acești indieni harnici și talentați nu recită poeziile la „comandă" ; le rostesc în diferite împrejurări cotidiene : în luntre, atunci cînd sînt la pescuit, cînd pun la frigare papagalii sau cînd decojesc yuca. Observator atent al naturii, indianul-poet creează stihuri pe care le murmură, adesea cu gura închisă :

Luna e pentru omul
care așteaptă,
soarele pentru luntrea
care alunecă pe rîu ;
apa e pentru toți oamenii pădurii.

. . . . . .

Apa rîului se scurge către cascade —
curge ?
Norii se fugăresc deasupra bătrînului cer
*ca tapirii înăduși*ți
înaintea omului cu arc —
așa ?
Frunzele se călătoresc cu vîntul :
toată pădurea e freamăt.
Iar luntrea ta
se leagănă pe rîu.

Pescarul-poet nu ezită să-și caracterizeze semenii în versuri simple dar pe deplin realiste :

Auzi ? sînt oamenii din pădure ·
plutesc pe rîu ;
soarele îi dosește,
iar luna îi scoate la iveală.

→

Au trup de copil
dar umbrele lor sînt şuie cît curmalii.

Peregrinările în luntre, în faptul aurorii, în căutarea vînatului constituie, de asemenea, motiv de inspiraţie poetică :

Apa rîului e bolnavă,
peştii se cuibăresc în susul pîraielor
înroşite de mîl.
Micile luntrii cu Piaroa
tremură pe rîu,
iar păsările se oploşesc
printre nori încropiţi.

Altădată, viaţa aspră dusă de membrii tribului iscă ecouri lirice, cu iz de bocet :

Ploaia
alunecă pe colibă.
Luntrile doldora de apă
plutesc pe micul cîmp de yucă.
În umbra rece
*focul lui Vehemica *)*
e ca un mic soare :
copiii se scaldă
şi frig peştele la jăratec.

Cînd pădurea luxuriantă şi aşa umedă e inundată de revărsările Orinocului, piaroa se strămută cu mic, cu mare la munte, abandonînd colibele sărăcăcioase, pescuitul fiind înlocuit cu vînătoarea animalelor mici, a păsărilor, adesea cu culesul fructelor specific tropicale, activităţi care invită la poezie :

Vehemica-înţeleptul, spune :
„Un timp,
toată pădurea devine rîu,
toată balta era apă-ochi.
Piaroa fugea la munte,
luntrea
se spărgea printre ramurile cerilor ;
pămîntul
e hrana noastră".

Cu toată viaţa nesigură şi presărată de lipsuri, de mediul inospitalier în care trăieşte, tînărul piaroa este totuşi sensibil la frămîntări lăuntrice firesti, de dragoste, pe care, uneori, nu le mai poate tăinui pentru nimic în lume, şi atunci irump în stihuri sentimente erotice, tînărul adresîndu-se iubitei :

Dacă mă respingi
sînt ca o luntre
pustie,
care alunecă pe rîu
şi pe care stînca o sfarmă.

Aşa îşi duc viaţa pescarii tribului. Alături de luntrea nelipsită, de uneltele de pescuit, tovarăş de zile bune sau rele rămîne poezia.

(Selectarea şi traducerea versurilor s-au făcut după materialul folcloric cules de etnograful italian

G. Costanzo)

* *Numele unui bătrîn al tribului, cu multă experienţă de viaţă.*

INDUSTRII LAICE

Despre amploarea „fabricării" vînatului în alte ţări, ne relatează şi capacitatea şi posibilităţile unei fazanerii particulare oarecare, de putere medie, din Anglia. O astfel de fazanerie poate furniza cca. 20.000 ouă pe săptămînă, posedă 4.000 femele de fazan ouătoare, desface anual 50.000 pui de fazan de o zi şi 12.000 fazani tineri, de 4—5 săptămîni. Pe lîngă toate acestea, în fazanerie mai cresc cca. 160 potîrnichi, 40 scroafe de creşcătorie etc. etc. De obicei, suprafaţa afectată unei asemenea întreprinderi măsoară în medie 20 hectare.

ANIMALE UCISE „SPORTIV" ÎN ARENELE ROMANE PRIN ÎNSCENAREA DE LUPTE ÎNTRE ELE ŞI GLADIATORI

Organizatorul	Anul	Animale ucise
— Sulla	108 î.e.n.	100 lei
— Scaurus (edil)	70 î.e.n.	150 leoparzi
— Pompeius	60 î.e.n.	20 elefanţi
— Cesar	45 î.e.n.	400 lei, 20 elefanţi
— Augustus	31—14 î.e.n.	4 000 animale diferite, lei, leoparzi, elefanţi
— Nero	55—58 î.e.n.	600 lei, 400 urşi
— Titus	80 e.n.	5000 animale în 100 zile
— Traian	107 e.n.	11000 animale în 123 zile
— Marc Aureliu	164 e.n.	100 lei
— Gordian I	237 e.n.	1000 urşi bruni într-o zi
— Phillipus Marcus Iulius	247 e.n.	194 animale într-o zi.
— M. A. Probius	280 e.n.	300 urşi şi lei

PRELUCRAREA VÎNATULUI LA INDIENII AMERICANI

Animal	Unelte casnice	Haine	Hrană
bizon	cupe din coarne, vase şi pungi din piele, aşternuturi şi acoperăminte din piele, aţă din tendoane, curele, seu pentru lumînări.	mantale, mocasini, sandale, ciorapi, pantaloni de piele.	carne, seu, carne uscată (pemican)
baribal ursul-brun şi grizzli	blănuri, grăsime pentru scopuri cosmetice şi pentru luminat	gheare şi colţi pentru podoabe	carne
wapiti, cerbi, căprioare, antilope de preerie	pungi, pături, ace din oase, tendoane pentru cusut.	cămăşi, pantaloni de piele.	carne, seu
castor	grăsimea drept cremă cosmetică	căciuli, podoabe de blană.	carne
păsări	oasele pentru tuburi de aplicat culori	podoabe din pene.	carne friptă

VINĂTOAREA ŞI VÎNATUL LA VÎNĂTORII PRIMITIVI DIN ZILELE NOASTRE

Continentul; tribul	Mijloace şi metode	Speciile vînate
Africa : Boşimani, Dana	laţuri, capcane, otrăvirea adăpătorilor, măciuci de aruncat, suliţe.	maimuţe, antilope, gazele, gnu, struţi, păsări, mai rar leoparzi şi lei.
Asia : (Borneo, Sumatra) Bukitani, Daiaci	ţevi suflătoare, săgeţi otrăvite, săgeţi cu vîrfuri din oase de peşte, săgeţi cu vîrfuri boante pentru păsări, rădăcini otrăvite, puse în coşuri pentru ameţirea peştilor.	maimuţe, peşti, rozătoare, tapiri, păsări ; în apărare : leoparzi şi tigri.
Australia : Arauda, Naumbal	suliţă cu vîrf întărit în foc, măciucă bumerang (woomera).	marsupiale, emu, canguri, casuar, rar cîinele dingo.
America de Sud: Indienii din Amazon şi din Gran-Chaco.	tub de suflat săgeţi otrăvite, arc şi săgeţi, săgeţi şi harpon, catapulte pentru suliţe, măciuci de aruncat, dezgroparea tatuului.	maimuţe, furnicari, leneşi, rozătoare, păsări, şerpi, tapiri ; în apărare : jaguar, puma.
Araucani : (Indieni din Pampas)	săgeţi otrăvite, trident pentru pescuit, săgeată boantă pentru păsări, „bola“ (sfoară cu trei bile, împiedică şi leagă vînatul), „bola“ cu o bilă (îl ucide — se aruncă din fuga calului).	aguti, guanaco, cerbi şi căprioare de pampas, nandu, peşti, apoi răpitoare : jaguari, pume, vulpi de pampas, păsări.

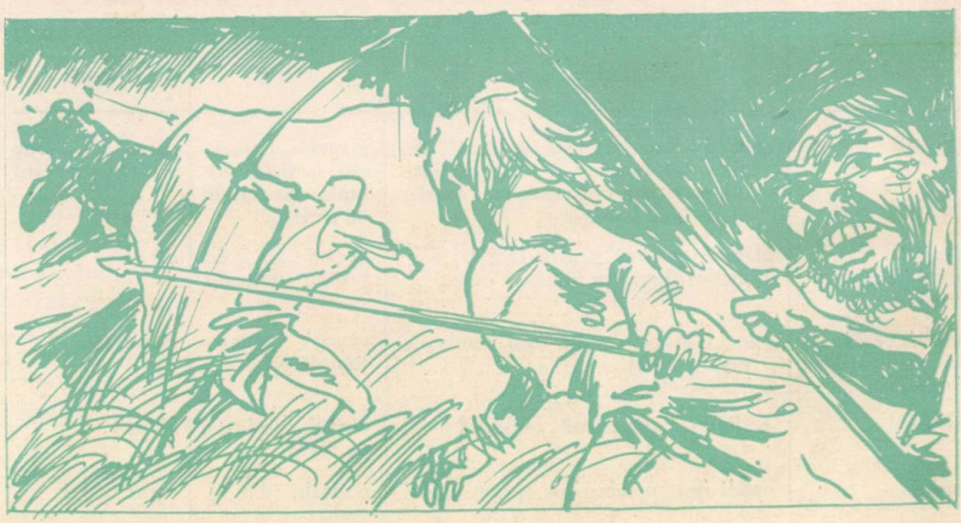

ANIMALE STÎRPITE SAU ÎMPUŢINATE LA LIMITĂ PRIN VÎNĂTOARE EXCESIVĂ

Specia	În anii:	Zona	Alte amănunte
Ursul de peşteră	20.000 î.e.n.	Eurasia	de vînători
Cerbul uriaş	15.000 î.e.n.	Europa	Cro-Magnon
Mamutul	10.000 î.e.n.	Europa	resturile distruse mai tîrziu în Siberia.
Mamutul	8.000 î.e.n.	America	se mai vîna în America în anul 5000 î.e.n.
Elefantul din Africa de Nord	300	Africa de Nord	romani, berberi, mauri.
Elanul (plotunul)	1.000— 1.600	Europa de mijloc	resturile s-au retras spre nord-est.
Struţul din Madagascar	1.600	Madagascar	pasărea cea mai mare (pasărea Rok — amintită de Marco Polo în sec. XIII).
Moa (struţ uriaş)	1.600	Noua Zeelandă	distrusă de maori — nu a fost văzută de europeni.
Bourul (unul din strămoşii vitelor domestice)	1.627	Polonia	în 1550 mai existau turme mici. Stîrpit, actualmente în grădini zoologice, obţinut prin retroîncrucişare, din vite primitive.
Zimbrul	sec. XVII	Polonia, Rusia	resturi în rezervaţii.
Drontele alb	1.681	Insula Mauriţiu	distrus de marinari
Alca-uriaşă	1.844	Eldey, lîngă Islanda	distrusă de pescari islandezi.
Tarpanul	1.879	Sudul Rusiei	actualmente în grădini zoologice, prin retroîncrucişare din caii actuali.
Guagga	1.888	Africa de Sud	distrus de buri
Bizonul american	1.889	U.S.A.	resturi în Canada, ocrotit.
Papagalul din Carolina	1.904	U.S.A.	distrus de fermieri
Broasca ţestoasă elefant	1920—1950	Galapagos	distrusă de marinari, resturi ocrotite.
Leul-berber	1.944	Africa de Nord	distrus în luptele din al 2-lea război mondial.

CELE MAI IMPORTANTE PARCURI NAŢIONALE ŞI REZERVAŢII NATURALE ENUMERATE DUPĂ SUPRAFAŢA LOR

Numele, ţara	Suprafaţa în km²	Specia ocrotită
1	2	3
Wood, Buffalo, Canada	45.000 (cît Danemarca)	bizonul, ursul grizzli, renul, caribu, cerbul wapiti.
Tsavo, Kenia	27.000 (cît Belgia)	elefantul, girafa, antilopa, gnu, leul, struţul, zebra.
Krüger, Republica Sudafricană	22.015	elefantul, gnu, impalla, bivolul african, antilopa kudu, leul, pavianul.
Seregenti, Tanganica	20.000 (cît Israelul)	„ „
Jasper, Canada	11.000	castorul, bizonul, ursul brun, ursul grizzli, karibu, wapiti.
Upemba, Republica Kongo (K.)	11.000	elefantul, rinocerul, leul, cimpanzeul.
Calahari, Bechuanaland	9.672 (mai mare decît Ciprul)	antilopa, bivolul sălbatic african, antilopa oryx, antilopa săritoare, struţul.
Yellowstone, U.S.A.	8.963 (cît Corsica)	ursul-brun, ursul grizzli, puma.
Mount Mc. Kinley, Alaska, U.S.A.	7.854	ursul codiac, wapiti
Nahuel Huapi, Argentina	7.850	lama guanaco, nandu (struţ american), cerbi de Patagonia.
Kosciusko, Australia, New South Wales	6.000	emu-ul, cacadu-ul, cangurul, ursul-marsupial sau coala, ornitorincul.
Banff, Rocky Mountains, Canada	5.500	bizonul, ursul grizzli, caribu, wapiti.
Rezervaţia Tai-Sassandra, Coasta de Fildeş, Africa	4.500 (mai mare decît Mallorca)	antilope, cimpanzeul, zebra
George V., Malaya	4.360	elefantul, boul gaur, ursul malaez, rinocerul, tapirul
Yosemite, U.S.A., California	3.064 km²	ca în parcul Yellowstone.
Sarek, Suedia	1.900 (cît o capitală mare cu suburbiile ei)	ursul brun, elanul, rîsul, glutonul, bufniţa zăpezilor.
Dofrefjeld, Norvegia	2—3.000 (fără limite fixate)	boul moscat, 30.000 reni.
Delta Quadalquivirului, Spania	1.200	cerbi, dromaderi, flamingi, rîsul, lupul, cai sălbăticiţi.
Tatransky, Cehoslovacia	1.200	ursul brun, cerbul carpatin, rîsul, muflonul, capra de stîncă.
Bialowieska Puszca, Polonia şi URSS	1.150	cocoşul de munte, zimbrul, castorul, elanul, bourul retroîncrucişat, ursul brun.
Rezervaţia Peciora — Ilici, U.R.S.S.	1.000	ursul brun, elanul, rîsul, nurca, glutonul, zibelina.

1	2	3
Gran Paradiso, Alpi, Italia	750	capra neagră, muflonul, buha, pajura de munte.
Schorfheide, R.D.G.	571	cerbul, elanul, bizonul, păsări rare de pădure.
Neusiedler See, Austria-Ungaria	350	becaţina, culicul mare, dropia, cîrsteiul de baltă, stîrcii.
Königesee, Bavaria, R.F.G.	206	capra alpină, capra neagră, muflonul, pajura de munte.
Graubunden, Elveţia	159	capra neagră, muflonul, marmota.
Camargue, Delta Rhonului, Franţa	130	castorul, vitele de Camargue, flamingul, alte păsări rare.
Parcul Naţional Retezat, România	20	capra neagră, rîsul, ursul, zăganul.

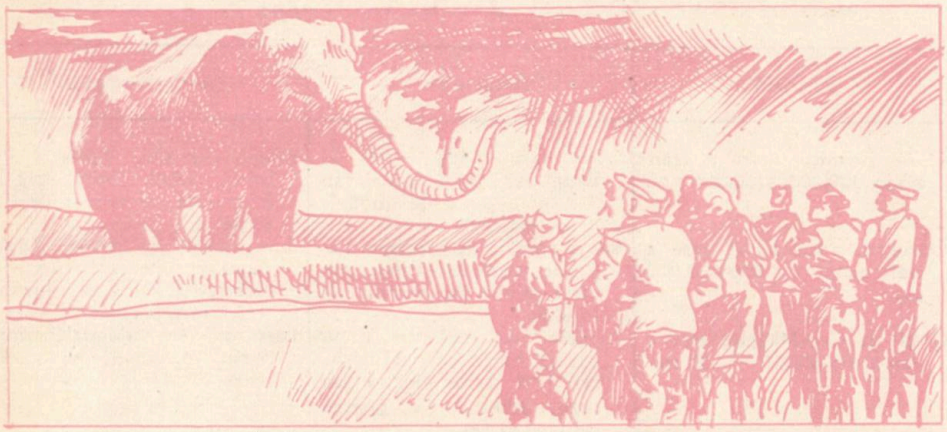

Nimrozii istoriei

Numele	Anul	Vînat doborît
Nimrod, rege asirian	2500 î.e.n.	pomenit în Biblie
Amerophis III, faraon egiptean	1380 î.e.n.	102 lei în 10 ani
Tiglatpileser I, rege asirian	1200 î.e.n.	după legendă, turme de elefanţi şi o mulţime de lei.
Assurbanipal II, rege asirian	884—859 î.e.n.	sute de elefanţi, zeci de lei.
Carol cel Mare, împărat german	742—814	mii de cerbi, căprioare şi elani.
Carol Pleşuvul, rege francez	823—877	mii de piese de vînat mare
Frederic II, împărat german	1194—1250	mii de piese prin şoimărit
Kubilai Chan, împărat al Chinei	1215—1294	mii de animale mari
Tamerlan, han mongol	1336—1405	10.000 piese vînate într-o singură vînătoare cu hăitaşi

Filip de Hessa	1567	1714 mistreţi într-un singur an.
George de Saxa	1656—1680	43.659 piese vînat mare în 24 de ani.
Carol Eugen de Württemberg	1737—1739	8923 cerbi şi căprioare, 2192 mistreţi la o vînătoare instituită de el în cinstea zeiţei Diana.
Daniel Boone, cercetaş american	1760—1840	zeci de mii animale mari.
Buffalo Bill (Bill Cody)	1870—1880	distrugătorul bizonului american.
Franz Joseph, împărat austriac	1848—1916	50.399 piese vînat mare.
Wilhelm II, împărat german	1872—1916	78.350 piese vînat mare.
Franz Ferdinand, duce austriac	1877—1914	276.000 piese vînat mare în Europa şi în alte continente

METODE DE VÎNĂTOARE ŞI ARME DE VÎNĂTOARE PREISTORICE

Perioada	Arme găsite	Arme presupuse
Omul primitiv, care a trăit acum 300.000—150.000 ani.	topor fără coadă, suliţă de lemn cu vîrful întărit în foc, mandibule de animale drept măciucă.	gropi, capcane, măciucă de lemn, laţul, bumerangul. Afumarea animalelor de vizuină.
Omul de Neandertal care a trăit acum 150.000—60.000 ani.	Suliţă cu vîrf de cremene, cuţit de cremene, praştie, gonirea calului sau mamutului în rîpi.	Arc şi săgeţi cu vîrf de lemn, săgeţi şi suliţe otrăvite, vînarea păsărilor şi peştilor cu aceste instrumente.
Omul de Cro-Magnon care a trăit acum 60.000—8.000 ani.	Armelor de mai sus li se adaugă harponul, vîrfuri de săgeţi şi suliţe din os sau corn, aruncătoare pentru suliţe şi pietre.	Lasso-ul. În Magdalenianul tîrziu — cîinele de vînătoare.

CE NU ADUCE ANUL..

Nicolae EMINET

Într-o sîmbătă, zi de miez de primăvară, amicul J. — un lansetist de elită — m-a invitat la Fundulea. La orele 14, cînd am plecat cu autobuzul din Gara de Est, căldura era neobișnuit de mare pentru acest anotimp. La cca doi kilometri de ieșirea din comuna Fundulea, în dreptul unui drum ce duce la apă, am coborît din autobuz. Pe ambele părți ale drumului se întind plantațiile experimentale ale renumitului institut de cercetări agricole. După un mers scurt, coborînd zecile de trepte tăiate în taluzul piepti și înalt, plantate cu viță de vie, ne aflam la baltă. Acest bazin întins, dar îngust, cu denumiri după comunele prin care trece (Belciugatele, Dîrvari, Fundulea, Tămădău), comunică cu iezerul mare Mostiștea și mai departe, pînă în lunca Dunării.

Instalați comod într-o barcă a administrației, pe la orele 16 am început pescuitul cu nălucă la știucă. Arșița persistă și timpul trece fără vreo mușcătură.

O rafală de vînt răscolește oglinda somnoroasă a apei... Abia atunci ne dăm seama că pe orizontul întunecat al Bărăganului plouă. În goana norilor grei și negri, purtați de vînt, furtuna se apropie. Fulgerele, succedate de tunete, se întețesc. În vacarmul cumplit pornește ploaia, o ploaie torențială. Ne refugiem în grabă într-o baracă de pompă. Aproape o oră, cît stăm aici, ploaia cade potop. Cu îndepărtarea vijeliei, se luminează treptat și ploaia pierde din intensitate. Încă picură cînd, după ce am golit barca de apă, pe la orele 18, ne aflăm iar pe baltă.

*

Aerul s-a răcorit simțitor. O vreme liniștită, nespus de plăcută. Pînă la asfințit mai avem vreo oră de pescuit. Inviorați, sondăm apa întunecată. După fiecare aruncătură, după fiecare schimb de lingură, într-o concentrare tăcută, așteptăm atacul... Astfel, mai trece vreo jumătate de oră. Într-un ochi mai mare, străjuit de papură și stuf, insistăm.

În liniștea înserării, atacă prima știucă. Atacul este brutal ; lingura este luată parcă din zbor, aproape de suprafață, la cîțiva metri de papură. Înțep mecanic, pun antireturul și recuperez (un fel de a spune)... Știuca se deplasează lateral, vine apoi neforțat în direcția bărcii ca s-o ia de-a binelea razna (de frica cociocului apropiat, strîng încet frîna). Am o știucă mare pe fir... În decursul manevrelor de obosire, de două-trei ori o aduc în apropierea bărcii și de fiecare dată urmează o evadare forțată. Apoi, o tentativă de trecere sub barcă, frînată și... J. o ridică cu gafa în barcă. Scot ancora. Contemplîndu-o, mă cuprinde bucuria caldă a pescarului după un drill pasionant. Știuca are 3,6 kg (în apă am apreciat-o chiar mai mare). A mușcat la o lingură pară (lată) albă, ondulantă, de 10 g. La prima aruncătură ce a urmat, pierd lingura care — la scoaterea ancorei din falca știucii — s-a desfăcut din carabină (de atunci am învățat să verific montura după o manevră de obosire — drill — sau după o agățare mai grea). Pun deci o lingură nouă. Încerc acum una mai grea (un pișcot alb de 16 g). Poate la a treia aruncătură, un nou atac, de astă dată în buza stufului, îmi dă de lucru. Fără istorie, ridic în barcă o știucă de 1,5 kg. Hotărît lucru — în ambianța vremii — o dată cu asfințitul, știuca s-a pus în mișcare... Într-adevăr. Urmează o serie... de patru știuci frumoase, ce atacau

→

la scurte intervale una după alta, dintre care una de 2,3 kg. Sîntem mai mult ca satisfăcuţi de rezultat. O suită neobişnuită (desigur nu şi în deltă), dacă ne gîndim că — de la primul şi pînă la ultimul atac — nu au trecut nici treizeci de minute şi toate muşcăturile s-au produs în acelaşi ochi, într-o rază de poate 30 de metri.

Cu căderea nopţii ridicăm ancora... cînd la o aruncătură de adio (din obişnuitele ultimele trei...), îmi scapă — forţat sub cocioc — poate cel mai frumos exemplar din cariera mea de pescar... Încă buimăcit de acest atac — care m-a depăşit — a felului autoritar cum a forţat ştiuca firul (bine frînat) ; — ne apropiem de mal. (Şi azi, după mulţi ani, citind jurnalul, mă trece un fior... Parcă ieri a fost, cînd am simţit — din mînerul lansetei — acea zguduitură prelungă şi moale, urmată de pornirea firului tras irezistibil spre adînc...).

A doua zi, o dată cu zorile, sîntem la mal. Scoatem apa din barcă (a plouat binişor noaptea). Pînă la răsăritul soarelui prindem cîte două ştiuci frumoase. Treptat se face cald. Ştiuca nu mai umblă. Pe la orele 9 porneşte vîntul, şi creşte din ce în ce în intensitate.

* * *

După alţi ani, în tovărăşia aceluiaşi prieten, pe balta Cernica, am mai avut parte de o suită asemănătoare.

Dacă la Fundulea rezultatul se datora (după convingerea mea) unor împrejurări favorabile în desfăşurarea timpului, la Cernica succesul se explica prin faptul că — într-o perioadă de scădere neobişnuită a nivelului apei — am căutat şi am reperat o porţiune mai întinsă de apă adîncă (o groapă mare). Interesant mai este faptul că în ambele suite muşcăturile s-au succedat în intervale de timp relativ scurte — în acelaşi loc restrîns — şi erau numai de ştiucă mare (peste un kg).

VIRULINA— LEACUL MINUNE

În sfîrşit, a sosit şi ziua prevenirii turbării la animale, îndeosebi la cîinii de vînătoare şi de casă, prin vaccinare. Numele vaccinului : „Virulina", iar locul naşterii — Republica Federală a Germaniei.

Poveste din pădure

De săptămîni pîndea bătrînul urs
Duşmanul ce-i călca în zmeuriş,
Cu-n ochi care privea-n adînc iar altul
Ce căuta-n afară pe furiş.

Voia să-l prindă şi cu braţu-i tare
Să-l sfîşie şi să-l sugrume chiar.
Era în el o aprigă pornire
De-a nu-mpărţi cu nimeni acest dar.

Însă-ntr-o zi o splendidă ursoaică
Ce-i aţîţase simţul ani de-a rînd,
Cu paşi de vată îi intră în ruguri,
Tot pe ascuns cum îi intrase-n gînd.

Ce s-a-ntîmplat, nu-i grai care să spună
Da-n inima-i de fier, ca-ntr-o cetate,
Deodată viaţa a-nceput să cînte
Şi s-a făcut o largă bunătate.

Şi-n loc să sară şi să prindă hoţul
El, chinuit de simţuri, s-a sculat
Şi toată ziua a cules rubine
Iar hoaţa tolănită le-a mîncat.

Virgil CARIANOPOL

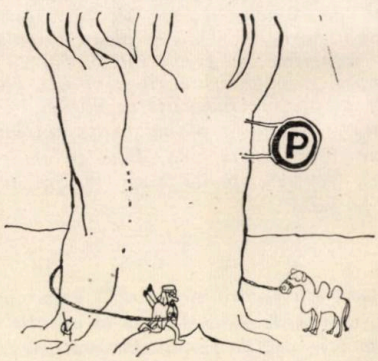

Construiţi-vă singuri :

PLASĂ PENTRU PEŞTIŞORI-MOMEALĂ

De multe ori, procurarea puietului de peşte destinat pescuitului la răpitori constituie o adevărată problemă, dacă nu avem cu noi o plasă cu ochiuri corespunzătoare, pe care regulamentul de pescuit o dimensionează la 50/50 cm.

Această plasă o putem confecţiona relativ uşor cu ajutorul unei navete de sîrmă (o găsiţi la articole de marochinărie), cu aţă pentru croşetat şi cu un creion rotund sau cu o andrea din lemn.

Iniţial se va face pe aţă un ochi, prin care să poată trece uşor naveta. Capătul aţei îl fixăm la clanţa uşii sau la un alt suport. Drumul parcurs de aţă îl vedem în *fig. 1.* În *fig. 2* se vede drumul navetei şi poziţia aţei pe degete.

În continuare, se scoate naveta prin ochiul iniţial, se aduce prin faţa creionului şi, în acest moment, degetul 4 eliberează aţa, care rămîne numai pe degetul mic *(fig. 3).* Se întinde aţa pînă ce nodul nou format ajunge pe creion. Acum degetul 3 se deplasează pe nod iar degetul mic eliberează şi el aţa. Urmează ceea ce se vede în *fig. 4* şi anume : degetul 3 apasă pe nod şi naveta este trasă, pînă ce nodul se strînge. S-a obţinut un nou ochi. Pentru că ne interesează multiplicarea ochiurilor, la ultimul ochi din rînd se va face un ochi suplimentar, care va ieşi mai mic decît celelalte. Se scoate aţa de pe creion şi se va începe rîndul următor, de la ochiul suplimentar. Cînd latura plasei ajunge la 50 cm, trebuie să scădem cîte un ochi şi, în acest scop, la fiecare început de rînd se introduce naveta prin două ochiuri o dată, apoi se procedează normal şi, bineînţeles, se renunţă la ochiul suplimentar. Cînd, procedînd astfel, se ajunge la un singur ochi, plasa de 50/50 este gata.

Atenţie ! Dacă nu se trece aţa exact ca în figurile *1* şi *2,* se obţin rateuri, adică noduri false, care alunecă pe aţă.

Plasa se va aşeza pe două nuiele curbate şi aşezate în cruciş ; pe fundul ei se va aşeza un boţ de mămăligă, după care se cufundă în apă pentru cca 1 minut.

P. GAVRILIU

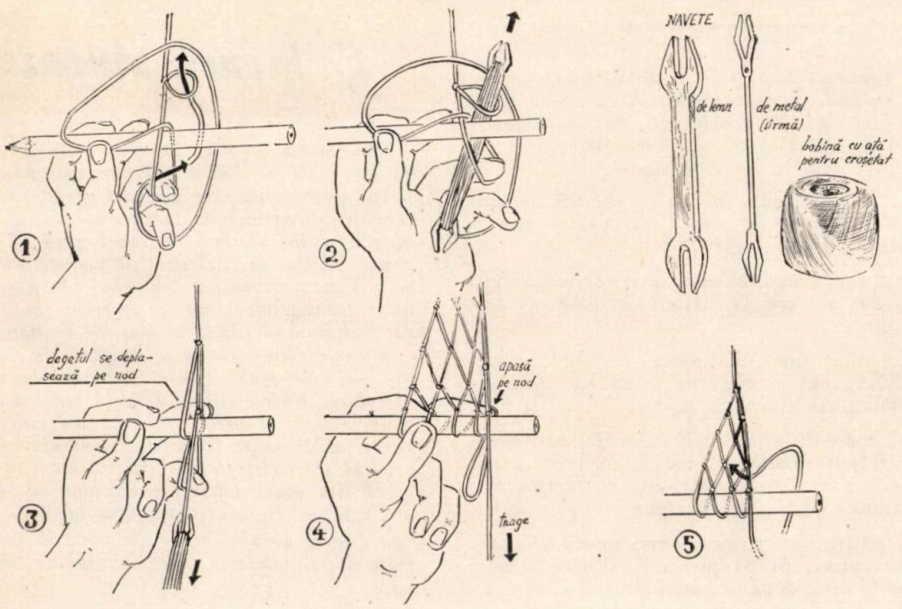

Exterminarea animalelor preistorice este opera omului preistoric

Paleontologii au dovedit că între 15.000 — 60.000 î.e.n. din America au dispărut leneşul uriaş, mamutul, mastodontul şi cămila. Pînă de curînd, fenomenul a fost pus în legătură cu schimbarea bruscă a climei. Dar dovezile că aceste mari mamifere au fost lipsite dintr-o dată de păşuni sînt existente. În schimb, în ultimii ani au fost găsite rămăşiţe ale acestor mamifere la un loc cu topoare primitive şi dălţi din piatră, aparţinînd epocii de piatră a omului primitiv. Aceste unelte mărturisesc, ele singure, cauzele care au dus la dispariţia marilor mamifere.

De fapt şi în trecutul apropiat au dispărut multe specii de animale, după cum continuă să dispară altele, chiar în zilele noastre. Şi atunci, ca şi acum, cauza este aceeaşi : omul.

ŞTIAŢI CĂ ?

...dihorul, care se hrăneşte în bună parte cu broaşte, îşi face cămări în care s-au găsit pînă la 100 broaşte vii, dar paralizate prin muşcarea coloanei vertebrale, pentru a fi menţinute în stare proaspătă ?

... iepurele siberian poate suporta iarna o temperatură de —86°C iar vara o temperatură de peste 40°C ?

... puiul unei balene albastre, lungă de 22—24 m, are la naştere o lungime de 7—8 m ?

...limba unei balene în greutate de 122.000 kg a cîntărit 3.158 kg, ficatul 1000 kg, iar inima 634 kg ?

... masculii unei specii de păsări din China **(Hydrophasianus)** iau în primire cele 7—10 ponte succesive făcute de femele, ei urmînd a cloci şi a creşte puii ?

...potîrnichea roşie depune două ponte consecutive, prima pontă fiind clocită de mascul iar a doua de femelă ?

Şi hienele vînează

Părerea că hienele sînt animalele respingătoare care se hrănesc numai cu cadavre şi cu putreziciuni este profund greşită. Cercetările întreprinse de curînd în parcul Serengeti şi în craterul Ngoro-Ngoro (Tanzania) au dus la concluzia că hienele punctate (Crocuta crocuta *Erxleben) vînează ca toate carnasierele şi numai arareori consumă rămăşiţele unui ospăţ al marilor carnasiere.*

Hienele vînează numai noaptea, în haite de 5—20 de piese. Prada lor obişnuită sînt în special zebrele şi în mai mică măsură antilopele Gnu. Fiarele urmăresc un cîrd de zebre sau antilope şi pîndesc momentul cînd o piesă se răzleţeşte de cîrd. Atunci haita atacă din toate părţile şi victima nu mai are scăpare. În urma ospăţului hienelor nu mai rămîne absolut nimic. Se pare că aceste fiare sînt capabile să spargă şi cele mai mari oase.

Să luăm aminte!

Nic. A. STRĂVOIU

Este ştiut că tirul la vînatul zburător sau alergător este mai greu datorită faptului că acesta îşi schimbă rapid poziţia ; uneori cu viteze uluitoare care, la unele specii de raţe, poate ajunge la mai multe zeci de metri pe secundă. Or, alicelor — oricît de „instantaneu" ne-ar părea focul de puşcă — le trebuie o leacă de timp pentru a ajunge la piesa vizată. Timpul acesta se alcătuieşte din însumarea fracţiunii de secundă ce trebuie să treacă din momentul cînd vînătorul a ochit şi s-a hotărît să tragă, pînă în momentul cînd creierul lui transmite comanda degetului, cu fracţiunea de secundă luată de cursa pe care trebuie să o facă trăgaciul, apoi cocoşul, apoi percutorul. Acestor fracţiuni de secundă li se adaugă şi cele pe care le cere aprinderea capsei, transmiterea focului la întreaga încărcătură, arderea pulberii. Precum şi fracţiunile de secundă răpite de cursa alicelor prin ţeavă, apoi de drumul lor de la gura ţevii, la vînat... Suma acestor fracţiuni de secundă ar totaliza, după unii autori, o şesime de secundă. După alţii chiar un sfert de secundă. Răgaz în care vînatul îşi poate schimba poziţia cu mulţi metri.

Greşurile datorate acestui incontestabil adevăr apar mai ales la începători. Dar — lucru curios — ele apar adesea şi la vînători care o viaţă de om au contat ca buni trăgători. Cărora de multă vreme le-a trecut în reflex deprinderea de a trage, cu un anumit avans, variabil în funcţie de depărtarea la care se află vînatul şi în funcţie de direcţia lui de mişcare, variabil în raport cu direcţia de tragere, în iepurele care îi trece prin faţă cu iuţeală de săgeată, în raţa care îi fulgeră pe deasupra capului, în zbor de bolid.

Această deficienţă tîrzie se explică, de obicei, prin tocirea reflexelor. Noi, observînd acest lucru, observînd că „stricarea" vînătorului cu experienţă se iveşte mai ales cînd el schimbă arma şi muniţia, am analizat şi ne-am documentat... Şi am ajuns la concluzia niţeluş diferită că buhul trăgător începe să tragă „lung", adică în faţa vînatului, atunci cînd, lepădînd vechitura de puşcă cu cocoaşe exterioare şi cu pulbere neagră, trece la arma modernă şi la muniţia cu pulbere vie. Şi că, invers, începe să tragă „scurt", adică în urma vînatului, atunci cînd, dăruindu-şi puşca bună băiatului sau ginerelui, coboară din panoplie gioarsa cu cocoaşe cît creasta cocoşului şi cu ţevi damaschinate. Aceasta sub cuvînt că, pentru cît îl mai ţin pe el curelele, e bună şi ea şi pulberea neagră. Explicaţia fenomenului se impune de la sine : cocoşul exterior are o cursă simţitor mai lungă decît cel interior. Pulberea cu fum dă încărcăturii o viteză simţitor mai redusă, decît cea fără fum. Aceste două mici diferenţe de întîrziere — este vorba despre răgazul ce există între clipa cînd am ochit şi clipa cînd alicele ajung la vînat ! — însumate, sînt tocmai suficiente pentru ca vînătorul deprins cu o anumită corecţie, schimbînd arma şi muniţia să nu mai nimerească atît de bine ca mai înainte. Să nu mai nimerească cum nimerea cu arma şi pulberea cu care era deprins. Cu care ştia, anume, cu cît să ochească în faţa vînatului. Căci o deprindere trecută în reflex nu-i prea uşor de lepădat. Iar vînatului, care se mişcă fulgerător uneori, această mică diferenţă de întîrziere îi e tocmai de ajuns ca să evite snopul de alice.

„CROAZIERĂ" pe Dunăre

Era prin 1935 sau 36, vara, la Corabia. De mai multă vreme se vorbea prin partea locului de o namilă de somn care făcea să tune apele Dunării prin bulboanele din partea locului cînd se azvîrlea după pradă. De văzut nu-l văzuse nimeni, dar somnul trăia în conştiinţa oamenilor mai concret decît în Dunăre. Era de ajuns ca să fie auzit o dată pe vară învolborînd tare apele, ca să-l ştie toată lumea prezent acolo, mare, uriaş.

— Trebuie să vedem ce şi cum! a zis o dată Mărin al nu ştiu cui. Mergem să încercăm să-l priponim?

— Mergem...

Au făcut la fierar un cîrlig mare, zdravăn şi bine ascuţit, l-au legat bine la capătul unei frînghii de rufe, iar în el au înfipt un cîine mort, pe care l-au pîrlit tare la foc de crengi de salcie. Apoi, pe înserate, s-au dus trei inşi cu barca spre locul ştiut şi au aruncat momeala. Era acolo mal prăbuşit de mult şi apă adîncă. Capătul frînghiei l-au legat de mijlocul unei sălcii tinere.

Au stat cei trei o vreme, au aşteptat răbdători, dar tiuga legată pe frînghia de rufe drept plută nici gînd să se scufunde. S-au lungit pe iarbă, sub salcie şi au adormit cu toţii.

— Sus mă! A început furtuna! a strigat Mărin la mijloc de noapte. Au sărit toţi trei în picioare şi s-au minunat: salcia de deasupra lor se zbătea, vîjîia şi se îndoia în toate părţile, dar celelalte sălcii din jur rămîneau nemişcate!

— E somnul cel mare, mă!

Au pus mîna pe frînghie, dar pas de trage ceva în sus. Cum încercau o smucitură, puterea de sub apă îi îndemna spre adînc. După un scurt consiliu au hotărît că-i un somn prea mare ca să-l scoată aşa. Că trebuie să-l osteneaşcă cu barca...

Şi, după ce au legat bine capătul frînghiei de „ciocul" bărcii, au tăiat salcia cu pricina. Şi imediat au plecat, în mare viteză, pe Dunăre la vale...

De la Corabia la Islaz, cam 7 km, au ajuns în cîteva minute, apoi, cînd cel de sub apă a făcut un „rondou", cei trei din barcă s-au aruncat cu toţi pe o margine pentru ca barca să se îndrepte spre Celei, Orlea, Bechet, dar nu spre fundul Dunării. Contra curentului barca, mare, lungă de 18 crevace, zbura la fel de repede ca şi la vale... A trecut în viteză prin dreptul Celeiului, a trecut de Orlea. Dar au început să fie tot mai dese cotiturile care ameninţau să răstoarne barca, apoi întoarcerile în loc. Apoi afundări bruşte spre adînc. Barca a început să ia apă, dar nici un semn cum că „motorul" ei ar fi început să osteneaşcă...

Cînd ciocul bărcii, la o tracţiune formidabilă spre adînc, era cît pe ce să se scufunde, iar pupa se ridicase mult deasupra valurilor, Mărin a tăiat cu securicea frînghia de rufe care lega barca de adîncuri...

Dimineaţa au ajuns cu toţii acasă, sleiţi de puteri, speriaţi. Au povestit tuturor cum un somn i-a plimbat cu tot cu barcă, pe Dunăre, o jumătate de noapte. Dar nici unul n-a spus şi nici n-ar fi putut spune cît de mare fusese somnul acela.

— Trebuie că a fost mai mare decît barca noastră! Altfel n-o ducea ca trinu'!... îşi încheia întotdeauna, Mărin, relatarea păţaniei lor.

Cu „nea Mișu" pe valea Minișului

Eugen CÎMPEANU

V-am spus deja prea mult, iar de mai adaug faptul că mă găseam în imediata apropiere a confluenței Minișului cu Nergănul, cum îi spun bozovicienii Nerei, tare mi-ar fi teamă că nea Mișu s-ar putea supăra pe indiscreția mea, deși lumea-l întîlnește mereu și acum, uneori doar după o scurtă întrerupere la miezul zilei, coborînd agale străduța ce trece prin fața casei sale ajungînd pînă în vadul de obicei scăzut al rîului. Ne-am cunoscut mai întîi printr-o privire aruncată în fugă unul spre celălalt de-a lungul prundului, încercînd fiecare să apreciem, după mișcarea undițelor, vrednicia pescarului ce-i apăruse neașteptat alături. Am convenit apoi să petrecem împreună cîteva plăcute după-amiezi pe malurile înverzite ale Minișului și nu știu nici pînă astăzi dacă modernele mele instrumente de pescuit au reușit sau nu să stîrnească mai multă uimire în ochii lui nea Mișu decît a făcut-o, cu prisosință, în sufletul meu, ingenioasa simplitate cu care-și exercita acvatica îndeletnicire.

Un băț lung de alun din vîrful căruia atîrna, de aceeași lungime și rezistență, firul de nylon, o plută din pană de gîscă, boaba de plumb ce aluneca liberă pînă la tija cîrligului corespunzător ca mărime cu grosimea nylonului, în buzunar cutia cu rîme roșii de gunoi și, petrecut peste umăr, săculețul de pînză destinat peștilor prinși — iată întregul și miraculosul inventar al ilustrului meu confrate.

Mereu aceeași, identică de fiecare dată în toate componentele sale și unică în variatele împrejurări, așa le consideram eu cel puțin, impuse de peștele urmărit și de schimbarea condițiilor apei, undița de care vă vorbeam mi-a prilejuit nenumărate exclamații de nedumerire și admirație ori de cîte ori nea Mișu renunța să mai ispitească clenii din bulboanele cele adînci — pentru care ea părea întrutotul adecvată — și trecea la pescuitul mărunțișului, al mrenuțelor vinete de munte sau al obleților. Apa nepoluată a Minișului, abia scăpat din umbra răcoroasă a Semenicului, le stîrnea peștilor o atare poftă de mîncare încît nylonul nu se arăta a fi prea gros, nici cîrligul uriaș, de aceea apucau momeala cu atîta curaj, silindu-se să cuprindă în gura larg desfăcută ca pentru ceartă, măcar pînă la îndoitură, acul de care spînzurau mai apoi caraghioși în lumina zilei.

Evident că între fauna piscicolă a Minișului și amicul meu se stabilise o statornică înțelegere, pe care cele două părți beligerante o respectau aidoma străvechilor ritualuri. Căci nea Mișu dezlega toate tainele rîului printr-o simplă atingere a apei cu bățul său de alun, ca un personaj legendar pentru care deprinderile moderne devin în mod inutil complicate.

Dacă în ce privește pescuitul mrenelor n-am putut să mă ridic atunci pînă la performanța lui nea Mișu, în schimb prinderea obleților, față de care finețea uneltelor mele își spunea cuvîntul, sper totuși să-i fi strecurat în suflet o cît de mică frămîntare, să-i fi tulburat puțin seninătatea și să-i fi inoculat și lui microbul neastîmpărului nostru, al acelora care avem ca partener un pește mofturos, pentru care totul trebuie calculat la ordinul zecimilor și chiar sutimilor de milimetru, viciat de feluritele momeli și abundentele nade aruncate pentru ispitirea lui, un pește anemiat de rezi-

→

duurile industriale şi speriat de bocănitul permanent al cizmelor de cauciuc, de perpetua peregrinare a pescarilor pe maluri.

Ne-am luat rămas bun cu speranţa de a ne reîntîlni cît mai curînd în practicarea aceleiaşi pasionante îndeletniciri. Poate pînă atunci şi eu voi fi dobîndit ceva din stăpînita înţelepciune a maestrului meu, iar nea Mişu, căruia, în tradiţionalul schimb de ustensile între pescarii de pe plaiuri îndepărtate, îi oferisem, cu tot refuzul său sincer, cîteva cîrlige mai mici — sub presiunea unei rezistenţe absolut categorice — nu am putut nicicum coborî sub mărimea celor destinate scobarului —, poate totuşi va fi tentat în cele din urmă să încerce însuşi dacă merită sau nu osteneala să introducă şi o altă dimensiune în rîndul pescăreştilor sale scule.

ATENŢIE, APELE SÎNGEREAZĂ

Prin poluări îndelungate şi mai puţin brutale, oxigenul din apă, ca şi transparenţa acesteia scade în mod progresiv, echilibrul biologic modificîndu-se cu încetul. În lacul Geneva, apă care suferă o astfel de poluare, a apărut un microorganism ciudat, *Oscillatoria rubens*, care, dezvoltîndu-se în ape slab poluate, colorează apa în rubiniu intens, fapt care i-a făcut pe profani să numească fenomenul: „sîngele de Burgundia". Îndeosebi fosfaţii toxici industriali fac apele să sîngereze...

Uşor şi practic

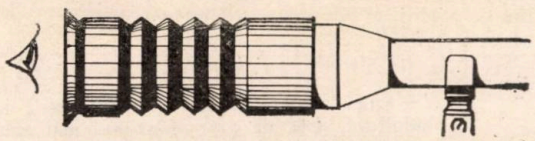

Pentru evitarea reflexelor solare din spate şi pentru evitarea accidentării ochiului, este foarte practic acest dispozitiv din cauciuc

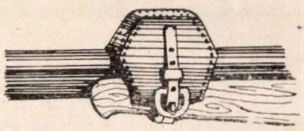

Dispozitiv din piele pentru protecţia cătării carabinei, cînd este purtată în toc flexibil

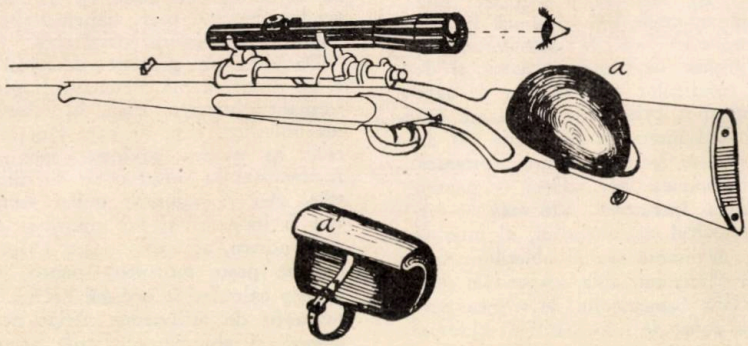

Acest obrăzar uşurează vizarea prin lunetă şi permite o mai bună înşurubare a armei în umăr

Un vînător original

I. PELTZ

În copilăria mea am cunoscut un om care părea foarte interesant : nea' Jenică, vînătorul. Așa i se spunea în mahala și el era cît se poate de mîndru de acest titlu pe care-l arbora, cu orice prilej, dar mai ales la capătul săptămînii : duminica. Atunci, începînd de dimineață, îl vedeam pe nea' Jenică trebăluind prin curte. Își pregătea pușca — o frumusețe de armă cu două țevi — își rînduia munițiile, își scutura tolba, își peria hainele și pălăria. Hainele acelea mă entuziasmau — și nu numai pe mine — în chip deosebit. Vara era îmbrăcat în dril, din creștet pînă în tălpi. Iarna în haină de culoare verde, încheiată la gît ; în picioare bocanci. Avea și niște jambiere galbene lustruite-oglindă. În cap o pălărie cu pană : vînător — ce mai !

Nea' Jenică ne impusese nouă copiilor și oamenilor în toată firea, datorită acestei faime de care se bucura. Cum îl vedea lumea, echipat și gata de drum, îl întreba :

— La iepuri, nea' Jenică ?

— Ași ! Nu e vremea lor.

Și pornea nea' Jenică să-l lămurească pe vecin, cu un lux de amănunte, asupra „sezonului" iepurilor, — asupra „sistemului" său de detectare a vînatului, asupra locurilor bune de stat la pîndă...

Omul se minuna și gîndea :

— Bravo, ăsta-i vînător, nu-i de colo !

Nea' Jenică avea obiceiul să-l stîrnească pe te miri cine, cu tot felul de întrebări asupra vieții animalelor și cum nu prea întîlnea „cunoscători", îi da el drumul. Arăta cum și cînd se trage la zbor, cum și cînd se hăituiesc mistreții, cum și cînd se urmărește vînatul mare. Îi făcea omului capul călindar.

— Teribil, nea' Jenică ! spunea în sinea sa cel „edificat" asupra tainelor unor asemenea îndeletniciri pline de farmec.

Cîte unul ținea „să știe" :

— Și numai duminica vînezi ?

— Numai ! Toată săptămîna sînt ocupat — nu știi ?

Celălalt nu știa. Ba știa că nea' Jenică e pensionar — fost arhivar la primărie și, după cîte își dădea seama, nu prea avea ce face cîtu-i ziua de mare.

Duminica, însă, începînd de dimineață, nea' Jenică își făcea toaleta — a sa și a „uneltelor" sale. Înțolit vînătorește ieșea din curte, trecea prin fața vecinilor care îi dădeau binețe și lua tramvaiul cu cai care îl ducea pînă în Gura Oborului.

Aici cobora și începea să se plimbe prin piață.

Zarzavagiii, măcelarii, florarii îl vedeau, își dădeau coatele și se rosteau, plini de admirație :

— A venit nea' Jenică, vînătorul !

— A pornit-o de dimineață !

— Păi azi merge la dropii — așa mi-a spus.

— *Mie că pleacă în deltă!*

— *O fi plecînd şi-n deltă! Te joci cu ăştia* — vînătorii!

Nea' Jenică se oprea la cîte-o baracă, alegea, după sezon, nişte roşii sau nişte cartofi, nişte ceapă sau nişte verze şi le vîra în tolba de vînătoare. Trecea, apoi, la cafeneaua birjarilor unde comanda de-a-n picioare, o cafea „gingirlie", îşi aprindea ţigara şi răsfoia Universul, *ziarul de pe vremuri, urmărind* mica publicitate *şi* decesele.

Birjarii îl salutau, respectuoşi, şi cîte unul cuteza:

— *Ia zi, dom' Jenică, lupi ai vînat 'mneatale?*

Nea Jenică îl privea, zîmbindu-i plin de compătimire ca unui ageamiu:

— *Lupi? Vino la mine să vezi cîte piei de lup am, — numa' să vezi!*

Şi, definitiv:

— *Am vînat la viaţa mea şi urşi!*

— *Urşi?*

— *Da, urşi, ce te miri? Am multe blănuri de urs în casă. Vino să vezi.*

— *Ţţţ! Ţţţ! Ţţţ! se mira, copleşită de admiraţie, clientela cafenelei.*

După ce mîntuia lectura Universului, *nea' Jenică saluta, plin de sine, şi pleca.*

— *Drum bun! îi ura cineva.*

— *Noroc! îndrăznea altul.*

— *Nu se zice vînătorului noroc, mă', se supăra nea Jenică. Tot n-ai învăţat asta?*

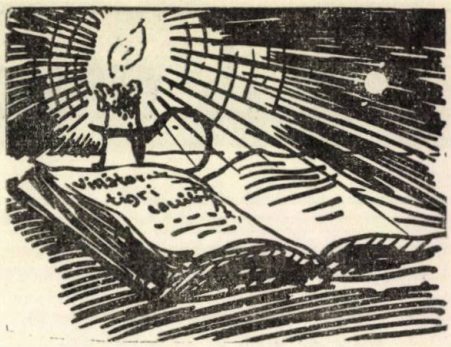

Din Obor, nea' Jenică lua din nou tramvaiul şi se oprea tocmai la Gara de Nord.

Îşi lua un bilet de peron şi trecea să inspecteze trenurile.

Îl cunoşteau şi aici hamalii, conductorii, chelnerii restaurantului.

— *Unde plecaţi, nea' Jenică?*

— *Ştiu eu unde, răspundea el, în chip misterios.*

După ce preţ de un ceas întîrzia pe peron, ieşea în Calea Griviţei şi se oprea la un birt economic — *multe, pe vremea aceea în cartier — comanda o ciorbă şi o tocană, mînca pe îndelete, îşi aprindea o ţigare, două, îl informa pe chelner de „soarta" vînatului în părţile Bărăganului şi, condus pînă la uşă, o pornea iar la tramvai.*

În spre seară se afla în grădina Cişmigiului, pe o bancă adîncit în lectura unei povestiri din Colecţia aventurilor senzaţionale — *cum se întitula cărţulia scoasă de o editură specializată în asemenea producţii. Povestea — „Vînătorul de tigri şi canibali sălbatici" — nea' Jenică o citea şi răscitea de zece ani în şir şi nu se mai sătura. „Ce n-aş fi dat, îşi zicea, să fi cercetat şi eu pădurile în căutarea tigrilor. De canibali — hm! de! — n-aş prea fi vrut s-aud; i-aş fi ocolit..."*

În crucea nopţii, nea' Jenică se întorcea acasă şi intra, hoţeşte, în căsuţa lui de om singuratec. Îşi deşerta tolba de zarzavaturi şi se culca visîndu-se vestit vînător de fiare mari. A doua zi toţi vecinii aflau că nea' Jenică a avut iar o „zi bună".

...Aşa a trăit în amintirea noastră ani şi ani de zile nea' Jenică... bunul nostru „vînător" care n-a vînat în viaţa lui decît iluzii — decît năluci...

APRECIEREA VÎRSTEI COCOȘILOR DE FAZAN

Ing. V. COTTA

Pînă acum, aprecierea vîrstei se făcea după lungimea pintenilor : cocoşul tînăr se cunoştea după pintenul scurt, adeseori bont ; cel bătrîn după pintenul lung şi ascuţit. Atît se ştia. Precizia era relativă. Iată însă că cercetătorii cehoslovaci, ing. dr. J. Nečaş şi J. Visnakova aduc precizări în această privinţă.

Făcînd măsurători asupra pintenilor unor fazani marcaţi, deci a căror vîrstă era precis cunoscută, au constatat că :

a) Cocoşii pînă la vîrsta de un an au lungimea pintenilor de 6,5—11,5 mm ; numai în foarte rare cazuri au întîlnit fazani cu pintenul mai lung sau mai scurt. Cele mai frecvente au fost lungimile de 7,5—10 mm. În ce priveşte forma, majoritatea au avut vîrful ascuţit şi uneori o uşoară încovoiere în sus. Cei scurţi aveau vîrful bont.

b) Cocoşii de circa un an şi jumătate au avut pintenii de 10,5—17,5 mm ; cele mai frecvente au fost lungimile de 12,5—14 mm. Ca formă, aveau vîrful foarte ascuţit şi încovoiat în sus. Înainte de aceste cercetări, aceşti cocoşi erau consideraţi mult mai bătrîni. De reţinut că parte din aceşti cocoşi, aşa cum arată cifrele, aveau pintenii mai scurţi decît parte dintre cocoşii pînă la un an (a se compara cifrele).

c) Cocoşi în vîrstă de doi ani şi jumătate au avut foarte puţini la dispoziţie, încît nu au putut trage concluzii valabile. Pintenii aveau lungimea de 16—18 mm.

Cu ocazia cercetărilor, s-au mai putut face următoarele constatări :

— creşterea pintenilor este mai activă toamna, iar la începutul lunii decembrie, încetează ;

— numai un mic număr de cocoşi au depăşit vîrsta de peste doi ani ; în consecinţă, nu există pericolul îmbătrînirii efectivului din terenul liber ;

— asupra lungimii pintenilor, în oarecare măsură, influenţează şi condiţiile locale ;

— la cocoşii sub un an, 90% au avut pintenii sub 10,5 mm, deci se poate şti cu exactitate că nu intră în categoria celor de 1 ½ ani, însă la restul de 10% se poate face o greşeală. Doar vîrful mai ascuţit poate arăta că intră în rîndul celor mai în vîrstă.

Deci, metoda de mai sus completează cunoştinţele de pînă acum, fără însă a da siguranţă absolută.

Marcarea s-a făcut prin scurtarea, în fiecare an, a altui şi altui deget, iar după constatările autorilor, puii, indiferent de vîrstă, suportă această operaţie, fără de nici o complicaţie.

PEŞTI ŞI DRAGONI

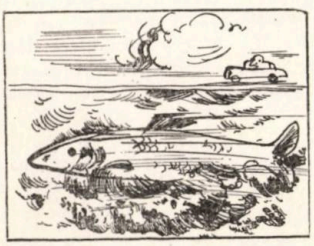

La anumite epoci ale anului, multe specii de peşti fac migraţii din apele dulci în apele marine sau invers, ca şi din locul lor obişnuit de trai în susul rîurilor. Aceste migraţii sînt de reproducere (somonii, sturionii, scrumbiile de Dunăre), de hrănire (scrumbiile albastre, pălămida) sau de iernare (chefalii).

*

Dragonul sau dracul-de-mare *(Trachinus)* şi boul-de-mare *(Scorpaena)*, ambii locuitori ai coastelor noastre marine, sînt peşti veninoşi ale căror glande tegumentare se deschid fie la baza unor spini din prima dorsală şi pe opercul (dragon), fie la dorsală, anală şi ventrală (boul-de-mare).

LANSETĂ LUNGĂ, FĂRĂ INELE

Apariţia vergilor foarte lungi a constituit realizarea unui vechi deziderat al pescuitului sportiv staţionar, dar eliminarea inelelor conducătoare nu a fost acceptată de cei obişnuiţi cu foloasele aduse de mulinetă şi rezerva de fir. Unele speculaţii constructive, ca : plasarea unor hibrizi de inele la capătul subţire al fiecărui component sau montarea unor inele detaşabile, nu au dat satisfacţie. Inventivitatea pescarilor sportivi nu a rămas pasivă în faţa acestui neajuns. Speculînd faptul că aceste vergi sînt tubulare, canalul interior a devenit „inel" conducător pentru firul de pescuit. Această idee a fost preluată şi materializată de unii constructori, astfel că aceste vergi, puţin modificate, au intrat în producţie curentă.

Vergile din fibre de sticlă cu lungimi de 5,30 m şi 6,20 m, care ne-au parvenit de la producătorii japonezi, nu sînt prevăzute cu inele conducătoare. Exploatarea lor prin ataşarea liniei de pescuit de inelul fixat prin matisare la vîrful vergii, prezintă mai multe dezavantaje dintre care vom cita două mai importante, legate de vargă : 1) solicitarea combinată la încovoiere şi tracţiune creează momente periculoase în zona de îmbinare (foarte scurtă), producînd spargerea peretelui de sticlă (caz real) ; 2) smulgerea inelului de vîrf din matisaj, după o folosire îndelungată. Trecerea firului prin interiorul vergii elimină aceste neajunsuri, şi dacă mai adăugăm serviciile aduse de rezerva de fir, montarea mulinetei se impune ca o necesitate.

Lipsa dispozitivului mecanic de fixare poate fi înlocuită cu două coliere confecţionate (în ordinea preferenţială) din :

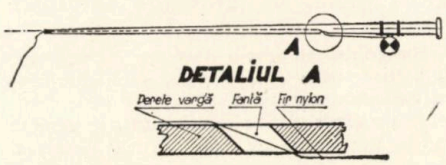

Fig. 1

ţeavă de alamă cu pereţii subţiri, tuburi p.v.c. pentru instalaţii electrice, garnituri de cauciuc din cameră de bicicletă sau matisarea tălpii piciorului de mulinetă la vargă cu : sfoară, bandă izolatoare folosită de electricieni, bandă adezivă (scotch) etc. Inelele obţinute din tuburile p.v.c. pot fi modelate, pentru corectarea profilului, prin introducerea lor în apă fierbinte.

Trecerea firului, din exterior în interior, se face printr-o fantă practicată în peretele vergii *(fig.1)*, la o distanţă de mulinetă convenabil aleasă, în funcţie de înălţimea piciorului mulinetei, astfel ca unghiul format de axa vergii cu firul de pescuit să fie cît mai mic, pentru reducerea frecărilor dintre fir şi peretele vergii. Fanta va fi lungă de 10—15 mm şi lată de 2—3 mm, cu capetele rotunjite. Perforarea se va face numai cu burghie mecanice cu viteză de înaintare mică, pentru a nu crea fisuri în peretele vergii. În final, fanta se va prelucra cu ajutorul pilelor de ceasornicărie, iar muchiile frontale se vor teşi pe direcţia de alunecare a firului *(fig. 1 a)*.

Prezenţa fantei în peretele vergilor din fibre de sticlă poate constitui un punct de plecare pentru o viitoare fisură, cauzată nu atît de solicitările mecanice ale acţiunii de pescuit, cît de cele produse în timpul transportului (lovituri). Cei ce ţin la integritatea vergilor, pot ataşa o mulinetă cu tambur rotativ, fără să mai găurească peretele vergii. În cazul acesta, firul se introduce în interior pe la baza vergii *(fig. 2)*. Exploatarea pare incomodă la prima vedere, totuşi nu prezintă dificultăţi suplimentare faţă de cazul precedent.

Dopul care astupă orificiul de la baza vergii se înlocuieşte cu o piesă prelucrată pe strung după modelul din *fig. 2*. Dimensiunile exterioare şi modul de fixare — filet, presare — vor fi identice dopului original. Canalul (orificiul) acestei piese se va prelucra cu marginea rotunjită, iar suprafaţa pe care alunecă firul va avea un grad de finisare avansat, pentru a nu

mări inutil frecarea. Această piesă poate fi confecționată din metal sau material plastic dur. Metalele se vor prefera materialului plastic, avînd o mai mare rezistență la uzură.

Debutanții vor avea unele neplăceri în exploatarea acestor vergi, în ceea ce privește securitatea firelor cu grosimi sub 15/100 mm. Frecarea firului de-a lungul a cîțiva metri, pe pereții vergii, însumează valori care uneori le depășesc pe cele ale rezistenței firului, și este nevoie de oarecare practică pentru deprinderea acestor limite și pentru manevrarea vergii în consecință, în timpul luptei cu peștele.

Cedarea și recuperarea firului se vor face cu multă atenție. La cedarea firului,

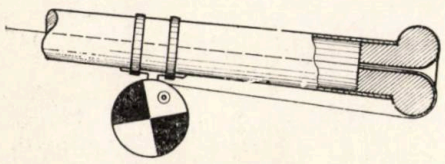

Fig. 2

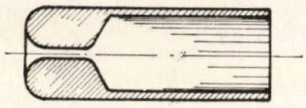

Fig. 3

în timpul tracțiunii peștelului, se va asigura vergii un unghi optim față de orizontală. Cînd varga este ținută în poziție verticală, frecările sînt maxime și scad pe măsură ce varga este coborîtă, astfel că atunci cînd varga se găsește în prelungirea firului frecările sînt minime. Poziția vergii este hotărîtoare la firele subțiri și trebuie astfel aleasă încît să se asigure o frînare corespunzătoare și în același timp să se utilizeze și flexibilitatea vergii, foarte necesară în protejarea firului la șocuri. În cazul utilizării mulinetelor cu tambur rotativ, cedarea și frînarea firului se face cu mîna rămasă liberă, care va controla întinderea firului. Recuperarea firului se va face prin manevrarea vergii în sus și în jos, fără a slăbi firul în măsura în care peștele ar putea să se elibereze din cîrlig.

Așa cum s-a mai arătat, frecările firului pe pereții vergii din fibre de sticlă sînt cu mult mai mari decît pe inelele conducătoare, datorită suprafeței de contact mărită și asperităților acesteia. Întrucît corectarea suprafeței interioare, prin lăcuire, este o operație dificilă — și riscantă — singura posibilitate accesibilă de a reduce frecările este lubrifierea acestor suprafețe (vargă și fir). Ca lubrifiant se va utiliza un ulei vegetal : de ricin, rapiță, in ; se vor evita uleiurile minerale, cu efect nociv asupra nylonului și asupra rășinei sintetice în care sînt înglobate fibrele de sticlă ale vergii.

În urma modificărilor aduse vergii, inelul de vîrf devine nefolositor și se va îndepărta fără a vătăma locul de pe vargă. În locul lui, se montează o bucșă din oțel confecționată pe strung *(fig. 3)*. Montarea acestei piese este obligatorie, pentru protecția firului, a vergii, precum și a vîrfului, la deteriorare.

Recomandăm, celor ce au posibilitatea, să aplice acestei piese un tratament termochimic de cementare și călire sau unul electrochimic de cromare dură, după călire, pentru mărirea durabilității. Cromarea asigură și protecția contra oxidării.

Fixarea inelului de vîrf, la vargă, se face prin presare sau prin lipire ca un adeziv rezistent la umiditate.

Necesitatea vergilor lungi în pescuitul staționar, precum și motivele pentru care lansetele utilizate la pescuitul răpitorilor nu le pot înlocui cu același succes, au mai fost discutate deseori în publicațiile de specialitate. Reamintim că aceste vergi nu sînt destinate lansării, ci sînt folosite numai la „scunt", iar rezerva de fir este cedată doar atunci cînd lupta cu peștele impune acest lucru.

C. KOHLER

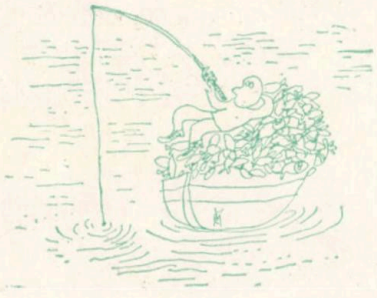

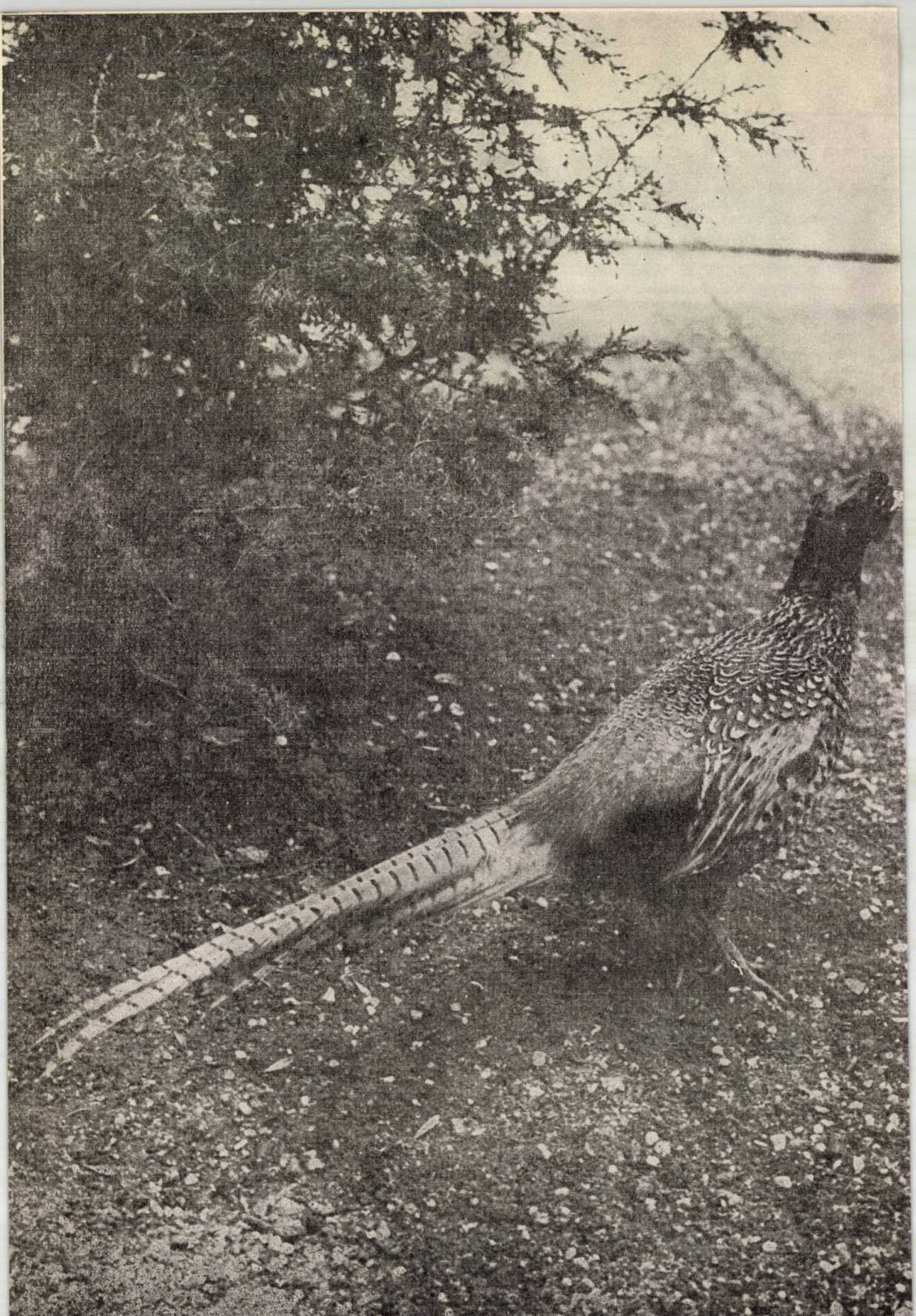

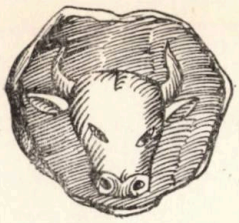

Specii de vînat existente în fauna din trecut a țării noastre

Fauna sălbăticiunilor din trecut, obiect al vînătorii, a fost mai bogată în specii decît cea actuală. Rînd pe rînd, sub influența directă a omului (vînătoare intensivă, prindere, domesticire etc.) ca și, mai hotărîtor, prin influența sa indirectă, care rezidă în transformarea sau în desființarea mediului de trai specific al acestor animale, ele au dispărut și nu de multă vreme.

Mai cunoscută (deși adeseori confundată) este pentru vînători soarta bovidelor sălbatice, care au avut ultimii reprezentanți sălbatici din Europa, tocmai în țara noastră: **Bourul** (Bos bourus primigenius) — dispărut prin sec. XVI (primele decenii) și **Zimbrul** (Bison bonasus bonasus), ale cărui ultime rămășițe au fost stîrpite abia spre mijlocul sec. XIX! Cunoscută este și soarta **Brebului** (Castor fiber) — sau „castorul european" — despre care nu mai știm nimic după 1825, dar care a rămas prezent în numirile de localități și de locuri din multe părți ale țării.

Deja în vremea lui Cantemir (sec. XVII—XVIII), **Tarpanul** (Equus caballus groelini) devenise o raritate în estul țării, iar antilopa stepelor eurasiatice, **Saiga** (Saiga tatarica), numai o apariție ocazională, de invazie, iarna, în Moldova. În aceeași perioadă, dispare din stepele țării noastre măgarul-sălbatic sau **Colunul** (Equus hemionus hemionus), ca și o formă pădureană a tarpanului, cunoscută în Transilvania (Equus caballus sylvaticus Vetulani). Interesantă și mai puțin cunoscută este prezența în Carpații Orientali (mai ales) a impozantului cervid **Elanul**, numit de poporul nostru **Plotun** (Alces alces), care dispare abia prin 1790.

Dintre vînatul de talie mai mică, citățm **Marmota** (Marmota marmota), locuitoare a crestelor carpatine pînă prin ultimii ani ai sec. XIX, ca și ruda sa, de stepă, **Baibacul** (Marmota bobak), care a fost stîrpită cu cel puțin un veac înainte. Și tot din Carpați, pe la începutul secolului nostru dispare așa-numita **Potîrniche-albă** (Lagopus mutus).

Cea mai recentă este dispariția **Zăganului** (Gypäetos barbatus), despre care nu mai avem nici o dată incontestabilă după 1930. (a.f.)

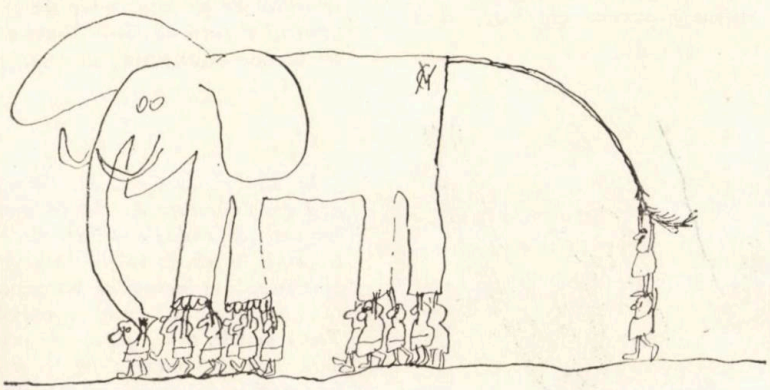

←

Foto: Al. Satmari

Însemnări optimiste

Gh. RĂDULESCU

Multe i se întîmplă omului în viață, mai ales cînd pentru distracția lui își alege cîte o ocupație ca vînătoarea sau pescuitul. Eu, ca pescar de ani uitați, am însemnat unele întîmplări minunate trăite pe malul apei. Dar să le povestim.

Crapul și carasul sînt pasiunea mea. Îmi place grozav cînd văd pluta cum pleacă la plimbare pe apă, purtată de carasul dolofan și jocul plin de viață al peștelui prins în cîrlig. Pe o baltă nu prea depărtată de orașul meu, am ajuns într-o dimineață de aprilie plină de parfumul salcîmilor înfloriți. La malul apei, un pescar ajuns înaintea mea privea liniștit cele două plute de pe oglinda apei. I-am dat binețe și, așa cum se obișnuiește, l-am întrebat cum merge. Omul, mulțumit, mi-a arătat în juvelnic un crap cam de un kilogram și mi-a spus că are exact 950 grame. Una din plutele aflate pe apă a început să tremure pe luciu. Omul nostru înțeapă elegant și scoate din apă un caras vioi, îl desprinde încet din cîrlig și ia din iarbă un metru pliant, îl măsoară, se ridică și îi dă drumul în apă. L-am înțeles. Mă așez și eu la cîțiva metri departe de el. Mă aud strigat și vecinul mă roagă să îl ajut cu minciocul. Scoatem din apă un crap de toată frumusețea. Omul meu scoate din traistă un cîntar cu arc de care era legată o plasă, pune crapul în ea și vede că atîrnă 2,875 kg. Scoate juvelnicul din apă, ia crăpceanul cel mic și îi dă drumul în baltă, apoi își strînge undițele, traista și cu un zîmbet satisfăcut îmi dă mîna și pleacă. Încă o dată, l-am înțeles.

*

Ieri l-am întîlnit pe B. și i-am propus, pentru astăzi, să facem o plimbare pe malul Dunării și să pescuim la somotei. Amicul meu m-a refuzat categoric iar la insistențele mele mi-a spus că încă nu și-a vizat permisul de pescuit pe anul acesta.

*

Ajuns pe malul Dunării în dreptul unui pescar, i-am urat dimineață bună. Îl văd că se ridică de pe locul unde sta și îmi zice: „Poftiți și luați-vă locul. V-am văzut zilele trecute aici și ce pește frumos ați prins!"

*

În altă zi, la Comasca. Frumos și cald, deși era dimineața de tot. Întîlnesc un pescar care, cu undițele strînse, pleca acasă. În trigat, îl întreb de ce pleacă acum, cînd de abia trebuie să înceapă să pescuiască. El mi-a răspuns: „La ora 5 eram cu undițele în apă. Trage peștele, tovarășe, așa de mult, că nici n-ai timp să fumezi o țigare, și nu-ți mai face nici o plăcere. Vin altădată, cînd s-o mai liniști."

Avea omul dreptate. M-am întors și eu și am plecat împreună...

Mic și rău! Mare și bun

S-a dus vestea de răutatea rechinilor. În special de rechinul alb *(Carcharadon)*, rechinul tigru *(Galeocerdo)* sau de marele rechin albastru *(Prionace glauca)* se teme toată lumea peștilor și mai ales omul. Dar regula are și excepții. Tocmai cei mai mari, mai înfricoșători sînt... pașnici. Greu de 4 tone și lung de 9 m, pelerinul *(Cetorhinus maximus)* caută numai hrană măruntă, plăcîndu-i în special micii crustacei componenți ai planctonului marin pe care îi strecoară prin sita unor filamente (branchictome), așa cum fac balenele, filtrînd într-o oră 1—2 mc apă spre a alege un pumn de răcușori abia vizibili.

Bizara înfățișare a căluțului de mare *(Hippocampus)*, prezent și pe coasta Mării Negre, agățat în poziție verticală de iarba de mare, cu capul în unghi de 70° față de axa longitudinală a corpului, prezintă și alte particularități. Masculul acceptă în epoca reproducerii să adăpostească cam patru săptămîni, într-o pungă ce o poartă sub pîntec, cele cca 500 de icre piriforme depuse de libertina femelă. Și uite așa devine, din capriciul consoartei, mamă.

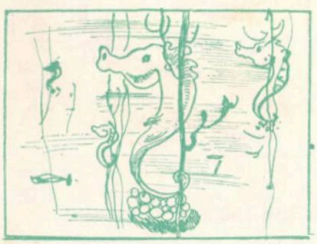

Primăvara, bălțile noastre sînt adevărate scene, unde lăutarii lor, broaștele, scot tot felul de sunete. Ca organ vocal, se folosesc de o organizare specială a larinxului. Partiturile sînt variate : *apel sexual* interpretat de mascul pentru a atrage femela, *strigătul de teritoriu* pentru a-și marca proprietatea și a interzice pătrunderea străinilor, *cîntec de ploaie* atunci cînd presiunea barometrică se ridică brusc și *țipăt de alarmă* la recunoașterea dușmanului.

★

Șerpii își schimbă veșmîntul de mai multe ori pe an. Astfel, pitonul năpîrlește de 10—14 ori pe an.

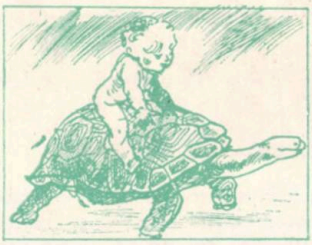

Dacă dintre amfibii salamandra japoneză este socotită cea mai mare, ea atingînd 1,60 m lungime, cea mai mică broască din cele două Americi rămîne *Phyllobates limbatus*, care măsoară abia 1 cm.

★

Din neamul Cypriniformelor (crapului) se cunosc pînă acum 5000 de specii, care aproape toate trăiesc numai în apele dulci.

Cobra africană își poate împroșca cu venin prada de la o distanță de 3 m.

Dacă pentru cunoașterea lunii a trebuit să se parcurgă aproape 384.000 km de la pămînt, pentru cunoașterea adîncului mărilor nu sînt necesari decît 1,5 km de coborîre. Paradoxal. Se urcă ușor și se coboară greu. Și doar se știe că cei 360 milioane kmp de apă, care ocupă 71% din suprafața pămîntului, conțin o abundență de minerale și alimente care, exploatate, ar contribui la fericirea umanității. Dintre mineralele în disoluție există în mări enorme cantități de minerale sub formă de noduli de magneziu, cobalt, nichel, zirconiu și de cupru, care zac pe solul oceanic. Numai pentru fundul Oceanului Pacific s-a calculat existența unei cantități de 19.000.000.000.000 tone de noduli.

Scrumbia albastră și tonul — ambele specii de pești marini — ating o viteză de înot între 80—100 km pe oră. Lasă în urmă... Trăbănțelul.

Printre vertebratele cunoscute, cel mai mic este socotit guvidul *Pandaka pygmaea*, locuitor al coastelor Maniliei, a cărui talie atinge abia 9 mm la femelă și 11 mm la bărbat.

Prin gura peștilor marini trec zilnic între 40—225 cmc de apă la 1 kg greutate corporală.

Din neamul focelor (Pinnipedia) cea mai mică este *Phoca hispida*, cu lungimea de 1,40 m și în greutate de 90 kg. Cea mai mare este elefantul de mare *(Mirounga leonis)* lungă de 6,50 m și grea de 3,5 tone.

Dat fiind metabolismul foarte ridicat constatat la neamul focelor, s-a stabilit că dintre acestea, ursul de mare *(Callorhinus ursinus)* din Oceanul Pacific și versantul amerian al Oc. Atlantic, consumă 6—7 kg alimente pe zi la 100 kg greutate corporală.

Ursul de mare *(Callorhinus ursinus)* dintre Pinnipede, notoriu poligam, duce o viață de harem. Un mascul stăpînește 30—80 de femele. O femelă dă naștere la un singur pui, de culoare neagră.

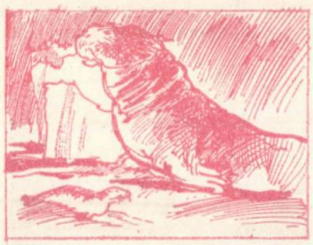

Șerpii depun anual un număr ridicat de ouă : pitonul indian *(Python molurus)* de la 100 la 107 iar cobra indiană *(Naja naja)* de la 30 la 40. Numărul puilor aduși pe lume de vipera comună *(Vipera berus)* oscilează între 5 și 20.

Ritmul de creștere a șerpilor : pitonul măsoară la naștere 60 cm, iar după 15 ani ajunge la 6 m ; vipera : de la 18—24 cm cît are la naștere, atinge 37—40 cm la vîrsta de 3 ani. Crocodilul are la naștere 20—22 cm, ca la bătrînețe unele specii să ajungă la 10 m !

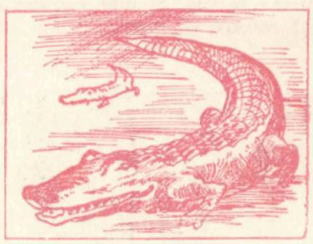

Dintre cele 2500 specii de șerpi cunoscute, numai 260 sînt veninoase.

DUBLEU LA LUPI

Întîmplarea s-a petrecut într-o pădurice așezată într-o văgăună, izolată complet de alte păduri și în plin cîmp. Vă închipuiți ce vînat se aduna în această pădure, cînd vremea se strica, iar el se strîngea la adăpost. Vînatul aparținea asociației de vînătoare din orașul C. Asociația proteja vînatul din această pădure, făcîndu-se numai două vînători pe an. Una cînd era permis la iepuri și alta după închidere, la răpitori. La a doua se împușcau multe vulpi, uneori și lupi. Paznic de vînătoare era un bătrîn, care îndeplinea și funcția de pădurar al ocolului silvic. Cu consimțămîntul paznicului, se înnădiseră cîțiva vînători din alt oraș, care veneau cu o camionetă aici și plecau încărcați de vînat. Ulciorul nu a mers mult la apă. Vînătorii au fost descoperiți, împreună cu paznicul. Asociația a hotărît ca moș Vasile să fie înlocuit, intervenindu-se și la ocol, să fie dat afară.

De unde, nu știu, a aflat moș Vasile că sunt prieten cu șeful ocolului. A venit la mine plîngîndu-se că nu are pe nimeni, singura lui casă îi este bordeiul din pădure, unde slujea de 30 de ani. Înduplecat de moș Vasile mă duc să-i înduplec la rîndu-mi pe cei de la asociație. Într-o ședință reușesc să fac acest lucru. Totodată reușesc să i se retragă și reclamația de la ocol.

A trecut un timp. Într-o dimineață din luna februarie, mă trezesc din nou cu moș Vasile :

— Vino să împuști lupi, dar acum în seara asta, ca să nu plece. Am o haită în pădure, de îmi iau urechile cu urletele lor.

Zis și făcut. Căzuse un pospai de zăpadă. Cu o mașină, pe la ora unu după amiază, ajung la bordei. După un pic de sfat, moș Vasile îmi spune : „Hai să mergem, să-ți pregătesc pînda".

Prin mijlocul pădurii, pe firul văii era un drumeag, singurul din pădure. După un timp de mers, moș Vasile mă instalează după o tufă, cu un copac mare în spate și-mi spune : „Fii gata, pe aici trec ; după asfințit se adună și pleacă ; eu mă duc în celălalt capăt al pădurii !"

În adevăr, cum a asfințit, în fața mea, sus pe coastă, aud un urlet de mi s-a mișcat căciula pe cap. Imediat au început urlete din toate părțile, încît toată pădurea era un clocot. Un urlet din spatele meu, îmi da impresia că-mi suflă cineva în ceafă.

Oricît de bine ai ști că lupul nu atacă omul, dar în liniștea serii de iarnă și în acel clocot de urlete, nu-ți vine bine de loc. Începusem să transpir rece și simțeam un gol în stomac. Parcă tot alaiul era pentru mine făcut ! Să fug ? Dar nici nu aș fi putut. În sfîrșit, totul a amuțit, ca să înceapă pîrîituri pe zăpadă. Sus pe coastă, pe o cărare, apare un lup. Se așează pop și scoate un urlet scurt. În acel moment mi s-a părut cît un elefant. A dispărut și acesta, pentru ca pîrîiturile pe zăpadă să se apropie de mine, din ce în ce mai mult. După vreo 20 de minute apar înșirați pe drumul din fața mea 7 lupi. În cap lupoaica, după care venea un lup mare, iar în urmă restul. Cînd au ajuns la 10 pași de mine, lupoaica s-a oprit ridicînd nasul în vînt. Nu m-a simțit. Aveam vîntul în față. Luîndu-și mersul au defilat prin fața mea netulburați.

După ce au trecut, mi-am reluat respirația normală și abia atunci mi-am amintit că am venit acolo să împușc lupi. După un timp, aud un foc de armă. Ce bucurie și ce curai mi-a dat zgomotul în acel moment. Au început să se audă pași și apare moș Vasile cu un vulpoi de toată frumusețea. „Ei, ce-ai făcut ?" mă întrebă el.

→

Ce să-i spun ? N-a trecut nimic !

— Cum nu ?, că se văd coşcogeamite urme !

Nu am avut încotro şi i-am spus ruşinea pe care am păţit-o.

Moş Vasile m-a încurajat, spunîndu-mi : „Hai la bordei, că-i vei împuşca spre ziuă.

La bordei ne aştepta un foc straşnic, făcut de băiatul cu care venisem şi, după ce am tras cîte o duşcă de ţuică şi ne-am ospătat, moş Vasile s-a urcat pe cuptor, iar noi ne-am aranjat să dormim.

Doar cît am suflat în lampă, că moş Vasile a şi început să sforăie. În schimb eu numai lupi aveam în cap, zvîrcolindu-mă pînă la 3 dimineaţa cînd moş Vasile s-a sculat, a aprins lampa şi mi-a spus : „Hai găteşte-te ; că lupii nu mănîncă bărbaţi cu puşcă...

Am plecat pe un ger năpraznic şi lumină de lună. Am ocupat acelaşi loc şi am început să aştept. Mă apucase un tremur de parcă aveam clopoţei în gură. Era o linişte impresionantă. Doar cîte un iepure trecea pe drum, oprindu-se să-mi dea cu tifla. Cînd a început să se lumineze de ziuă şi cînd îmi pierdusem răbdarea, apare în dreptul meu lupoaica, cu lupul cel bătrîn în urmă. Numai ei doi se întorceau în pădure. Ochesc şi trag în lupul din urmă, un urlet scurt şi s-a dat peste cap. Trag al doilea foc în lupoaică, care era gata să dispară după un cot. Nu am mai văzut-o.

După ce-mi încarc arma, mă duc la lupul căzut. Nu mai mişca. Era cel mai frumos lup pe care l-am împuşcat, pînă atunci. Sar şi alerg să mă încălzesc, căci îngheţasem. În timpul acesta vine şi moş Vasile.

— Bre ! Bre ! frumoasă dihanie ! Dar ştii c-ai mai împuşcat unul ? Este dusă urma de sînge pe ici la deal.

Într-adevăr, din drum, urca prin pădure la deal, o urmă cu mult sînge. Am lăsat lupul în drum şi am plecat după lupoaică, pe care am găsit-o într-o tufă, clănţănind din fălci. Cu o muche de secure, moş Vasile i-a pus capăt chinului.

M-am întors acasă cu blana a doi lupi şi o vulpe, pe care moş Vasile nu s-a lăsat pînă nu am primit-o. Deci nu întotdeauna cînd faci bine, îţi găseşti răul.

M. GHERGHICEANU

Peşti fără apă

Deşi se ştie că peştii nu trăiesc fără apă, chiar şi în apele ţării noastre există unele specii care pot supravieţui un timp destul de îndelungat în lipsa mediului lichid.

S-a observat astfel în regiunea Deltei Dunării, ca şi în ţinuturile inundate ale Dunării, în anumite locuri de pe care apa se retrăsese şi pămîntul a crăpat chiar la suprafaţă, cum după reinundarea terenului în urma unei ploi îndelungate, în apă au apărut peşti, deşi nici o legătură cu fluviul nu fusese posibilă şi nimeni nu pusese acolo măcar o coadă de peşte. Care să fie explicaţia ?

Unele specii de peşti cum sînt caracuda, linul, au posibilitatea de a rezista timp îndelungat în lipsa apei. Cînd o baltă seacă, aceştia se îngroapă adînc în nămol, reducîndu-şi foarte mult toate funcţiile vitale ale corpului, încît viaţa în ei abia pîlpîie. De îndată ce ploi abundente umplu din nou balta secată sau dacă noi inundaţii, frecvente în ţinuturile de care am amintit, vor invada din nou, acoperind cu apă suprafeţele întinse de pe care se retrăseseră cu mult timp înainte, peştii de care am vorbit, treziţi din amorţire, îşi vor relua viaţa normală. De fapt aceste specii, ca şi multe altele, iernează în acelaşi mod, îngropîndu-se în nămolul gros al bălţilor unde vor sta în amorţire fără a se hrăni pînă cînd timpul începe a se încălzi, se topeşte gheaţa, iar apa îşi trezeşte la viaţă întreaga lume de plante şi animale pe care o adăposteşte.

O stare asemănătoare de amorţire, cînd par ca şi morţi, o au peştii dacă apa în care stau se răceşte treptat, pînă la cîteva grade. Ei pot supravieţui astfel timp îndelungat şi fără apă. După punerea lor în apă şi prin încălzirea ei treptată, peştii revin la viaţă normală. Piscicultorii folosesc această capacitate a peştilor pentru a-i transporta fără apă la mari distanţe. *(d. r.)*

PE CURÎND, PE TAMISA

Asociaţiile pescarilor din diferite ţări sînt de pe acum în relaţii prieteneşti, întreţinînd bune legături între ele. De aceea măsura preconizată de C.I.P.S. şi care ar căpăta viaţă într-un viitor apropiat, de a se elibera permise de pescuit internaţionale, valabile pentru apele oricărei ţări înscrise, ar perpetua de fapt o tradiţie.

PE SCURT

Din cele 15 specii de guvizi de apă dulce şi marini, care trăiesc la noi, cel mai numeros este guvidul sau strongilul *(Gobius melanostomus)*, care face şi obiectul unui pasionant pescuit sportiv.

★

Untura de peşte, bogată în vitamine, se extrage din ficatul speciilor de cod *(Gadus morrhua)*, nu din morun cum greşit găsim în multe cărţi şi mai ales în cele traduse din alte limbi.

★

O singură pereche de mamele întîlnim numai la unele maimuţe arboricole şi la lilieci.

★

La o temperatură a corpului de 20°C, inima bate de 22—47 ori pe minut la crocodil, de 20—40 ori la şarpe şi de 60—66 ori la şopîrla verde.

★

Fauna vertebratelor noastre este alcătuită din 142 de familii, 648 specii şi 500 subspecii. Dintre acestea se cunosc 179 specii de peşti, 17 de amfibii, 23 de reptile, 337 de păsări şi 92 de mamifere.

Despre rîs

Rîsul (Linx linx L.) *este un sîngeros animal sălbatic, dispărut din revistele de umor şi refugiat în păduri de mare altitudine. E aproape sigur că a făcut-o numai şi numai ca să nu ajungă de rîsul lumii! Ca înfăţişare, e un fel de pisică mai mare, care începe de la zîmbet (cînd e un fel „rîs mînzesc" sau „rîs pe dinăuntru") şi sfîrşeşte cu hohote (rîs care dă pe dinafară!) ceea ce nu e prea frumos în societate. Mai ales, dacă-i aleasă! Societatea, nu altceva.*

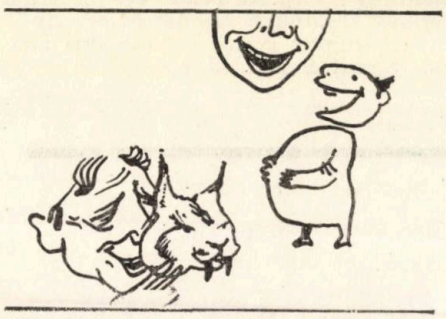

Rîsul poate fi provocat de o căprioară, de un ied, dacă e flămînd (rîsul, nu iedul!), de o glumă bună sau dacă te gîdilă cineva. Şi, atunci, e rîs nu glumă! Dar dacă n-ai vreme sau n-ai chef să te duci tocmai în vîrful muntelui că să cauţi un rîs, te poţi face de rîsul lumii şi în mijlocul oraşului. N-ai decît să-ţi îmbraci slipul şi să te întinzi pe caldarîm, în mijlocul străzii, noaptea, ca să zici că faci plajă la bec. Atunci o faci de oaie şi te faci de rîs! Şi gata!

ŞTIAŢI CĂ?

... unele păsări ca cocoşul de munte, potîrnichea de zăpadă etc. se îngroapă în zăpadă pentru a rezista gerurilor mari, deoarece la o variaţie de 23°C a temperaturii exterioare, temperatura în zăpadă variază abia cu 6°C ?

... bizamul poartă sarcina numai 28 de zile ?

... veveriţa e singurul mamifer care are cristalinul ochiului colorat ?

... în afară de bufniţe, celelalte păsări clipesc ridicînd pleoapa de jos în sus ?

... cîrtiţa are 200 fire de păr pe 1 mm^2 ?

... sitarul ar fi înzestrat cu posibilitatea perceperii umidităţii aerului şi ar zbura în locurile unde aceasta arată că solul i-ar putea asigura posibilitatea hrănirii ?

... lăstunii mari îşi pot petrece noaptea dormind în aer la înălţimi de peste 2000 m, odihnindu-se astfel în zbor ?

... cele patru ouă depuse de fluierarul de munte cîntăresc cît greutatea păsării şi că aceste ouă sînt depuse în numai 4 zile ?

... femela unei antilope Oryx are coarnele mai lungi ca ale masculului ? Atît ea cît şi masculul sînt singurele mamifere mai mici ca talie care pot înfrunta leul datorită coarnelor lor ca nişte adevărate săbii.

FRIGIDERUL URSULUI

În vara anului trecut am poposit pentru cîteva zile la o stînă din muntele Drăghina, de pe valea Rîului Doamnei. Cum am sosit acolo, ciobanii m-au informat că o namilă de urs vine din cînd în cînd pe la oi şi ia cîte una. Au căutat fel şi chip să apere turmele, asmuţind cîinii asupra ursului, aruncînd cu tăciuni aprinşi după el, cu bolovani, dar degeaba. Într-una din zile, ieşind din pădure spre gol, ursul a găsit în calea sa doi cai. S-a luat după ei. Caii fugeau disperaţi. Urmăream cu atenţie acţiunea ursului, fiindcă din locul unde ne aflam se vedea totul ca la cinematograf. Aveam convingerea că nu-i va putea prinde. La un moment dat însă ursul s-a oprit. Lăsînd caii să fugă în aceeaşi direcţie, a ocolit un pisc şi, la o curbă, le-a ieşit înainte, cu scopul de a le dirija mişcarea pe un alt drum. Manevra ursului a avut rezultatul scontat. Cei doi cai, văzînd ursul în faţă, s-au oprit şi au pornit din nou la fugă pe o altă cale, singura posibilitate pe care o mai aveau.

Atunci am înţeles că ursul, neputînd să-i prindă altfel, le-a dirijat alergarea spre o prăpastie, care se afla pe direcţia în care fugeau caii. În cîteva minute caii au ajuns la prăpastie şi cînd ursul s-a apropiat, s-au aruncat în genune. Bineînţeles că pînă jos, 50—60 de metri adîncime şi colţi de stîncă, amîndoi caii şi-au rupt picioarele şi au pierit. Ursul s-a oprit în margine, s-a uitat în jos şi apoi, ocolind, căutînd drumul cel mai potrivit, a coborît în vale, unde se aflau acum caii, spre a se ospăta.

Era în luna iulie şi temperatura aerului se menţinea destul de ridicată. Cei doi cai cîntăreau fiecare cam cîte 500 kg...

A doua zi ne-am dus să vedem ce s-a mai întîmplat cu leşurile cailor. Mare ne-a fost mirarea cînd am observat că ursul tîrîse cei doi cai mai la vale, într-un izvor cu apă rece, la umbră, punîndu-i unul lîngă altul în balta izvorului şi acoperindu-i cu glii de pămînt şi apoi cu cetină de brad. Dovadă că ursul nu-i lipsit de oarecare inteligenţă. El şi-a dat seama că, datorită căldurii, carnea cailor se va altera repede şi, pentru a-şi asigura o provizie pe timp mai îndelungat, şi-a făcut un fel de „frigider".

Ion MITUCĂ

Nu rezemaţi ţeava carabinei direct pe lemn; vibraţia ţevii va devia glonţul

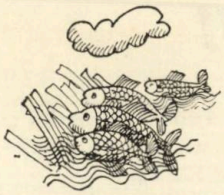

Puterea mulțimii

D. RADU

Cît de puternice sînt unele porniri naturale ale animalelor se poate vedea dintr-un exemplu din lumea peștilor. Este cunoscut faptul că în perioada primăverii, cînd apele Dunării se revarsă pe mari suprafețe inundînd bălțile învecinate, peștii de diferite specii pătrund, pentru a-și depune icrele la mică adîncime, în locurile cu apă călduță.

Peștii mai rămîn apoi un timp în aceste regiuni în care se dezvoltă o faună mărunță, bogată, pentru a se hrăni pe seama ei. Cînd apa începe să scadă, simțul deosebit de fin al peștilor îi îndeamnă să părăsească bălțile spre a se întoarce în fluviu sau a se îndrepta spre ghioluri adînci unde nu-i poate amenința pericolul uscăciunii.

Iată însă că omul a îngrădit între timp cu garduri de nuiele întinderi mari de apă, închizîndu-le toate posibilitățile de evadare, pentru a-i pescui ușor la scăderea apelor. Peștii înaintează pe gîrlele adînci, dar gardurile le opresc trecerea salvatoare în adîncurile fluviului. Începe panica. Cîrduri de mii și zeci de mii de crapi, plătici etc. încep, pas cu pas, un control al tuturor locurilor de salvare pe unde curentul apei este mai puternic. Dar peste tot îi va întîmpina grătarul perfid ce le stăvilește ieșirea. Zilele trec și apa scade tot mai mult. Atunci începe asaltul. Somnii sar agățîndu-și mai întîi capătul cozii de marginea gardului, după care restul trupului este aruncat cu putere în cealaltă parte. Crapii procedează altfel. Asemeni unei ghiulele țîșnite din apă, o parte încearcă salvarea aruncîndu-se peste gard. Dar acesta este destul de înalt, încît nu întotdeauna reușesc să-l escaladeze. Și pe cei ce reușesc, vai, îi așteaptă o altă cursă. Omul, prevăzător, le-a întins o plasă dincolo de gard și cei ce-l sar cad prinși. Peștii parcă presimt cursa. Încep o altă tactică : săpatul. Da, peștii încep a rîma la baza gardului. Mii și zeci de mii încep a scormoni într-un loc unde gardul li se pare mai slab înfipt în pămînt.

Fiecare dă cîte o lovitură și după un timp reușesc. Au făcut o spărtură și evadarea începe. În cîteva ore pot ieși, pe o astfel de spărtură, vagoane întregi care sînt pierdute pentru economia piscicolă. Omul însă veghează la astfel de locuri primejdioase. Începe o adevărată luptă între om și cîrdurile de pești. Se aduc noi întăriri, sînt adunați oameni cu pari pentru a lovi apa și a alunga de la garduri cîrdurile nesfîrșite. Adesea trupurile peștilor loviți de moarte ies la suprafață. Degeaba însă. Cîrdurile nu se intimidează. Sînt aduse în ajutor cirezi de vite din apropiere care sînt trecute dintr-o parte în

alta prin gîrlele ce duc la gardul vrăjmaş pentru a le stăvili înaintarea. Dar zadarnic. Peştii trec printre picioarele vitelor fără să le pese. Ei simt scăderea apelor care le va aduce moartea. Apa parcă clocoteşte de forfota disperată a trupurilor. Dar ce se întîmplă? Nivelul începe parcă a creşte. Da, creşte aievea, ridicîndu-se tot mai sus, spre înălţimea malurilor şi a gardului ce zăgăzuieşte trecerea. Peştii s-au lipit de gard făcînd un zid viu, compact, adevărat stăvilar şi apa nu mai poate trece dincolo. Nivelul se ridică tot mai mult, ajungînd la înălţimea gardului, care, presat cu putere de apa ridicată, nu mai poate ţine şi, deodată, trosneşte. Şuvoiul umflat porneşte cu furie, descleştat din strînsoare, şi o mare parte din mulţimea peştilor este salvată. Pînă ce gardul va fi din nou refăcut, o bună parte din peşti a trecut în fluviu. Deşi cu multe eforturi şi sacrificii, puterea mulţumii şi-a spus cuvîntul!

DE REŢINUT

Nu exageraţi...

...mărimea alicelor la vînătoarea de raţe. Alicele de 3 mm sînt suficient de mari pentru oricare specie. Alicele mai mari formează un snop cu multe goluri, iar alicele mai mici nu au suficientă putere de penetraţie pentru a doborî, spre exemplu, un răţoi de raţă mare în penaj de iarnă.

Corecţia necesară...

...în tirul la gîştele sălbatice, la distanţa normală de foc (30—35 m), trăgînd lateral sau de jos în sus, este de 1½—2 lungimi de pasăre înainte. Mai uşoară este lovitura trasă din spate, cînd pasărea trebuie văzută cu totul deasupra ţevilor armei. În acest caz însă, vînătorul trebuie să reziste tentaţiei de a trage cînd pasărea e la cea mai mică distanţă. Cartuşe cu pulbere fără fum şi alice de 4 mm.

Descărcaţi-vă arma...

...ori de cîte ori trebuie să vă deplasaţi de la un stand la altul, sau de la un loc de vînătoare la altul. În felul acesta evitaţi accidentele.

Cînd vînaţi...

...în porumburi sau în alte culturi înalte, fiţi foarte prudenţi şi uitaţi-vă bine unde trageţi! Pot fi oameni prin apropiere şi se pot întîmpla accidente.

La vînătoarea de iepuri, cu gonaşi...

...vulpea este prima care se apropie de linia standurilor. Pentru a o putea împuşca trebuie să rămîneţi nemişcaţi pînă cînd se apropie destul de mult. Este un animal prudent şi rezistent la foc. O mişcare abia perceptibilă la vînător, vulpea o observă negreşit şi îl ocoleşte, iar un foc tras la peste 40 m distanţă, nu are nici un rost.

Să preparăm corect blănurile de răpitoare

Conform unei hotărîri a Consiliului Internaţional de Vînătoare, luată în 1952, drept trofee de vînat răpitor cu păr se consideră craniile. Aceasta din motivul că blana putînd fi întinsă mai mult sau mai puţin, nu oglindeşte mărimea reală pe care a avut-o vînatul respectiv. Lasă însă la latitudinea organizatorilor de expoziţii de a accepta şi blănuri şi chiar de a le premia. Dat fiind că atît la expoziţia din 1964 ţinută la Florenţa, cît şi la cea din 1967, care a avut loc la Novi Sad, au fost primite şi premiate şi blănuri, vînătorimea are interesul ca acestea să fie preparate şi montate în aşa fel încît să nu piardă din valoare ca obiecte de expoziţie. În cele ce urmează vor fi semnalate două greşeli, din cauza cărora trofee româneşti au pierdut din punctaj.

Prima : la blănuri, cînd se face evaluarea, unul din elementele care intră în calcul este lăţimea blănii în punctul unde ea este cea mai mică (a se vedea litera (b) din figură). Cu cît lăţimea este mai mare, cu atît punctajul sporeşte. Blana de urs are în dreptul picioarelor dinainte porţiuni cu păr mai rar, care contrastează cu restul, bine acoperit de păr. Preparatorii de blănuri, în buna lor intenţie de a înlătura porţiunile inestetice, dar necunoscători ai formulelor de evaluare, scobesc porţiunile fără păr sau pur şi simplu taie o fîşie din lăţimea blănii. În acest fel se pierde o parte din lăţime. Din cauza unei astfel de tăieri greşite, o blană de urs din ţara noastră, care la Novi Sad ar fi trebuit să obţină medalia de aur, n-a primit nici măcar medalia de bronz. Nu se admit nici alte tăieturi şi apoi cusături prin care s-ar modifica lungimea sau lăţimea blănii. Concluzia : blănurile de urs, lup, rîs şi pisică sălbatică (singurele specii care pot intra în concurenţă) *trebuie lăsate cu lăţimea şi lungimea lor originală, fără a se tăia ceva şi fără a li se face vreo cusătură, care ar modifica lungimea sau lăţimea.*

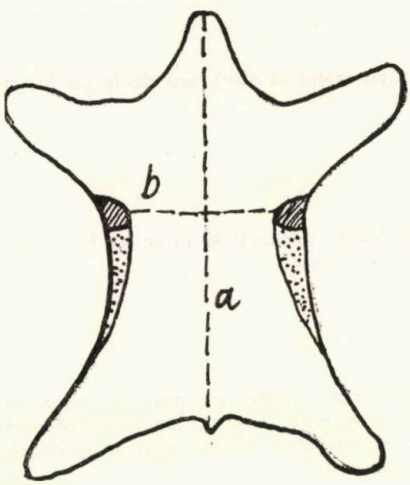

A doua : blănurile celor patru răpitoare enumerate mai sus, dacă sînt montate sub formă de covor cu craniu cu tot, atunci în cazul cînd craniul ar avea o astfel de mărime încît ar intra în categoriile de premiere, să nu fie montat în blană craniul original, ci un alt craniu de mai mică valoare, care poate fi găsit la personalul de teren sau la ateliere de preparat. Craniul valoros să fie păstrat ca trofeu. În acest fel, vînătorul va avea de la aceeaşi piesă de vînat două trofee : blana şi craniul. Pentru orientare, dăm aici punctajul minim al craniilor [1]), de la care începe acordarea medaliei de bronz, aşa cum a fost stabilit la Expoziţia de la Novi Sad (organizatorii altor expoziţii sînt liberi să-l modifice) : urs 40 puncte, lup 36 puncte, rîs 18,5 puncte, pisică sălbatică 13 puncte.

Se greşeşte şi atunci cînd trofee mari de cerbi, de căprioari sau de mistreţi se montează cu capul întreg sau se prepară chiar animalul întreg. Coarnele îşi pierd valoarea ca trofeu, deoarece nu mai pot fi cîntărite, iar colţii de mistreţi, de asemenea, din motivul că nu li se poate măsura lungimea, parte din ea fiind intrată în maxilar.

---

[1] Asupra modului de măsurare a craniilor de răpitoare a se vedea „Îndrumătorul vînătorului", de V. Cotta ; Edit. A.G.V.P.S., 1966, pag. 321.

Aiurea

— *Era mare vînător, dar a murit subit, la vîrsta de 60 de ani...*

— *Cum subit, bre, dac-a trăit 60 de ani ? !...*

— *Vă rog să nu vă supărați, doamnă, dacă vă întreb : cățelușul dumneavoastră e un fox sîrmos ?*

— *Ce sîrmos visezi, domnule ? ! Nu vezi că are păr pe el și nu sîrme ? !...*

— *Alo ! Fănel ? Măi, au „căzut" sitarii în luncile de la Mihăilești ! ! !*

— *Zău ? Păcat ! Dacă nu cădeau, poate mai zburau și mergeam și noi să împușcăm vreo cîțiva... Dar de ce s-or fi împiedicat, de-au căzut ?...*

— *Du-te dracului... !*

Feerie

Cum ne-au gonit în seara asta lupii !
Rîdeai, Scufiță Roșie, de ger —
și patruzeci de hoți zvîrleau din cer
cu mahmudele, cu dinari și rupii.

Treceau vulpoii strecurîndu-și coada
și aerul, în urma lor, ardea.
Din fiecare trunchi se desfăcea
cu-argint pe umeri, Albă ca Zăpada.

Și dacă-n loc de sanie nebună
se năpusteau vîntoase năluciri,
simțeam cum gheața-n crengile subțiri
se sparge-n mii de zurgălăi — și sună...

Andrei CIURUNGA

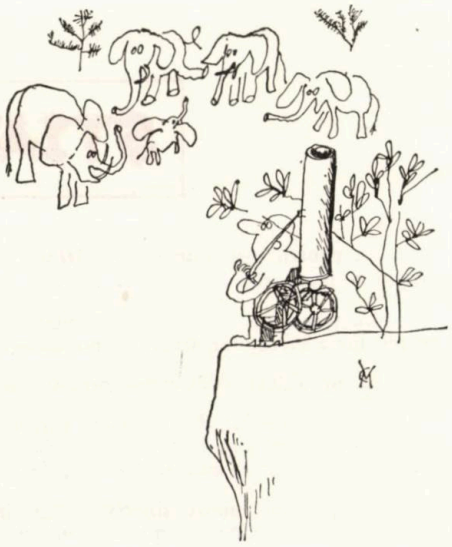

MONTURĂ PRACTICĂ PENTRU PĂSTRĂV

Montura constă dintr-o bucată de sîrmă moale, uşor de modelat, un cîrlig potrivit, o fîşie subţire de plumb şi un scurt fir de nylon. Ştiind că lungimea optimă a boişteanului-momeală este între 35—50 mm, vom confecţiona două, trei monturi de lungimi diferite pentru a putea fi folosite la orice mărime a peştişorului. Prima operaţiune este confecţionarea tijei monturii.

Folosim o sîrmă moale neagră sau galvanizată, de 0,5 mm ϕ. Uzînd de mica menghină, în care am fixat un cui de 0,2 mm ϕ, formăm în jurul lui, la un capăt al sîrmei, un ochi, prin înfăşurarea în spirală de 3—4 ori a sîrmei, lăsînd liber cca 2—4 mm, capătul pe care îl îndreptăm spre ochiul format. Acesta va servi drept fixator (opritor) în gura peştişorului. Tăiem sîrma la lungimea de 35—40 mm corespunzător boişteanului şi ascuţim ambele capete ale tijei spre a pătrunde mai uşor prin peştişor. Pornind de la spirala ochiului,

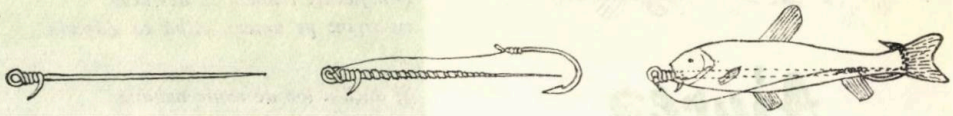

1. TIJA SIMPLĂ A MONTURII. 2. MONTURA COMPLETĂ. 3. BOIŞTEAN FIXAT PE MONTURĂ

înfăşurăm pe tijă fîşia subţire de plumb, drept lest, pentru ca peştişorul lansat în apă să se scufunde. Tot de ochiul tijei legăm struna unui cîrlig cu paletă (nr. 3—6), strună de 0,2—0,3 mm ϕ, care, împreună cu tija cîrligului, va avea aceeaşi lungime cu tija monturii. Astfel finisată, montura se va lega direct, sau cu strună, de firul de nylon al undiţei. La montarea peştişorului, tija monturii se introduce prin gura boişteanului în aşa fel ca vîrful să fie îndreptat spre partea inferioară a cozii, ca greutatea să menţină peştişorul în poziţie naturală, adică cu burta spre fundul apei. Opritorul de sub ochiul tijei se înfige în buza inferioară a peştişorului, pentru a-l fixa şi opri să alunece în jos. Cîrligul se trece exterior, prin două înţepături, deasupra aripioarei anale şi întors prin baza cozii.

Fixat în această montură, boişteanul va imita în apă înotul natural, iar păstrăvul nu va mai putea profita gratuit de jumătatea de peştişor.

M. CRIŞAN

ŞTIAŢI CĂ?

... pentru a-şi aduna materialul necesar pentru construirea cuibului, o pereche de piţigoi a făcut cca 35 zboruri pe oră, ceea ce a însemnat aproximativ 200 km pe zi?

... şerpii nu aud în sensul adevărat al cuvîntului, ci doar prin perceperea cu tot corpul lor a vibraţiilor aerului şi ale solului?

... un piţigoi codat adună pentru a-şi face cuibul cca 2000 de pene?

... la o familie de păntăruşi părinţii au venit într-o zi cu hrană la cuib de 300 de ori, la ţoi de 380 ori, la piţigoi de 390 ori, la codroşul de grădină de 469 ori, la muscarul sur de 484 ori, iar la muscarul pestriţ de 561 ori?

... gaiţa de munte siberiană depozitează în medie 2000—3000 de nuci de cedru la 1 ha suprafaţă despădurită, spre a-şi face rezerve pe timpul toamnei şi a iernii?

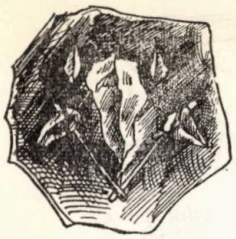

La panoplia vînătorului din paleolitic

P. A. MIHĂILESCU

Ţepuşa de lemn — căreia, ulterior, îi va lua locul lancia — folosită de vînătorii din paleolitic este atestată arheologic la staţiunea de la Clacton-on-Sea. La Torralba (provincia Soria, Spania), într-o aşezare vînătorească temporară, o ţepuşă este asociată cu resturi de *Elephas antiquus* şi toporaşe bifaciale acheuleene. Tot aşa, la Verden-sur Aler (Franţa) s-au găsit ţepuşe de lemn împreună cu aşchii levallosiene. În alte cazuri, vîrfuri fine de silex musteriene armau uneori lăncile confecţionate din lemn, ceea ce le conferea o eficienţă sporită.

Îndepărtatul vînător din paleolitic îşi îmbunătăţeşte mereu uneltele de care are atîta nevoie. Ce vedem pe panoplia acestor vînători din magdalenian, în jurul mileniului zece ? Simplu : un inventar variat folosit atît la vînătoare cît şi la pescuit, şi anume : vîrfuri de lance şi harpune obişnuite ; vîrfuri de lance lungi şi subţiri sau, dimpotrivă, scurte şi groase (în funcţie de vînatul ce urma să fie doborît) ; vîrfuri de lance scurte şi bizotate (tăiate cu marginea oblică), simple sau duble, pentru a uşura ancorarea pe lancea de lemn ; vîrfuri de lance cu barbeluri (crestături în formă de pînză de fierăstrău) ; harpune cu unul sau două rînduri de barbeluri ; harpune cu baza globulară sau prevăzute cu perforări laterale ; föene (harpune mari) cu doi dinţi ; săgeţi mici prevăzute cu barbeluri inversate, folosite la vînatul păsărilor ; „romburi foşnitoare", pentru momirea vînatului ; propulsoare — adevărate „rampe" de lansare etc., toate acestea lucrate în os sau corn, ca şi alte unelte confecţionate din lemn (arcuri, bumeranguri, măciuci etc.), pe care depozitele arheologice nu le-au putut conserva, unelte matur gîndite, adevărate opere ale vînătorului-meşteşugar, rod al străduinţilor lui pe tărîmul tehnicii primitive.

Fruct al unui meşteşug artistic vînătoresc, armele confecţionate din os sau lemn sînt ornamentate cu teme animaliere redate miniatural. Aşadar, o admirabilă artă a gravurii animaliere se naşte în focul luptei cu asprimile vieţii. Prin natura lui, episodismul vînătorii impunea popasuri, pau-

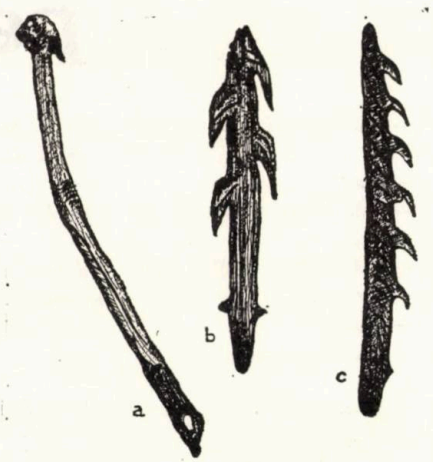

a) *Prototip de propulsor magdalenian, din corn de ren, cu baza perforată ;* b) *harpună magdaleniană din corn de ren, cu două rînduri de barbeluri ;* c) *harpună magdaleniană din corn de ren, cu un rînd de barbeluri* (desenul autorului, după exponate ale Muzeului de antichităţi naţionale din St. Germain-en-Laye).

ze. Dar pauzele intervenite în activitatea vînătorului însemnau în viaţa lui nu numai zile de odihnă, de „digestie" după zile de ospăţ copios, ci şi răstimp de meditaţie, de planuri pentru vînătorile următoare şi timp tihnit rezervat... creaţiei artistice.

Şi vînătorul-meşteşugar-artist, cu vîrful dăltiţei de silex îşi încearcă talentul, priceperea în lucrarea osului. Pe cuţitul de os, cu care tranşa în bucăţi carnea bizonului, vînătorul gravează chiar imaginea animalului. Uneori mai bine, alteori stîngaci, curba scrijelită de el nu-i altceva decît cocoaşa puternic arcuită a unui falnic bizon; unghiul — o ureche de bouquetin (specie de muflon) ciulită; curba inversată — pîntecele durduliu al unui cal... Şi aşa, linia trasă cu dăltiţa e în stare să figureze rînd pe rînd, bizonul, bouquetinul, calul sau alte animale pe care vînătorul le ştie bine, pe unele dorind să le doboare. Conturate pe unealta din os, vînătorul îşi vrea animalul viu, cum viu e cînd aleargă în pădure sau pe cîmpie.

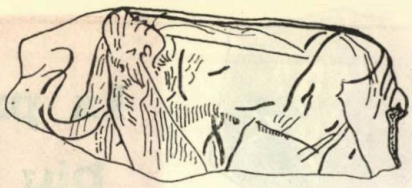

Mamut — gravură pe os
(după Cartailhac)

Asocierea stabilită între creaţia gravurii (pusă în strînsă legătură cu magia vînătorească) şi vînătoarea reală mult rîvnită este unul din „salturile" prin care omenirea a făcut un pas înainte pe calea progresului.

pe olt

— Găsişi, măi Mărine, cîrlige?

— Ba!

— Păi de ce, mă? Ce făcuşi la tîrg?

— Găsii altceva. Mai bun!

— Ce, mă?

— Carbid!

— Ce găsişi mă?

— Ce-auzişi.

— Şi ce faci mă, cu el?

— Prind peşte!

— Mă! Tu te scrîntişi!

— Deloc. Caută nişte sticle şi dopuri şi poate oi învăţa şi tu ceva...

★

Luna privea indiferentă malul drept al Oltului. Pe cel stîng n-avea ce să vadă, că nu era nimeni. Doar pe cel drept se agitau doi oameni. Înfundau sticle cu carbid, după ce ţîrîiau puţină apă în ele şi le aruncau în Olt. Şi bubuiturile ajungeau parcă pînă la lună. Or poate doar aşa li se părea lor. Oricum, după ce se liniştea apa, culegeau cu minciocul peştii ieşiţi cu burta la lună... Dar, chiar dacă n-ajungea bubuitura pînă la lună, pînă la postul de miliţie tot ajungea ea...

★

— Ce făcurăm, mă, Mărine?

— Deh. Ştiu şi eu?...

— O-ncurcarăm rău! Văzuşi?!

— Văzui! Cu cît ziseră că ne amendară?

— Cu cît nu făcu tot peştele pe care-l prinsărăm. Nu-ţi spusei eu? De ce nu cumpăraşi, mă, cîrlige?!...

(i. c.)

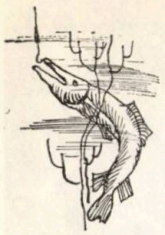

Incursiune în tehnica pescuitului ştiucii cu momeli artificiale

În ceea ce priveşte posibilităţile pescarului, cred că rezultatele obţinute la pescuit depind de :

a. — cunoaşterea bălţii.

b. — varietatea momelilor folosite,

c. — modul lor de prezentare.

Voi căuta să dezvolt ultimul punct, adică felul cum prezentăm peştelui momeàla, lingura sau woblerul.

V-aţi uitat pe baltă să vedeţi cum pescuiesc colegii dv ? Nu mă refer la stilul de aruncare a nălucilor, ci la felul cum recuperează firul. Marea majoritate mulinează uniform, fără opriri, fără smucituri scurte din vîrful lansetei, fără a face distincţie între felul cum trebuie adus un wobler sau o lingură, mă rog, un pescuit automat, de robot. Mulţi se miră de ce prinde mai bine un cetăţean care aruncă firul cu sticla, iar el, cu o mulinetă „Hardy" sau „Shakespeare", nu are nici o muşcătură.

Explicaţia e că cel cu sticla recuperează firul sacadat, cu întreruperi, iar cel cu mulineta uniform, momeala căpătînd o evoluţie nenaturală. Cred că tot în aceasta constă şi explicaţia succesului woblerului tip „Ramescu" (pentru lansetiştii bucureşteni), care chiar tras uniform are un mers neregulat, foarte natural.

Dar fabricanţii care vor să ne facă viaţa mai uşoară şi nouă pescarilor, au inventat tot soiul de năluci ce evoluează în apă foarte asemănător cu deplasarea peştilor, acest mers datorîndu-se unei palete metalice sau din material plastic, căreia îi spunem „bavetă" sau „barbetă" şi care, opunînd rezistenţă apei, dă acea mişcare naturală. La tracţiune uniformă aceste woblere merg uniform, avînd o mişcare laterală mai mare sau mai mică, în funcţie de mărimea paletei, de locul unde e aşezată ea şi de locul de unde e prins woblerul de fir. Deci, o mişcare uniformă laterală.

Oare aşa se deplasează peştii în mediul lor ? Aţi văzut vreun peşte care traversează balta, dînd mereu din coadă şi neschimbîndu-şi de loc direcţia şi adîncimea ? Am observat cu toţii cum peştele face o mişcare scurtă din coadă şi avansează alunecînd o distanţă, schimbă direcţia sau adîncimea, mai face cîteva mişcări din coadă, alunecă iar cîţiva metri etc. Deci nu dă permanent şi uniform din coadă ca un wobler, nu merge mereu la aceleaşi adîncimi şi mai schimbă şi direcţia.

Nu credeţi că dacă vrem să avem rezultate ar trebui să imităm şi noi, cu nălucile noastre, cît mai fidel modul cum se deplasează obleţii, roşioarele, hrana zilnică a ştiucilor noastre ? Cred că trebuie să lăsăm pe teoreticieni să lămurească dacă ştiuca atacă pentru că îi e foame sau pentru că vibraţia, culoarea momelii o enervează. Dacă vom reuşi să imprimăm nălucilor noastre o mişcare cît mai apropiată de mersul natural al peştilor, sînt convins că vom prinde ştiucă ; iar dacă a apucat din foame sau din enervare, o vom lămuri-o mai tîrziu.

Fiecare lingură are un mers aparte, în funcţie de culoarea şi forma ei, fiecare wobler are un mers aparte care trebuie studiat. Personal, de cîte ori schimb lingura sau woblerul, sau inaugurez o nălucă nouă, o arunc lîngă barcă de cîteva ori ; mă uit cum merge la tracţiune uniformă, cum acţionează la smucituri, cum coboară cînd îi dau fir, căutînd să imit cu ea un peştişor care înoată normal, care se joacă urcînd şi coborînd etc. Numai după acest ritual încep să lansez, căutînd să fac aceleaşi mişcări, însă la distanţă.

→

Într-o zi, pe balta Căldăruşani, rezultatele tuturor erau foarte slabe. Sufla un vînt potrivit în lungul bălţii, de la cabana veche spre cea nouă. Am vorbit despre rezultatele slabe ale zilei cu 2 pescari care lansau cu deznădejde către mal, lăsîndu-se în voia vîntului, paralel cu malul. Văzîndu-i cum aruncă şi recuperează ca nişte automate, mi-a venit ideea că nu numai ştiuca o fi de vină, ci poate şi noi pescarii că în ziua aceea rezultatele erau aproape nule. I-am lăsat înaintea mea cu vreo 30—40 m şi eu am început să lansez exact pe locurile bătute de ei şi unde nu avuseseră nici o muşcătură. Am început să „lucrez" un peştişor din plastic, articulat, căutînd să-l fac să pară cît mai natural. În timp ce cei din faţa mea nu au avut nici o muşcătură eu am prins şapte ştiuci şi am scăpat două. Deşi s-ar mai putea da şi alte explicaţii acestei întîmplări, cred că felul cum am prezentat momeala, cît mai natural posibil, poate constitui cea mai plauzibilă explicaţie.

Am avut rezultate foarte bune cu un wobler de suprafaţa, căruia i-am pus o paletă în faţă ca să coboare în apă vreo 20—30 cm. Acest wobler a căpătat un mers tare neregulat : cînd făcea mişcări laterale, cînd o lua spre stînga pe o parte, cînd spre dreapta. Văzîndu-i mersul, un coleg mi-a propus să-l arunc, că nu e bun de nimic. Acest wobler a devenit favoritul meu pentru că prind cu el şi atunci cînd se spune că ştiuca nu pune gura. Succesul său constă în mersul lui foarte natural.

Woblerele care merg uniform prin construcţie trebuie lucrate din lansetă, altfel nu vom avea rezultate grozave cu ele. Lingurile şi woblerele care se scufundă în apă trebuie făcute să evolueze la adîncimi variabile prin oprirea mulinatului sau încetinirea lui.

De ce or fi fugind pescarii de ştiucă după mulinete cu recuperare rapidă, cînd încetineala cu care trebuie adusă momeala e una din cheile succesului la acest gen de pescuit ?

Avînd în vedere numărul tot mai mare de lansetişti şi numărul ştiucilor care din păcate nu se măreşte direct proporţional cu numărul pescarilor, şi faptul că bălţile din jurul Capitalei sînt extrem de „blinkerite", cred că se impune, dacă vrem să avem cît de cît rezultate, să ne îmbunătăţim tehnica pescuitului, ca să nu dăm vina numai pe bietele ştiuci că ni se împuţinează capturile. Lansatul automat, fără participarea conştientă a pescarului, face ca rezultatele bune să apară întîmplător.

Pescuitul „la trenă", mult îndrăgit de unii, e bun pentru a face mişcare dar nu e prea sportiv şi nici prea eficient, pentru că lasă pe seama lansetei şi a momelii o treabă la care ar trebui să contribuie mai mult pescarul.

În concluzie, hai să pescuim şi de dragul pescuitului, al tehnicii lui, să fim conştienţi de ceea ce facem, să găsim metode noi, nu numai pentru a ne omorî timpul.

E.K.

ÎN CIFRE

Balenele şi delfinii nasc pui de talie foarte mare. Astfel, femela delfinului, cu o talie de 1,60—1,70 m, naşte un pui de 0,8 m lungime, a caşalotului cu talia de 8 m, naşte pui de 3—3,5 m, iar femela balenei albastre, lungă de 22—23 m, naşte pui de 7—8 m lungime.

★

Ştiaţi că dintre Camelidele Americii de Sud lama are 14 milioane de globule roşii într-un mmc de sînge, iar cămila 19 milioane ?

★

Ştiaţi că după lepădarea coarnelor cerbului, acestea încep să crească din nou cîte 1 cm zilnic şi că în 100—120 zile sînt complet refăcute ?

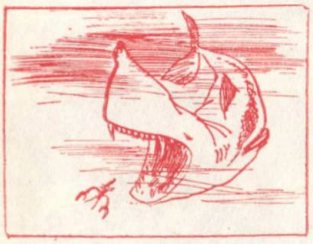

Foto : dr. Nicolae B. Pop

VULPILE ŞI ORĂTĂNIILE

Mircea MĂTIEŞ

Ca şi în poveştile legate de lupi mîncători de oameni vii, din cele mai diferite colţuri ale ţării, atunci cînd sînt văzut, la începutul verii cu puşca, aud deseori şi relatări fantastice despre vulpi cu pui, decimatoare ale orătăniilor de curte. Iată cîteva astfel de relatări, însoţite bineînţeles şi de vizitele subsemnatului la vizuinile cu pricina.

În iunie 1967, toată comuna Cătina (jud. Cluj) a fost zguduită de ştirea că, în cătunul din apropierea heleşteului mare, nu se mai putea trăi ; spre vizuini „curgeau" zilnic zeci de găini, chiar cocoşi şi găşte. La faţa locului, am constatat însă că vizuina principală, de fapt singura umblată, era deja săpată de săteni, iar puii, prinşi şi ucişi. Prin preajma acesteia nu am văzut nici o urmă din ospeţele despre care vuia satul.

Pe litoral, în imediata apropiere a localităţii Eforie Sud, de fiecare dată cînd plecam la mare, cu puşca în spinare (4—12 iunie 1968) eram totdeauna asaltat de cetăţenii ce locuiau lîngă un lan de grîu. Chiar elevele de numai 10—13 ani — arătînd cu groază spre uriaşul lan de grîu din apropiere — îmi spuneau cu sufletul la gură : „Vedeţi, acolo cară toate păsările de curte... Ieri, la ora12, au mîncat cocoşul vecinului ; puşcaţi-le şi scăpaţi-ne de vulpi". La început, n-am dat prea mare atenţie discuţiilor ; mai tîrziu, după ce toţi mă socoteau nepriceput într-ale vînătoarei, m-am apropiat de cel mai în vîrstă şi mai înverşunat propagator al existenţei ospeţelor ce produc prăpăd printre găini. L-am rugat : duceţi-mă la vulpărie. Urmîndu-l, am ajuns imediat. Vulpăria aceasta era situată în lanul de grîu cu pricina, într-o groapă largă şi foarte adîncă. Pe fundul ei se vedeau în-

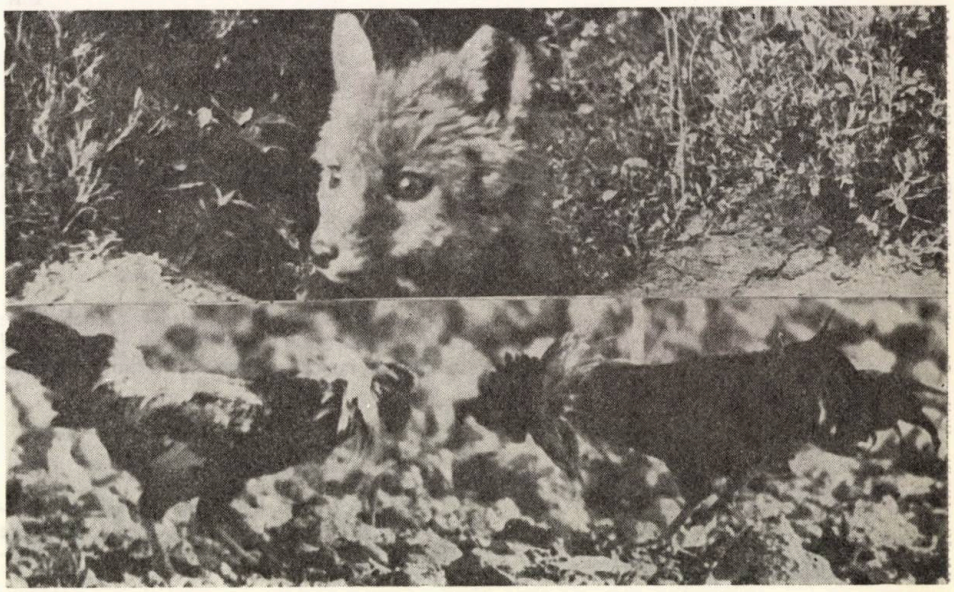

tr-adevăr cîteva vizuini, însă bine afumate şi săpate cu hîrleţul. Curios, nu se vedea prin preajmă nici măcar o singură pană de găină. Să le fi adunat pe toate apărătorii orătăniilor ? Cred că nu !

★

11 iulie 1968, o pădure întinsă de lîngă Curtea de Argeş. În apropiere, un grup mic de case şi o stînă ; prin preajmă, multe găini. Aveam arma la mine şi am auzit din nou vechile acuzaţii, din mai multe guri însă. Am înţeles că, undeva prin apropiere, este o vizuină, cu boscheţi, cu vulpi şi că acolo sînt cărate toate găinile lipsă. Fiindcă o altă persoană ar fi susţinut că animalele cu pricina nu ar fi vulpi, ci dihori, toată ancheta programată nu a mai fost întreprinsă, considerînd-o informaţie neserioasă.

Prin rîndurile acestea, nu vreau să iau apărarea vulpilor cărora şi aşa le-a crescut prea mult preţul blănii. Nu susţin niciodată că ele ar fi prietenele devotate ale orătăniilor de curte. Cred însă că însăşi noţiunea de vulpe este confundată, pe nedrept, în popor, cu aceea de jaf la găini. Prin aceasta se exagerează prea mult şi nu se ţine seama de sfaturile biologilor cinegeticieni, după care hrana vulpii noastre cuprinde în mare măsură şi elemente stricătoare : şoareci, insecte, melci...

BRACONAJ

Mai înainte de toate, stricător
Tuturor !
Legilor — le despoaie înţelesul ;
Tocmelile, în lăuntrul cărora interesul
Strîmt şi împuţinat
Le zdrelesc suprafaţa,
Primejduiesc îndeletnicirii vînat,
Viaţa !
Îngăduinţei
Ne-nscrise-n pravilă,
Puneţi-i stavilă.
Cuviinţei,
Ridicaţi-i trepte
Înalte şi drepte
Pe care desfătul trăgaciului urce
Să nu-l spurce
Eşafodajul
Unde va fi ucis braconajul !

D. MAZILU

Preocupări de înmulțire a cerbului acum 70 de ani

V. COTTA

După evenimentele din anul 1848, timp de cîteva decenii, vînatul, în special cel mare, a suferit mari pierderi. Starea de lucruri de atunci este descrisă într-un articol de profesorul Petre Antonescu de la Școala superioară de silvicultură, astfel : pînă în anul 1891, cînd a fost promulgată prima lege din România asupra poliției vînatului „vînătoarea nu era supusă la nici o restricțiune". P. Antonescu continuă : „Oricine putea să vîneze unde vrea, ce vroia și cînd vrea, fără să existe epoci de prohibițiune spre a favoriza reproducerea animalelor și păsărilor folositoare".

După 1880 se pot observa preocupări temeinice pentru redresarea situației, în special a cerbului, atît la est și sud, cît și la vest de lanțul Carpaților. Pentru Moldova și Muntenia, acțiunile întreprinse sînt oglindite în „Revista Pădurilor" care, în lipsa unei reviste cinegetice, era publicația în care puteau fi tratate și astfel de probleme.

Deoarece efectivul de cerbi era foarte mic, în unele păduri acest vînat lipsind cu desăvîrșire, specialiștii din acea vreme vedeau rezolvarea problemei în înființarea de parcuri împrejmuite, în care cerbii să se înmulțească sub îngrijirea omului și de unde apoi să fie mutați în alte terenuri, în scop de populare. În anul 1893, silvicultorul A. Candale publică un articol cu titlul : „Memoriu asupra înființării de parcuri naționale pentru creșterea animalelor nobile sălbatice". Sub denumirea de „animale nobile" autorul înțelegea cerbul, lopătarul și căpriorul. De fapt acest „memoriu" cuprinde îndrumări tehnice privind înființarea parcurilor de cervide : alegerea locului pentru parc, construirea împrejmuirii, asigurarea hranei (inclusiv indicarea rațiilor zilnice), sărăriile, prevenirea și tratarea bolilor, vînătoarea. Faptul că într-o revistă de specialitate s-a găsit util să fie publicate astfel de îndrumări dovedește că exista un curent în acest sens și că se spera ca îndrumările să fie de folos altor instituții. Aceste așteptări nu au fost înșelate.

Dat fiind că împrejmuirea unei suprafețe de 10, 25 și chiar 100 ha, cît însumau unele parcuri din acea vreme, necesita o cheltuială însemnată și, în plus, cel ce se angaja la o astfel de lucrare trebuia să aibă și un teren de această întindere, înseamnă că înființarea și întreținerea unor astfel de parcuri intra numai în posibilitățile statului, ale unor instituții obștești și ale marilor

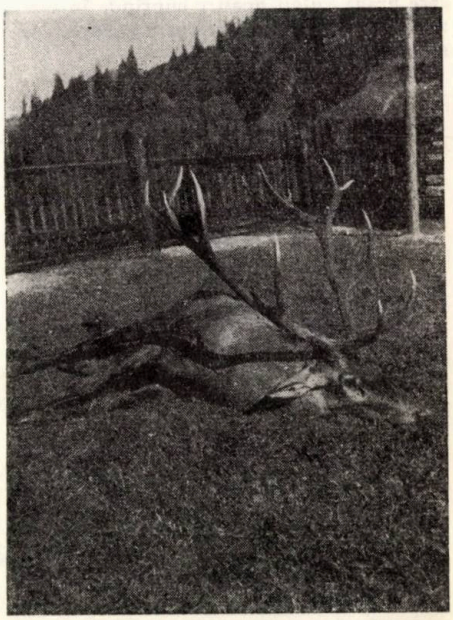

Cerb vînat în terenul Iacobeni, în anul 1961, de Kamil Hassan Sayed (foto : *V. Cotta*).

proprietari funciari. Iată cîteva parcuri din acea vreme, cunoscute nouă : Domeniul forestier Mălini, jud. Suceava, Ocolul silvic Mănăstirea Neamţu, care a construit Parcul Neamţ — Secu, pădurea Cobia, jud. Dolj, apoi domeniile silvice Posada, jud. Prahova, Dărmăneşti, jud. Bacău, Floreşti, jud. Prahova.

Interesantă este concepţia de pe acea vreme în privinţa utilităţii vînătoarei de cervide. În articolul privind îndrumările pentru construirea parcurilor se vorbeşte şi de perioada indicată pentru vînătoare, din care citäm : „Vînătoarea animalelor nobile sălbatice trebuie să se facă în acel timp al anului, cînd sînt mai bune de consumat". Deci era vorba doar de carne. Nu rezultă nici o preocupare pentru trofee.

Interes pentru înmulţirea cerbului a existat şi la vest de lanţul Carpaţilor, îndeosebi între 1900 şi 1910, dar despre acestea nu ne ocupăm acum.

DE-ALE LOR

Prin ceasul zilei vitreg de lumină
Vin osteniţi vitejii vînători,
Şi-n ochii tulburi flacăra din zori
Mai pîlpîie cît a rămas, puţină.

Sînt trişti ? n-ai spune. Veseli ? tolba-i goală !
Şi stăruind discret în urma lor,
Tîrziul după-amiezii călător
Ascultă vorba soţilor, domoală.

„Darmite cerbul", spune cel mărunt.
„Darmite zborul lişiţelor, frînt ?"
„Darmite ursul", sare şi lunganul.
„Darmite vierul, darmite şoldanul !"

„Smintiţi" şopteşte cel din urmă-n barbă,
Tîrîndu-şi vîrful undiţei prin iarbă...

Petru MITANA

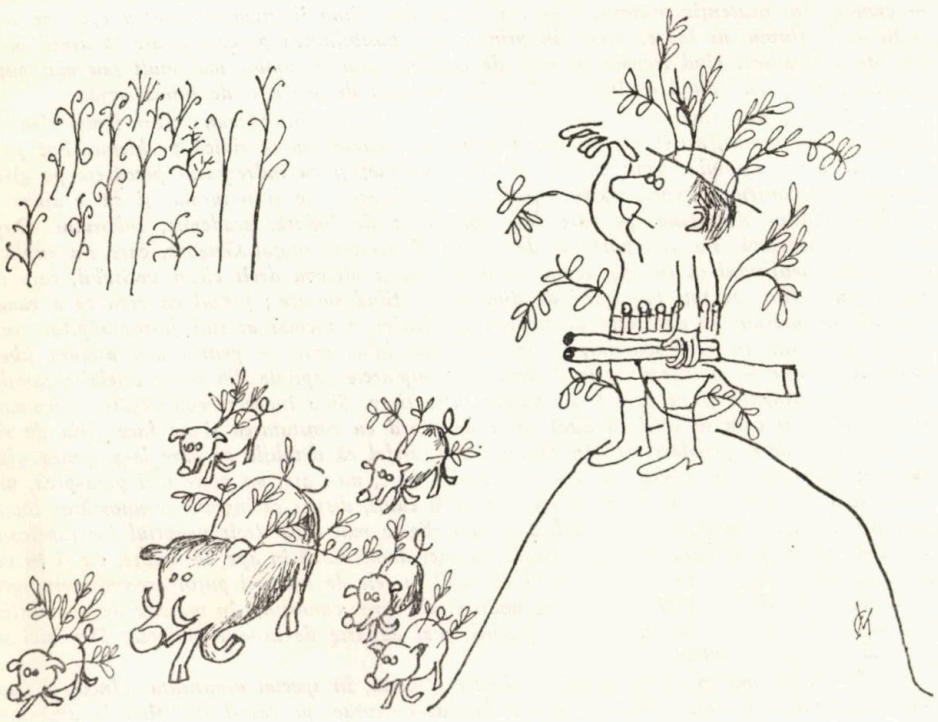

Dizertație despre specii

Ștefan STROE

Consistente devieri de la șartul natural al problemei obligă, ca să nu zic mai mult, la precizări. Nenumărate și cutremurătoare sînt realitățile de la care purcede constatarea că, mai cu seamă în ultima vreme, de cînd pescarii au devenit mai prolifici decît peștii, partea noastră adversă a luat prostul năravde a-și schimba pe parcurs nu numai dimensiunile, gabaritul, ferocitatea, sălașul, preferințele și comportamentul, ci chiar nomenclatorul biogenetic — baștina, cum s-ar spune. Și dacă sînt gata să recunosc că a considera o vacă mistreț nu e, în cele din urmă, o inestimabilă tragedie — faima și friptura fiind, oricum, asigurate — nu mă pot împăca la nesfîrșit cu ideea că tot ce scot din apă companionii mei se numește numai și numai într-un fel, maximum două, precum unanim se vede și se știe.

Așadar, obletele este ceea ce poate ajunge după nevoie și în raport cu martorii, mai întîi morunaș, foarte repede după aceea clenișor (pentru a ușura saltul calitativ la clean) iar apoi, o dată trecut și acest hop, păstrăv sau știucă, în funcție de coordonatele geografice ale apei răscolite. Evoluție inversă n-am văzut — și încredințare despre asta dă faptul că pămîntul încă nu s-a scufundat, așa cum fără îndoială s-ar fi întîmplat dacă fenomenul — cumva, din neatenția oratorului — s-ar fi produs. Cînd îi invidiem pentru ceva pe confrații de la fluviu, ne îndreptățește în primul rînd posibilitatea pe care o are la dînșii obletele, de a fi atunci cînd trebuie (și este, de cînd mă știu) scrumbie mai mult sau mai puțin albastră ; în special după ce începe să se învinețească de soare și de inimă acră.

Morunaș nu prindem absolut niciodată, deoarece el e întotdeauna clean ; nici clenișor, pentru același motiv, astfel că, din acest punct de vedere, nu se ridică probleme. Pot pune mărturie că un ageamiu, venit cu atlasul acela lunguiet și cu îndreptarul pescăresc pe gîrlă, a năzuit să confrunte reprezentările grafice cu realitatea vie și naturală, și că a ajuns la concluzii uluitor de opuse, pe care le-a comunicat de îndată, academic, soborului. După chibzuința necesară, s-a ales purtător de cuvînt al acestuia moșul Grigore, care i-a explicat cu răbdare neofitului că în apa aceea nu poate exista altceva decît clean veritabil, care i-a mîncat cu sadism pe toți purtătorii de diminutive, fiind vorace ; faptul că ceea ce a rămas este atît de mărunt se datorește dezinteresului filialei și tocmai acestui fioros răpitor ținut acuma de coadă în raza soarelui, să se vadă mai bine, care — pentru a-și asigura libertatea de acțiune — a început prin a devora exemplarele capitale din toate celelalte familii, care l-ar fi stînjenit și pe care le-a epuizat între timp. Și a încheiat convingător, recomandîndu-i unde și cum să se ducă dacă nu e de acord cu constatarea și ne face gîrla de rîs.

Clean, deci, prindem toți, în exclusivitate, astfel că detaliile pe care le-aș putea oferi aici sînt, prin forța lucrurilor, perimate și puerile. Este, nu-i așa, un pește nici prea-prea, nici foarte-foarte, aflat permanent exact acolo unde îl cauți, dispus să înghită recunoscător tot ce te-nduri să-i dai, familiarizat cu undița și cu cîrligele mai ceva decît propriul lor fabricant, accesibil atît în prohibiția de la șes, fiindcă atunci domiciliază în ape de munte, cît și în cea de la munte, deoarece atunci se strămută caritabil în cele de șes : cel puțin această convingere o au, nu se știe din ce sursă, consoartele noastre, ale căror cunoștințe în materie de onomastică ihtiologică nu trec, nu se știe din ce pricină, mai departe de această poreclă. Dar nici nu vin mai aproape de autentic.

Păstrăvul, mă rog, este, iarăși, o chestie comună, în special dimineața. „Încotro, bade hăi?" — cutezi, privind echipamentul, același de-un veac, pe care-l știi pînă la amănunte

de ce e în stare. „La păstrăv, bre, nu se vede?“ — ți se răspunde, cu subtext de care prefer să nu mai amintesc, întrucît în comunicări de ținuta acesteia decența contează cît se poate de mult. Unii îl cunosc după dinți, alții după o piesă sau cam așa ceva numită nodîlcă și aflată fie în sistemul osos, fie în restul anatomiei exemplarului, cîțiva după aceea că au recoltat numai zece bucăți fiindcă atîta e voie iar cei mai mulți după culoarea pe care o capătă după ce l-au tăvălit în făină, anterior prăjirii. „Eu citisem într-un loc că ar fi tărcat, nene“ — faci imprudența să-ți dai cu părerea. „Fugi, măi, nu te lua după zvonuri lansate de neștiutori, că te faci de baftă — ți se răspunde — acela e cu totul altceva, care nu se prăsește la noi, din cauză că îl sufocă oxigenul. Pe păstrăv îl cunoști după gust și după miros, dacă-l degușți cu usturoi, să știi și tu și să spui și altora“.

Am auzit de cîteva ori că în unele locuri s-ar prinde, cu extremă dificultate, o aschimodie purtînd, printre altele, numele de porcan. Naiba știe ce poate fi aceea pentru că la noi, puteți întreba, nu se cunoaște c-ar viețui asemenea făptură. La noi se scoate, tot după cum sînt sau nu și alții de față cînd trage ceva ce-ar putea semăna a porcușor, numai specii începînd de la mreană și sfîrșind cu șalăul. Primul sortiment știu sigur că e ceva cu mustăți, mi-a spus-o librarul, iritat de podoaba similară a unuia care i-a venit în control, iar ultimul ceva cu dungi, din care se face maioneză, sau invers. Incertitudinea pornește de la faptul că spița originară e atît de rar întîlnită în memoriile (și în memoria) adevăraților pontifi ai breslei, încît nu-mi pot de loc da seama ce e în stare să devină în cele din urmă acest inabordabil porcușor. Ilustrativ, colocviul lui moș Cuță cu o mlădiță a tagmei, un copilaș fără nimic de prestigiu la el decît traista doldora, vine să mă confirme.

— Da' la ce dai, drace?

— La porcușor, nene.

— Apăi da, mînca-te-ar rîia, fericitule, că tu, la anii ăștia, îți permiți!

Nu izolate sînt cazurile cînd, după ce a devenit șalău, porcanul se transformă și el, că tot nu mai e mare distanță, în știucă. La fel cu obletele, dacă nu intră pe prima filieră, cea a apelor de munte; cu singura deosebire că acesta din urmă, în loc s-o apuce de-a dreptul spre mreană, ia întîi și-ntîi chip de ocheană (nu ocheniță, doamne ferește), apoi de avat și de

⟶

aici merge normal, mereu înainte. Mi s-a întîmplat să aflu tendințe de asemenea metamorfoză și la un pașnic cărășel, dar el a început-o prin a fi ciortan, a trecut firesc în crap și s-a împotmolit acolo, cu acceptarea consolatoare că trebuie să fi fost mare rău și foarte sălbatic, precis reproducător dintr-aceia cărora le crește vegetație în coadă de bătrîni și înfricoșători ce-s. Mușcase, sărmănelul, o inflorescență de larve roșii, precum găsea obișnuit în nămol și, disperat că nu-l înțeapă nimeni să-l scoată afară, s-a înțepat singur și-a pornit-o prin baltă hai-hai, încurcînd firul în tot ce i-a căzut la îndemînă ; Vasile Grecu s-a trezit din întîmplare, nu și-a mai văzut pluta, a tras cît l-au ținut forțele și brutalitatea și ne-a arătat ruptura, demonstrînd imbatabil că o retezare ca asta numai o știucă vijelioasă era în stare să facă.

Știucă știe toată suflarea ce este : duhul rău, scos de sub scutul rigorilor și al obrazului, despre care scrie mereu la revistă că vînează întotdeauna altfel decît în numărul precedent și că se consumă consecvent umplută. Personal, am întîlnit un exemplar, împăiat, pe cînd mă străduiam să las impresia că-mi mișcă mustața și încă unul, pictat, în holul unui doctor la care mă dusesem să aflu ce e de făcut cu cheliile avansate. Între aceste două puncte cardinale ale contactului meu cu balaurul, am relatat în repetate rînduri, cu lux de amănunte, tot ce știam despre dînsul, inclusiv cum se prinde și de unde te mușcă dacă n-ai învățat cum să-l iei. M-am astîmpărat numai după ce am avut acasă, în cadrul unei largi retrospective, întrebare răspicată în legătură cu locul și persoana la care las eu delicatesele și enormitățile pe care știe toată omenirea că le capturez, de ajung la cine mă rabdă de-o viață întreagă doar cu asemenea ființe microscopice.

Fiindcă așa e lumea asta, de cînd lumea. O parte exagerează ceva de speriat, iar alta nu crede în ruptul capului că pot fi și ape care, uite-așa, prin natura și destinul lor, n-au cum conține altceva decît porcușor și oblete. Sau, dacă te crede, se apucă și spune și altora, ceea ce e și mai exagerat, fiindcă uneori se poate întîmpla, cînd plouă mult sau nu plouă deloc, ca sub o tufă, sau în mijlocul șuvoiului, să agățăm și noi, unul dintre noi, un păstrăv dacă scapă, un clean dacă există bunăvoință ori un morunaș, în realitate. Dar așa e lumea asta : fără simțul proporțiilor. Nu ți-ar recunoaște un merit, s-o tai. Iar gura ei, ascultați-mă pe mine, că știu eu ce știu, numai cu pește se astupă.

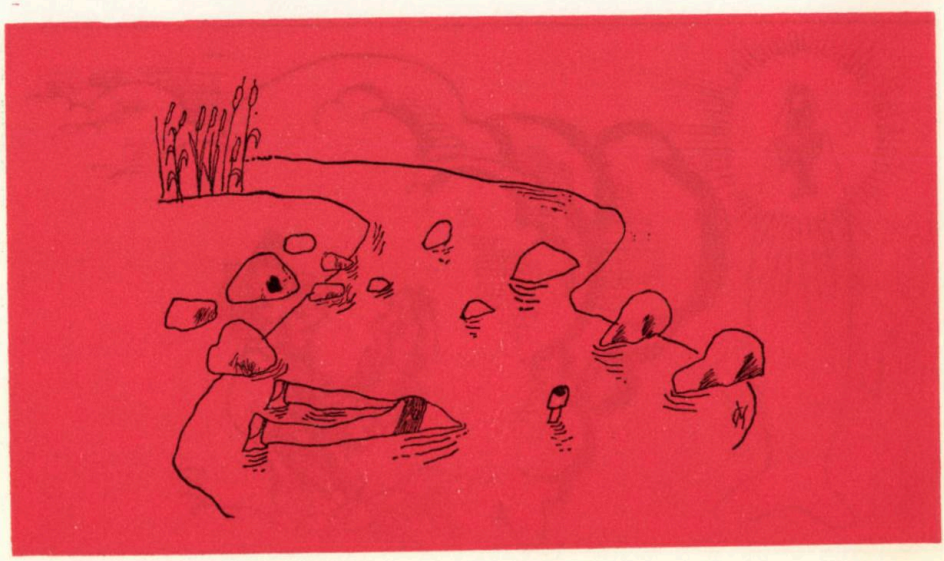

Ing. M. GEORGESCU vă prezintă

VÉRENDRYE PARK - QUÉBEC, CANADA

„Québec, la belle province", pămîntul făgăduinței pentru turiști, vînători și pescari, este fără îndoială cea mai pitorească dintre toate provinciile canadiene și, în același timp, cea mai mare dintre ele.

Teritoriu imens, cu un relief magnific, depășind de aproximativ șase ori suprafața Angliei, provincia Québec este mărginită la nord de strîmtoarea Hudson, la sud de Ontario și statul New-York, iar la est și vest de Terra Nova și respectiv golful Hudson.

Păduri nesfîrșite — un patrimoniu forestier în mod practic inestimabil — brăzdate de fluviul complet navigabil Saint Laurent.

Zonele nordică și sudică ale fluviului lung de peste o mie de mile, sînt străjuite de Laureutides — cel mai vechi sistem muntos de pe glob și de Appalaches, munții care se întind pînă în peninsula Gasperie.

Și peste tot lacuri, nenumărate lacuri, mai numeroase ca stelele unei nopți de august.

* * *

În nord-vestul Québec-ului, pe vechile terenuri de vînătoare ale indienilor algonkini — astăzi stabiliți în rezervația de la Senneterre, înainte de construirea șoselei 58 care leagă azi nord-vestul provinciei de Montreal, se întrevedeau minunate perspective de vînătoare și pescuit.

O regiune sălbatică foarte puțin frecventată în acea epocă. În fața unui adevărat asalt al celor înarmați cu carabine și lansete ce amenințau existența faunei, Serviciul Parcurilor din Québec a creat în anul 1939 rezervația de vînătoare și pescuit întinsă de o parte și alta a noii șosele 58 dintre Mont Laurier și Senneterre, pe aproximativ 150 mile distanță.

Pentru a cinsti memoria unui ilustru explorator canadian, Pierre Gauttier de Varennes, Senior de la Vérendrye, descoperitor al Munților Stîncoși, guvernul a dat numele acestuia parcului de azi în anul 1950.

Plasat în cîmpia laurentiană, pe o suprafață de cca 5000 mile pătrate (aproximativ 1.300.000 ha), Vérendrye Park adăpostește cea mai mare parte a speciilor de animale sălbatice ale vestului canadian.

Altitudinea medie a acestei întinderi este de cca 360 m, depășită doar de ușoarele formațiuni muntoase care apar pe întreg teritoriul. Cel mai însemnat procent îl dețin pădurile seculare de rășinoase pure și

→

În căutarea elanilor traversăm lacul Chibougaman

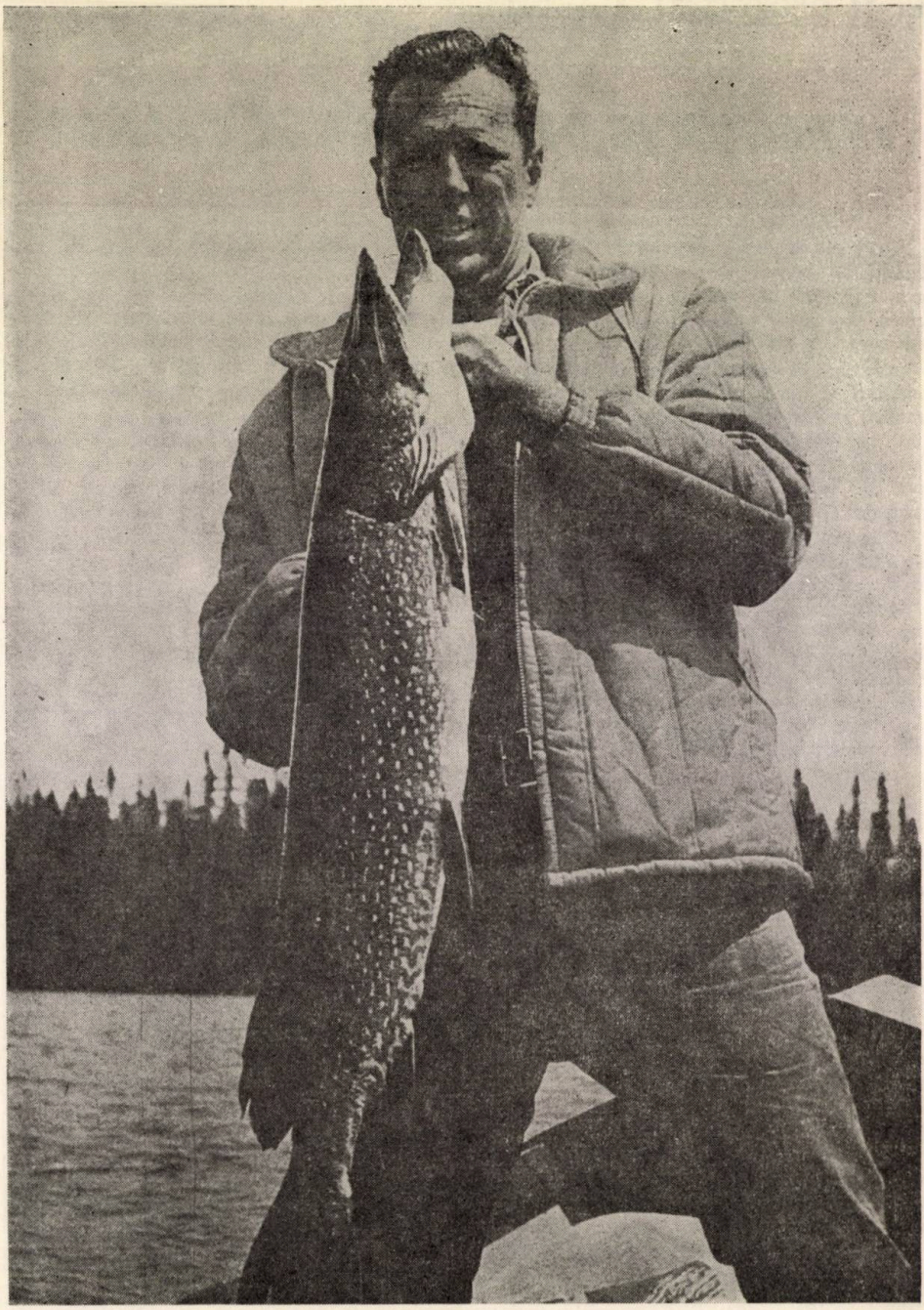

Captură obișnuită pe lacul Cabonga

în amestec cu mesteacăn, arțar și plop tremurător. Întregul parc abundă în turbării.

Vînatul principal al parcului este elanul, denumit obișnuit „orignal", care formează și populația cea mai numeroasă (cca 7000 exemplare). Este de altfel și singura specie de vînat pentru care se eliberează autorizații de împușcare. Solicitanții — care trebuie să fie în primul rînd domiciliați în Québec, sînt supuși unei adevărate loterii, deoarece numele celor care vor primi autorizațiile se stabilesc prin tragere la sorți. Restul solicitanților se mulțumesc să fotografieze elanul, iar un astfel de trofeu nu este mai prejos decît unul dobîndit cu ajutorul carabinei. Datorită circulației intense pe șoseaua care traversează parcul, în zonele trecătorilor stabile ale elanilor s-au luat măsuri speciale de protecție pentru a se evita accidentele de circulație.

În ordinea importanței stabilită de efectivele celorlalte specii, parcul mai adăpostește căprioriul, ursul negru, lupul, vulpea, castorul, jderul, vidra, iepurele și rîsul. La toate acestea se adaugă și prezența a 122 specii de păsări.

Dar ceea ce este cu adevărat magnific, un neprețuit dar al mirificei naturi canadiene, sînt apele parcului, lacurile sale.

Un paradis al știucilor care dau un renume particular parcului prin abundența și dimensiunile lor, alături de păstrăv, coregon, crapul negru, nisetrul. De la lacul Kipawa — al cărui nume are rezonanțe algonkine — splendidă bază de hidroaviație, pînă la Temiscamiugue și Cabonga, Bascatong, Dorval, Dozois, Lacul Lupilor ori Lacul Șarpelui, farmecul este același.

Trei mari hoteluri, numeroase cabane, moteluri și terenuri de camping îndulcesc asprimea locurilor oferind confortul modern.

O îmbinare fericită de măreție și simplitate, de splendori naturale și de minuni ridicate de mîna omului, Vérendrye Park constituie o dovadă a unei preocupări continue de gospodărire și punere în reală și totală valoare a ceea ce risipește cu dărnicie natura.

NECUGETARE

Era o vînătoare de zile mari: mistreți, lupi, vulpi. Le spusese maistrul de vînătoare că au voie să împuște numai asemenea sălbăticiuni. Dar, în pădurea aceea erau destule...

Tînărul vînător ardea de nerăbdare. I s-a părut un veac pînă cînd a auzit semnalul la care trebuiau să pornească gonașii. Atunci, cînd a auzit goarna, a încetat să mai joace în stand. S-a liniștit. A rămas încordat, strîngînd pușca în mîini, mai mult decît era nevoie. Și a trecut vreme cît nici măcar n-ai fuma o țigară și a auzit foșnind frunza și trosnind crengile uscate. Cînd de după tufe a ieșit mistrețul cel mare, cam cît o ușă răsturnată, el i-a pus focul la spată, așa cum l-au învățat vînătorii cei bătrîni și cum i-a uimit el pe cei de la filială, la examenul de vînător.

Mistrețul a săltat o dată, a căzut și după aceea s-a zbătut îndelung în tufe. Pe urmă nu s-a mai auzit nimic. Mistrețul cel mare murise.

Calm, deși ardea de nerăbdare să-și vadă de aproape isprava, vînătorul cel tînăr aștepta cu pușca încărcată iarăși. Și cînd socotea el că trebuia să se audă goarna pentru încetarea vînătorii, aude „pîș-pîș" — pas ușor prin frunze. Și pe dată îi apare în preajmă, la 20 de pași un vulpoi mai roșcat decît toate vulpile pe care le văzuse el pînă atunci în pădure sau în poze. „Un guler formidabil pentru Ida!" gîndește el în timp ce trage. Avea vulpoiul o blană roșie ca focul, înspicată cu argint, despre care Ida n-avea să aibă alt cuvînt decît „minunată!".

Dar iată că vulpoiul căzut se ridică iară. Anevoie, încet, dar e gata să plece! „Să nu-i stric blana..." Și vînătorul nu trage din nou, ci fuge, ajunge vulpoiul rănit. Apucă pușca de țeavă și-l trăznește pe vulpoi cu patul puștii. Atunci a luat foc cel de al doilea cartuș. Vulpoiul a murit ceva mai departe, după ce vînătorul își dăduse sufletul.

La magazin

El a intrat călcînd aerian, ca un heruvim zugrăvit într-o catedrală. Ea a intrat ca într-o bucătărie.

— Domnişoară, gingaşele Mustad... a început el să întrebe, într-un nejustificat pianisimo.

— Vasăzică, după surorile Kessler, îţi plac şi surorile Mustad ? ! Prefăcutule ! a început ea tot pianisimo, dar a sfîrşit într-un crescendo greu de realizat în două secunde de armonie conjugală.

— E vorba de cîrlige !... Te rog !... a zis el.

— Îmi închipui, i-a răspuns ea, cu cotul. Ai cîrlig şi la astea !

— Îmi pare rău, domnule, dar s-au cam dus... i-a răspuns vînzătoarea, ca o nimfă. („Că doar nu te-or fi aşteptat pe tine, babalîcule !" s-a auzit pe aproape).

— Dar, domnişoară, a revenit el, Tortue ?...

— Nu domnule, dar pot să vă ofer ceva cu mult mai grozav. Mimicry !

— Formidabil ! a exclamat el, iar faţa i-a fost un soare...

— Asta nu mai suport ! a răcnit ea. Vii cu mine ca să întrebi de toate stricatele tale ? Asta-i prăvălie serioasă sau e altceva ? Şi Mimi aia, cum i-a mai zis !... Şi

tu !... Om bătrîn... Vasăzică d-aia te ridici din pat la miezul nopţii şi pleci tiptil, în vîrful picioarelor ? ! Pescuitul e un lucru nobil, hai ? Reconfortant, hai ? Nevinovat, hai ? !...

Şi umbrela care ţintise capul lui a găsit acvariul din vitrină. Pe urmă peştii din acvariu au început să sară pe jos, de parcă ar fi fost pe grătar...

Celor care pescuiesc la copcă

O copcă-n plus ei n-au făcut
(Păcat de peştele pierdut !)
Dar l-au găsit pe vinovat :
(E simplu dacă te gîndeşti)
Pescarii cu-ale lor poveşti
Şi apele le-au îngheţat !

M. CRAINIC

De rîsul... rîsului

— Ce faci cu mielul, omule ? l-a întrebat, alarmată, femeia.

— Mă duc să-ţi aduc un guler, s-a îmbăţoşat vînătorul. Ea n-a mai zis nimic. Ii ştia damblaua. Era, damblaua asta a lui, cu damf. Şi cînd îi simţea damful, femeia îl lăsa în pace, ca să-şi facă damblaua. El a plecat cu puşca pe umăr şi cu mielul în braţe...

* * *

În februarie ziua e încă scurtă. Dar era ger şi senin. Vînătorul a tăiat un braţ bun de crengi şi şi-a făcut adăpost în tufa bogată din marginea poienii. Apoi, grijuliu, a lăsat destul de lungă funia cu care a priponit mielul, de un ţăruş, în mijlocul poienii. Era poiana prin care trecea uneori rîsul ştiut demult acolo şi nu se putea ca zbieretele mielului să nu i-l aducă în bătaia puştii.

Dar, nu s-a întîmplat aşa. Mielul crud a început să zbiere de foame, rîsul flămînd l-a auzit... Dar vînătorul, de teamă să nu îngheţe în gerul de februarie, deşi bine încotoşmănit şi adăpostit în tufă, s-a căptuşit bine şi din sticlă...

Şi, cînd s-a trezit dimineaţa, vînătorul a văzut că soarele era sus, iar la capătul funiei legate de ţăruşul din poiană nu mai era nici pic de miel. Pe zăpadă erau doar urme de rîs. Iar rîsul, care trebuia să fie guler, era departe. Probabil că, atunci, rîsul rîdea cu gîndul la ceea ce urma să i se întîmple, vînătorului, acasă...

LANSETA PENTRU „FIX"

Ing. Ioan DUMA

Pînă mai acum cîțiva ani, lanseta era întrebuințată în exclusivitate de pescarii lansetiști care urmăreau răpitorii, folosind linguriță, devoni sau voblere. Astăzi, numărul lansetiștilor s-a înmulțit simțitor, însă, în marea majoritate a cazurilor, aceștia nu mai folosesc lanseta pentru pescuitul la răpitori, pescuit care, după cel de munte, rămîne adevăratul pescuit sportiv, ci o folosesc cu mult succes la pescuitul static. Așa de mult s-a înrădăcinat pescuitul cu lanseta la fixiști, încît foarte mulți, dacă nu chiar majoritatea, aproape au renunțat la pescuitul cu varga de trestie, înlocuind-o cu una sau mai multe lansete.

Întrebuințarea lansetei de către fixiști se datorește, în mare măsură, faptului că peștele din bazinele de pescuit, în jurul cărora se înșiră un număr însemnat de pescari sportivi care se mișcă, discută și chiar vociferează, a devenit foarte prudent și se ține mai mult spre mijlocul bazinului, unde nu poate fi găsit decît cu un cîrlig aruncat la distanță.

Lansetele ce se găsesc în comerț sînt foarte diferite, începînd cu cele din bambus fabricate în țară și terminînd cu lanseta de bambus lucrat sau fibre de sticlă. O lansetă ieftină ne-o putem confecționa și singuri, dintr-un băț de bambus care costă cca 14 lei, căruia îi facem un mîner din dopuri de plută pentru damigene (sînt necesare 11—12 dopuri, a 0,25 lei) și pe care aplicăm inelele, de preferință din cele de oțel cromat (se găsesc asemenea inele fabricate la noi, cu 25 lei seria de patru plus unul de vîrf).

Poziția inelelor pe lansetă se stabilește în modul următor: legăm mai întîi inelul de vîrf și mulineta pe mîner. Confecționăm din sfoară sau sîrmă subțire atîtea brățări (fig. 1) *cîte inele vrem să punem pe lansetă. Înșirăm aceste brățări pe lansetă și trecem firul prin ele și prin inelul de vîrf. De capătul firului atîrnăm o greutate de 300—400 g și ridicăm lanseta, sprijinind-o de masă, pînă ce greutatea e ridicată de jos. După aceea, mutăm brățările pe lansetă, la stînga sau la dreapta, pînă observăm că săgețile pe care le face firul cu lanseta sînt uniforme, iar lanseta capătă o curbură normală* (fig. 2) *așa ca și eforturile de încovoiere la tracțiunea peștelului să se repartizeze uniform pe toată lungimea ei. Însemnăm cu un creion locul unde am pus brățările, le scoatem și, în acele locuri, matisăm inelele. Cel mai bun fir de matisat este ața de cusut din material plastic, care are avantajul că fiind subțire dă un matisaj fin, rezistă la rupere și nu se destramă.*

În ce privește confecționarea mînerului, s-au mai dat indicații în revistă, dar cred că e folositor să le reamintesc. Dopurile se găuresc cu ajutorul unui tub de alamă — din cele din care se confecționează mufele — pe care îl facem tăios la unul din capete, iar la

→

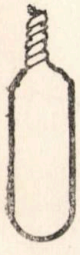

Fig. 1

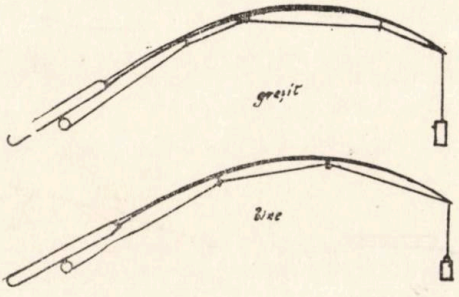

Fig. 2

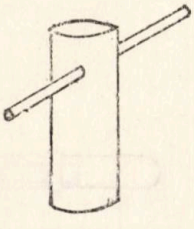

Fig. 3

celălalt facem o gaură prin care trecem un cui (fig. 3). Este bine ca diametrul exterior al tubului să fie puțin mai mic decît diametrul vergii, astfel ca dopul să intre puțin forțat. Dacă tubul intră prea greu, se poate lărgi gaura cu o pilă rotundă. Dopurile se înșiră pe vargă înainte de montarea inelelor, iar dopul dinspre coada vergii se așează astfel ca să lase liber cca 1,5—2 cm din vargă (fig. 4). Dopurile se lipesc de vargă și între ele cu clei de tîmplărie. După ce cleiul s-a uscat (cca 12 ore), cu ajutorul unui raşpel de cizmărie pilim suprafața dopurilor, încercînd din cînd în cînd dacă cele 2 brățări care vor fixa mulineta intră pe mîner.

Se înțelege de la sine că vom ține seama că mînerul se mai subțiază, căci, după pilire cu raşpelul, urmează șlefuirea cu hîrtie sticlată, care va mai subția destul de mult diametrul mînerului. Șlefuirea se face cu hîrtie sticlată pusă pe o bucată de scîndură, așa ca să se ia în mod egal din toate locurile și mînerul să nu iasă strîmb. După șlefuire băgăm brățările pe mîner, iar la capătul liber al vergii montăm fie un cauciuc din cele ce se pun la bastoane, fie un ultim dop pe care îl găurim numai atît cît intră bambusul în el și pe care îl lipim tot cu clei și-l rotunjim, avînd grijă să fie mai gros, ca să nu permită brățărilor să cadă. Pentru a împiedica brățările să se miște și să nu permită ca mulineta să se răsucească sau să cadă de pe mîner, în partea opusă celei pe care va sta mulineta se fixează o bandă de cauciuc din cameră de bicicletă (fig. 5) ; pentru ca această bandă să nu iasă în relief, se sapă cu o lamă de ras, în carnea mînerului, un șanț adînc cît grosimea benzii de cauciuc pe care o lipim de mîner cu soluție de lipit camere de biciclete.

Pentru a putea proiecta cîrligul la distanță, ne folosim de plumbi. Aceștia pot fi ficși sau culisanți. Forma plumbului are mare importanță, pentru ca, atunci cînd acesta a fost aruncat, să nu producă o plescătură prea mare pe apă și să sperie astfel peștii care s-ar găsi în preajma locului unde cade. Din experiențele noastre, forma cea mai convenabilă este cea piriformă (în formă de picătură — fig. 6). Are avantajul că, ajuns deasupra apei, plumbul cade cu partea groasă în jos și nu atinge apa cu toată suprafața lui. Aproape tot așa de bun e și plumbul în formă de țigară (fig. 6 a) pe care îl confecționăm ușor, turnînd plumbul topit într-o țeavă de trestie cu diametrul cît un creion. La unul din capete, acești plumbi se turtesc puțin, după care li se dă o gaură. La ape curgătoare acești plumbi nu sînt recomandabili, pentru că se rostogolesc ușor ; în aceste cazuri sînt buni plumbii plați. Dacă vrem să întrebuințăm plumbul culisant, folosim aceleași forme, însă găurite în lung, așa ca să lase firul să circule ușor prin ele (fig. 7). La acest sistem de plumbi, pe fir, înainte de locul de prindere a forfacului cîrligului, se fixează o alică de plumb care oprește alunecarea plumbului culisant spre cîrlig. Acest sistem are defectul că plumbul, fiind mai greu,

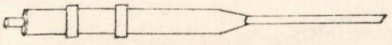

Fig. 4

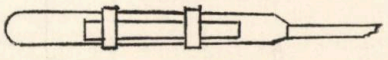

Fig. 5

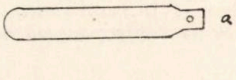

Fig. 6

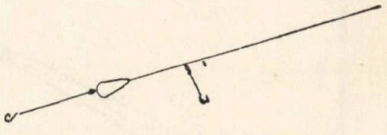

Fig. 7

la aruncare o ia înaintea cîrligului, aşa că acesta se agaţă de fir. Pentru a evita acest lucru, la aruncare, înainte ca plumbul să cadă pe apă, vom opri cu degetul desfăşurarea firului, frînînd astfel zborul plumbului şi permiţînd cîrligului cu momeala să-l depăşească.

Este bine ca garnitura plumb — cîrlige să se facă separat şi neapărat cu un fir mai subţire decît cel de pe mulinetă. Astfel, dacă pe mulinetă avem fir de 0,35, garnitura va trebui făcută cu fir de 0,30—0,25 pentru ca în cazul agăţării să se rupă firul garniturii şi nu cel de pe mulinetă. În locurile unde agăţarea cîrligului de cocioacele de pe fund este posibilă, se va folosi un singur cîrlig. Dacă fundul e curat, putem folosi două cîrlige, chiar şi la plumbul culisant (fig. 8). *În acest caz facem un ochi pe fir, cam la 25 cm de plumb şi agăţăm al doilea cîrlig. Se poate face şi o garnitură care să poată folosi plumbul fie culisant, fie de la capăt, după dorinţă.*

Deoarece la recuperare, totdeauna, oricare ar fi forma plumbului, acesta se învîrteşte mai mult sau mai puţin, este neapărat nevoie ca între garnitură şi firul lansetei să introducem un vîrtej (fig. 9) *pe care îl prindem pe o bucată de sîrmă de oţel, subţire, care are la un capăt un ochi de care prindem garnitura plumb — cîrlig, la mijloc vîrtejul, iar la celălalt capăt o agrafă cu care ataşăm totul de firul mulinetei. Acolo unde ştim că există posibilitatea de agăţare de cocioacele de fund, plumbul culisant nu e de recomandat pentru că, la mişcare, cîrligul rămîne înapoia plumbului şi se agaţă aproape întotdeauna. La forfacul cu plumbul înaintea cîrligului, agăţarea se poate evita ridicînd lanseta şi recuperînd repede ; plumbul se va ridica deasupra fundului, antrenînd cîrligul. În orice caz, în locurile în care fundul nu este absolut curat şi are plante, nu se va întrebuinţa decît un singur cîrlig, deoarece, punînd două cîrlige, chiar dacă la unul din ele s-a prins un peşte, al doilea se va agăţa sigur şi vom pierde şi peştele şi cîrligele.*

Pentru sprijinirea lansetei există foarte multe metode. În cazul că nu bate vîntul, sistemul cumpănă dă rezultate foarte bune (fig. 10), *fiindcă la cea mai mică tracţiune a peştelui vîrful lansetei se apleacă în jos ; dacă peştele vine spre noi, lanseta alunecă pe cumpănă, aşa că sîntem imediat anunţaţi de muşcătură. Dacă însă bate vîntul, cel mai bun sistem este să înfigem orizontal un suport dublu pe care sprijinim lanseta spre vîrf, iar mînerul cu mulineta pe pămînt* (fig. 11). *Astfel, lanseta fiind culcată orizontal nu mai e mişcată de vînt, iar cînd un peşte trage tare, lanseta e oprită de curbura suportului şi nu poate fi trasă în apă.*

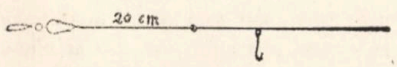

Fig. 8

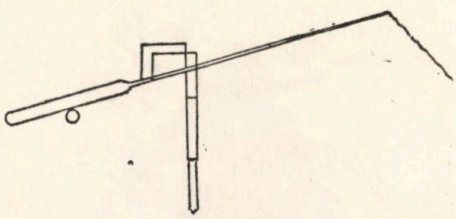

Fig. 10

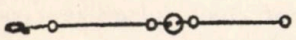

Fig. 9

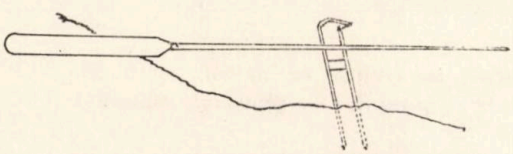

Fig. 11

Explicații...

Acul înseamnă înnobilarea aței. Ne-au trebuit, pînă să descoperim axioma aceasta, cîteva milioane de ani și niște nylon. Dar apoi iar am uitat, fiindcă adevărul a fost, dintotdeauna, cea mai amară chinină pescărească. Ne-am obosit să inventăm o unitate de măsură a viselor, și n-am găsit decît kilogramul ; un aparat de încercat rezistența răbdărilor, și n-am reușit să ajungem decît la mulineta cu tambur fix ; astfel că am eșuat în mămăligă pentru a avea dovada că pește, totuși, există.

Spre fericirea noastră, cineva ne-a dăruit oscilantele : niște bigudiuri ale gîrlei. Sinceritatea a devenit o catastrofă cu martori iar succesul la fel, dar fără. Am făcut din zăvoaie sala de așteptare a solunarelor și din țuică singura trăsătură de unire dintre vînători, pescari și paznici. Ne-am bătut capul cum să ne prefabricăm emoții și să ne convingem că exactitatea e tot una cu un pescar fără brațe : așa am ajuns la literatură și la poza cu peștele ținut de urechi.

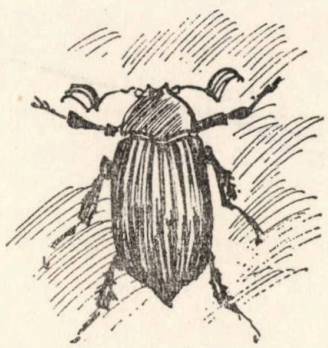

Icrele au devenit, cu timpul, logica înmulțirii pescarilor iar ghinionul, autocritica lor.

Ancora, rămasă simbolul speranțelor — și vai cîte-s, cele ale noastre ! — s-a transformat concomitent într-un mijloc lesnicios și sigur de vătămare a pantalonilor proprii sau de scos ochii celor din preajmă, dacă nu-s brazi. Înțelegem prin imaginație etalonul milimetrului nostru pescăresc și prin poezie dimineața brumată în care întîrzie autobuzul. Valurile reprezintă acum pentru noi o gîrlă pusă pe moațe iar crengile vagabonde răzbunarea ei împotriva noastră. Bombănim, înjurăm ca să ne concretizăm entuziasmul, cumulăm acreala și posomorîrile evurilor și descindem în natură, din mediul nostru îmbibat cu virtuți, ca din paleozoic. Cît despre pește, această ființă catalogată acuma pînă la radierea oricărei urme de neprevăzut, îl știm atît de bine fără să-l fi văzut prea des încît nu ne mai tresaltă decît ferocitatea, cînd dă peste noi grația de a-l cunoaște.

Hei, fraților, ce naiba e de făcut pentru ca undița să redevină unicul semn de noblețe veritabilă pe blazonul omenirii ?

... și un destin

Am avut, de multă vreme, un cărăbuș roșu. Atît de roșu că nu l-am pus în ac : era prea frumos — și nu m-ar fi crezut nici un clean că e adevărat. L-am despărțit de ceilalți, roșietici doar, și l-am pus într-o cutioară specială, în care l-am uitat. Iarna, cînd toate devin șoaptă dinspre fior, era la fel de roșu ; dar ușor ca un abur. L-am pus pe pervaz și-am așteptat să-l ia vîntul, măcar pentru un surogat de zbor. Dar bietul meu cărăbuș roșu a alunecat și a căzut în zăpadă, fără nici un fel de plutire ; văzut de la mine de sus semăna, de fapt, cu o scamă.

Sper să mă ierte, dacă va afla vreodată povestea, cleanul căruia i l-am furat cu totul și cu totul degeaba.

Ștefan STROE

DESPRE EXAGERARE

„Poveste vînătorească !“ se spune de obicei despre o întîmplare ieşită din comun, indiferent dacă ea are sau nu vreo legătură cu vînătoarea. Să fie oare adevărat că vînătorii spun „poveşti“ de tipul „Vulpea bearcă“ ori şi mai şi ? Vînătorii caută totdeauna să înflorească realitatea ? Să vedem lucrurile mai de aproape.

Vînătoarea a constituit pentru cei dintîi oameni una din primele forme ale activităţii sociale — munca în comun. Vînatul reprezenta iniţial, alături de pescuit şi cules, principalul mijloc de existenţă a colectivităţii. Din această cauză faima de bun vînător, implicit aceea de conducător al tribului, creştea odată cu numărul şi mărimea animalelor vînate. Şi de aici şi tendinţa exagerării. În sfera noţiunii vînător intrau atunci, ca şi mai tîrziu, cîteva note esenţiale : un plus de curaj, de îndemînare, afirmarea bărbăţiei în faţa semenilor. Era o tentaţie prea mare pentru cei lipsiţi de aceste calităţi, ca să nu se laude şi ei cu isprăvi vînătoreşti pe măsura celor favorizaţi de soartă.

Adevărul este că majoritatea celor care cutreieră cîmpiile şi pădurile, străbătînd zeci de kilometri într-o singură zi de vînătoare, văd şi înţeleg multe aspecte ale naturii care, pentru unii orăşeni reprezintă taine. Tainele acestea sînt transformate de imaginaţia lor în „poveşti vînătoreşti“ şi tratate ca atare. Uneori chiar vînătorii pot exagera o întîmplare sau alta, în mod inconştient. In clipele de mare emoţie prilejuite de întîlnirea cu primul cerb, căprior, mistreţ, lup sau chiar iepuri şi vulpi, ca să nu mai vorbim de urşi, impresia generală este că vînatul se dublează în mărime. Animalul creşte şi mai mult dacă are norocul să scape teafăr de la o astfel de întîlnire. Relatînd întîmplarea, vînătorul de bună credinţă descrie nu mărimea adevărată ci aceea întipărită pe retină în momentul cînd inima bate să spargă pieptul şi el poate jura de exactitatea celor spuse. Să nu le-o luăm în nume de rău — este singura exagerare făcută fără nici o urmă de intenţie.

Alteori se exagerează conştient, în faţa prietenilor, frumuseţile naturii văzute prin prisma vînătorească pentru ca Diana să cîştige noi adepţi. Este o exagerare premeditată, însă ea urmăreşte un scop nobil: reînvierea dragostei pentru natură, pentru vieţuitoarele ei. Pentru că natura (acolo unde nu a intervenit nechibzuinţa omului) nu poate fi decît frumoasă şi exercită o adîncă influenţă pozitivă asupra conştiinţei noastre.

Iată o întîmplare adevărată despre care un neofit în vînătoare ar putea spune zîmbind complice : curată poveste vînătorească.

S-a petrecut acum cîţiva ani în fazaneria A. Tehnicianul Iacob, un priceput practician fazanier, reuşise pentru prima oară să scoată şapte pui din cîteva zeci de ouă de potîrniche. Cu toată grija deosebită de care s-au bucurat, doi pui au murit după cîteva zile, însă ceilalţi cinci creşteau văzînd cu ochii. Bucuria tehnicianului nu avea margini. Era prima dată cînd reuşea să treacă de punctul critic cîţiva pui ai unei specii considerate pe nedrept, după părerea mea, imposibil de crescut artificial. Dar bucuria nu a durat mult. Intr-o zi, o barză, uitînd rolul ce i se atribuie în lume, de a aduce şi nu de a răpi pui, înghite pe rînd, tacticos, unu, doi... toţi cei cinci puişori aflaţi într-o lucernă de-o palmă. Strigătele disperate ale paznicului, contopite cu cele ale tehnicianului aflaţi la cîteva zeci de metri depărtare rămîn fără rezultat. Era prea mult ! De nesuportat ! Barza asta nu merită ocrotirea oamenilor, gîndeşte tehnicianul şi trage un foc omorînd ucigaşa ce se pregătea să zboare. Scoate repede cuţitul şi despică stomacul berzei, scoţînd afară cei cinci puişori. Dar nu s-a întîmplat chiar ca în „Scufiţa Roşie“ : doi pui erau complet acoperiţi cu o membrană gelatinoasă de suc digestiv şi, cu toate că au fost imediat spălaţi şi expuşi razelor soarelui, au murit după cîteva ore. Ceilalţi trei au trăit însă şi au fost eliberaţi pe teren, în toamnă. Şi poate mai trăiesc şi astăzi dacă nu au murit de foame în timpul iernii şi au scăpat de braconieri.

Constantin BĂLU

La cocoși

— Nici o grijă. În teren n-a călcat încă nimeni. Bătaia asta o știu numai eu... mă asigura paznicul de vînătoare de la Bănița. Urcam încet, pe întuneric. După o vreme am ajuns în bătaie. Ne adăpostim fiecare sub cîte un brad rămuros și așteptăm cîntec de cocoș. Am stat așa cam un ceas. De vreo două ori am auzit „got — got", glas de găină și atît. Am ieșit, am schimbat mai multe locuri, dar degeaba. N-am auzit glas de cocoș.

Se făcuse ziuă de-a binelea. Răsărea soarele. Convins de către paznic cum că rotitul cocoșilor încă nu începuse, coboram agale în urma lui, spre cabană. Deodată simt în nări miros de fum. Îl simte și el.

Se oprește și-mi face semn. Pe tăcute, ne înțelegem să încercăm să vedem cine făcuse foc. Coborîm încet, atenți să nu călcăm pe vreo crenguță. Curînd zărim sub noi, pe un tăpșan, doi oameni în straie de pădurar. Mîncau lîngă foc. Tocmai își treceau unul altuia o sticlă. Armele, o carabină și o pușcă de vînătoare, erau rezemate de un buștean, ceva mai departe de ei. Veniseră și ei la cocoși, dar în teren străin. Terenul nostru.

Tot prin semne ne înțelegem. Eu rămîn pe loc, iar paznicul ocolește mult, ca să se apropie din partea opusă. Cînd eram ca la 30 de pași de foc, strigăm amîndoi odată, cît ne țin puterile „Mîinile sus!" Cei doi convivi au sărit în picioare și au zvîcnit în fugă. Au lăsat arme, rucsacuri, mîncare, au lăsat tot și s-au făcut nevăzuți...

Noi, după ce am rîs bine, ne-am așezat la „masă" și ne-am ospătat ca dintr-al altuia. Pe urmă însă a trebuit să „plătim" masa : am cărat pînă la cabană și de-acolo la ocolul silvic tot calabalîcul celor doi și puștile pe deasupra.

La ocol am fost primiți în mare cinste. Șeful ocolului știa de rușinea pățită de cei doi pădurari ai săi. Ne-a asigurat că va face tot ce trebuie ca ei să nu mai braconeze, apoi ne-a poftit la cină. În pahare, vin, ne-au turnat tocmai cei doi pădurari... (i.c).

Am aflat și vă spunem și dv.

● O acvilă regală a coborît din înălțimi ca să vadă mai îndeaproape un elicopter care se întorcea din munți, unde salvase un om înzăpezit. Pasărea zbura atît de aproape de aparat, încît pilotul a trebuit să facă adevărate acrobații pentru ca să evite un accident. Întîmplarea s-a petrecut în Elveția.

● Un marinar căzut de pe puntea unui vapor liberian și-a salvat viața datorită unei broaște țestoase, pe al cărui spate a reușit să se agațe. Țestoasa a înotat, fără să se scufunde, timp de cinsprezece ore.

● Doi cetățeni se interesează, la o grădină zoologică, despre o femelă de struț.

— Tot ce știu, spune paznicul, este că nu vede prea bine și înghite orice.

Unul din cei doi cetățeni se întoarse spre amicul său.

— Într-un cuvînt, nevasta ideală...

PENTRU VÎNĂTORI ŞI PESCARI:

UN PORT-CUŢIT

Atît pentru pescari, cît, mai ales, pentru vînători, un cuţit purtat la cingătoare este cu mult mai util decît dacă este purtat în rucsac şi devine chiar periculos cînd este purtat în buzunar.

Teaca se confecţionează din piele groasă de 1—2 mm şi se poate utiliza, în acest scop, pielea de la o servietă veche sau alt obiect din piele. Mersul operaţiunilor este ilustrat în desenele alăturate.

Lipsa capselor poate fi înlocuită cu nituri din cupru sau alamă moale, bătute între două şaibe din acelaşi material. În acelaşi mod se pot face teci pentru dezgăţătoare, cleşte sau alte anexe de pescuit.

P.K.

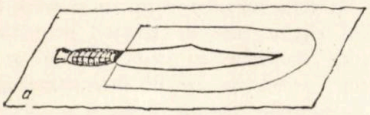

a

TRASARE ŞI DECUPARE

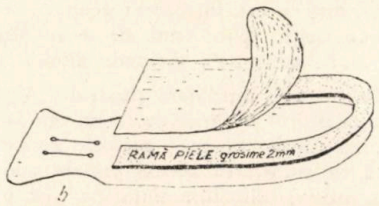

b

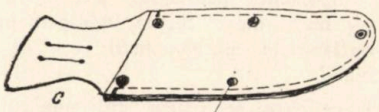

c

CAPSE SAU NITURI

FORFAC CU ANTIRĂSUCITOR

Confecţionaţi cu uşurinţă un forfac pentru pescuitul cu lanseta la ştiucă, urmînd indicaţiile de mai jos, completate cu cele ce reies din figurile alăturate :

— axul, din sîrmă de oţel de 0,5 sau 0,6 mm ϕ, în lungime de 12—15 cm, cu un ochet la un capăt şi o carabinieră — fixă sau mobilă — la celălalt capăt ; un mic cot va servi ca, după fixare, paleta antirăsucitoare să nu se rotească în jurul axului (fig. 1) ;

— paleta antirăsucitoare, din celuloid transparent şi incolor, cu dimensiunile : 4,5 cm lungimea bazei şi 3 cm înălţimea, avînd un mic unghi decupat în bază, în care se va încastra cotul axului de oţel ; folosirea unei palete de celuloid transparent, dar colorat în albăstrui aşa cum se găseşte în comerţ, o considerăm o greşeală, deoarece paleta devine astfel vizibilă şi provoacă adesea atacuri false asupra ei. Paleta se fixează la ax fie cu ajutorul a trei agrafe mici, fie în altă variantă, prin ulucuri de celuloid, tot transparente şi incolore (fig. 2) ;

— fixarea se face cu nitrolac (celuloid dizolvat în tinner), piesele respective fiind presate, pînă se face priza definitivă, cu ajutorul unor cleşti de rufe. Atenţie la cantitatea de nitrolac folosit : la o cantitate prea mare, bavurile de pe marginile lipiturilor nu mai sînt perfect transparente.

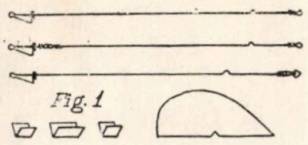

Fig. 1

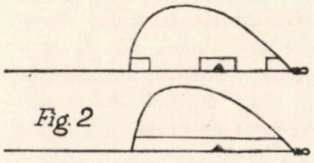

Fig. 2

Pe cine îl înțeapă țînțarii?

Dr. Alf. PROFETA

Un subiect abordat deseori în discuția dintre pescari sau vînători îl constituie țînțarul, mai corect, înțepătura acestei insecte. „M-au ciupit, spune unul, de m-au băşicat tot". „Pe mine nu", răspunde altul...

Pe vremuri, înțepătura țînțarului Anofel, transmițătorul malariei de la un om la altul, constituia un grav pericol. Astăzi, o dată cu eradicarea acestei temute boli în țara noastră, ciupitura țînțarului şi-a pierdut importanța patologică, dar a rămas pentru mulți dintre cei ce îndrăgesc balta şi stufărişurile, motivul unui chin de loc neglijabil.

De ce oare, se întrebă cîte unul, dacă într-un loc există cîțiva țînțari, toți mă găsesc şi mă înțeapă pe mine, în timp ce pe amicul cutare nici nu-l deranjează? O fi avînd pielea mai groasă? Poate că-l înțeapă şi pe el dar nu simte? Sau poate că, pur şi simplu, îl ignoră, sau chiar fug de el?

Numeroase cercetări efectuate în ultimii ani în diferite țări de către entomologi, au căutat un răspuns la asemenea întrebări. Nu numai pentru a găsi remedii care să-l apere pe om de înțepătura insectelor, ci pentru că rezolvarea ştiințifică a problemei poate da răspunsuri de mare valoare economică. Descoperirea substanțelor cu atractivitate specifică fiecărei specii de insecte ar putea ajuta la distrugerea selectivă a dăunătorilor, ferind astfel insectele folositoare.

Cert este că, pentru a putea supraviețui condițiilor potrivnice ale mediului înconjurător, insectele sînt dotate cu o extraordinară putere de adaptare, în care, un rol deosebit îl joacă mirosul. Acest simț le conduce către sursa de hrană (plantă sau animal), le ajută să-şi găsească partenerul de sex opus în vederea acuplării, să-şi găsească locul cel mai indicat pentru depunerea ouălor etc.

Sînt deosebit de interesante cercetările privind atractivitatea emanațiilor animalelor şi omului pentru un țînțar. S-a dovedit experimental că o serie de substanțe existente, în cantități mai mari sau mai mici, în sînge sau în transpirație, exercită o atracție specială față de aceste insecte. Atractivitatea se constată prin olfactometrie, în felul următor: într-o cameră conținînd cîteva sute de țînțari, prin cîteva ferestre acoperite cu tifon lipicios, se introduc curenți de aer de intensitate egală, iar în spatele acestor ferestre se plasează

substanţe atractive în diferite diluţii. Este firesc ca insectele să fie capturate în număr mai mare pe tifonul din faţa ferestrei care exercită cea mai mare atracţie. Cu ajutorul unor asemenea metode s-a descoperit că ţînţarii sînt atraşi de o serie de acizi aminaţi existenţi în sînge, dar şi de hemoglobină, amoniac şi peptonă, ca şi de o serie de substanţe existente în transpiraţie. S-a constatat că un distilat de sînge atractiv pentru ţînţarii *Culex pipiens* este în proporţie de o parte la două mii părţi apă. Un amestec de acizi biologici conţinînd alanină, cistină, acid lactic, acid glutamic ş.a. în concentraţie de 0,05 la sută s-a dovedit atractiv pentru ţînţarii *Culex* şi *Anopheles atroparvus*. O serie e cercetări au dovedit că ţînţarii sînt atraşi chiar şi numai de unele dintre substanţele amintite. S-a cercetat valoarea atractivă a acidului lactic faţă de ţînţari. În acest scop, un grup de experimentatori au efectuat o spălătură cu acetonă pe 800 de braţe omeneşti, constatînd că în reziduul uscat, rămas după evaporare, se găsesc 14 ml de acid lactic, din care, pentru a se atrage ţînţarii, nu era nevoie să se utilizeze mai mult de 10 miimi de gram. De altfel, s-a dovedit olfactometric că vaporii emanaţi de pe braţul omului sînt foarte atractivi. Dar atractivitatea se datoreşte unui număr de factori foarte diferiţi ca : umezeala, căldura, bioxidul de carbon, mirosul corpului, dar şi stimulilor vizuali, toate acestea variind de la caz la caz. Pentru ţînţari însă principalul factor de alegere îl reprezintă mirosul corpului pe care urmează să-l înţepe. La baza preferinţelor diferiţilor ţînţari, indiferent dacă este vorba de cei ce au predilecţie pentru animale sau pentru om, se pare că stau particularităţile aminoacizilor din emanaţiile corpului şi în special conţinutul acestora în lizină şi alanină.

Un rol important îl joacă la insecte atractanţii sexuali. Detectaţi de insecte în cantităţi fantastic de mici, atractanţii sexuali se dovedesc a fi cele mai active substanţe cu acţiune fiziologică, dintre cele cunoscute pînă în prezent. Astfel, gîndacul de bucătărie american — *Periplaneta americana* — răspunde de la o distanţă de circa 800 m la o cantitate de — 4^{10-4} micrograme substanţă stimulentă, ceea ce echivalează cu circa 30 molecule de „momeală" produsă de către femelă în porţiunea abdominală. Cercetătorii au izbutit să extragă acest atractant, să-i determine natura chimică şi să exercite atractivitatea asupra gîndacilor masculi.

În afară însă de atractivitate, faţă de insecte, oamenii reacţionează diferit şi din alte puncte de vedere Pielea obişnuită cu intemperiile este mai puţin sensibilă la înţepătură decît cea „albă şi catifelată". S-ar putea, de asemenea, ca oamenii expuşi mai des înţepăturilor anumitor insecte să reacţioneze diferit din punct de vedere imunologic, astfel încît efectul lor iritant să fie mult diminuat, sau chiar abolit ; s-ar putea ca ei să producă în ţesuturile pielii sau în sînge substanţe care să incomodeze acţiunea ţînţarului.

Răspunsul alergic al pielii omului şi animalelor faţă de înţepăturile artropodelor nu este încă bine cunoscut. Reacţiile pielii la înţepătură sînt determinate de o imensă varietate de produse active care sînt injectate de fiecare specie de insecte hematofage. Este ştiut că, pe lîngă substanţe anticoagulante, saliva acestora conţine toxice, iritante, extrase specifice ale ţesuturilor insectei care, o dată ajunse în pielea celui înţepat, acţionează ca antigene care sensibilizează organismul. Se fac cercetări experimentale pentru a se cunoaşte căile aces-

→

tei sensibilizări şi variaţiile ei, precum şi pentru realizarea unor posibilităţi de desensibilizare.

Cunoscînd toate acestea, putem răspunde întrebării pe care ne-am pus-o în titlu ? Cam greu. Dar, în orice caz, ne putem explica de ce există preferinţe şi putem să tragem unele concluzii practice.

Atractivitatea faţă de ţînţari este individuală într-o anumită măsură, variind în funcţie de compoziţia specifică a sîngelui şi a transpiraţiei fiecărui om, dar are şi caracteristici generale, care variază în raport cu condiţiile de moment. Un om care a depus eforturi musculare intense va degaja mari cantităţi de acid lactic, dovedit un puternic atractant.

Tot astfel va atrage ţînţarii cel care transpiră mai mult. Dar trebuie ţinut seama şi de gradul de descompunere a transpiraţiei în acizii amintiţi, ceea ce însemnează vechimea transpiraţiei pe piele, dar şi căldura mediului ambiant la un moment dat, gradul de evaporare a transpiraţiei, umiditatea pielii etc. Şi tot astfel va avea mai mult de suferit de pe urma înţepăturilor cel neobişnuit cu vîntul şi cu soarele, a cărui piele sensibilă, o dată cu iritarea, va emana atractanţi, precum şi cel care lasă expuse înţepăturilor porţiuni de piele pe care în mod obişnuit le ţine acoperite, ca şi obrazul proaspăt bărbierit.

Deci, aviz amatorilor !

N.R.

La o experienţă făcută în apropiere de Rangoon, capitala Birmaniei, din însărcinarea Organizaţiei Mondiale a Sănătăţii, în decurs de 12 săptămîni toţi ţînţarii din specia *Culex pipiens fatigans* au fost stîrpiţi pe cale genetică. Aceşti ţînţari răspîndesc una din cele mai grave boli tropicale — filarioza.

Oamenii de ştiinţă au constatat că ţînţarii masculi din această specie, de origine americană, nu produc urmaşi vii cu ţînţari femele din Birmania. Ouăle produse din aceste încrucişări nu se dezvoltă în larve, ci pier. De aceea, experţii au trimis în Birmania cantităţi mari de ţînţari masculi americani. (Agerpres).

Pastel vînătoresc

Tîrşie ziua paşii pe cetini iernoase,
cornu-n culcuşu-i de sunet adoarme
şi plumbul în arme
aşteaptă ţîşniri spre-ntinsele plase
dintre trunchiuri şi clipă,
pînă liniştei ţăndări i-alungă
un fîlfîit de aripă,
la crinul zăpezilor dungă
cu vîrf în orizont de soare ;
mult suflet curge-n nefiinţă
iar codru-n ochi sălbatici moare,
sub cer întins ca o velinţă ;
şi-amiaza pune în lumină
cucernic ceas pe alb de-altare,
în care parcă se înclină
fruntea Dianei a iertare.

Ioan SOCOL

Un montaj pentru peştişor

Redăm în figura alăturată o montură pentru pescuitul de răpitori cu lanseta, cu peştişor mort.

Montura preconizată se compune dintr-un forfac simplu, din sîrmă subţire (de circa 0,3—0,5 mm grosime), de lungime aproximativ 15 cm, avînd la un capăt o buclă, iar la celălalt un vîrtej cu gîtul mai lung ; de bucla vîrtejului, aşa cum se vede şi în figură, este prinsă o ancoră şi o prelungire din aceeaşi sîrmă de oţel, în lungime de 3 cm, care la celălalt capăt are prinsă a doua ancoră.

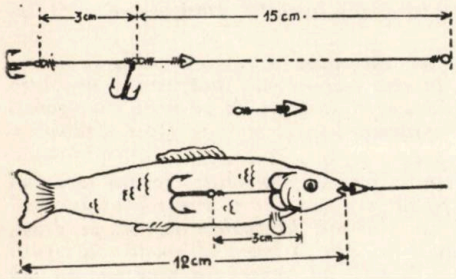

De ce 3 cm între cele două ancore ?

Pentru că ambele se vor prinde în aceeaşi parte a peştişorului (care va avea o lungime de circa 8—12 cm, dimensiune ideală), astfel că prima se va fixa imediat sub operculul branhiilor, iar a doua la 3 cm mai spre coadă, adică tocmai în zona în care se aplică muşcătura laterală a ştiucii.

De ce 15 cm lungime de forfac ?

Pentru că astfel el este destul de lung ca o ştiucă mare să nu taie firul de nylon şi — în acelaşi timp — destul de scurt pentru ca mişcările şi rostogolirile peştişorului mort să nu fie nici prea repezi şi nici prea încete pe timpul recuperării firului. Recuperarea se va face cu intermitenţe, zvîcniri şi scurte opriri neregulate, ceea ce va lăsa impresia că „mortul" este un peştişor viu dar bolnav şi deci o pradă cu atît mai uşoară pentru răpitorul care pîndeşte.

Bucla de la capătul liber al forfacului se va putea prinde în carabiniera unui vîrtej precedat de un antirăsucitor cu paletă de celuloid transparent sau, şi mai bine, un răsucitor cu contragreutate de plumb, care va avea şi rolul suplimentar (prin greutate) de a menţine „mortul" la o adîncime mai mare sub apă, fără a fi nevoie să se complice montura cu plumbi adiţionali, în acest scop.

N.S.

LĂCOMIE

După-amiază frumoasă de octombrie, la Snagov. Un biban frumos, o ştiucă de vreo 0,8 kg.

Arunc din mijloc spre marginea stufului şi am impresia că agăţ un brădiş, dar, puţin după aceea, simt o muşcătură puternică. Drilul durează vreo 15 minute, în care timp nu văd nimic.

Între timp, soţia montase minciocul. În fine, apare la suprafaţă o ştiucă de vreun metru lungime. Soţia s-a emoţionat, a încercat să o aducă în mincioc, dar fără rezultat. Văzînd că nu poate scăpa, balaurul începu să dea tîrcoale bărcii, la 10—15 m, încercînd să treacă de mai multe ori pe sub barcă. Deodată simt venind firul ca şi gol. La suprafaţă apare o ştiuculiţă cît o scrumbie. Uluiţi, ne uităm unul la altul. Adusă în barcă, constatăm că ştiuca era zgîriată şi muşcată pe tot corpul. „Brădişul" fusese muşcătura slabă a unei ştiuci mici, care apoi a fost atacată şi aproape înghiţită de haramul nesăţios.

N.C.

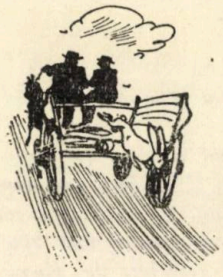

LA O VÎNĂTOARE

Eram într-un orăşel capitală de judeţ, cu respectivul comandament de jandarmi. Ajutor de comandant era un căpitan vechi în grad, cu pretenţie de vînător, cam ageamiu şi prost trăgător, dar invitat nelipsit de la vînătorile unicei asociaţii din acel orăşel. După vînătoare, întotdeauna se întorcea cu cîţiva iepuri (indiferent de cine erau împuşcaţi) şi bine dispus, după o masă bună în aer liber, stropită cu vinuri alese. Prin părţile acelea erau vii de calitate, ai căror proprietari erau şi vînători. Alţii veneau cu bunătăţi pregătite de către soţiile lor, mari gospodine, aşa cum sînt prin oraşele moldoveneşti şi care, la rîndul lor, aşteptau acasă sosirea soţilor, să afle ale cui preparate au fost mai gustate şi mai apreciate. Aceste bucate însemnau oale cu sarmale, vărzări şi alte bunătăţi. Deci, de ce ar fi lipsit căpitanul-vînător?

Unii dintre noi erau bucuroşi de prezenţa lui, căci avea o trăsură militară, cu coviltir, trasă de doi cai buni ai comandamentului, în care trăsură mai încăpeam şi noi, vreo trei patru inşi privilegiaţi. În definitiv, toţi vînătorii aveam avantaje de pe urma lui: gonaşi aveam destui, scoşi de şefii de post de prin satele apropiate locului unde se făcea vînătoarea.

La o vînătoare, trebuia să trecem dintr-o pădure în alta. Trecerea se făcea printr-o porumbişte. În ultimul moment ne hotărîm să batem şi această porumbişte, gonaşii rămînînd pe loc, iar vînătorii urmau să-şi ocupe locurile pe un drum de care. Proastă organizare! Terenul fiind în pantă, gonaşii veneau din vîrf, iar vînătorii la poalele pantei, pe drum, unde nu aveai cum te camufla. În plus şi vîntul în spate. Aşa că începînd goana toţi iepurii (şi mulţi mai erau adunaţi acolo!) stîrniţi fugeau lateral, nu veneau la vînători. Eu mă nimerisem lîngă căpitan.

La un moment dat, văd doi iepuri la distanţă mare, fugind drept unul spre altul. Într-un loc s-au întîlnit şi s-au ciocnit în viteză, producînd un norulet de praf, ca pe urmă să-şi continuie fuga numai unul. Căpitanul se ridică de la locul lui şi, grăbit, se duce la locul cu pricina. Trage trei focuri (avea armă cu repetiţie), ridică un iepure şi vine cu el.

Soseşte ora mesei. Ne-am adunat cu toţii, vînători şi gonaşi, la marginea pădurii. După un timp, mă pune naiba să-i spun căpitanului: „Bine domnule, vînător eşti dumneata? Ieşi din linie în plină bătaie să tragi în iepure cînd el stă pe loc!"

— Ia lasă-mă domnule! Împuşc şi eu odată un iepure şi mai faci şi gălăgie!

Mai mult în glumă, îi spun: „Ce-ai împuşcat? Iepurele d-tale, fie că s-a ciocnit de iepurele celălalt, fie că s-a lovit de vreun cocean, că a rămas ameţit pe loc, iar dumneata ai tras degeaba şi l-ai ridicat!"

Căpitanul pretindea că l-a luat din fugă, din al treilea foc. Atunci propun să-l jupuim şi să ne convingem de împuşcătură. Căpitanul aprobă şi dă ordin soldatului de la trăsură, să aducă iepurele. Acesta ridică capacul de la capra trăsurii şi, din ladă, sare iepurele, luînd-o la fugă, în hazul tuturor.

Căpitanul, furios, se adresează soldatului şi apoi mie.

— Bine măi prostule, cum l-ai scăpat? Iar dumitale domnule, nu-ţi permit astfel de glume!

Eu m-am scuzat: „Nu eu am făcut gluma, d-le căpitan, ci iepurele!

De atunci nu am mai avut loc în trăsura căpitanului.

M. GHERGHICEANU

PRIMA ŞTIUCĂ

Vînător pasionat din copilărie, în urma unei hepatite grave mi s-a interzis consumarea oricărui fel de vînat. În schimb, mi s-a recomandat peşte proaspăt, alb, dar nu de la „Alimentara", ci absolut proaspăt.

— Dar de unde să procur peşte atît de proaspăt, d-le doctor ?

— N-ai prieteni pescari ? Sau apucă-te de pescuit, în loc de vînătoare.

Mi-am scos primul permis şi am devenit un al treilea pe tabelul de călătorii de pescuit colective. Şi aşa, duminică de duminică, am plecat la pescuit, înarmat cu o lansetă, două linguri, plumbi şi cîrlige, vin şi ţuică.

Vreo 5—6 luni n-am prins nimic, dar peşte proaspăt, primit cadou, tot aduceam acasă.

Într-o seară, plecasem 3 persoane la Cernavodă să dăm pe canal la crap, ştiucă şi somn. S-au aruncat babaroase, rîme sau peşti, s-au fixat bine lansetele să nu le smulgă vreo dihanie. Fiind vară, ne-am culcat pe malul apei. Mă trezesc în mare larmă, lanterne aprinse. Prietenul meu A. a scos un somn de vreun kilogram şi jumătate, întîmplare după care ne-am culcat din nou. Cînd m-am trezit, era deja lumină. Mă ridic şi, spre marea mea mirare, lîngă mine zăcea o ştiucă de vreun kg.

Mă aplec ; ştiuca avea urechile roşii şi nici nu căpătase încă rigiditatea morţii. M-am întrebat ce să fie cu ştiuca asta. Mi-am zis că trebuie să fie vreo glumă a colegilor, şi am aşteptat să văd ce se întîmplă. Ca să par indiferent, am deschis rucksacul şi m-am apucat să mănînc. Între timp, s-au apropiat şi ceilalţi colegi.

— Frumoasă ştiucă, zice unul.

— La ce-ai prins-o ? întrebă celălalt.

— La peştişor viu, răspund eu.

— Bravo măi, de-acum eşti pescar. Scoate sticla să serbăm evenimentul.

Aşa m-am întors acasă cu primul peşte pe care nu-l căpătasem în dar.

Mult mai tîrziu am văzut cu ochii pătania unei ştiuci care, sărind după baboi, a rămas pe uscat.

N. C.

— Eu am plecat ! Mîine vin aici nişte prieteni. Vă rog să fiţi consecvenţi ! La revedere ! (Matty)

Proverbul mincinos

I-am dus Smarandei, de ziua ei, daruri multe și alese, dar cel mai mult și mai mult i-a plăcut cojocelul din blană de lup. Îl meșterisem undeva, într-un sătuc de sub munte, cu bunul meu prieten de prin părțile locului, Marin pădurarul. Iar dacă vă închipuiți că Smarandei cojocelul i-a plăcut doar așa, și gata, aflați că vă înșelați grozav. Pentru că fetiței îi plac lucrurile clare : de unde, cum, de ce, cînd, cui, care, și te descoase așa, bucată cu bucată, pînă află tot adevărul.

Așa s-au petrecut lucrurile și cu noul ei cojoc.

— Din ce l-ai făcut ?

— Din blană de lup.

— Cum ai prins lupul ?

— L-am împușcat.

— De ce l-ai împușcat ?

— Pentru că nu-și schimbase năravul...

— Care nărav ?

Situația fiind cum nu se poate mai clară, am sălțat fetița pe genunchi și, curățindu-i alune, i-am istorisit povestea cojocului, de la începutul începutului.

Așadar, toamna trecută mi-am petrecut-o cu Marin pădurarul, mai mult prin codru decît prin sat. Aveam misiunea să numărăm cerbii din pădure, iar badea Marin era neîntrecut în astfel de treburi. Într-una din zile, hoinărind prin desișuri, dăm peste culcușul unui lup. Ne-am așezat noi la pîndă, cu armele încărcate, dar coltatul parcă mirosise primejdia. Abia a doua zi pe la amiază și-a arătat urechile, iar cînd l-am văzut, nu mi-a venit să-mi cred ochilor. Lupul era slab, numai piele și os, cu blana smotocită și peticită, parcă fusese cîrpit de vreun croitor nepriceput.

— Ce-i cu el, bade Marine ? Parcă n-a mîncat de nouă luni !

— Ce să fie, își schimbă părul. Adică năpîrlește. Cum s-ar spune, își îmbracă hainele de iarnă, că astea de vară sînt prea subțirele. Ia hai să-i tragem un glonț, că-i tare stricător. Știi matale proverbul : lupul își schimbă părul, dar năravul, ba !

— Bade Marine, proverbul matale e mincinos ! Ia te uită, lupul nostru își schimbă și părul și năravul !...

Într-adevăr, coltatul, după ce s-a învîrtit prin desișuri cu botul în pămînt, s-a apucat să rupă și să mestece niște ierburi, ca cel mai nevinovat miel de pe lume.

— Ei, dacă-l iei matale pe garanție, zise badea Marin cu ochii sclipind de veselie, să-l mai îngăduim o leacă, poate s-a lăsat de rele.

Și s-au pornit ploile toamnei, și prin pădure n-am mai pus piciorul cîteva săptămîni. Cînd am revenit în codru, prima grijă ne-a fost să căutăm culcușul lupului. L-am găsit lesne, pentru că lupul ne lăsase tot felul de semne : oase și oscioare, lînă de oi, ba chiar și pene de gîscă. Adevărat prăpăd.

— Ei, zise badea Marin, acum îl mai iertăm sau nu ?

— Bine, dar cum rămîne cu păscutul buruienilor ? Că doar l-am văzut amîndoi...

— Toate animalele care-și schimbă straiele, m-a lămurit badea Marin, au obiceiul, atunci cînd năpîrlesc, să-și caute și altfel de hrană, decît cea de toate zilele. Or fi vrînd să încerce și alte materiale pentru noile cojoace, își mai dădu pădurarul cu părerea.

Iar eu, ce să mai zic ? Am ochit lung, pușca a bubuit năpraznic, apoi am ridicat lupul, îmbrăcat, ce-i drept, într-o minunată blană de iarnă, nouă-nouță, dar credincios vechilor năravuri.

I-am spus pădurarului ce vreau să fac din blana fiarei. Și am adăugat, glumind :

— Mi-e frică numai să nu-i ia și alții năravurile...

— Nici o grijă, m-a liniștit zîmbind pădurarul. Năravuri ca ale lui nu stau în blană, ci în inimă. Iar Smărăndiței, tare bine i-ar veni un cojocel cu bumbi de os și arnici roșu pe la poale...

Petru IONIȚĂ

Gluma

Aş minţi cu neruşinare dacă v-aş spune că mîrîitul moşului ţinea, cît de cît, de bineţele mele. Aş minţi şi dacă v-aş spune că m-am sinchisit cîtuşi de puţin. Merg cu paşi mari spre locul meu dintotdeauna, şapte metri la stînga moşului, cu toate că balta moţăie în lumina neclintită a dimineţii, pustie pe tot rotocolul malului.

— Ietă-al dracului, aud în dreapta, şi moşul sare fript să-şi salte trestia mărginaşă ; răţoiul, care se chinuia să-i hăpăie pluta, bate indignat din aripi.

Îmi scot absent praştia, celebra praştie de aruncat nadă şi, încărcînd-o cu un bolovan uscat, ochesc lung răţoiul, sub bîrligul cozii. Balta explodează gălăgios, în ţipetele şi bălăceala păsării ultragiate.

Credeţi că mi-a mulţumit ? S-a scotocit după ţigară, dar o rupe-n două cu ochii la ciupelile obleţilor şi o bagă cu grijă în buzunar.

— Ia-o p-asta, şi-i întind pachetul de Snagov. Ia una fără să se uite, ridicînd, ca un artist ce e, o săbioară străvezie în aurul dimineţii. Şi se neclinteşte iar, momîie, cu ochii la moţul de cocean.

Încet, încet, problema cuceririi moşului capătă dimensiunile ţelului unic, estompînd orice altă preocupare. Să nu-l încurc, m-agăţ iremediabil într-o trestie, cu ceva mare, mare, în cîrlig. Rup, apoi arunc undeva, la dracu-n praznic, aproape de mal, să nu-i tulbur apa. Şi-i tot dau roată, cu cele mai paşnice intenţii. Moşul muşcă şi zvîrle din copite ca o iapă nărăvaşă.

Rezistă la turta de floarea soarelui, nici nu clipeşte cînd deşir „franţuzoaica", stă cu spatele cînd scap ciortanul, dar capitulează la rom. Îl răsfăţ ca pe-o chinezărie de porţelan : trei vorbe pe oră, cu romul şi ţigările uitate la îndemîna stîngii sale. Sub orizont, apa morţilor leagănă lanurile de porumb.

Moşul recuperează bleg, amăgit de vreo tresărire părelnică. Brusc, băţul i se înconvoaie scîrţîind, iar morişca prinde să-i cîrîie înviorată. Şi parcă, totuşi, nu e crap.

Sfoara, mă fulgeră tăişul amintirii, sfoara !... Îi văzusem ultima oară pe dracii satului veniţi la scăldat, întinzînd-o de-a latul golfuleţului. Trec după trestii, apucînd capătul sforii priponit într-un ştep de salcie. Nu mai are nici o importanţă, dar vă jur că vroiam să-l ajut. Moşul muşcase năpraznic, cu toate cîrligele. Se opinteşte ichind, şi-i dau aţă, apoi îl aduc la larg. Trage ca un reproducător îmbătrînit printre rîme şi babaroase.

Mă las înduplecat, pînă lîngă mal, dar nu rezist. Mai să-l trag în apă, apucînd calea lărgimii, a libertăţii.

— Ho cu taica, mînca-l-ar moşu', şi mi-l închipui săgetînd undele pe sub păpurişul sprîncenelor. Mă zbat, cu ultimele elanuri şi, mînca-i-ar lupii de neisprăviţi, sfoara se desprinde la celălalt capăt. Îi dau dracului drumul şi m-arăt de după trestii.

N-a înjurat, dar nici n-a zis să-mi văd de scule, iar cînd mi-am văzut era prea tîrziu. „Franţuzoaica" mea elegantă îmi flutura din coadă spre mijlocul bălţii. Sar aşa cum mă aflu, scap dihania şi mă-ntorc şuierînd ca o locomotivă. Pe mal, satana, cu mîna streaşină la ochi, întruchipa mintea omenească avidă de cunoaştere. Îl las tolănit printre firele de grozamă şi mă dosesc la uscat.

— Ca să vezi, măsa-marea măsii, conchide moşul cu ochii în tăriile neclintite. Facem pe din două ultima gură de otravă.

Am pescuit cot la cot, pînă toamna tîrziu...

Minifabule

— Ce porţi în sacul de la brîu, vecine ?
I-a întrebat pe cangur un arici.
— M-ai întrebat cumva ce port aici ?
În sacul de la brîu mă port pe mine,
nătîng şi orb acum, cam cît o minge,
cel ce voi fi, cînd cel ce sînt s-o stinge...

*

Un şoricel, scoţîndu-şi nasul
de sub umbrela unei verze,
s-a adresat o dată unei berze :
— Hm, ai doar un picior ! Mi-ar fi ruşine...
Poţi tu, o şchioapă, să te-ntreci cu mine,
cînd eu am patru, plus această coadă ?
Nepricopsitul n-avea cum să vadă
ce aripi poartă barza pe spinare.

Morala, pentru Chiţ, a fost cam tare:
nu l-au scăpat nici coadă, nici picioare...

Distanța de fugă

D. RADU

In natură, animalele nu suferă apropierea omului sau a altui animal pe care-l cred vrăjmaș, decît pînă la o anumită distanță, după care se îndepărtează luînd-o la fugă, zburînd etc. Această distanță de fugă este mai mare sau mai mică, după cum vrăjmașul ce se apropie este socotit mai mult sau mai puțin primejdios. Un porumbel va zbura înfricoșat cînd cioara, prin cîrîitul ei caracteristic, va da semnalul că uliul este aproape, chiar înainte ca el să fie văzut, pe cînd trecerea unei alte păsări răpitoare, inofensive, nu-l va speria, ci va lăsa-o să se apropie foarte mult. O veveriță va lăsa să se apropie mult omul sau un oarecare animal inofensiv, pe cînd vederea jderului, dușmanul ei de moarte, o va face să se mistuie în desișurile cele mai nepătrunse. Distanța de fugă e mai mare sau mai mică și în funcție de posibilitatea animalului de a se salva. O lișiță lasă să se apropie mult barca cu oameni sau chiar un răpitor înaripat, cînd se află la marginea protectoare a stufului, pe cînd, dacă este surprinsă în mijlocul bălții, nu se va lăsa cîtuși de puțin apropiată.

Vînătoarea dropiilor se bazează și ea pe acest obicei al animalului de a-și „regla" distanța de fugă în funcție de pericolul ce-l reprezintă diverși dușmani. Se știe că aceste păsări ce trăiesc în întinderile nesfîrșite nu se tem de căruțe, pe cînd de om au o frică grozavă. Ele au văzut trecînd căruțe mii și mii, care nu le-au făcut nici un rău, pe cînd prezența omului singur în imensitatea întinderilor le-a adus totdeauna cîte o surpriză neplăcută. Și vînătorul, cunoscînd acest obicei al dropiilor, le vînează apropiindu-se cu ajutorul unei căruțe. Numai așa glonțul ucigaș își poate ajunge ținta.

Însă unele animale se comportă diferit. Așa, spre exemplu, iepurele, la care distanța de fugă este cu atît mai mică cu cît dușmanul care se apropie este mai periculos. Din ce cauză are iepurele acest obicei ? După cum se știe, urechilă are drept unul din mijloacele sale de apărare coloritul protector al blănii. Cînd se apropie un dușman mai puțin periculos el se scoală mai din timp și fuge. Pînă aici totul este normal. Cînd însă se apropie un dușman mai periculos cum ar fi un cîine sau o vulpe, care l-ar putea prinde lesne, iepurele își schimbă comportarea. Încrezîndu-se în coloritul său protector, el va sta nemișcat, numai

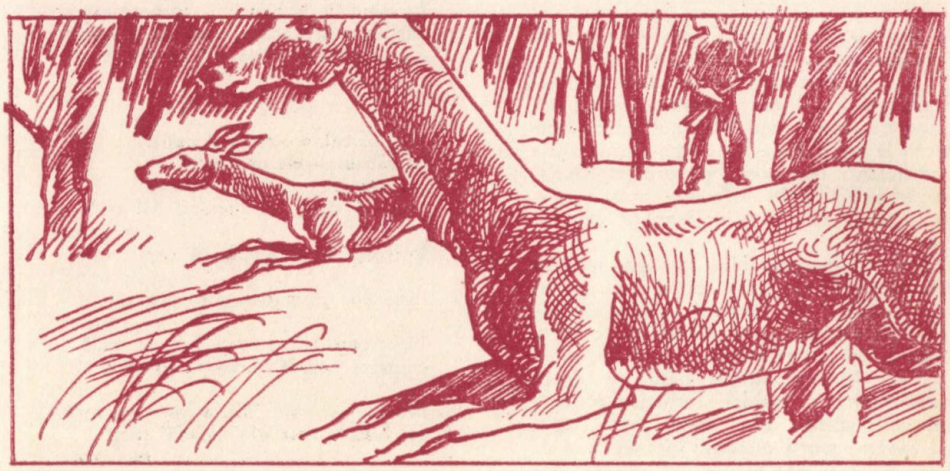

ochi şi urechi, pentru a nu atrage cîtuşi de puţin atenţia. Distanţa de fugă în acest caz se poate reduce la numai cîţiva paşi. Dacă răpitorul nu l-a simţit, el rămîne împietrit şi astfel e salvat. Dacă ar fi luat-o la fugă cînd răpitorul era la o depărtare mai mare, s-ar fi expus riscului unei urmăriri îndelungate, neliniştindu-se poate pentru toată ziua aceea. Dacă răpitorul îl simte totuşi şi se apropie prea mult, abia atunci iepurele sare de sub nasul acestuia şi picioarele sale mai iuţi tot îl vor salva pînă în cele din urmă. Dar de ce s-ar fi obosit el mai înainte de a fi fost cazul ?

Se cunosc situaţii cînd unele animale care nu au mai văzut oameni şi nu-i cunosc ca duşmani să nu fugă la apropierea acestora. Aşa sînt pinguinii, manşoţii şi multe alte animale polare, care se lasă chiar atinse cu mîna de către oameni, căci nu au teamă faţă de ei. Distanţa lor de fugă în acest caz se poate reduce la zero.

O HRANĂ CIUDATĂ

Apa unui izvor din apropierea oraşului Tulcea nu îngheaţă nici pe cel mai puternic ger ; păstrează o temperatură constantă de 16° C. Se găsesc aici, toată iarna, larve şi insecte, melci, broaşte, care constituie hrana numeroaselor păsări ca găinuşi şi cîrstei de baltă, culici, becaţine, fluierari etc ce se menţin în jurul izvorului. Tot aici vin să bea apă şi stolurile de păsărele. Printre acesta, am observat la 14.01.1968, două mierle *(Turdus merula L.)*, care au apărut cu cîte o broscuţă în cioc. Cu lovituri de cioc le-au omorît şi au început să le consume, rupîndu-le abdomenul. Împuşcînd şi disecînd o mierlă am constatat că avea stomacul complet gol ; victima era o broască-de-lac *(Rana ridibunda)*, în greutate de 3,95 g, cu o lungime de 3,6 cm (fără picioare).

Observaţia aceasta denotă o adaptabilitate ridicată a mierlei la diferite condiţii de hrană, fapt care a ajutat-o în transformarea ei dintr-o specie migratoare-oaspete de vară în specie sedentară.

J. B. KISS

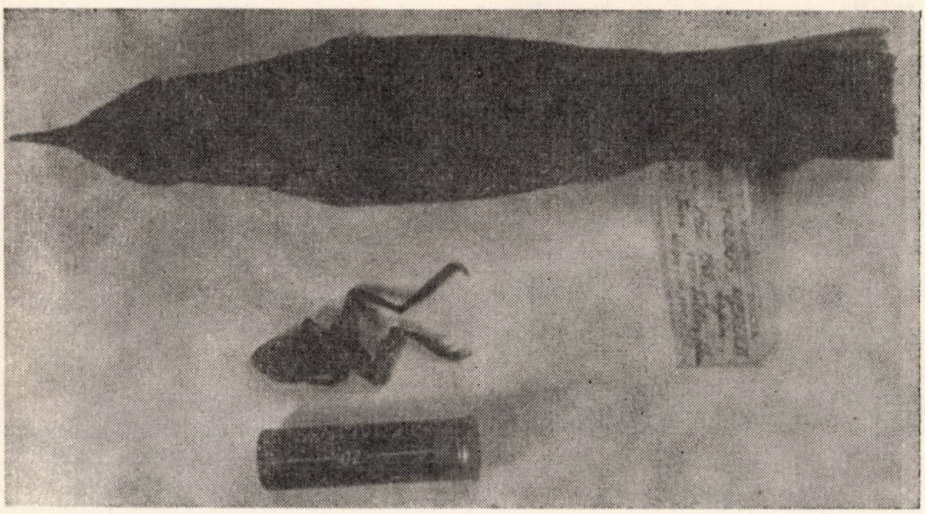

LA COCOȘI DE MUNTE

Tudor DĂNEȚI

Să fotografiem cocoșii de munte *în timpul rotitului este o dorință veche. Dar nu prea ușor de realizat. Căci e mult mai simplu să-i vezi și să-i împușți, decît să reușești o fotografie cît de cît bună. Însă nu mai puțin pasionant. Și trebuie spus că am simțit o mare ușurare la gîndul că în această primăvară ne vom mulțumi să găsim locuri de rotit necunoscute, să facem observații și fotografii. Niciodată fotografierea vînatului viu nu se împacă cu vînătoarea propriu-zisă. Tentația de a împușca, instinctul ancestral tulbură fotograful, care este de fapt un contemplativ.*

Am ajuns devreme. Căutăm încet, metodic, locurile unde știm că înainte cu mulți ani roteau cocoșii și cele pe care le presupunem favorabile. Tovarășul meu de expediție are o întreagă teorie despre con-

„În acest timp cocoșul cîntă..." (*foto :* Hönnigberger)

diițiile pe care trebuie să le îndeplinească o „bătaie", printre care și aceea de a fi cu fața la răsăritul soarelui. În sfîrșit, surpriza ! Sub un molid, urme certe ! Aici doarme un cocoș. Nu e sigur că și rotește, lipsind urmele pașilor și aripilor frecate pe zăpadă, dar merită să facem o încercare dimineața.

Romantismul acestei vînători presupune petrecerea nopții în cojoc sub cerul înstelat sau cel mult într-o colibă rudimentară, dar noi am profitat de apropierea unei cabane turistice și ne-am odihnit în paturi impecabile. Singurul lucru care ne-a deranjat a fost apa fierbinte de la robinet, ceea ce trebuie să recunoască orice adevărat vînător de cocoși, este un sacrilegiu pentru seara dinaintea rotitului.

Cînd am pornit din cabană nici nu bănuiam ce dimineață ne așteaptă. Am ajuns pe întuneric în bătaie și ne-am așezat pe niște cioate, în așteptarea evenimentului emoționant care este primul cîntat de cocoș într-o primăvară. Iată însă că acest anotimp capricios sosit brusc ne oferă prima surpriză. Încă pe întuneric, înaintea cocoșilor, încep să zboare sitarii. Doi, trei, se învîrtesc peste rariște corăind gutural. Scot fluiericea din buzunar și încerc : „ți-vit, ți-vit". Unul își frînge zborul și vine pînă la cîțiva metri de mine, în zborul lui tăcut de huhurez. Dar nu trece mult și, întîi ca o părere, apoi distinct, se aude din pădure : „clip-clop ; clip-clop" ! Tresărim. Ne apropiem precaut în direcția cîntecului pînă ce se aude destul de bine ca să-i urmărim fraza. Mergem mai departe pe cîntec. Și iată cocoșul ! Pe o cracă uscată își deapănă înfocat versul, acest cîntec atît

„...o găină atentă" (*foto :* Hönnigberger)

de puţin sonor şi discret, încît e foarte impropriu să-l numeşti „cîntec". Ne reamintim că am venit pentru fotografii, dar lumina este atît de slabă, încît exponometrele noastre nici nu o înregistrează. O încercare extremă. Se sprijină aparatul de un copac şi se expune trei secunde. În acest timp cocoşul cîntă din plin (foto 1). *Pe un brăduleţ apropiat descoperim o găină atentă* (foto 2). *Se scurg minutele şi noi aşteptăm soarele pentru poze mai bune ; dar exact cînd acesta îşi făcea apariţia pe creasta din faţa noastră, zboară găina şi cocoşul după ea. Ne delectăm cîteva clipe cu răsăritul primăvăratic şi pornim în căutarea altui cocoş, care însă nu era dispus să pozeze. Fără nici un motiv aparent şi fără să ne fi simţit, zboară peste o vale largă. Am pornit îndărăt spre culme şi tocmai urcam pe marginea pădurii cînd, din direcţia în care plecaseră cei doi cocoşi, unul se întoarce. E sus, la o înălţime la care nu am văzut încă zburînd cocoş de munte şi, spre uimirea noastră, începe să descrie cercuri largi pe cerul de topaz, vibrînd imperceptibil din aripi. O voltă, două, trei, un viraj scurt şi iată-l aşezat în vîrful unui molid mare şi izolat, în plină lumină, la nici treizeci de metri de noi. Dar sîntem în loc deschis şi el e cu ochii pe noi şi cea mai mică mişcare a noastră l-ar face să plece definitiv. Sperăm într-o minune, să înceapă să cînte acolo. Şi minunea s-a întîmplat, dar nu cea pe care o aşteptam ci alta, sub forma unor corbi, care, venind de undeva din cer, au căzut în pasaj pe cocoşul nostru care s-a tupilat o clipă apoi şi-a dat drumul în adîncul întunecat al pădurii de brad. A fost clipa cînd am pierdut o fotografie unică, dar o clipă prea scurtă pentru a ridica aparatul, a potrivi distanţa şi a declanşa ! Nu ne revenisem încă din emoţie cînd, peste capetele noastre, zboară razant o găină. Ridic aparatul şi declanşez din urmărire cu 1/125 sec., ca o împuşcătură cu alice. Abia după developare descopăr silueta de pasăre măiastră pe care a înregistrat-o pelicula. Au mai zburat prin*

→

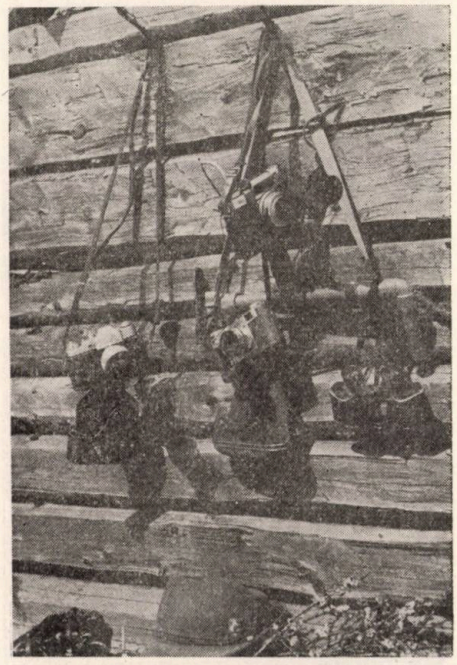

Micul nostru arsenal de aparate
(*foto :* T. Dăneţi)

bătaie, dar spectacolul de dimineață se terminase. Ne-am așezat să mîncăm și să ne încălzim sufletele cu un ceai cald.

Ce bine că astăzi n-am fost la vînătoare, zice prietenul meu. Ai fi împușcat cocoșul în primele minute și n-am fi văzut nimic în continuare. Într-adevăr, el a lăsat de mulți ani pușca și colindă pădurile de dragul animalelor. Nu de mult a început să le fotografieze, găsind astfel o dublă satisfacție.

Am rămas toată ziua în teren căutînd urme și subiecte pentru fotografii. Spre prînz ne-am oprit la o stînă încă pustie, unde am imortalizat micul nostru arsenal de aparate, alături de cîteva fire de tulichină puternic parfumată. Apusul soarelui ne-a găsit tot în pădure, consumînd ultimele clișee. Am ajuns acasă noaptea, obosiți, dar încîntați de o zi atît de bogată.

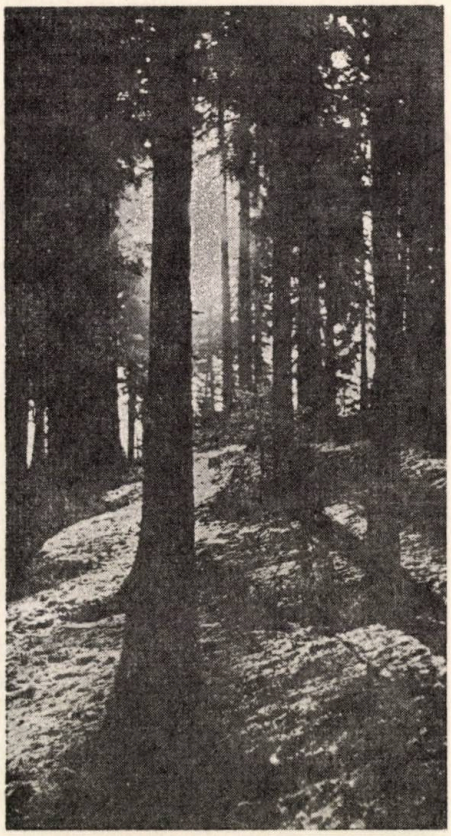

Loc de rotit (*foto :* T. Dăneți)

Coarnele cerbului — regulator de căldură

Pentru vînător coarnele cerbului sînt un trofeu rîvnit. Dar ce rol au ele în viața animalului ? Explicațiile nu lipsesc, dar se pare că ele nu lămuresc pe deplin problema. S-a spus că masculii cu coarnele bine dezvoltate ar asigura apărarea speciei, sau că virilitatea este evidențiată de mărimea coarnelor. Dar mulți cerbi suferă de foame din cauza coarnelor care-i împiedică să pască. În luptele dintre masculi nu totdeauna învinge cel cu coarnele mai dezvoltate.

Un cercetător englez, B. Stonehouse, propune o explicație mai logică : coarnele au rolul de a regla căldura corpului animalului. Vara cerbii acumulează rezerve de grăsime pentru a face față marelui consum de energie din perioada de rut și greutăților iernii. Dar stratul de grăsime acționează ca un izolator, împiedicînd eliminarea căldurii. Temperatura constantă a corpului (37°C) este menținută datorită difuzării prin coarne a căldurii în exterior, acestea acționînd ca un reostat. Iarna, cînd căldura este prețioasă, animalul își pierde coarnele.

Stonehouse aduce și dovezi experimentale în favoarea teoriei sale. A anesteziat coarnele și a instalat în ele un termometru foarte sensibil. Cînd cerbul era activ, temperatura urca pînă la cea a corpului, dar cobora cînd animalul se odihnea. Concluzia : excesul de calorii se elimină prin coarne.

Femelele de cerb nu au coarne pentru că se agită mai puțin și, în consecință, cheltuiesc mai puțină energie.

PAUPERTATE

Ştefan STROE

Şi doar i-am spus! I-am spus, cum nu se poate mai desluşit: „Domnule, fără momeli să nu-mi vii. Îţi dau tot: ace, fire, băţ, mîncare, ştiu că acasă pretinzi că ai venit la schimb de experienţă, ceea ce e teribil de adevărat, dacă te gîndeşti bine, îţi dau pantaloni rupţi, cămaşă decolorată, îţi plătesc biletul la autobuz să nu-ţi încurci socotelile — şi autobuz îţi dau, domnule, pleacă de sub fereastra mea dar nu atunci e tragedie, tragedia e cînd opreşte şi-i scrîşnesc frînele — îţi dau pînă şi locul meu dintre sălcii, la urma urmei, dar momeli n-am! De unde să am cînd aici, la mine, încotro-ţi sucești ochii, dai numai de asfalt, beton, oţel, sticlă şi placaj ceramic? Pune şi dumneata unul, pînă-şi face anestezicul efectul, să sape după niscai rîme, să prindă cevaşilea gîze, să dea fuga pînă acasă şi să adune muşte, treaba lui. Explică-i că asta substituie măseaua în subconştient, sau cam aşa ceva, că deaia eşti de specialitate, dar fără momeli să nu-mi vii".

Şi iacătă-mi-l! Ras proaspăt, parfumat, radios, punctual aş putea spune, dar fără nici un borcan ori, măcar, cutiuţă la dumnealui. „Lasă — zice — că găsim noi acolo. Ia restul şi hai, că de ce mai trebuie fac eu rost. Fiindcă eu am prestanţă, măi ăsta, şi prestanţa impune. Inclusiv cînd ceri, dacă ştii cum s-o faci".

Merg în urma lui, pe mal, încărcat cu toate celea, în dublu exemplar („Aşa trebuie, măi, lumea să creadă că eu sînt doar în trecere, la o deconectare, şi că n-am nimica de-a face cu unul ca tine") şi-mi strîmb gîtul după cunoscuţi care să ne salveze. Acela cu prăjină este moşul Căpistere care, oricînd, „amu-ia le-am gătat, să crăp!" După cot, la şuvoiul cu două vîrteje, Piuliţă; la el „trei la franc, cu-atîta le-am luat şi eu, dar dacă-mi mai rămîne după ce plec, şi nu pe alese". Peste gîrlă, călare pe ce-a fost cîndva leasă, felcerul: „Naturale? Scîrbă mi-ar fi. Numai la linguriţă, tinere, chiar şi obleţii la care te zgîieşti. Numai la linguriţă". Şi are instalaţie pentru viermuşi în balcon, caiafa, stă bine cu sanepidul iar ve-

→

cinilor le spune că ăsta e mirosul lui profesional, doar au fost aluzii și la ultima ședință a locatarilor. Încolo numai mutre străine, care ne privesc cu atîta simpatie încît, cel puțin eu unul, nu știu cum să fac ca să calc cît mai pe vîrfuri. Ba nu, uite-l și pe Grec, pe celălalt mal, tulburînd așezările primului ceas al zilei: carevasăzică nu numai Doctorul meu caută. Bine că ne desparte apa, altfel n-ar mai exista chiar nici o șansă.

Mă așez sub sălcii, resemnat, deschid cu tainică speranță cutia de chibrituri pe care știu bine că data trecută am aruncat-o goală, și mă uit: apa e verzuie ca făgăduința cea mai ispititoare, vînt nici de leac, soare cît se cuvine, reflectat în scobari cît tipsia de argint pe care strînge popa Trăscău mărunțiș cînd e hram — și mirosul șerpuit de leventică sau de altceva, și un drac de cintezoi ori ceva asemănător, și un tren care fluieră așa de fistichiu că te umflă rîsul, și un clean care sare după o amăgire, și eu, care stau fără orizonturi pe raniță, desenez cu undița carabeți pe nisip și mă uit după isteț, cum se avîntă.

S-a băgat sub mal, foarte aproape de unul care recurge des la o colosală cutie pentru mască de gaze (doamne, ce bogăție poate fi, dis de dimineață, într-o asemenea sculă), și rîcîie țărîna cu unghiile; i se vede doar ciuful din creștet și o ureche, cînd îmi face cu ochiul.

— Da' ce școciorăști, bre? — nu mai rabdă insul.

— Muscă.

— Muscă?

— Sigur că da. Muscă de mal. Pentru clean

— Pentru clean?

— Sigur că da. Că eu asta prind: clean. Cu muscă.

— Treaba matale. Dacă te apucai de altceva, bunăoară scobar, îți dădeam rîmă, dar așa, la clean, musai să ai muscă, precum zici. Caută înainte, poate găsești. Mare-i dumnezeu și malul lung, hăt-hăt. Poate chiar te duci și mai încolo, că-mi vine praful în ochi și nu mai văd cum învîrtesc varga. Să nu te pleznesc din greșeală, doamne ferește, că e de sînger și ustură.

Inventivul se saltă din rîpă, îmi face semn că schimbă planul și trece la următorul. Stă ce stă în coasta aceluia, avansînd cu prudență și perfidie, și-l atacă subit, exact cînd omului i se agățase cîrligul în ceva, cracă, bolovan din digul prăbușit sau numai drug de fier uitat de cînd cu construirea podului:

— Mușcă, bădie? Mușcă și la rîmă?

Își ia porția de dumnezei și se urnește devale; vine la rînd un ins fioros, cu mustața în sus și cu nevasta sau așa ceva alături, în ținută de ultraviolete.

— Salut!

Mustăciosul tace. Deșteptul meu atacă pe ocolite:

— Săru'mînușițele. Cald, cald?

Nimfa constată, brusc, că trebuie să-și expună și reversul. Răstoarnă, din această cauză, un superb borcan cu lipitori.

— Vai, ce drăguțe sînt! Lăsați, le adun eu, să nu vă ciupească. Astea sorb sînge, mai ales de la ființe delicate.

Fiorosul se uită atent și, cînd harnicul termină de strîns gingășiile, tună:

— Pune-o la loc și pe-aia pe care-ai strecurat-o în sandală și cară-te pînă nu văd eu roșu. Iară tu, pedeapsă pe capu-mi, grijește de lucruri, că mișună vagabonzii, nu vezi?

Doctorul vine, trap-trap, după mine.

— Apuc în sus, măi. Acuma știu cum să-i iau: de-a dreptul, că ăștia sînt rudimentari rău, nu reacționează la aluzii. Imediat vin.

Se oprește lîngă un copil cît țipirigul de-alături de înalt și de firav, cu ochii numai spaime și ceruri.

— Amice — îi zice — nu ești atît de amabil să-mi împrumuți o momeală oarecare pînă după prînz, cînd un colaborator

al meu îmi va procura mai multe sortimente şi mă voi putea revanşa?

Puştiul se uită cu încordare la el şi-şi saltă breteaua.

— Eventual îţi rambursez pe loc, cît pretinzi. Am fost foarte matinal şi, în febra plecării, am omis recipientul cu larve.

Ascultătorul îşi smîrcîie nasul şi e gata să plîngă dar nu mai are timp, fiindcă scoate un scobar.

— Zici că-mi dai?

— Tatăăă! Uite-ia, vrea să-mi ia peştele!

Ne-am refugiat, urgent, în tufiş. La vreme. Şi-am stat acolo mult, pe brînci, privind dintre bozii cum se arcuiau vergile, cum sclipeau în aer coliere de solzi ca nişte florete, cum se muta soarele de pe o salcie pe alta. După ce ne-am reluat inima, am scuturat toţi arinii din preajmă, am dibuit pe sub toate pietroaiele, am răsturnat şi-am răscolit tot ce semăna, cît de cît, a glie. Doctorul gemea „gata, am găsit!" şi dădea la iveală o rădăcină prelungă şi piersicie de troscot; gîfîiam şi eu la fel: „gata, aici e!" — şi-apoi omoram cu grabă furnicile care mă năpădiseră, înverşunate de confuzie. Cînd s-a auzit drept de-asupra noastră o ciocîrlie ţîşnită din luturi, înţeleptul meu a avut revelaţia:

— Măi ăsta, măi! Ştii ce facem? Stăm sub sălcii, acolo, lipiţi de potecă şi cu ranita în spinare, ca şi cum abia am venit. Şi, cînd trece unul, eu te întreb: „Măi, ai luat momeala?" aşa, la modul general, să se potrivească la orice. Tu te faci că o cauţi prin raniţă, pe care o dai repede jos şi, pînă nu se depărtează ăla, spui cît eşti în stare mai înduioşător. „Vai de mine şi de mine, am pierdut-o pe drum". Eu, atuncea, mă înfurii şi, eventual, te înjur că mi-ai stricat ziua. Iar tu îţi iei fizionomia aceea de bătut în cap şi mă rogi. „Nu vă supăraţi, tovarăşe director, iertaţi-mă, fac îndată rost, caut, poate are chiar dumnealui, nu vă enervaţi, tovarăşe director, menajaţi-vă, oameni sîntem şi ne ajutăm", ceva în genul acesta — şi ăla se milostiveşte de tine, crede că eşti şoferul meu şi te-ai nenorocit, şi-ţi dă.

Dar n-a trecut nimeni, decît puştiul cu matahala de taică-său, îndoiţi amîndoi sub greutatea scobarilor. Am mîncat în tăcere, aruncînd din fiecare fel şi în undă, cu nădejdea că poate se-aruncă ceva după ceafă de porc sau rotocoale de castravete, ne-am spălat mîinile şi-am pornit-o şi noi. Cînd să trecem podul, ne-a zărit Grecul.

— Plecaţi, măi?

— Plecăm.

— Nu-i rău, că şi-aşa speriaţi peştii. V-aţi făcut suma aşa iute?

— De-asta plecăm.

— Bravo, măi! Halal! Ia daţi încoace momelile care v-au mai rămas, că n-o să le puneţi în borş. La mine a ciugulit ceva de speriat, şi adineaori am isprăvit tot ce aveam. Tot, măi: şi rîmă, şi lipitoare, şi viermuşi, şi carabeţi, şi răcuşori, şi libelule, tot. Acuma mă distram cu brusture, la brotaci: paişpe am agăţat, să mă bată dumnezeu dacă vă mint, trage grozav.

Sitarul poznaș

M. RĂDULESCU

Cu vie nerăbdare și aceleași emoții în fiecare an aștept topirea zăpezii și, prin jilăveala pămîntului neîncălzit încă suficient de palidele raze ale soarelui, să pot sălta majestuoasa și delicata pasăre a mîndriei fiecărui vînător, sitarul.

Și anul acesta, pregătirile am început să le fac din timpul sezonului de vînătoare la iepuri, cînd la magazinul cu articole de vînătoare se găseau cartușe cu alice de 2,5 mm și care nu-și aveau căutare în acea perioadă. Cei neprevăzători au rămas să se aprovizioneze de la cei grijulii, care cu greu scot și le dau cîteva încărcături de alice „mărunte", iar alții o dată cu închiderea sezonului de iepuri și-au pus puștile în cui, pe care le vor relua la viitorul sezon, văicărindu-se că „nu ai ce vîna... domnule !"

Deși prin părțile noastre sitarii nu apar în număr suficient de mare, totuși, dacă le depistezi locurile, se pot face vînători frumoase, lucru care nu poate fi cu nimic influențat de numărul de bucăți cu care vii acasă. Foarte important pentru fiecare dintre noi este destinderea după o săptămînă de lucru și cîteodată întîmplările hazlii care se produc la unele vînători și de care ne aducem aminte cu plăcere chiar și după mulți ani.

Astfel, prin anul 19.., într-o sîmbătă de primăvară, venit de la lucru, mă întinsesem în fotoliu și cu ochii închiși mă gîndeam ce locuri bune de sitari ar trebui bătute împreună cu prietenii cu care mă înțelesesem încă de la începutul săptămînii !

Nevasta îmi spunea să am grijă să nu pierd trenul de dimineață și de rest să nu duc grijă : a pregătit ea și mîncare, și o sticluță cu... prună, cumpărată special pentru treaba asta. Această grijă m-a făcut să zîmbesc de plăcere iar soția, care intra de la bucătărie în cameră, îmi zicea destul de tare, lucru ce m-a făcut să mă trezesc :

— Nu mai zîmbi în somn că mîine nu te duci la vînătoare, ci în piață să cumperi o pasăre, să-i fac supică lui ăla mic !

Ca orice vînător care se respectă m-am descurcat, așa că pasărea cu boclucul, pînă s-a înserat, era în casă, iar eu dimineața eram în gară cu alți prieteni în ale vînătorii. Ajunși în Lunca-Doichii, la cîțiva kilometri de balta Cornățel, am găsit patru băieței cu căciulile peste nas și ciomege cît ei, dispuși să ne fie bătăiași.

Am înconjurat un lăstăriș iar băieții au început să bată cu ciomegele prin tufe, săltînd sitarii către noi. Împușcăturile făceau să răsune pădurea.

Prietenul Dan V. stătea la marginea lăstărișului pe malul unui pîrîu cu ape învolburate și reci de primăvară. Cînd băieții au ajuns la marginea lăstărișului și ne-am adunat la loc de popas, îl vedem pe Dan venind ud leoarcă, cu apa șiroindu-i din cap pînă la picioare.

La focul iute ce l-am aprins ca să se usuce cît de cît, ne-a povestit următoarea întîmplare al cărei erou principal fusese :

Așezat pe marginea pîrîului, a venit în zbor rapid un sitar care ochit bine a căzut trăznit la cîțiva metri de el, chiar pe marginea malului abrupt. Cînd s-a terminat bătaia, s-a dus să ia sitarul care era așa de mare cum nu mai văzuse niciodată. Cum

l-a apucat de picioare şi l-a ridicat în sus să-l admire, acesta, care probabil fusese numai şters de o alică la cap şi a stat pînă atunci numai ameţit, o dată a smucit din picioare şi l-a lovit cu aripile, încît Dan l-a aruncat în pîrîu. După care ispravă sitarul şi-a luat zborul.

De atunci cînd cineva dintre noi împuşcă un sitar mai mare spune :

— Aşa de mare cît sitarul lui Dan !

CINCI ZILE SUB PĂMÎNT

Intr-o comună din Pirineii francezi, o vulpe făcea ravagii printre găinile gospodinelor. Speriindu-se că va rămîne fără nici o găină, un vînător şi-a „convins" cîinele să intre în vizuina vulpii.

Cîinele intră, dădu glas — semn că a descoperit vulpea — şi se afundă în galeriile subpămîntene.

Seara, cîinele nu ieşise încă. Vînătorii, încurcaţi de întuneric, pleacă acasă. Dar a doua zi, „înarmaţi pînă în dinţi", se întoarseră. In zadar încercară, însă, să salveze cîinele ; acesta rămase în continuare prizonier al pămîntului.

Abia a cincia zi, vînătorii auziră lătrături disperate sub rădăcinile unui arbore. Cu ajutorul unei sape mecanice, ei dezrădăcinară arborele şi scoaseră la iveală cîinele mult aşteptat.

Intregul sat a sărbătorit, care cum s-a priceput, vitejia şi rezistenţa cîinelui. Mai ales că vulpea a înţeles lecţia... şi a dispărut.

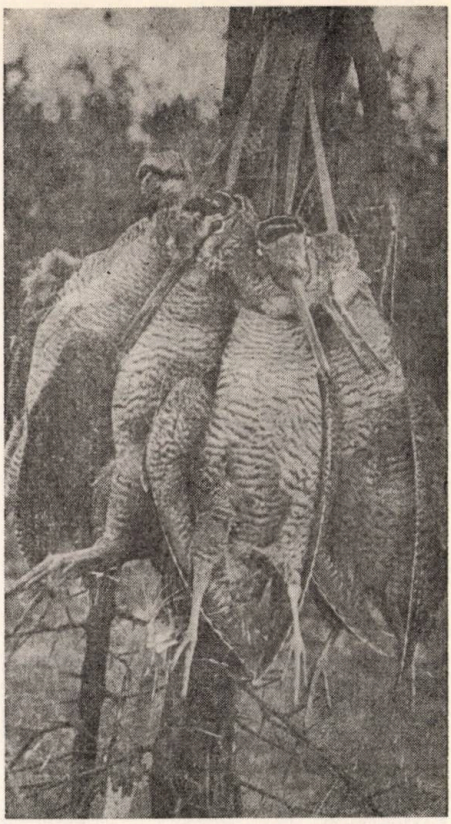

Foto : Al. Satmari

R E Ţ I N E Ţ I

Nu folosiţi...

...muniţie încărcată de oricine, cu orice fel de pulbere. Cînd vă încărcaţi singuri cartuşele, consultaţi întîi un specialist în materie sau literatură de specialitate.

Nu discutaţi...

...principiul admis de toată lumea : cînd au tras mai mulţi în aceeaşi piesă de vînat, vînatul mare aparţine celui care a tras primul foc mortal, iar vînatul mic celui care a tras ultimul foc.

Gemenii de urangutan au supraviețuit

Pînă și nașterea lor a constituit un fapt senzațional. În luna februarie a anului curent, femela de urangutan „Kessy", în vîrstă de 9 ani, a adus pe lume o pereche de gemeni, în grădina zoologică Hellabrun, din München (Republica Federală a Germaniei). „Băiatul" cîntărea un kilogram, „fata", cu 30 de minute mai tînără, un kilogram și jumătate. Pînă acum a existat o singură naștere dublă la urangutani în captivitate, în grădina zoologică din Seattle (SUA). Puii de maimuță au murit scurt timp după naștere. Faptul că micile maimuțe din München au supraviețuit constituie o adevărată senzație. De aceea ei sînt ținuți deocamdată izolați, în clinica de pediatrie din Schwabing și sînt crescuți foarte „omenește", cu scutece, biberon și ursuleți. Din cînd în cînd, un fotograf are voie să se convingă de felul în care prosperă. Chiar și urangutanii născuți individual în grădinile zoologice trebuie crescuți de oameni, deoarece femelele nu învață în captivitate să-și îngrijească progenitura. Dat fiind că numai trei mii din aceste maimuțe primate indoneziene mai trăiesc în libertate, grădinile zoologice și-au luat obligația să nu mai cumpere sau să prindă urangutani. (G.H. — „Actualități germane" nr. 27/1969).

Cei doi mici urangutani gemeni se simt excelent

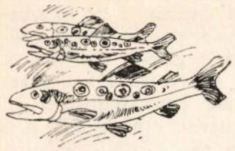

Salmonicultura modernă

Dr. George D. VASILIU

Termenul de „salmonicultură" este îndeobşte încetăţenit pentru desemnarea ştiinţei care se ocupă cu cultivarea unor rase de păstrăvi (Salmonide), în scopul valorificării lor economice. Dacă în sens strict, cultura peştilor sau piscicultura se referă la creşterea artificială a peştilor în bazine special amenajate, supuse sau nu unui regim de furajare, în cazul salmonidelor înţelegem nu numai cultivarea acestora în bazine închise, ci şi îngrijirea sau gospodărirea apelor deschise sau naturale (pîraie şi rîuri de munte, lacuri alpine), în scopul menţinerii unor cît mai bogate efective de păstrăvi, care să satisfacă în cele mai bune condiţii practicarea pescuitului sportiv. Aşadar, pentru noi salmonicultura trebuie să cuprindă atît cultura artificială a păstrăvului, cît şi întregul complex de amenajări a apelor din zona salmonidelor, în vederea creării condiţiilor de dezvoltare a speciilor care sînt încadrate în această interesantă familie de peşti. Facem această precizare, pentru orice eventuale luări de poziţie savante !

Dacă salmonicultura a ajuns o preocupare din ce în ce mai amplă, aceasta se datoreşte în primul rînd biologiei speciilor de salmonide încă nu îndeajuns cunoscute, deşi în urmă cu 4000 de ani, chinezii — descoperitorii prafului de puşcă şi ai maşinii cu aburi — prin opera lui FO-Hi's, încercau să ne arate posibilităţile de reproducere artificială a acestor peşti. Probabil că aroma delicată a păstrăvului l-a îndemnat pe mîncăciosul roman Lucullus din Tusculum să ţină bazine pentru creşterea acestuia, aşa cum ne informează VARRO în a sa operă Rerum rusticarum. Un pas înainte în modernizarea culturii păstrăvului îl face, în sec. XIV-lea, călugărul DOM PINCHON care poate fi socotit inventatorul primului incubator pentru icre. Adevăratul temei ştiinţific al reproducerii artificiale a păstrăvului îl pune însă un... militar, locotenentul german St. L. JAKOBI (1711—1784), care nu reuşeşte însă să-şi vadă roadele marii lui descoperiri. Praf mult s-a aşternut peste truda lui, pînă ce doi francezi : REMY şi GÉHIN, încurajaţi de statul francez, pun bazele primei staţiuni de salmonicultură din Europa, la Hüningen în anul 1851. Vestea înconjoară pămîntul ! Se creează o adevărată psihoză. Pescarii sportivi văd de acum înainte păstrăvi în toate apele şi mai ales în timp record, piscicultorii se simt invadaţi de aurul veniturilor. Se importă din California mai multe rase de păstrăv, se populează multe ape şi se cresc în bazine speciale ; se face, cu alte cuvinte, „salmonicultură". Cu excepţia cîtorva salmonicultori, restul, fără a ţine seama de cerinţele biologice ale raselor introduse, fără a cunoaşte caracterele genetice ale acestora şi fără a le urmări printr-o selecţionare riguroasă, ajung să creeze un adevărat haos şi să rămînă decepţionaţi în faţa „pomului cu mere de aur", atît de lăudat.

În multe ţări europene încă şi azi salmonicultura bate pasul pe loc. Investiţiile au devenit costisitoare, posibilitatea de furajare a peştelui aproape de nerealizat. Plecînd de la această situaţie, tehnica modernă, bazată pe cercetarea ştiinţifică, începe să-şi demonstreze avantajele, urmărind introducerea unor noi metode în salmonicultură, care să dea un randament economic ridicat. Referindu-ne la creşterea intensivă în păstrăvăriile de consum, bazinele rotunde cu sursa de apă situată central cîştigă adepţi mai ales în Danemarca. Heleşteiele lungi şi înguste construite în beton, dar îmbrăcate într-o peliculă de argilă coloidală denumită „bentonil", care împiedică infiltraţiile, sînt preconizate în Franţa. Renunţînd la unele lucrări costisitoare de construcţie a heleşteielor în beton, au început a fi folosite azi în Anglia, SUA, Belgia, bazine portabile confecţionate din material plastic. O problemă de mare

→

însemnătate o constituie sursa de apă, calităţile ei fizico-chimice şi în special bogăţia în oxigen şi temperatura scăzută şi constantă. Aceasta se realizează prin introducerea în bazine a unor aparate electrice automate, numite aeratoare, utilizate azi peste tot într-o gamă variată de fabricaţie, care asigură fără dificultate oxigenarea apei. Casa de incubaţie sau clocitoria, cunoscută în salmonicultura veche, este înlocuită în numeroase ţări prin incubatoare verticale, cu capacitatea de incubare pînă la 10 mil. icre. Prin introducerea acestui sistem se elimină învestiţiile în construcţii, se reduce forţa de muncă manuală, se reduce timpul de incubaţie a icrelor şi se asigură o igienă corespunzătoare. Perfecţionarea acestor incubatoare se conturează de la un an la altul. Pentru numărarea icrelor şi sortarea puieţilor pe dimensiuni şi greutăţi se folosesc sortatoare automate de diferite tipuri, care economisesc un preţios timp şi împiedică traumatizarea peştelui prin manipulare.

În vederea scurtării perioadei de incubaţie a icrelor, în Franţa se preconizează aplicarea unor calorifere reglabile folosite la incubatoarele de tip universal. Dacă toate aceste modernizări ale salmoniculturii îşi găsesc folosirea în marile crescătorii, este cert că problema cea mai acută a hrănirii peştilor nu a găsit, putem spune, o rezolvare deplină. Ea reprezintă de altfel o piatră de hotar în salmonicultură. În majoritatea ţărilor producătoare de păstrăvi de consum, furajarea se face acum prin administrarea unor produse uscate, flotabile, sub formă de granule de diferite mărimi, după vîrstă, talie şi greutatea peştelui, în compoziţia cărora intră în cantităţi calculate proteine, grăsimi, substanţe minerale, vitamine — ultimele contribuind la desfăşurarea normală a proceselor de asimilare a substanţelor alimentare, a proceselor de creştere şi refacere a celulelor, ţesuturilor organismului şi a altor funcţii care menţin activitatea vitală a organismului. Piaţa mondială este invadată de asemenea „gră-

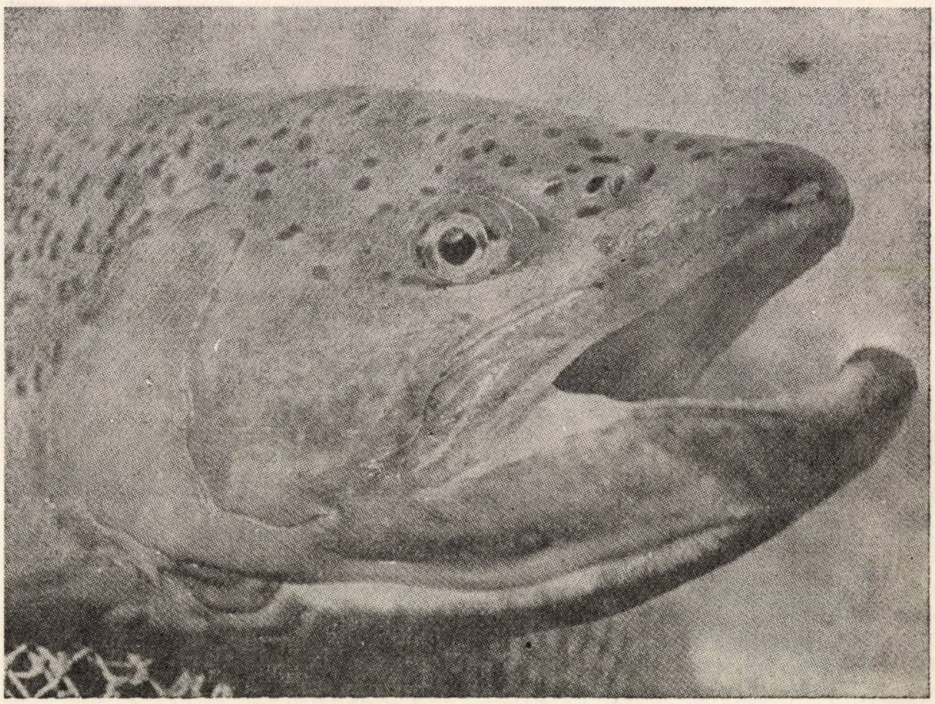

Păstrăv curcubeu

unţe", comercializate sub diferite numiri, fiecare din ele cu specificaţia avantajului ce îl prezintă în creşterea rapidă a peştelui de la stadiul de alevin pînă la cel de consum şi însoţite de tabele care indică raţia zilnică ce urmează a fi administrată după talia şi greutatea peştelui în raport de temperatura apei. Şi la noi, Institutul de Cercetări Forestiere este pe cale să rezolve această problemă vitală pentru dezvoltarea salmoniculturii. Hrănirea granulară a păstrăvului reprezintă un pas uriaş în salmonicultură. Acest sistem este eficace din punct de vedere al măririi randamentului de creştere, simplu de conservat pe timp îndelungat şi de administrat, economiseşte timp, reduce mîna de lucru şi este igienic. În S.U.A. s-a ajuns atît de departe, încît distribuţia hranei granulate se face automat, de la masa de comandă, fiecare bazin primind la ora respectivă raţia de hrană, calculată după densitatea, greutatea şi vîrsta peştilor aflaţi în bazin în coroborare cu temperatura apei.

Dacă salmonicultura în heleşteie special construite a rămas mai mult sau mai puţin la forma clasică, în timpul din urmă unele experimentări făcute în Italia sau în Japonia, în golful Okachi, demonstrează posibilităţile dezvoltării acestei ramuri prin creşterea păstrăvului în viviere flotante plasate la diferite adîncimi în apa marină (pentru somon şi păstrăv), ca şi în lacurile alpine de tip salmonicol. Asemenea experimentări se fac şi de un colectiv de specialişti din ISCPS, cu colaborarea D.E.V., în lacul Vidraru din jud. Argeş. Aceste viviere flotante nu sînt altceva decît nişte bazine, nişte cuşti cu pereţii din plasă de relon, calculate în aşa fel încît, prin flotoarele anexate, să plutească la adîncimea stabilită, adăpostind o populaţie de puiet de salmonide a cărei densitate şi greutate se cunoaşte la început şi al cărui spor de creştere obţinut într-o perioadă voită poate fi exact calculat. Hrănirea în aceste viviere flotante poate urma două linii : ori naturală, ori artificială, prin administrarea de furaje concentrate. Avantajul acestui sistem de creştere constă în eliminarea construcţiilor hidrotehnice costisitoare şi în asigurarea permanentă a unei ape bine oxigenate. Un mare preţ se pune pe valorificarea rapidă a păstrăvului. Pentru aceasta, stau la dispoziţie cele mai moderne mijloace de transport al peştelui viu, cu ajutorul autocisternelor compartimentate, asigurate în baterii de oxigen şi prevăzute cu dispozitive de încărcare şi descărcare automată a peştelui. Astfel de autocisterne pot transporta peşte viu pe distanţe de peste 2000 km în timp de 48 ore. Transportul peştelui viu se practică şi în saci de polyetilenă, sub narcoză, prin intermediul aviaţiei. O valorificare a păstrăvului sub formă de produse proaspăt preparate, la comandă, expediate cu avionul, cîştigă din ce în ce teren în S.U.A. Desigur, în scurta noastră trecere în revistă nu putem insera toate progresele făcute cu salmonicultura modernă. Ca şi în salmonicultura propriu-zisă, sînt

→

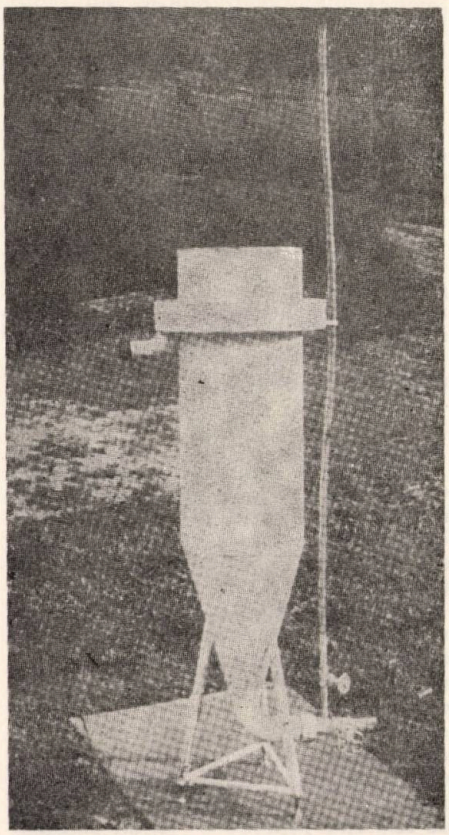

Incubator portativ pentru icre embrionate

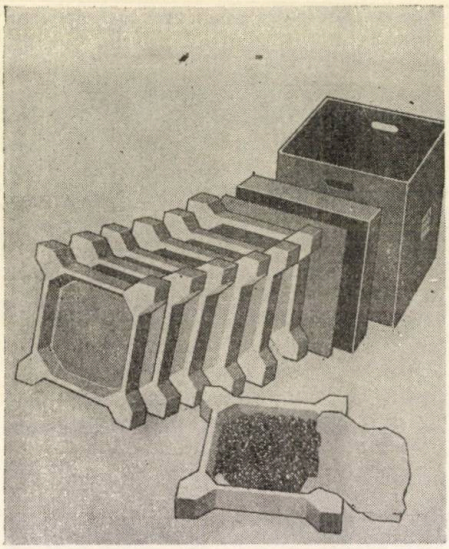

Transportul icrelor embrionate

de semnalat şi unele progrese obţinute în salmonicultura apelor naturale. Aici accentul este pus pe sporirea sau menţinerea unui efectiv de păstrăvi în folosul satisfacerii pasiunii pescarului sportiv. În ţările cu o tradiţie a eticii practicării pescuitului sportiv, primul care contribuie la sporirea şi calitatea efectivului salmonicol este însuşi pescarul sportiv. El este înainte de toate observatorul şi furnizorul de date puse la dispoziţia omului de ştiinţă.

*

Cîteva cifre împrumutate de la prof. GHITTINO (1967) sînt edificatoare. Danemarca produce anual 11.000 tone (1966), Franţa 11—12.000 tone (1967), Italia 8.000 tone (1967), S.U.A. 13.000 tone (1966), (Japonia 6.000 tone (1967) păstrăv de consum.

Dacă producţia noastră anuală de salmonide (e vorba de păstrăvul curcubeu) nu atinge suta de tone, aceasta nu înseamnă că n-o putem depăşi cu prisosinţă dacă aşezăm crescătoriile noastre în zona colinară, unde apa este stenotermă sau pe cele unde se cultivă păstrăvul indigen în zonele de munte, unde apa scaldă rocile granitice. Dacă apele noastre de munte — nu vorbim de cele bine populate — au un potenţial salmonicol mult sub posibilităţile lor, asta nu înseamnă că, într-un viitor cît mai aproape sperat, în cei 17.500 km ape de munte pescarul sportiv de la noi să nu poată pescui măcar atît cît pescuiesc confraţii lui în numai 5000 km ape montane cît se află în Austria.

Să facem fără timiditate un pas înainte ţinînd seama de eficienţa economică, dar fără a neglija să preluăm cît de cît şi ceva din progresele ştiinţei şi tehnicii. Aşa, cu concepţia peste care exală izul de mucegai, trebuie să ne înfioare judecata la care vom fi supuşi de generaţiile ce ne vor urma.

Un mistreţ mare

În Delta Dunării sînt mistreţi mulţi. Mulţi şi mari. Sînt şi mici, dar mai ales mari. (De ce or fi mai mulţi mari decît mici, greu de ştiut, dar aşa auzise el). Se duce la o pîndă de raţe, dar îşi pune în cartuşieră şi două, trei Brennecke, că nu se ştie ; aştepţi raţa pe sus şi vine colţatul pe jos !

Şi aşa a şi fost. Era cu ochii pe sus, aşteptînd să înceapă jocul de seară, cînd a auzit cum începe să joace ceva prin porumbiştea coaptă, uscată. Trozneau cocenii călcaţi în picioare, scrîşneau dinţi înverşunaţi în ştiuleţi. Iar la cîteva scrîşnituri un sforăit ! Şi toate se apropiau !

Repede, în locul alicelor pe ţevi au fost dispuse două Brennecke şi cînd namila mare şi neagră s-a profilat pe cerul înnorat, focurile au căzut ca două bile într-un lighean gol.

A luat-o la sănătoasa cu justificarea „Nu-i bine să urmăreşti noaptea, fără cîine, un mistreţ rănit !".

Dar n-a fost bine nici a doua zi : cînd a venit să caute mistreţul doborît, doi miliţieni şi cu proprietarul calului mort tocmai măsurau urmele lăsate de el seara.

— Să ştiţi că trebuie să fi fost un tip foarte înalt: uite ce distanţă mare între urme ! zicea un miliţian.

Degeaba a probat el, pe viu, că nu-i de loc un tip înalt ; tot trei mii de lei l-a costat calul.

NATURA PREVĂZĂTOARE

Striga este cea mai frumoasă pasăre de noapte. Numai cine n-a văzut de aproape această pasăre şi nu i-a mîngîiat penajul catifelat nu-şi va da seama de acest adevăr. Ca şi la celelalte răpitoare de noapte, striga începe clocitul încă de la primul ou depus. În consecinţă, puii vor ecloza la intervale diferite, mărimea lor fiind inegală. Cauza acestei adaptări este determinată de specificul nutriţiei sale nocturne, mai precis de timpul scurt disponibil pentru procurarea hranei în nopţile scurte de vară. Se ştie că creşterea în greutate a corpului puilor are loc în acelaşi ritm cu creşterea poftei lor de mîncare. Dacă puii ar fi scoşi în acelaşi timp ei ar atinge toţi aceeaşi perioadă de maximă solicitare a hranei, ceea ce nu ar fi posibil de procurat de părinţi în nopţile scurte de vară, mai ales dacă se ţine seama şi de nopţile ploioase, cînd vînătoarea şoarecilor este foarte anevoioasă ; în acest caz creşterea puilor ar fi compromisă. Scoaterea eşalonată evită tocmai suprapunerea acestor perioade intense de hrănire a puilor care sînt astfel decalate.

O altă caracteristică a speciei este durata lungă necesară incubaţiei ouălor strigii, în comparaţie cu alte păsări. Fenomenul este determinat de nevoia de refacere a forţelor femelei, după depunerea pontei. Ţinînd seama că perioada de pontă la strigă se întinde pe 14—15 zile, deoarece intervalele dintre depuneri sînt de 2—3 zile, ar însemna că în cazul unei durate de incubaţie de 17 zile, ca la porumbeii sălbatici, primul pui să iasă foarte curînd după terminarea depunerii pontei. Prelungirea perioadei de incubaţie are rostul de a mări intervalul între terminarea pontei şi începutul ecloziunii spre a permite refacerea organismului femelei.

Iată deci cum natura a rezolvat ca un anumit mod de viaţă al unei specii să determine adaptaţii corespunzătoare.

D.R.

Producţia piscicolă a deltei ÎN CIFRE MEDII

Dintre cele trei „insule" ale Deltei Dunării şi lacul Razelm, complexul Sf. Gheorghe este cel mai productiv. El produce anual 17—19 kg peşte la hectar de suprafaţă piscicolă (suprafaţă inundată) şi 181—189 kg/ha suprafaţă luciu de apă ; este urmat de complexul Letea, cu 15—17 kg/ha suprafaţă piscicolă şi 143—149 kg/ha luciu de apă, de complexul Dranov, cu 12 kg/ha suprafaţă piscicolă şi 141 kg/ha luciu de apă şi de complexul Razelm, cu 10,4 kg/ha suprafaţă piscicolă şi 123 kg/ha luciu de apă.

NUMAI FAZAN SĂ NU FII !

Întîi şi-ntîi am fost un ou (asta am aflat-o mult mai tîrziu). Un ou mic şi pistruiat. Cînd m-am trezit, eram înghesuit rău şi am spart coaja oului. Şi s-a produs „eclozarea" cum ar spune ing. N.N. Străvoiu de la A.G.V.P.S., care-i mai marele nostru, aici la Malul Roşu. Nici nu mă uscasem bine, că „mama" mea, o găină cu gîtul chel ca o lulea, era să mă strivească sub picior. Minte de găină — mi-am zis şi m-am ţinut cît mai departe de ea. Dar am dat în gropi cînd m-am apucat să mănînc tainul „combinat" pe care mi-l oferea îngrijitorul nostru de cinci ori pe zi. Adică m-am îmbolnăvit după reţetă ştiinţifică. Mi-au făcut injecţii. M-am înzdrăvenit şi nu mai cădeam în cioc la fiecare pas, şi nici penele de la coadă nu-mi mai erau mereu ude. Pe urmă, mai cu ouă de furnici (uscate ! de unde şi de cînd le-or fi avut, doamne ! ?), mai cu verdeţuri, mai cu nişte chestii măcinate, m-am făcut un pui de fazan destul de arătos. Şi, într-o bună zi, ne-au deschis poarta şi toată pădurea a fost a noastră ! Ce zi ! Ce fericire ! Umblam ca nebuni şi nu ne venea să credem că sîntem liberi...

Dar a venit iarna. Am aflat că aşa-i spune frigului şi ninsorii. Mi-a spus-o un cocoş bătrîn, cu pinteni lungi de tot. Şi au început zile grele pentru noi. A început vînătoarea. Eu am scăpat repede. Chiar în prima zi de vînătoare, cînd umblam de colo-colo, speriat de larma din pădure, m-a văzut unul gras, gros şi nesuferit. Şi n-a mai aşteptat să-mi iau zborul. Încă mă uitam, prostit, la el, cînd m-a împuşcat.

Postum, mă întreb : nu se putea ca oul din care am ieşit să fi fost altfel de ou ? Nu se putea să fi fost un ou de dinozaur sau măcar de crocodil ! Atunci să-l fi văzut eu pe ăla grasu', cu puşca lui !

Făzănel Colchicus

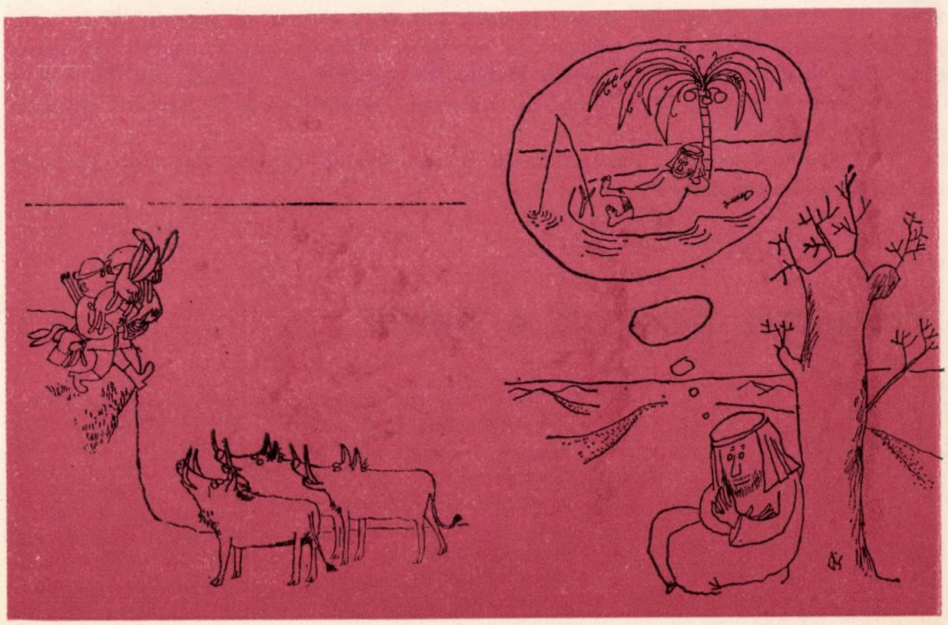

Din năravurile 'mnealui, jupînul bursuc

Firea posacă, retrasă, a bursucului îl fereşte nu numai de întîlniri prea dese cu vînătorii, dar şi de priviri indiscrete. Datorită acestui fapt sînt destule lucruri necunoscute din viaţa lui, destule deprinderi nedesluşite. De aici şi faptul că vînătoarea viezurelui e mai mult accidentală, întîmplătoare, în pofida frumuseţii şi a farmecului pe care le poate prilejui.

...Cum îşi sapă viezurele vizuina? Cu labele dinainte, firește, aruncînd pămîntul cu cele dinapoi. Dar dacă a ajuns să înainteze într-un cotlon, cum mai scoate pămîntul afară de acolo? Iaca cum: muşuroiul strîns în spatele lui îl împinge pur şi simplu cu dosul lui bondoc, mergînd de-a-ndăratelea! Un fel de piston, născocire proprie!

...Cum îşi cară fînul şi muşchiul cu care îşi căptuşeşte sălaşul pentru somnul iernii?

De obicei în bot. Cînd se află însă prea multă treabă, recurge la alt procedeu: îndeasă fînul ori muşchiul tăvălindu-se peste el, îl strînge într-un purcoi, îl apucă între labele din faţă şi gît şi încet-încet pleacă cu el către bîrlog.

...Puţini ştiu că bursucul, mai cu seamă către sfîrşitul toamnei, nu intră de dimineaţă la vizuină, rămînînd şi peste zi prin vii şi livezi sau grădinării, mai cu seamă cînd află destulă linişte prin partea locului. L-am întîlnit de multe ori în asemenea postură. Şi nu era numai unul prin partea locului.

...Nu numai ursului îi place mierea ci, deopotrivă, şi bursucului. Ştiam o scorbură,

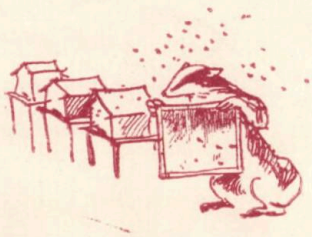

nu prea înaltă, cu un stup sălbatic. În cîteva rînduri am văzut viezuri trebăluind prin preajmă, căutînd cît se poate de harnic să ajungă la miere. Şi asta în amurg, cînd freamătul stupului se potolise. Ce vor fi realizat bursucii, dacă s-au înfruptat ori nu din miere, n-aş mai putea să spun. Tot ceea ce ştiu e că plecau de acolo scuturînd straşnic din cap!

...Văzîndu-l, ai crede că ai de aface cu o vieţuitoare paşnică de felul ei. Ori, lucrurile nu prea stau aşa! În cîteva rînduri am văzut bursuci pieptănînd realmente liziera pădurii în căutarea de cuiburi. Şi dovedeau deosebită îndemînare, precum şi hărnicie în căutarea cuiburilor.

E. J.

S-a întîmplat la München

Într-o blîndă dimineaţă de octombrie al lui 1968, în vestita Zoo Hellabrun, din München, era multă lume. Lume de toate vîrstele. Dar mai ales bătrîni, mame şi copii. Şi mai ales copii. Părinţii sînt dornici să le arate copiilor lor animale rare, de pe tot globul : foci, urşi albi, şerpi uriaşi, papagali multicolori, elefanţi, crocodili, maimuţe şi altele. Iar copiii erau şi mai dornici să vadă toate aceste minuni...

După ce a aruncat biscuiţi maimuţelor şi seminţe papagalilor, o fetiţă de cîţiva ani şi fără astîmpăr s-a desprins din mîna mamei sale, a alergat şi s-a aplecat mult peste şanţul care separa terenul elefanţilor de aleea spectatorilor. S-a aplecat mult şi a întins, în vîrful degetelor, o alună, spre trompa elefantului uriaş, alungită peste şanţul separator.

Dar, o dată cu aluna oferită, trompa elefantului a apucat şi mîna fetiţei. Ca un fulg a zburat fetiţa peste şanţ, apoi a fost strivită într-o fracţiune de secundă, sub picioarele pachidermului de cîteva tone, furios. Aşa ceva nu se mai întîmplase niciodată, nici acolo, nici aiurea. În urletul general şi primar al martorilor, nu ştiu ce s-a mai întîmplat cu nenorocita mamă.

Din păcate, nu-i o poveste !

CINCI PIEI DE CAPRĂ

Examen de admitere în tagma vînătorilor. Comisia ia loc, ia loc şi candidatul la libertăţile patronate de Diana. Şi examenul începe.

— Ştii ce-i aceea o căprioară ? întrebă preşedintele comisiei.

— Cum să nu... o capră mai mică... răspunde, candid, candidatul.

— Să nu-mi umbli mie, aici, cu capre mai mici ! se supără preşedintele comisiei. Să fie capre ca lumea, apoi pieile bine jupuite, bine tăbăcite...

Descumpănit, candidatul încearcă, timid :

— Iepuroaica face...

— Lasă asta !...

— Trei sau patru rînduri de pui într-un an...

— Lasă asta !...

— Hrana vînatului...

— Lasă şi asta !

— Vînatul mare trebuie împuşcat numai cu glonţ...

— Măi brînzoi ! Tu ştii că pentru o haină trebuie cel puţin cinci piei de capră ?

— Ştiu...

— Atunci, e clar. Bine ai venit în rîndurile noastre ! Mîine ai permisul de vînătoare... Dar să fie lămurit : e vorba de capre domestice, măi !

— Şi pe ale cui capre domestice trebuie să le împuşc ?... a întrebat, tîmp, proaspătul Nimrod.

Lacul ielelor

Liubomir DOICEV

Dacă n-aş fi încercat-o singur, n-aş fi crezut niciodată că minunata privelişte alpină, încălzită de soare şi cufundată într-o tăcere minunată, poate să dea naştere în sufletul omului la asemenea sentimente de singurătate, nesiguranţă şi teamă. Dar încurajat de prezenţa tatălui meu, care se găsea în apropiere, continuam să prind cosaşi. Prins de această ocupaţie, pe neaşteptate m-am găsit în faţa unui cioban bătrîn. Un cîine uriaş, care stătea alături de cioban, mă observa neliniştit — mi s-a părut că este gata să se arunce asupra mea. În mod instinctiv m-am tras în spatele unui pietroi mare, acoperit cu licheni şi muşchi.

— Nu-ţi fie frică, băiete — a spus ciobanul. În ochii săi cenuşii se zărea un surîs reţinut, dar prietenos. Stai liniştit, Murgaş! a vorbit el către cîinele lăţos şi apropiindu-se de mine m-a întrebat cu oarecare nepăsare :

— Strîngi buruieni de leac?

Încurajat de înfăţişarea lui plină de bunătate şi de vocea lui caldă, i-am spus adevărul.

— Adun cosaşi...

— Aha! Ai venit după peşte, da?

— Sînt cu tata. El este după stînca aceea. Am venit să ne încercăm norocul la păstrăvi. Dacă nu se prinde cu altă momeală o să încercăm şi cu cosaşi.

Cînd s-a apropiat, am început să-l observ cu curiozitate.

Cu bîta pe umăr, încălţat în opinci şi îmbrăcat în nişte ţiari vechi şi o haină scurtă din şiac peste o cămaşă albă scămoşită, el îmi amintea pe bătrînul cioban moş Tinio din satul natal al lui tata. Semănau ca nişte fraţi! Sau poate toţi ciobanii bătrîni seamănă între ei?

— Pe aici se găseşte peşte — a confirmat dînd din cap ciobanul şi pe neaşteptate a întrebat : Pînă cînd vei sta la lac?

— Pînă dimineaţa. O să dormim la cabană.

— Spune-i lui taică-tău, apoi să ştii şi tu : cum se amurgeşte, să nu mai prindeţi păstrăvi, deoarece... nu şi-a isprăvit vorba omul bătrîn, a mai făcut un pas înspre mine şi a adăugat în şoaptă : deoarece noaptea vin ielele să se scalde. Acum o lună un pescar ca voi nu m-a ascultat şi s-a înecat. L-au ademenit ielele. Spune asta lui taică-tău iar apoi faceţi ce vreţi. Ei, hai, vezi-ţi de treabă, băiete! şi bătrînul cioban se îndepărtă încet, urmat de dulăul său uriaş şi lăţos.

M-am aplecat şi am continuat să prind cosaşi, dar din nou m-a cuprins sentimentul de singurătate şi nelinişte în urma vorbelor omului de la munte despre iele şi pescarul înecat ; aceste vorbe m-au făcut să alerg spre tata. El lansa cu îndîrjire lingura şi prinsese un păstrăv-curcubeu de peste o jumătate de kilogram.

— Eu voi continua să lansez iar tu încearcă cu cosaşi — mi-a propus tata, cu voce înceată şi a pornit pe malul pietros de-a lungul lacului.

Trebuie să recunosc că, de data aceasta, n-am manifestat străduinţa şi măiestria mea obişnuită la prinsul păstrăvilor — atenţia mea era îndreptată spre împrejurimi, spre povestirea bătrînului cioban. O turmă de căprioare s-a repezit la vale pe un grohotiş îndepărtat, un vultur plana sus de tot, deasupra colţilor stîncoşi. Eu, însă, mă gîndeam mai mult la altceva : că tocmai de pe stînca aceea, care pătrundea în lac, a căzut poate şi s-a înecat pescarul nenorocit, ademenit de iele.

În timpul scurtei odihne de la ora prînzului i-am împărtăşit tatei discuţia avută cu bătrînul cioban.

— Diseară vom înțelege totul — a dat cu mîna pescarul încercat și a adăugat cu un surîs ușor : tu vezi-ți de pescuit și n-ai de ce să te gîndești la aceasta. Apoi m-a bătut liniștitor pe umăr.

Pînă la lăsarea amurgului am reușit să prindem păstrăvii la care aveam dreptul în ziua aceea.

Luna abia arătase obrazul plin de după coama muntelui, cînd tata mi-a propus să facem o plimbare, înainte de a ne culca. Am părăsit cabana și, spre marea mea mirare, ne-am îndreptat, nu altundeva, ci tocmai spre malul lacului.

— Dar ielele ? — am tresărit și am început să respir mai des.

— De ce te temi, doar sînt cu tine ! și iar am simțit pe umăr mîna lui puternică.

Ne-am îndepărtat de cabană și ne-am pitulat între stîncile calde încă de pe malul lacului, dar în așa fel încît reflexul strălucitor al lunii pe suprafața ca de oglindă a apei să nu ajungă la ochii noștri. Abia încetasem să ne mișcăm, cînd deodată ceva a plescăit puternic, nu departe de noi.

— Ielele încep să se scalde, a spus încetișor tata și în aceeași clipă îmi ciocni nasul cu degetul, așa cum făcea întotdeauna cînd mă socotea vinovat de ceva. Privește cu atenție și observă fără să te miști a adăugat el pe un ton neobișnuit de liniștit.

După o clipă am văzut clar cum, în apropiere, de sub suprafața aurie a apei, a sărit un păstrăv mare, s-a dat peste cap și cu un plescăit puternic s-a cufundat în beznă. Nici n-am apucat să-mi vin în fire uimit de cele văzute, cînd un alt păstrăv frumos, și mai mare, a sărit cu un plescăit și mai puternic.

— Măi, ce păstrăvi mari ! am șoptit fascinat.

— Cum o să fie păstrăvi ? Sînt ielele prietenului tău, bătrînul — cioban a remarcat ironic tata.

— Înseamnă, tată, înseamnă că... nu mi-am terminat vorba, înțelegînd ceea ce vroia să-mi spună el, pescar de păstrăvi cu experiență îndelungată.

— Înseamnă că... s-a grăbit el să adauge — ielele se scaldă. Doar ai văzut cu ochii tăi și ai auzit cu urechile tale ! Și din nou mă pocni cu degetul mare peste năsuc.

— Am greșit — recunoscui cu voce tare.

— Liniște ! mă preveni tata în șoaptă, cu privirea ațintită spre lacul învăluit în razele lunii.

Cu inima liniștită și fără a-mi lua privirea de la minunatul joc nocturn al păstrăvilor, abia acum am reușit să mă liberez de teama care se cuibărise în mine după discuția cu naivul și bunul cioban bătrîn — răspînditor fără voie al legendei cu existența ielelor din lac.

În românește de
Andrei MAHALNISCHI

CONFESIUNE

Ştefan STROE

Relaţii, asta n-am eu ! Relaţii ! Degeaba îmi vizez în fiecare an permisul printre primii zece, îmi cumpăr ace noi în fiecare sîmbătă şi — mă duc, nu mă duc la gîrlă — prind zilnic şi pun în sticluţe şi-n cutioare măcar o bucăţică din tot ce-ar putea mînca feluritele neamuri de peşti, existente sau nu prin părţile noastre. Degeaba : dacă n-am relaţii, şi nici nu sînt în stare să le cultiv, rămîn rezumat, pentru eternitate, la fîţe şi la litera strictă a regulamentelor în vigoare. Multe din ele făcute, parcă, special pentru mine.

Mă uit la unii : doldora. Şi cînd vin, dar şi cînd pleacă. Am luat şi eu rachiu cu mine, cantitate calculată bine, însă nu-i totul : trebuie să ştii cînd, cum şi cui să-l înmînezi, dacă vrei să dea roade. Şi eu asta n-am în-

văţat. L-am întins primului ins impunător care mi-a ieşit în cale şi acela, după ce l-a isprăvit şi a zis bogdaproste, m-a sfătuit prietenește să nu mă-mpingă păcatul să desfac sculele acolo, că vătaf peste rîvnitele întinderi de apă lîngă care mă aflu e unul nespus de al dracului, care şi pe el, cît îl văd de vînos, l-a cotonogit de vreo cîteva ori.

Eu stau la geam — în bucătărie, că acolo şi numai acolo e permis, pentru mine, fumatul — şi crestez dunguliţe în pervaz, cu unghia, cîte una pentru fiecare zi care-a mai rămas pînă cînd se ridică opreliştea. Intîi îl văd pe arhitect, cu nevastă cu tot, încărcaţi cu undiţe ca o pădure de alun ; apoi tovarăşul de la spaţiu, care are una telescopică, zici că e făcăleţ dar cînd o apasă ţîşneşte dintr-însa tronson după tron-

son, pînă la jumătatea plopului : şi n-a costat decît un schimb de locuinţă între farmacistul cel şchiop, care voia la parter, şi saxofonistul cel spelb, care voia cu balcon, să aibă de unde ne strica liniştea în cele mai bune condiţii. După ei pleacă măcelarul, încasatorul de la electricitate, ăla cu butelii, gazetarul, frizerul la care se tunde contabilul filialei, soţul doamnei care lucrează cu sora prietenului unei verişoare a secretarei directorului, frate cu inspectorul piscicol, apoi însuşi acesta, marţial şi inaccesibil ca Himalaia. Iar eu stau şi trag dunguliţe, convins printr-o îndelungată experienţă că, îndată ce se termină tabù-ul, încep ploile. Ca să nu le mai văd, am pus peste vergi geanta tocită şi canadiana împodobită cu toate semnele glorioaselor bătălii purtate împreună prin zăvoaie şi mai ales mărăcinişuri, iar peste dînsa o perdeluţă înflorată, cu fălduleţe, „măcar să nu se mai ştie ce-i dedesubt“, precum mi s-a spus nu o dată.

Într-o zi am crezut că, gata, reuşesc ! M-am dus să-mi împlinesc datoriile cu-

→

rente şi, după ce am şters de pe listă tot ce era vegetală, m-am aşezat pe drumul care duce spre regnul opus. În spatele meu a venit cu grabă unul mărunt, mai încărcat decît mine, şi — foarte repede — am ajuns la destăinuire. Nici nu e greu, pornind de la o jumătate de kilogram de ficat, să te trezeşti dezbătînd preferinţele linului la vreme de primăvară, privite prin prizma apelor uşor tulburi şi cît se poate de umflate. Mărunţelul mi-a relatat despre locuri vrăjite — „pe care le ştiţi dumneavoastră mai bine decît mine fiindcă, dacă nu le ştiţi dumneavoastră, atunci cine să le mai ştie?“ — în care peştii forfotesc mai rău decît un stadion înfuriat pe arbitru, peşti enormi şi nesperiaţi de ace, fiindcă-s păziţi mai ceva decît împăratul. Despre cotloane fantaste — „poate chiar anume făcute de dumneavoastră“ — în care mişună uriaşi şi mai şi, feriţi de primejdii prin trei rînduri de sîrmă ghimpată — „recunosc, excepţional instalată“ — şi-o puşcă. Eu am văzut, în toate acestea, laude pentru pluralul tagmei, şi am dat superior din cap. Mă uitam

la el de sus în jos — nici nu-mi puteam permite să fac altfel, dacă era mai răsărit poate că-mi puneam capul pe umărul lui şi-mi vărsam disperările — şi am sfîrşit prin a-i declara că-s gata să mă înfiinţez oricînd acolo deşi, spre ruşinea mea, personal nu prea cunosc bine locurile. „Cu dumneavoastră ar fi cu totul altceva“, i-am zis, convins că am dat peste unul dintr-aceia cărora peştele le vine totdeauna acasă gata spintecat, adus pe braţe de subalterni; şi Napoleon, doar, era pirpiriu, ceea ce nu l-a împiedicat să dea ordine chiar fără să se înalţe neapărat pe vîrfuri. Tărtăcuţa s-a fandosit că nu prea are timp dar, de hatîrul meu — „pentru dumneavoastră, ce nu se face?“, mi-a zis — o să fie mîine dimineaţă, la 4, în staţia de autobuz cutare. O să aducă el tot ce trebuie, le are gata pregătite, ca să nu mă mai obosesc eu. Voi putea chiar, dacă mă plictisesc, să revin îndată la treburi. Îi arăt unde stau şi seara

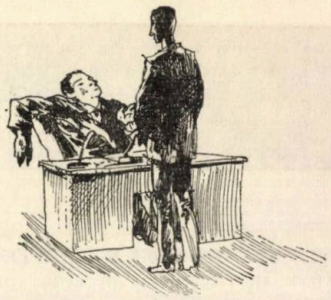

trece pe la mine şi lasă ce se cuvine, pentru că e evident că pe mine nu actul în sine mă aprinde — „O, dar se vede cît de colo că sînteţi saturat de pescuit, e şi normal, în condiţiile dumneavoastră“ — ci ce iese din el; important e numai să-l dau în primire, acolo, unui paznic căruia să-i spun că e un cumnat al meu şi nu trebuie deranjat, ci dimpotrivă. Aşa ne-am lămurit că el mă credea suprem peste iazurile fermecate, ca şi eu pe el, dar că focul care ne mistuia, deopotrivă, crescuse şi se hrănea din absolut aceleaşi esenţe. Drept care, de atunci încoace, nu ne mai putem suferi; şi cînd ne întîlnim, în piaţă sau pe stradă, că la baltă încă n-am apucat, ne uităm fiecare la cu totul altceva.

Mai trebuie mărturisit că în seara aceea, tocmai cînd trăgeam a patra dungă şi-mi făceam socoteala ce să scornesc, fiindcă cea din urmă, aceea ameţitor de singură, cădea într-o sîmbătă, şeful meu direct mi-a telefonat şi m-a întrebat dacă mai pot fi încă o dată la fel de amabil ca de atîtea alte ori şi dacă poate conta pe mine, să-i fac de gardă în loc, duminică toată ziua: are o promisiune, o ocazie unică, pe care nu şi-ar ierta pentru nimic în lume să o scape, la un iaz formidabil. Mă va învoi sîmbăta viitoare, în schimb, cu o oră mai devreme, să sap şi pentru dînsul nişte rîme fiindcă, dacă nu-mi vine rîndul la jurnă, poate mergem împreună la porcuşori. A vrut să ştie şi dacă doamna, adică nevastă-mea, n-are să se supere că o las singură, aşa cum s-a întîmplat şi data trecută şi, după ce am astupat receptorul cu palma ca să-mi pot da entuziast consimţămîntul, mi-a precizat şi cine era ocazia: „Îl ştii, domnule, cum să nu-l ştii? Cu relaţiile dumitale, ar fi imposibil. Fratele lui Ghivirgă, domnule, al ăluia pe care am fost obligat să-l tai de la primă după ce-l criticaseşi mătăluţă în şedinţă pentru delăsare şi pentru neprincipialitate. El te ştia bine, m-a lăsat să înţeleg că te apreciază foarte mult şi că ar fi nespus de bucuros să te cunoască“.

Cea mai scumpă pereche de îndrăgostiți

Pandur și Shita sînt doi tineri rinoceri care au făcut cunoștință și s-au îndrăgostit unul de altul acum șase luni. În calitate de doi din ultimii 500 de reprezentanți ai speciei lor, ei au împreună o valoare de 180.000 de mărci (45.000 dolari). Pandur a venit în luna octombrie 1968, din Zürich, în grădina zoologică din Hamburg, pentru a se „căsători" cu Shita, născută aci. Rinocerii indieni au pierit aproape integral, deoarece cornul lor, pulverizat, trece în Asia drept un afrodisiac foarte eficace. Este, de aceea, sarcina tuturor grădinilor zoologice din lume să mențină această specie de animale. Pînă acum, la Hamburg a avut succes creșterea lor, deși atît Shita, cît și fratele ei, cu trei ani mai în vîrstă, au trebuit să fie crescuți cu biberonul (mama lor fusese cît p-aci să-i omoare), consumînd cîte 16 litri de lapte pe zi. („Actualități germane" nr. 16/1969).

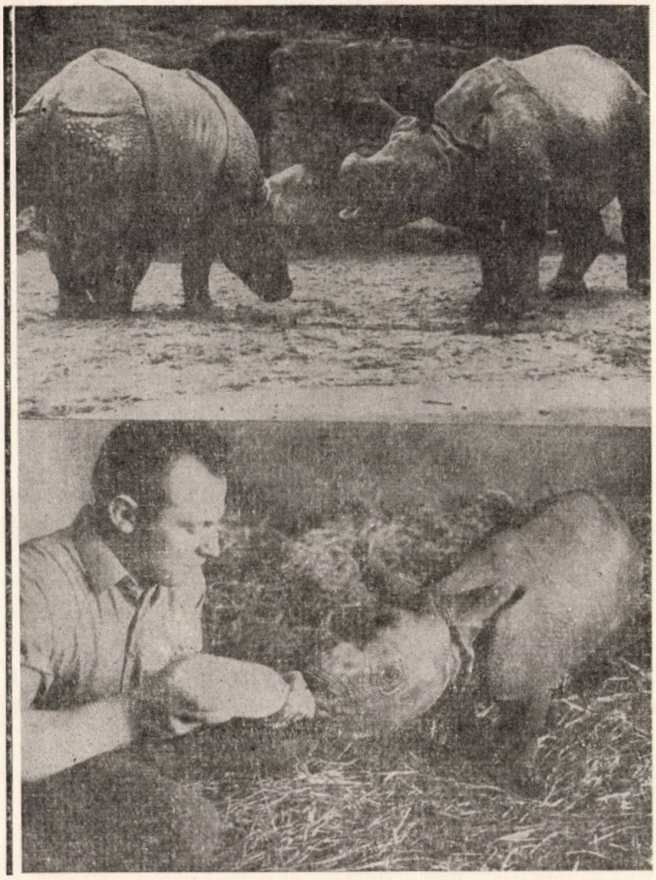

REPARTIZAREA SUPRAFEȚEI DELTEI DUNĂRII DUPĂ MODUL DE EXPLOATARE

38% din suprafață — sector piscicol în exclusivitate ;
35% exploatare piscicolă și stuficolă — combinate ;
8% rezervații pentru protecția naturii ;
4% exploatare silvică în exclusivitate ;
12% exploatare agricolă în exclusivitate ;
3% alte folosințe.

Mică, foarte mică publicitate

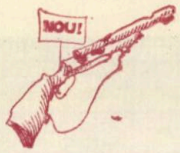

VÎND pușcă nouă-nouță! N-a împușcat nimic pînă acum, deși o am de 40 de ani. Nedegresată, dar ușor mîncată de rugină țeava dreaptă. Țeava stîngă lipsă, tot din cauza ruginei. Preț convenabil, plus sfaturi.

PIERDUT, în condiții tragice, cîine, bun prieten al vînătorului. Tras la zbor iar el sărit din cauză mare bucurie că eu trag. Dar sărit cam sus...

CUMPĂR foxterrier, sîrmos, păr scurt, păr lung, ondulat sau ne — numai păr să aibă (că dracului i-ar trebui un cîine chel ca un dovlecel!) Prefer un fox mai liniștit. Chiar lent. Poate să fie și tango sau vals. În nici un caz un foxtrot.

PIERDUT speranță să prind vreun pește în balta asociației noastre. Dacă a găsit-o cineva, să și-o păstreze.

RUGĂM pe cei care au văzut accidentul de pe cîmpul Măgura (la 28 decembrie 1968), în care 192 de vînători au tras într-un singur iepure, să ne anunțe de ce fel de esență era salcia în care a încercat iepurele să-și introducă propriul lui cap, din care cauză i s-a spart cutia craniană. Cazul prezintă interes științific, iar institutul nostru oferă despăgubiri pentru cartușele trase inutil...

CEDEZ apartament 3 camere, vedere parc, contra una cameră, vedere baltă. Chiar cu țînțari.

OFER rețetă cozonac contra rețetă tir la zbor.

Nepoții și strănepoții îi urează bunicului lor drag, Ion Cîrlig, mult succes la inaugurarea sezonului de păstrăv, în 1970!

Tot prin intermediul rubricii noastre, bunicul respectiv le mulțumește celor de mai sus — cu toată dragostea și gratitudinea — printr-un sincer „Huuooo!!".

POTÎRNICHEA

Pasărea asta cenuşie şi fără prea multe podoabe — destul de bine împlinită la trup şi sperioasă tare —, din seminţia găinii noastre din ogradă şi neam bun cu prepeliţa, se afla bine cunoscută celor mai vechi din tagmă. Căci dădea prilej — colo în pîrg de toamnă — la pătimaşe întîlniri, cîmpiile de şes ori de deal şi podiş adăpostind multe stolişoare. Cei vrednici — fiindcă, la zbor, potîrnichea nu-i tocmai din cale afară de uşor de doborît, deşi nu-i prea meşteră în cotituri — puteau acoperi un ciorchinar la o ieşire cu cîinele, sau chiar la picior, cu cîţiva ortaci, după pieptănarea miriştilor şi a porumbiştilor.

Ba, în acele vremuri, cunoscătorii vorbeau chiar despre mai multe feluri de potîrnichi care se puteau întîlni ; vorbeau şi despre anume călătorii ale pîlcuşoarelor.

Erau vremurile cînd vînătorul, într-o după-amiază, putea aduna unul sau doi urecheaţi şi trei sau patru potîrnichi.

...Şi ce alese bucate se puteau desăvîrşi din potîrniche. Vorbeau cunoscătorii despre anume friptură, despre mîncare cu smîntînă proaspătă, despre piept împănat...

Pentru cei mai tineri, lucrurile s-au schimbat însă. Despre vînătoarea de potîrnichi nu s-a mai auzit de mult tare. Primăvara, încontrările cocoşeilor sînt mult mai rare decît altă dată. De asemenea, vara, chemările cloştilor. Ce e drept, după o vreme în care pentru mulţi se ridica întrebarea dacă seminţia potîrnichii — peste care au trecut nori grei, tare grei, ameninţîndu-i fiinţa — va mai putea rezista, au venit şi timpurile în care puteam fi optimişti. Cel puţin în anume zone ale ţării, stolişoarele încep să se vadă mai des, mai împlinite, după o perioadă de îndelungată restrişte.

Deşi încă nu putem fi mulţumiţi cu ceea ce se află, deşi încă nu putem răsufla uşuraţi, putem spune că sîntem pe drumul cel bun. Seminţia potîrnichii a trecut încercarea grea. Şi viitorul ne va spune în ce măsură vom vîna iarăşi potîrnichi.

...Putem vorbi şi despre anumite deprinderi noi ale potîrnichii. De pildă, cuibăritul în tufărişurile din marginea pădurilor. Apoi, retragerea către porumbiştile cultivate în masiv. Iernarea prin livezile şi viile de la cîmpie...

E. J.

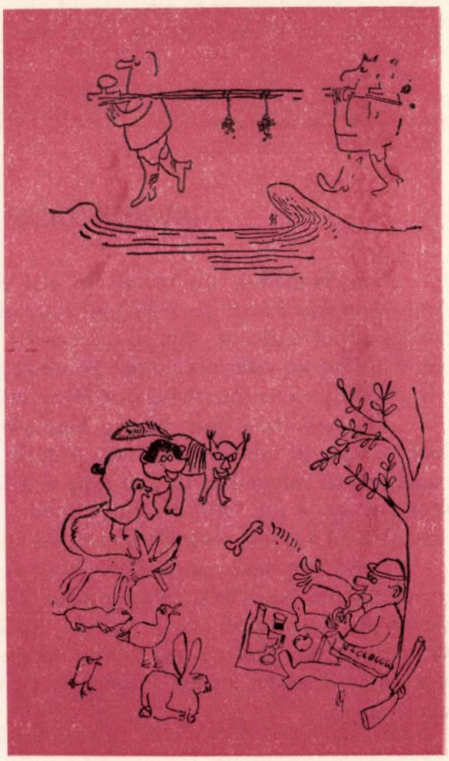

La trenà cu viul

În *figura a* se redă un model de montură necesară acestui sistem de pescuit. La capătul firului întins, cînd barca se află în mişcare, se găseşte un inel mic, de care, cu un fir de nylon de lungime convenabilă, în funcţie de adîncimea la care dorim să evolueze viul, se fixează un flotor cu o putere de flotabilitate suficientă spre a menţine un plumb-contragreutate, plus viul. De acelaşi ineluş se fixează, cu altă bucată de nylon de 40—50 cm lungime, o greutate de plumb care are destinaţia de a menţine sistemul în poziţie verticală.

În prelungirea firului lansetei, după plumbul opritor al inelului se va afla o bucată de nylon, prevăzută cu vîrtej şi carabinieră, de care se va prinde forfacul de oţel cu cîrligul în care se înfige viul. Flotabilitatea flotorului este obţinută prin încercări, astfel ca, la tracţiunea exercitată prin mişcarea bărcii, flotorul să nu se scufunde. În acest fel, viul va putea evolua liber în urma monturii, iar vîrtejul menţionat evită diferite neplăceri în cazul cînd evoluţiile peştişorului ar putea răsuci sau încurca montura.

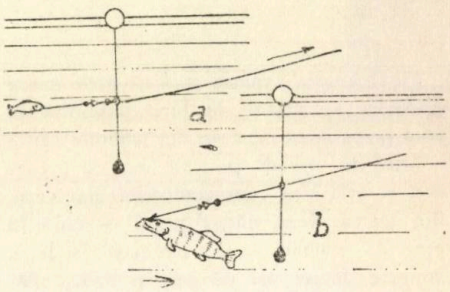

N. S.

Inventivitatea unui porumbel

Deşi porumbeii sînt dotaţi cu mai puţină inteligenţă în comparaţie cu alte păsări, cazul comportării unui porumbel mi s-a părut ieşit din comun. Observaţia am făcut-o mergînd pe malul unei ape. Am observat astfel un porumbel coborînd în cercuri de la o oarecare înălţime, aşa cum procedează porumbeii cînd se lasă din zbor. M-am oprit să văd unde avea să coboare acest porumbel care făcea cercurile deasupra apei.

Nu mică mi-a fost mirarea cînd porumbelul apropiindu-se de luciul apei s-a lăsat chiar pe apă, în mijlocul canalului şi după cîteva sorbituri caracteristice modului de luare a apei pentru columbide, în care timp a şi fost purtat puţin de curent, s-a ridicat, cu mare iuţeală şi dus a fost. Am cercetat să văd de ce nu s-a aşezat pe mal pentru a putea bea, după obiceiul lor, însă malurile erau înalte, abrupte, iar apa era mult scăzută.

Acest fapt mi-a părut deosebit de interesant pentru o pasăre ce nu este înzestrată cu posibilitatea înotului şi care s-a bazat doar pe unsoarea naturală a penajului care-i putea asigura plutirea tocmai cîteva secunde, adică cît îi şi trebuia pentru a-şi potoli setea. Deşi mă ocup de mai bine de trei decenii de aceste păsări, trebuie să mărturisesc că dacă altcineva mi-ar fi relatat această întîmplare, cu siguranţă că nu l-aş fi crezut. Iată cum te poţi uneori înşela.

D. R.

În derivă

Era devreme, după amiază, cînd paznicul m-a lăsat pe plaur. Era, undeva, pe ghiolul Lumina. Şi a plecat. Din trei zbateri de vîsle, a pus între mine şi el, între mine şi lumea civilizată, cunoscută, adîncul.

— Cînd vii să mă iei? l-am întrebat pentru ultima dată.

— După ce apune soarele! Vedeţi unde cad raţele! mi-a strigat Vanica, din luntrea îngustă care se îndepărta tot mai mult. Ca un făcut, în loc să privesc cerul cu raţele lui, priveam barca şi omul meu, un punct tot mai mic în înserarea deltei.

O dată cu zborul raţelor a început şi vîntul. Vînătorul însă n-a văzut decît că s-a umplut cerul de raţe. Pe urmă s-a umplut văzduhul de împuşcături. Am încetat să trag cînd am socotit că nici lanternele nu ne-ar mai ajuta să culegem raţele căzute pe apa agitată a ghiolului. Atunci am privit în jur şi m-am cutremurat! Nu mai aveam în dreapta pădurea de stuf. Aveam apa ghiolului în dreapta şi în stînga, în faţă şi în spate! Pluteam în voia vîntului pe un plaur mic, rupt de undeva! Dintr-un plaur mare... Singur paznicul ştia pe care plaur m-a lăsat, iar dacă plaurul s-a rupt şi a pornit în derivă, înseamnă că şi paznicul avea voie să mă piardă...

Aşa, într-o doară, pe întuneric, am tras patru focuri de puşcă, repetate două cîte două, apoi m-am liniştit. Sub vînt, călătoream prea repede — spre cine ştie unde — ca să mă ajungă un eventual salvator.

În bruma de lumină ce mai licărea undeva spre apus am început să scotocesc în rucsac. Avusesem prevederea să-mi iau şi rucsacul cu mine, pe plaur. Acolo am găsit, cînd se întunecase bine, lanterna. Şi ce bună a fost unealta asta! A fost bună, întîi şi întîi pentru a măsura suprafaţa de plaur pe care pluteam. Rotund, plaurul avea, în lumina lanternei, o rază de cel mult şapte metri. Aveam ceva mîncare, mantaua de ploaie, ţigări. Şi, după ce am muncit o vreme cu cuţitul de vînătoare tăind la trestie ca să-mi fac un culcuş pentru noapte, am văzut că nu eram singur pe plaurul meu. Doi ochi mari, galbeni sub lumina lanternei, mă priveau clipind.

— Ce să facem? sîntem amîndoi în „derivă"... i-am spus după ce am înţeles că era un cîine enot, sinistrat şi el pe acelaşi plaur ca şi mine.

Pe urmă, amîndoi, eu şi enotul, am mîncat puţină „şuncă de Praga", eu am fumat şi m-am ghemuit în grămada de trestie pe care o adunasem cu cuţitul.

— De ce nu l-ai împuşcat bre?! m-a întrebat a doua zi, pe seară, lipoveanul care m-a găsit pe plaurul plutitor şi m-a luat în barcă, să mă ducă iar la lume. Vorbea de cîinele enot care-mi fusese musafir pe plaurul rătăcitor sau, ştiu eu, căruia-i fusesem eu musafir? Dar oricum ar fi fost, numai împuşcătură n-ar fi trebuit atunci. Aşa că nu i-am mai răspuns nimic lipoveanului. Şi barba lui s-a ridicat a nemulţumire pînă cînd n-am liniştit-o cu băutură tare... (i. c.).

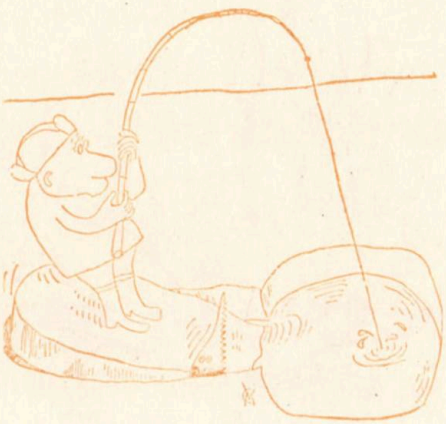

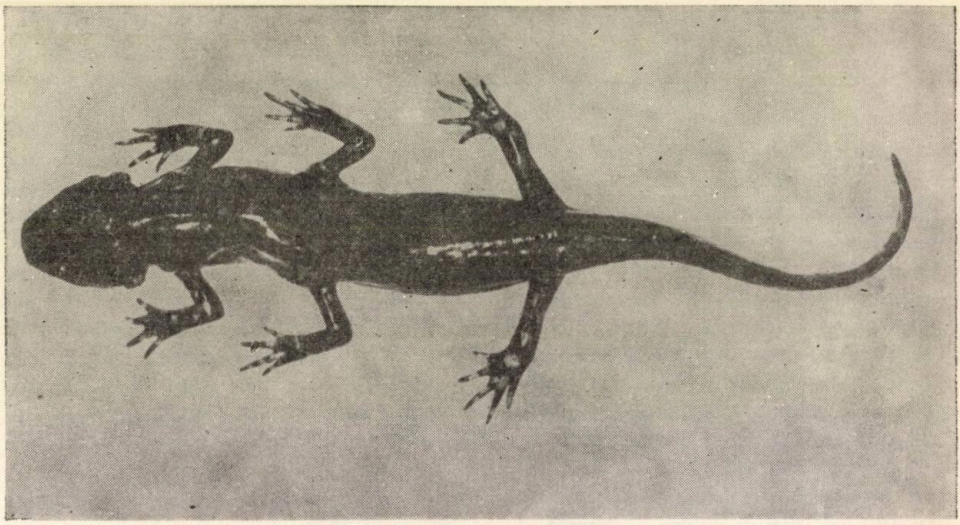

Un batracian cu șase picioare

Cum se comportă un batracian care în loc de patru picioare are șase? Această întrebare a vrut s-o elucideze dr. Kurt Brändle, de la Institutul zoologic al facultății tehnice din Karlsruhe (Republica Federală a Germaniei), în cadrul unei cercetări despre funcționarea proceselor vitale de bază. El a luat doi embrioni ai unui axolot — rudă apropiată a salamandrei — i-a îndepărtat unuia capul iar altuia partea dinapoi a trupului și i-a lăsat să crească la un loc. Batracianul cu șase picioare urma să-i furnizeze dovada că și sistemul nervos central al vertebratelor este capabil să se adapteze noilor condiții de deplasare. Se știe bunăoară de la insectele cu șase picioare că în numai cîteva clipe se pot „reprograma" și schimba direcția, dacă dispare una din perechile de picioare. Axolotul cu șase picioare își schimbă de asemenea rapid coordonarea naturală a mișcărilor, călcînd după cum urmează: în față stînga, centru stînga, în spate dreapta, în față dreapta, centru dreapta, în spate stînga și așa mai departe. (*„Actualități germane"* — Hamburg, nr. 14/1969).

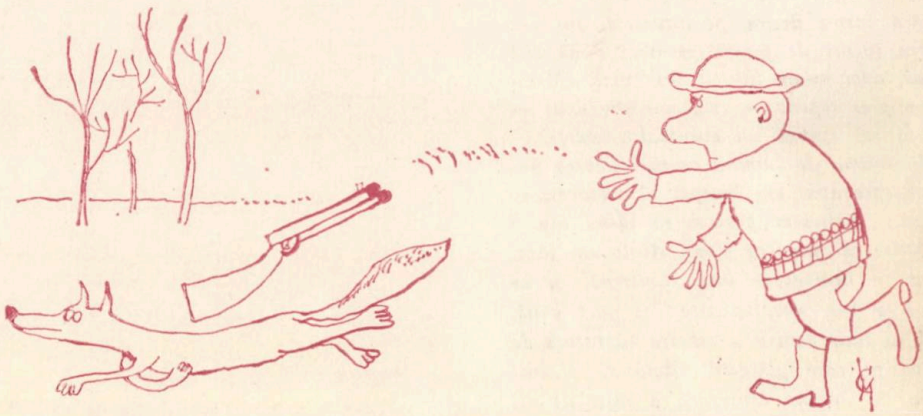

„Căpitanul Flint"

Timp de trei ani, acest pinguin cu creasta aurie a trăit anonim în grădina zoologică din Hanovra. Deodată s-a îmbolnăvit. Paznicul a descoperit o inflamație la piciorul stîng, care punea în primejdie viața pinguinului. Purtătorul de frac cu pene a fost dus la celebra clinică pentru copii malformați din Hanovra, unde i s-a amputat piciorul. Cînd rana a fost cicatrizată, medicii au aplicat animalului o proteză din rășină termoplastică, cu ajutorul căreia, după puțin timp, el a fost capabil să umble și să înoate. Astfel, pinguinul, probabil singurul din lume cu un picior artificial, a devenit vestit și a primit un nume tot atît de vestit: căpitanul Flint (eroul principal din romanul de aventuri al lui R. L. Stevenson, „Insula comorilor", tradus în numeroase limbi).

G.H.

(„Actualități germane" nr. 26/1969).

— N-ai văzut o girafă prin părțile astea ?

AMINTIRE

El muncea amarnic cu lanseta. Eu tot potriveam într-un fel şi-n altul diversele dispozitive ale aparatului fotografic şi cam neglijam lanseta culcată alături, în barcă. Lucrul acesta, bineînţeles, mi-a adus din partea lui mai multe calificative, unul mai puţin onorabil decît celălalt: neserios, lasă-mă-să-te-las, adormit, împrăştiat, un-nu-ştie-ce-caută-în-deltă, fotograf de gîze, fără să mai pun la socoteală unele ca zăbăuc, netrebnic, fiinţă inutilă şi altele cu care mă tot bombănea.

— Una mare! tună el deodată.

Am tresărit de era să răstorn barca. Într-adevăr, lanseta lui se curbase îngrijorător, iar mulineta îi cîrîia strident.

— E departe încă, adă-o încet, i-am spus îngrijorat. Şi eu ce vrei să fac? l-am întrebat.

— Să iei minciocul în mînă şi să fii gata! Deşi, împiedicat cum eşti... a scrîşnit el mai avan decît pikupul mulinetei la care învîrtea cu îndîrjire.

— Atunci e mai bine s-o scapi tu singur; de ce să te ajut eu s-o faci? i-am spus dezarmat.

— Bine! Stai la locul tău şi nu te mai foi!... şi continua să mulineze fără spor. Ştiuca, pe semne mare sau foarte mare, îi tot lua fir de pe tambur, iar el nu reuşea să adune la loc mare lucru...

— Vrei să-ţi aprind o ţigară?

— Aş vrea mai bine să te ia...

Şi nu mi-a mai spus cine anume ar fi vrut el să mă ia, dar am priceput. Era mare rău ştiuca.

Şi tot aşa, trăgînd el de ştiucă, ştiuca de barcă, barca plutea uşor pe apa liniştită a ghiolului într-o direcţie pe care numai ştiuca o ştia. Încordarea creştea. Creştea în lanseta lui, în firul care piuia la fiecare zvîcnire de sub apă, creştea pe faţa lui. Aş fi vrut să-l ajut cumva. Dar cum? Iar m-ar fi trimis la cineva.

Dar toate au un sfîrşit. Şi, la sfîrşit, am făcut-o şi eu de oaie. Ostenită, după vreo trei „lumînări" zadarnice, ştiuca plutea sfîrşită, spre barcă. Era mare. Uriaşă. Plutea ca un buştean în miniatură. Cu sufletul la gură şi cu ochiul în obiectivul aparatului tot căutam să „fac clarul". Am reuşit!

— Ridic-o puţin! strig. Şi el, cu lanseta, ridică ceva mai mult din apă, bușteanul cel de ştiucă. Am făcut „ţac" chiar în clipa cînd ştiuca a sărit întreagă deasupra apei. Apoi s-a dus. Cu ultimul efort a rupt firul...

Sărim, cu povestirea, peste ani şi ani, fiindcă ceea ce a urmat atunci, în barcă, e greu de pus pe hîrtie.

— Ai făcut şi tu o treabă bună! recunoaştea el deunăzi, privind peste umărul meu fotografia aceea. Dacă nu aşteptam s-o fotografiezi şi o aduceam în barcă, azi nu-mi mai aminteam mare lucru! Dar aşa... dă-mi şi mie o copie! (i.c.).

PRIMUL EXAMEN

O întîmplare petrecută cu mulţi ani în urmă... Era pe la începutul lui octombrie. Departe... acolo unde se termină pădurea, spre un lan de porumb, ţinta celor patru vînători din căruţa ce mergea agale mai mult se ghicea, prin burniţa ce începuse decuseară, dunga alb-cenuşie a dimineţii. Cei patru prieteni, trăgînd din ţigările ascunse în palmă, discutau problema zilei : dacă frumoasa Lady, căţeluşa setter adusă de curînd din depărtări, va face sau nu „treabă bună“ la potîrnichile şi iepurii ştiuţi ascunşi în porumbiştea neculeasă. Stăpînul îi mîngîia din cînd în cînd, puţin nervos, blana udă. Nici Lady parcă nu avea astîmpăr ; îi simţea sub palmă corpul tremurînd. Nerăbdătoare, încerca să iasă de sub prelata aruncată peste ea şi peste rucsacurile pline cu provizii. Omul îşi ridică iar ochii spre cerul umed, plumburiu.

Şi timpul ăsta afurisit ! gîndi el. Bun de sitari, nu de potîrnichi ! Oricum, la întoarcere vom trece prin pădure. Poate au venit sitarii. Avea emoţii. Îi era teamă că Lady, pe care o îndrăgise din prima zi şi care-i aducea papucii la uşă cînd îl auzea venind, nu va trece cu calificativul „excelent“ examenul primei confruntări cu terenul. Nu, îi cer prea mult ! îşi continuă firul gîndurilor. Dar se va purta bine, nu se poate altfel... Îşi afundă adînc degetele în blana udă. Lady scînci. Îi plăceau mîngîierile celui pe care-l recunoscuse de prima dată drept prieten şi stăpîn. «Dacă nu „bine“ cel puţin „suficient“ şi tot nu mă va face de rîs în faţa prietenilor...» I-ar fi părut rău ca Lady să pară în ochii exigenţi şi cunoscători ai prietenilor o javră. Era în stare de orice compromis, cu toate că, undeva, în sufletul lui ştia că Lady nu se va putea comporta decît excelent.

— Dar aportează extraordinar, se pomeni spunînd cu glas tare şi, hotărîndu-se brusc, îşi smulse căciula din cap şi o aruncă în întunericul pădurii.

— Aport, Lady ! strigă răguşit. Caută acolo ! continuă el arătînd direcţia cu mîna. Nu trecu un minut întreg şi Lady se întoarse cu aportul. Exclamaţiile admirative ale prietenilor îi făcură plăcere. Aruncă din nou căciula şi mai departe. Aşteptă un timp pînă ce distanţa dintre căruţa lor şi locul aruncării se mări şi apoi trimise din nou căţeluşa să caute aportul.

Minutele treceau şi îngrijorarea începu să li se citească în priviri, cînd Lady apare şi, sărind în căruţă, depuse la picioarele stăpînului ceva care se mişca.

„Un sitar viu !“ au strigat cu toţii oprind

căruţa. Se întreceau care mai de care să-l ţină în mînă, să-i simtă greutatea în palmă, să-i mîngîie penele puţin răvăşite. Era primul sitar din acea toamnă. Îi dădură drumul în marginea şoselei. Nu se putea altfel ; era doar solul celorlalţi care, obosiţi de drumul lung, au căzut peste noapte în pădure.

„Lady asta e grozavă, dom'le !“ spuse unul şi toţi o căutară din ochi. Nu era cu ei. Stăpînul o fluieră încet, cum numai el ştia. Aproape imediat, din negura pădurii, se desprinse silueta căţeluşei aducînd prietenului şi stăpînului, de astă dată, căciula.

Constantin BĂLU

CRONOLOGIE VÎNĂTOREASCĂ

1320 Apariţia pulberii negre în Europa.
1393 Crearea armelor cu aprindere prin fitil.
1498 Ghintuirea în spirală a ţevilor de către Gaspar Koliner.
1515 Fabricarea armelor cu aprindere prin rotiţă.
1545 Fabricarea armelor cu cocoş cu cremene.
1562 Întrebuinţarea alicelor.
1580 Prima manifestare de tir la zbor.
1627 Dispariţia bourului din ţinuturile noastre.
1630 Crearea platinei cu cremene.
1790 Dispariţia zimbrului din ţinuturile noastre.
1800 Începutul practicării curente a tirului la zbor, în Europa.
1807 Crearea capsei cu fulminant de mercur.
1833 Crearea sistemului Lefoucheux cu cartuş cu bolţ.
1835 Crearea cartuşului „foc central".
1844 Apare „Vînătorul bun sau meşteşugul de a nu-ţi fi urît" de Costache Negruzzi — prima carte românească de vînătoare.
1864 Fabricarea pulberii de vînătoare, fără fum.
1870 Crearea forajului choke.
1874 Apariţia tratatului de vînătoare „Manualul vînătorului" de C. Cornescu.
1874 Apariţia lui „Pseudokinegeticos" de Al. Odobescu, ca „prefaţă" la precedenta.
1875 Crearea puştii fără cocoaşe, sistem Anson-Deeley.
1880 Invenţia principiului de puşcă automată de vînătoare, al lui Clair.
1891 Apariţia primei legi româneşti de vînătoare.
1897 Apare „O expediţie română în ţara Somaliilor" de D. Ghica.
1898 Crearea puştii de vînătoare automate sistem Browning.
1899 Apare „Călăuza vînătorului" de C. Carussy.
1901 Apare „Vînătoarea în România" de E. şi S. Gheorghiu.
1903 Apare prima revistă românească de vînătoare.
1919 Apare „Revista vînătorilor".
1921 Noua lege română de vînătoare în prima ei formă.
1923 Aplicarea noii legi de vînătoare, modificată.
1927 Apare „Ocrotirea vînatului mic" de Gh. Nedici.
1928 Înfiinţarea Consiliului Internaţional de Vînătoare ; România se numără printre ţările fondatoare.
1932 Apare „Almanahul vînătorului" — primul almanah de vînătoare românesc.
1933 Apare la Cluj revista „Carpaţii".
1937 Are loc expoziţia internaţională de trofee vînătoreşti de la Berlin, la care România se plasează pe primul loc, cu 91 medalii de aur.
1940 Apare „Istoria vînătoarei" de Gh. Nedici.
1947 Noua lege de vînătoare.
1948 Se înfiinţează „Asociaţia Generală a Vînătorilor din R.P.R.".
1948 Apare revista „Vînătorul".
1953 Apare Decretul nr. 76 privind noua orientare a economiei vînatului.
1953 Apare H.C.M. nr. 3126, conform căreia, pescarii sportivi din apele de şes se alătură asociaţiei vînătoreşti, aceasta devenind „Asociaţia Generală a Vînătorilor şi Pescarilor Sportivi din R.P.R.".
1953 Revista „Vînătorul" devine „Vînătorul şi pescarul sportiv".
1963 Prima Conferinţă a Asociaţiei Generale a Vînătorilor şi Pescarilor Sportivi din Republica Populară Română.
1967 Are loc Expoziţia internaţională de vînătoare de la Novi-Sad, unde România obţine 276 medalii de aur.
1969 Cea de a doua Conferinţă a Asociaţiei Generale a Vînătorilor şi Pescarilor Sportivi din Republica Socialistă România.

Cugetări pescărești

Cînd frigul toamnei tîrzii îți pune capăt ieșirilor la pescuit, să fii sigur că te așteaptă o primăvară promițătoare.

Cît de nepricepuți sînt cei ce găsesc cu mare ușurință cuvinte de zeflemea pentru pescari se dovedește prin puținătatea vorbelor pe care le știu și le zic despre pește.

Dacă ar fi să aleg între vînătoare și pescuit, l-aș prefera, fără ezitare, pe cel din urmă, pentru că acest gen de „vînătoare" îmi prelungește, incomparabil mai mult, plăcerea de a rămîne în luptă cu un adversar pe care nu-l pot obliga să vină în „bătaia" undiței.

Oricît de bine ar fi ticluită, lauda nu-ți umple niciodată juvelnicul cu pește.

Un pescar fără imaginație nu poate pătrunde dincolo de luciul apei și riscă, deci, să rămînă „ca peștele... pe uscat".

„Mens sana in corpore sano"; pescarul este printre puținii sportivi la care cele două imperative, realizate la nivel de performanță, se găsesc reunite în prezența aceleiași persoane; în multe alte sporturi, imperativul al doilea sfîrșește prin a-l reduce pe primul. Aceasta nu înseamnă însă că pescuitul îți oferă în mod cu totul spontan atribute majore ale trupului și minții; trebuie să știi singur cum să le dobîndești.

Răbdarea e într-adevăr o calitate esențială a pescarului, dar ea se manifestă nu prin staticitate, ci are corolarul ei cel mai firesc în permanenta observare și adaptare la condițiile de pescuit, într-un dinamism continuu.

Pescuitul este o activitate profund democratică, pentru că sparge barierele sociale de grup, nivelează stările sociale, și este în același timp revoluționară, pentru că ierarhia valorilor o stabilește după cu totul alte criterii decît în viața de toate zilele.

A fi pescar nu înseamnă a deveni un fel de șobolan de canal; pescuitul e o artă, în sensul adevărat al cuvîntului, și nu serviciu de salubritate.

Eugen Cîmpeanu

CODUL VÎNĂTORILOR ELVEȚIENI

1. Vînătoarea este un sport fără scop lucrativ.

2. Fii cinstit şi loial, amabil, drept şi demn. Fii bun camarad ; poartă-te cu ceilalţi aşa cum ai vrea să se poarte ei cu tine.

3. Respectă legile şi regulamentele.

4. Fereşte-te să fii un pericol pentru vecinul tău ; fii calm şi prudent pe drum, poartă-ţi arma pe umăr, cu gurile ţevilor în sus ; dacă plouă, ţevile să fie îndreptate spre sol. Pe terenul de vînătoare poartă-ţi arma sub braţ, cu ţevile îndreptate spre înainte, sau pe umăr cu ţevile în sus.

5. Nu trage niciodată decît asupra unui vînat bine văzut, cu siguranţa că glonţul tău nu va atinge nici o fiinţă omenească şi nici un animal domestic.

6. Nu încărca arma decît pe terenul de vînătoare, verifică dacă ţevile nu sînt cumva astupate şi descarc-o atunci cînd vînătoarea s-a terminat. Asigură arma şi descarc-o chiar atunci cînd o aşezi undeva sau cînd n-o mai poţi purta corect (la trecerea unui zid, unui gard de sîrmă ghimpată, unui rîu, în automobil, la restaurant, la trecerea printr-un sat etc).

7. În mod sportiv, vînatul aparţine celui care l-a ridicat, l-a urmărit, l-a hăituit cu cîinii săi şi poate demonstra aceasta.

8. Atunci cînd un animal urmărit de un vînător este împuşcat de un altul, ultimul trebuie să dea o compensaţie, dacă cei doi interesaţi nu se înţeleg altfel.

9. Trăgătorul trebuie să anunţe căderea vînatului şi ceilalţi se adună în tăcere.

10. Fii sportiv, nu ucide prea mult vînat, gîndeşte-te la reproducere, nu-ţi etala inutil vînatul.

11. La vînătoarea în grup se obişnuieşte ca vînatul cu păr sau valoarea lui să se împartă egal între membrii grupului. Cel care a lovit vînatul are drept, în general, la trofeu (coarne, colţi).

12. Nu te aşeza niciodată în drumul eventual al unui vînat ridicat şi gonit de cîinii altuia. Dacă locul în care vrei să te aşezi este ocupat de alt vînător, fii amabil şi politicos, nu rămîne în apropiere şi caută un loc cît mai îndepărtat, ca să eviţi orice discuţii.

13. Fii uman cu vînatul ; respectă recoltele, peisajul şi proprietatea altuia.

14. În orice ocazie, poartă-te cu cinste şi atenţie ; vei păstra astfel o camaraderie sănătoasă între sportivi educaţi şi vei contribui la bunul renume al asociaţiei din care faci parte.

(Din revista „La Chasse")

Octavian COVACI

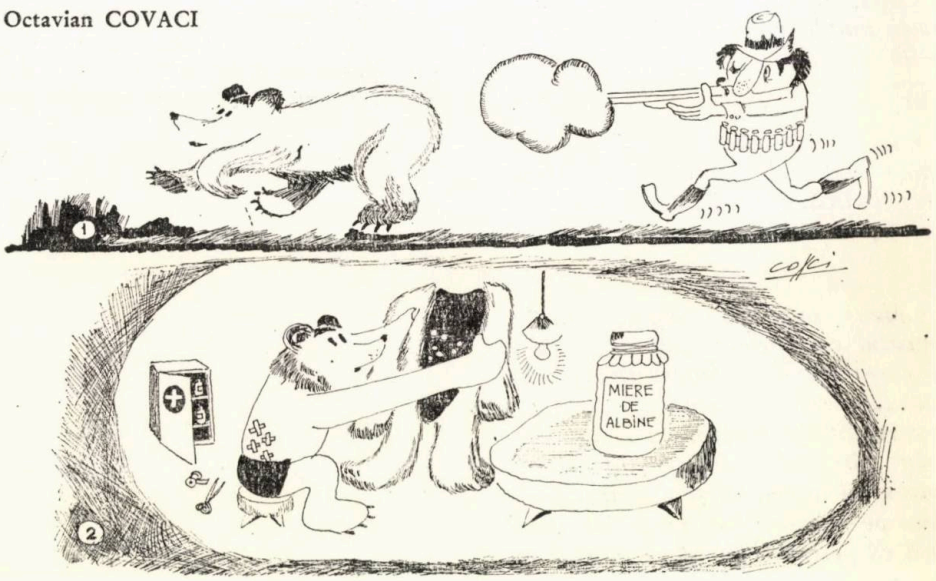

Epigrame

Între iepuri :

E bun, nemaipomenit
— reține de la mine —
bine fript, înăbușit,
vînătorul cu măsline.

Vînătorul de urși
la ananghie :

Dragă moș Martine,
ai, te rog, rezon ;
asta nu-i o pușcă,
ci-i un biet baston !

Apropo de peștii
prinși odinioară
de unii pescari :

Au circumstanțe,
atenuante :
peștele crește
și după moarte !

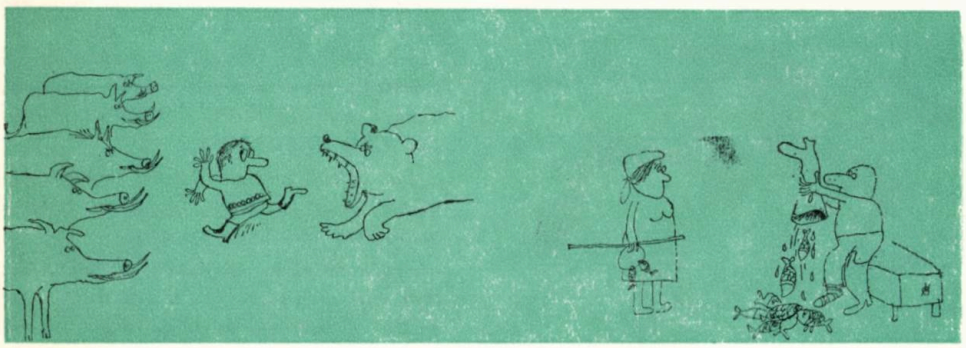

Cățelul cel sucit

A fost odată un cățel cam sucit. Nu lătra ham ! ham ! ca toți cățeii, ci pe dos : mah ! mah ! În loc să-l muște pe cel care-i făcea vreun rău, el se mușca singur, pe el ; nu fugea cu capul înainte, ci cu coada ; cînd se bucura de ceva nu mișca din coadă cum fac toți cățeii cînd se bucură, ci își clătina capul ; cînd mînca, își băga tot capul în castron, de parcă mîncarea trebuia să-l mănînce pe el și nu el să mănînce mîncarea.

Pe toate le făcea pe dos, fiindcă nu vroia să fie un cățel ca toți cățeii, ci unul deosebit. Un cățel „interesant".

Stăpînul lui l-a pus să-i păzească avutul și casa. Dar și treaba aceasta o făcea pe dos cățelul cel sucit ; cum ieșea cineva din cei ai casei, el lătra de mama focului ; dar cînd intra în ogradă cineva străin, cățelul nostru se gudura, dădea din cap și își ținea coada țeapănă ca un băț. Și tocmai coada asta a lui i-a adus un mare necaz...

— Ce să mă fac eu cu cățelul ăsta atît de sucit ? s-a întrebat, într-o bună zi, stăpînul lui.

— Îl duci undeva departe și-l lași acolo, l-a sfătuit cineva. Și cum el merge cu coada înainte, n-o să mai nimerească acasă niciodată ! O să se ducă în lumea largă...

Și așa, într-o zi, cînd stăpînul casei trebuia să se ducă la tîrg, să cumpere nu știu ce, l-a urcat în căruță și pe cățelul cel sucit. Și au plecat.

Dura-dura, dura-dura, după o vreme, căruța a ajuns într-o pădure. Cînd a ajuns într-o poiană, stăpînul a strigat „ptruu !" și a oprit caii. Apoi a luat cățelul cel sucit, l-a pus jos pe iarbă și i-a zis : „Măi cățel sucit ! Tu ai să rămîi aici, iar eu mă duc la tîrg".

— Mah ! Mah ! a lătrat, pe dos, cățelul, speriat.

Atunci stăpînului i s-a făcut milă și i-a mai spus : uite ce-i, cățel sucit : dacă pînă mă întorc eu de la tîrg tu te faci un cățel ca toți cățeii, te iau înapoi, acasă. Ai priceput ?

— Mah ! a lătrat cățelul cel sucit, în semn că a înțeles, dar tot pe dos.

S-a dus omul la tîrg, a cumpărat ce i-a trebuit și seara a pornit înapoi spre casă. Cînd a ajuns în poiana din pădure a oprit caii și și-a strigat cățelul.

Dar cățelul nicăieri. Parcă-l înghițise pămîntul. A strigat iarăși, l-a căutat pădurea toată, însă nici urmă de cățel.

Acum îi părea rău după el. Sucit așa cum era, dar parcă tot îi era drag. Tare amărît a mai plecat omul acasă ! Cînd

însă a intrat pe poartă, ce-i văd ochii? Cățelul! Și ce-i aud urechile? Ham! Ham! Și cățelul vine repede, repede, fluturînd bucuros un ciot de coadă. Lătra, mergea și se purta ca toți cățeii! Nu mai era sucit de loc.

Știți ce se întîmplase?

Cînd a fost lăsat în pădure, cățelul cel sucit a pornit imediat după căruță. Dar, bineînțeles, sucit cum era, mergea tot cu coada înainte. Și fiindcă nu vedea pe unde calcă, a dat peste o capcană pusă lîngă un copac, pentru lupi. Și a nimerit cu coada în capcană. Cum a atins-o, capcana a făcut: „clanț", apoi „cranț" și i-a retezat vîrful cozii!

Schelălăind de durere, cățelul a uitat de suceala lui și a pornit în fugă spre casă...

— Trebuia să-ți taie cineva coada ca să-ți vină mintea la cap, cățel sucit ce ești! i-a zis stăpînul lui și l-a mîngîiat. El nu știa ce se întîmplase cu coada cățelului dar a cam bănuit. „Unde nu-i cap, e vai de... coadă".

O blană de vulpe

Odată, o iepuroaică tare cochetă și-a dorit o blană de vulpe ca să și-o pună la gît. Și atîta i-a bătut capul iepuroiului ei, încît acesta s-a hotărît să meargă să vîneze o vulpe! A plecat el prin crîng și n-a trebuit să umble prea mult că a și zărit o vulpe. Și nici nu s-a ostenit prea mult ca s-o întărîte pe vulpe. A mustăcit doar de două, trei ori, către ea, iar vulpea, cu toate că nu-i era foame, a hotărît că un asemenea iepure obraznic trebuie pedepsit. Și fuga după el!

Iepuroiul a luat repede cîmpia în picioare și pe-aici ți-e drumul către culcuș. Către soața lui care vroia să poarte, neapărat, o blană de vulpe la gît! Și așa, cu vulpea care fugea după el, iepuroiul a ajuns aproape de tufișul unde-i era culcușul. De departe, iepuroiul i-a strigat iepuroaicei lui: „Draga mea! Ți-am adus o vulpe! Te rog s-o jupoi repede, că eu am și plecat să-ți caut alta!..."

Și a zbughit-o mai departe. Ce s-a mai întîmplat, nu știu. Știu doar că, de atunci, nici o iepuroaică nu-și mai dorește blană de vulpe...

I. CÂRCIU

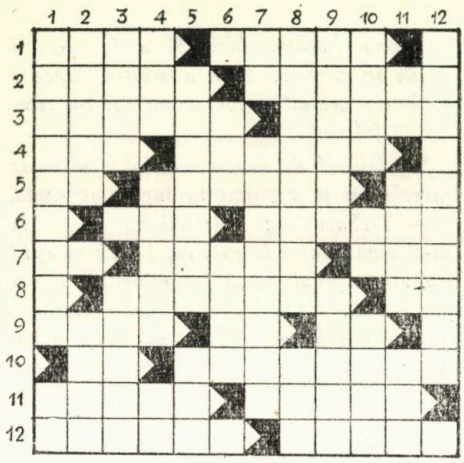

ORIZONTAL : 1) Rezervație închisă pentru lei. — Cinzeci de perechi din specia leului. 2) Iubesc mult leii. — Circulația leilor. 3) Unul la care leii se înmulțeau mereu. — Cușcă de lei personală. 4) Suprafețe. — Se joacă cu leii. 5) Teleleu la cap ! — Lei populari. — Tip... sec ! 6) Frățior indigen al leului (serios !). — Ocrotesc

PEȘCUIȚI FĂRĂ DEFINIȚII

— surpriză pescărească —

ORIZONTAL : 1) A așeza (!?)... — ...deasupra (!?). 2) Calmi (!?). — Zid, perete (!?). 3) Pui de somn. — Pește. 4) Albioară... față. — Pălămidă și lipanul. 5) Persia. — Posed. — Întreprinderea de transporturi în comun (abr.). 6) Vechi județ bănățean (!?). — Văduvioară... în aritmetică. 7) Apă italiană. — Ține undița. 8) Monstru acvatic sau terestru. 9) Lamelă pentru corset (!?). — Cap de țipar. 10) Tava întoarsă (!?). — A umbla cu intrigi (!?). 11) Armă în miniatură sau plantă erbacee (!?). — Coadă de nisetru.

VERTICAL : 1) Arbore înrudit cu salcîmul (!?). — Ton... matur. 2) Uite și delta... — ...și un vas. 3) Prindere în cîrlig. — Laborator (abr.). 4) Știucă, flacon (!?). — Serviți... — ...afumați. 5. Interjecție. — Așchie de la strung. 6) Pîntecele corabiei. — Galbenă la față. 7) Buruiană spinoasă (!?). — Doi la roșioară. 8) Avînt. — Apă scan-

LEUL

„puii". 7) Releu fără un leu ! — Rudă cu leul (la bucătărie). — Zece perechi de lei... printre ghețuri. 8) Lei străini. — Leucă fără subiect ! 9) Moral. — Leită... gratuită. — Leu maghiar de demult. 10) Sporește leii depuși cu 5%. — Leii... în familie. 11) Eliberarea leilor (*pl.*). — Carnea leilor de odinioară. 12) Leii strînși cu... bătaia tobelor (*od.*). — Actul prin care altul ia leii... (*inv.*).

VERTICAL : 1) Veche metodă de înmulțire a leilor. — Plumb. 2) O turmă numeroasă de lei. — Strîng leii din săli și grădini. 3) Ascunzătorile leilor. — Leul Serbiei. 4) Nu se plînge de lei. — Pui de leu. — Tulei (bineînțeles, fără...). 5) A prins leii. — Răspundere pentru lei. 6) Acoperă leul. — Aici doi lei se pot înmulți ca-n basme. 7) Plus... invers. — E cam într-o parte ! 8) Sume de lei, dintr-un condei. — Un leu... pe altă lume. 9) Garantează întoarcerea leilor. — Măsoară pămîntul. 10) Lei întorși. — Lucrare. — Scara muzicală. 11) Rece ! — Schimb la care leii sînt excluși. — Om... din Banat. 12) Necesare uneori pentru primirea leilor.

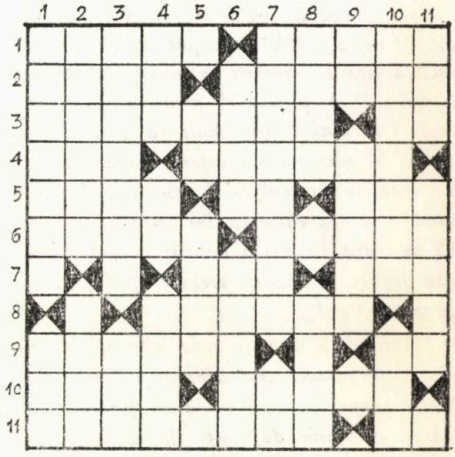

dinavă. 9. Sec, sec. — Stanță, șablon (!?). 10) Perete fardat. — Tragere la țină (!?). 11) Atrage somnul. — Spargi, despici (!?).

N.C.

NOTĂ. — Peștele ascuns îl veți găsi ușor, după... semne (!?).

LA VÎNĂTOARE...

ORIZONTAL : 1. Vînat de pasaj — Pasăre rănită. 2. Ursul şi vulpea — Peşte răpitor marin. 3. Aripate — Raţe artificiale. 4. Pomadă — Teren cu cerbi din jud. Bacău — Metal. 5. Vînătoarea ca sport — La coarnele cerbului (pl) — Rîs nesfîrşit ! 6. Perioade de vînătoare — Păsări cu penaj strălucitor. 7. Fir — Trăsnit. 8. Aşa e ţinutul caprelor negre — Momeală canină. 9. Posesiv (pl) — Capace de ceas ! — Între roţi. 10. Negaţie — Specie de cerbi (pl). 11. Arma albinelor — La sărite ! 12. Poezie lirică — Fire de rogoz ! — Felină. 13. Necesară armei defecte — Vînat nordic.

VERTICAL : 1. Vînătoare la picior — Vînător feudal. 2. Vînat cu pene — Ridurile apei. 3. Atins la mijloc ! — Jocul cocoşilor de munte — De capră neagră sau roşie. 4. a ! — Căile deltei. 5. Vînători la pasaj — Grup de căpriori. 6. La cîinii de vînătoare — Pleacă focul ! — Pentru ocrotirea vînatului. 7. Aer nesfîrşit ! — Vînat lovit. 8. La 12 luni — Sînt căutaţi de urşi. 9. Acest (reg) — Cu fructe dulci pentru urşi — Areal. 10. Din ordinul mistreţilor (pl) — Aglomeraţie mare. 11. Gust neplăcut — A trage cartuşe în vînt — În mijlocul tîrgului ! 12. Prezice timpul — Campioni la tir — Indică timpul (pl). 13. Slăbit — Prezintă imagini cu vînat.

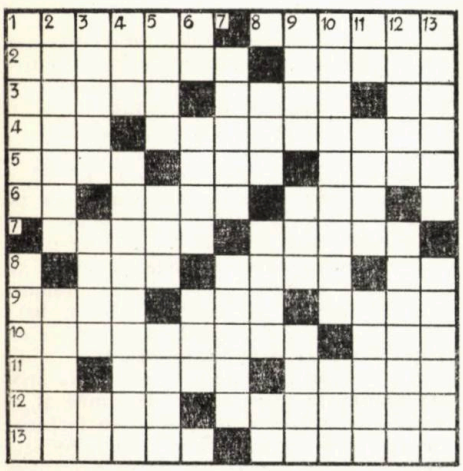

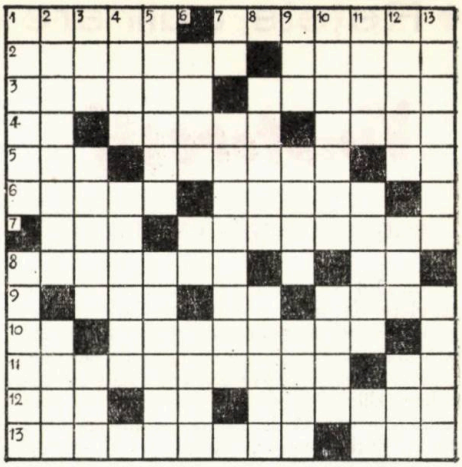

...ŞI LA PESCUIT

ORIZONTAL : 1. Culoare de lingură — Peşte gătit. 2 ...şi în alt fel — Se face văzut. 3. Liste cu acte — Simţurile la peşti — La nisetru ! 4. Aripi tăiate ! — Pescar sportiv. 5. Stea pe ecran — Ficţiune — Nume masculin. 6. Diftong — Vînat nordic — Nu altfel. 7. Zgomotul ploii — Sfîrşitul zilei de pescuit. 8. Se aude împuşcătura — Material lemnos pentru undiţe — Pene ! 9. Peşte — Sub crapul la proţap — Raid. 10. Operaţie la pescuit — La firul de pescuit. 11. Primele pe ogor ! — De forma plăticii (fem) — Dovada nevinovăţiei. 12. Peşte — Pescar de răpitor. 13. Făcut să semene cu peştele — Linii pe maluri.

VERTICAL : 1. Nadă — A păzi peştele. 2. Ştiuca sau bibanul — Sistem de reguli (şi la pescuit). 3. La peşte sau pasăre — Lingură nestrălucitoare (masc) — Un pic mai mic ! 4. Frumoasa frumoaselor — Teren refăcut cu peşti. 5. La lansetă — Ţi-l alegi pe mal — Formă de mămăligă în cîrlig. 6. Jumătatea lui — Peşte răpitor — De apă sau de foc. 7. Substanţă pentru tăbăcit — Un alt peşte. 8. Republica Socialistă Sovietică... — Rudă — În stuf ! 9. La barcă (pl) — Mediu fatal peştilor — Raţie. 10. Îmbietor, ca borşul de peşte — Nătîng (reg). 11. Cărbuni de jăratic — Stîrneşte rîsul — Peşti fără egal. 12. Stînjenei — Încuviinţat. 13. Pachet de ace (nu de pescuit) — Înaintea pescuitului.

Lucian DORU

Vînătorești

RAGU DE VÎNAT CU MAZĂRE

Din 3/4 kg carne de căprioară se taie cubulețe de mărime mijlocie, care se dau prin făină și se prăjesc cu multă ceapă tăiată mărunt, în grăsime sau ulei de măsline. Se adaugă morcovi galbeni tăiați în cubulețe, slăninuță și 250 g mazăre. Se udă cu puțină zeamă de lămîie, se adaugă sare, piper, puțin mușțar, zarzavat de supă și pătrunjel. Se prăjesc ușor, se fierb pînă se înmoaie, carnea se dă 10 minute la cuptor înainte de a fi servită. Se servește în cratița în care s-a preparat.

COTLETE DE MISTREȚ (tînăr)

Cotletele se prăjesc, se aranjează în formă de turban (unele peste altele).

Se toarnă deasupra un sos făcut din vin roșu (un pahar), bulion de carne și cîteva trufe proaspete tăiate în felii subțiri, pe care în prealabil le prăjești ușor în unt. Se toarnă sosul fierbinte peste cotlete. Se servește fierbinte cu piure de cartofi, cartofi prăjiți (pai) și cu salată de andive sau castraveciori în oțet.

POTÎRNICHE CU CIUPERCI

Pasărea se jumulește, se curăță de intestine, se freacă înăuntru cu puțină sare. Se tăvălește în 2 linguri de grăsime fierbinte.

Se scoate din untură, se pune deoparte ; în grăsimea rămasă se pun ciuperci tăiate în felioare subțiri (se socotesc 150 g de fiecare pasăre), se sară, se presară piper pisat apoi se stropește cu nițel vin roșu. Se pun potîrnichile în acest sos de ciuperci, se fierb pînă se înmoaie bine de tot. Se servește fierbinte și, după preferință, cu smîntînă.

PORUMBEI ÎN OREZ

Se aleg 2—3 porumbei, se curăță, se spală ; ciuperci, 1 ceapă mijlocie, 2—3 fire de enibahar, sare, piper alb, nucușoară rasă (puțină), 1 foaie de dafin, puțin vin roșu, zeamă de lămîie, 1 ou, puțin ulei, 30 g unt, 3 linguri de făină. Porumbeii se fierb în 2—3 litri apă timp de 2—3 ore. Cînd sînt gata fierți, se desprinde carnea de pe oase și se taie în bucăți. Uleiul se încinge, se adaugă făina și untul. Se face un rîntaș galben deschis, care se stinge cu seama de la ciuperci și atîta zeamă de la porumbei pînă se face un sos uniform. Oul se bate cu 2—3 linguri de zeamă, se înăcrește cu puțin vin roșu și se încorporează cu telul, încet, cu sosul dinainte preparat. Se ia apoi de pe foc, se pune zeama de lămîie și se toarnă peste carnea așezată într-o farfurie. Se garnisește cu orez fiert în unt. Se servește cu salată verde. Foarte gustoasă este salata de păpădie, care se amestecă cu 1—2 mere rase.

Sos indian (pentru prepeliță, sitari și potîrniche). Se prăjesc 2 cepe, 2 căței de usturoi, se adaugă puțin vin, două mere puțin acre tăiate în degetar. Se înmoaie și se lasă să fiarbă. Se strecoară într-o cratiță mică. Se adaugă puțin bulion de carne ; se servește ca sos.

Pescărești

SCRUMBII UMPLUTE

Iată o rețetă din timpuri străvechi :

Se scot oasele de la 2—3 scrumbii. Separat se prepară o umplutură din varză rasă, sare, piper, chimen, cîteva frunzișoare de mentă și sîmburi de pin, și se adaugă puțină miere de albine. Se umple burta peștelui, se coase, se înfășoară în pergament apoi se prăjesc la un foc ușor. Cînd sînt gata se scot din hîrtie, se prepară separat un sos din ulei, must de vin sau vin dulce și saramură de pește, care se toarnă peste scrumbii ; se servește cald, cu zeamă de lămîie. La acest pește se servește un vin alb, sec.

SOMN CU ROȘII

Compoziția : 6 felii de somn, 1/8 l de apă, 1/8 l de vin alb, zeama unei jumătăți de lămîi, o linguriță rasă de sare, 1/2 linguriță de zahăr, 250 g roșii, 20 g unt, făină, puțină smîntînă sau lapte condensat, piper, pătrunjel tăiat mărunt.

Mod de preparare : Dintr-un somn bine curățat se taie 6 felii care sînt apoi lăsate să se îmbibe într-o fiertură de apă, vin alb, zeamă de lămîie, sare și zahăr, timp de cca 15 minute. Roșiile se opăresc și se curăță pielița, se taie felii și împreună cu feliile de somn se așează într-un vas adînc de sufle. Din unt și făină se prepară un mic terci de făină care se toarnă apoi cu fiertura de pește și puțină smîntînă sau lapte condensat. Sosului i se dă gust de piper și sare și se toarnă apoi peste pește și roșii.

Astfel preparat e lăsat să se pătrundă bine circa 20—30 de minute, în cuptor. Se presară pătrunjel tocat fin apoi se servește cu orez și salată.

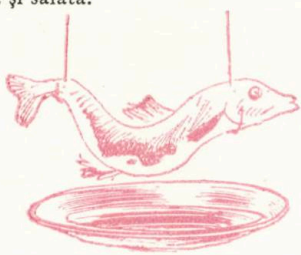

ȘALĂU CHEVALIER

Un șalău de aproape 1 kg se fierbe într-un bulion subțire cu zarzavat (morcov, țelină, pătrunjel) și cu puțin vin alb. În timpul cît fierbe șalăul se prepară 250 g ciuperci, care se fierb în apă cu puțină lămîie. Se scoate peștele din bulion și se ține la cald. În bulionul strecurat se adaugă fiertura de ciuperci.

Într-o cratiță puneți 70 g de unt în care adăugați 2 linguri de făină, pe care o stropiți încet cu sosul scăzut al fierturii. Lăsați să fiarbă cîteva minute ; sărați, piperați și în ultimul moment adăugați smîntîna proaspătă și ciupercile. Se aranjează peștele în farfurie, se înconjoară cu zarzavatul fiert și cartofi fierți tăiați în rondele și cîteva felii de lămîie. Sosul se pune în sosieră (cu puțin vin alb). Se servește cald.

Ecaterina CONSTANTINESCU

Desene de CRĂIȚĂ-MÎNDRĂ Vasile

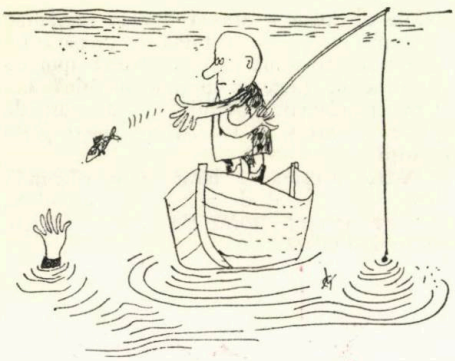

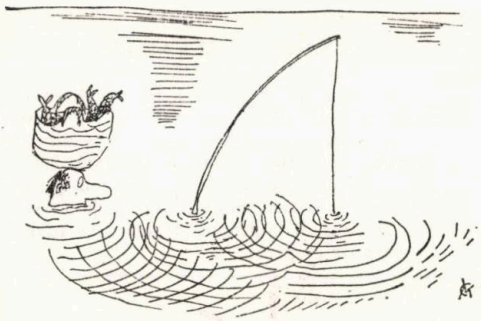

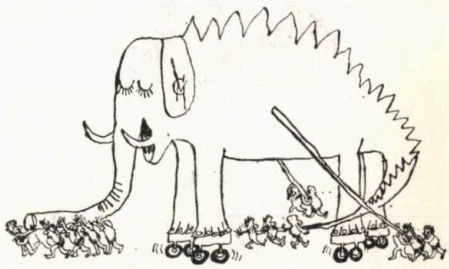

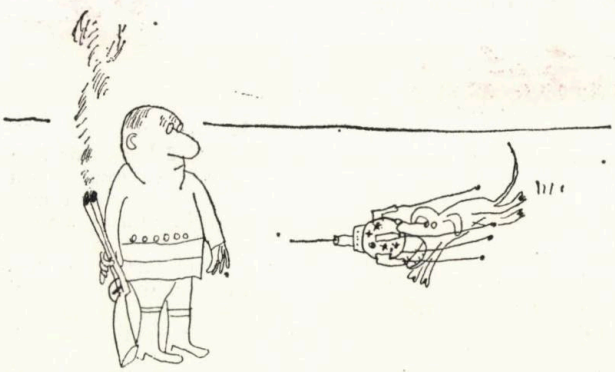

Vînători și pescari sportivi în cosmos

— Și doar ți-am spus la plecare că pe planeta asta nu-i nici urmă de viață...

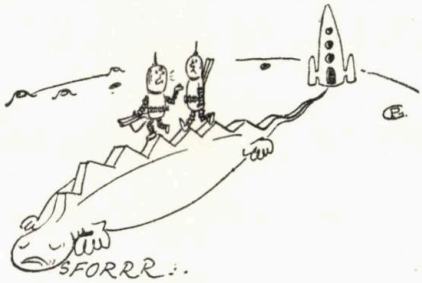

— Observi ce potecă ciudată ?

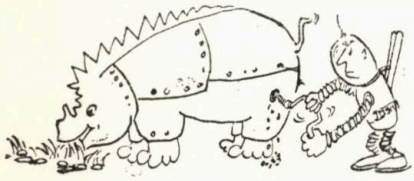

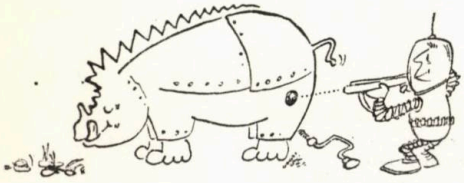

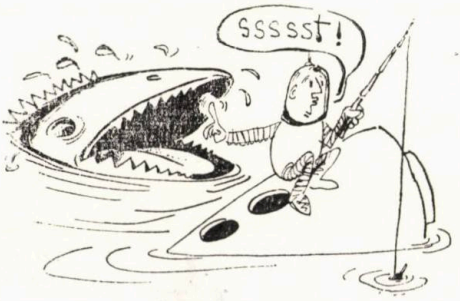

Desene de Petru GAVRILIU

DEZLEGĂRI

Leul

ORIZONTAL : 1) Casă — Sutar — S. 2) Avari — Comerţ. 3) Mecena — Taşcă. 4) Ari — Culant — M. 5) Te — Parale — TP. 6) A — Rîs — Tutori. 7) Re — Taler — Pol. 8) I — Datorii — Ca. 9) Etic — Ta — Ug — R. 10) An — Gologani. 11) Plăţi — Aramă. 12) Biruri — Trată.

Pescuiţi fără definiţii

ORIZONTAL : 1) Plasă — Peşte 2) Lini — Calcan 3) Aţipeală — Pe 4) Ten — Plante 5) Iran — Am — ITC 6) Caras — Impar 7) A — E — Pod — Aţă 8) N — Balaur — P 9) Balenă — L — Ti 10) Avat — Mreji 11) Săbioară — Ru.

La vînătoare...

ORIZONTAL : 1) Sitar — Aripată. 2) Animale — Somon. 3) Rănite — Atrape. 4) Ir — Casin — Crom. 5) Tir — Ramuri — Ri. 6) Epoci — Păuni — A. 7) Aţă — Fulgerat. 8) Stîncos — I — Os. 9) E — Tai — CS — Osie. 10) Nu — Lopătari — C. 11) Înţepătură — Ar. 12) Oda — Oz — Pisica. 13) Reparaţie — Ren.

...şi la pescuit

ORIZONTAL : 1) Arămie — Prăjit. 2) Marinat — Apare. 3) Opise — Arme — Is. 4) Rip — Lansetist. 5) Star — Vis — Ilie. 6) Ao — Elan — Asa — A. 7) Ropot — Seara. 8) O — Poc — Corn. — Pn. 9) Crap — Jar — Tura. 10) Recuperat — Nod. 11) Og — Lată — Alibi. 12) Ţipar — Ştiucar. 13) Imitat — Undiţe.

Intreprinderea Poligrafică
„13 Decembrie 1918"
Str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97,
Bucureşti,
Republica Socialistă România.
Comanda nr. 3104

PRACTICAȚI PESCUITUL SPORTIV

Lei 12